De lotgevallen van Huckleberry Finn

Mark Twain

Vertaald door: Elise M. Cameron

bron
Mark Twain, *De lotgevallen van Huckleberry Finn* (vert. Elise M. Cameron). Met illustraties van Rein van Looy. Uitgeverij De Sleutel, Antwerpen / Haarlem 1946

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/twai001lotg05_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

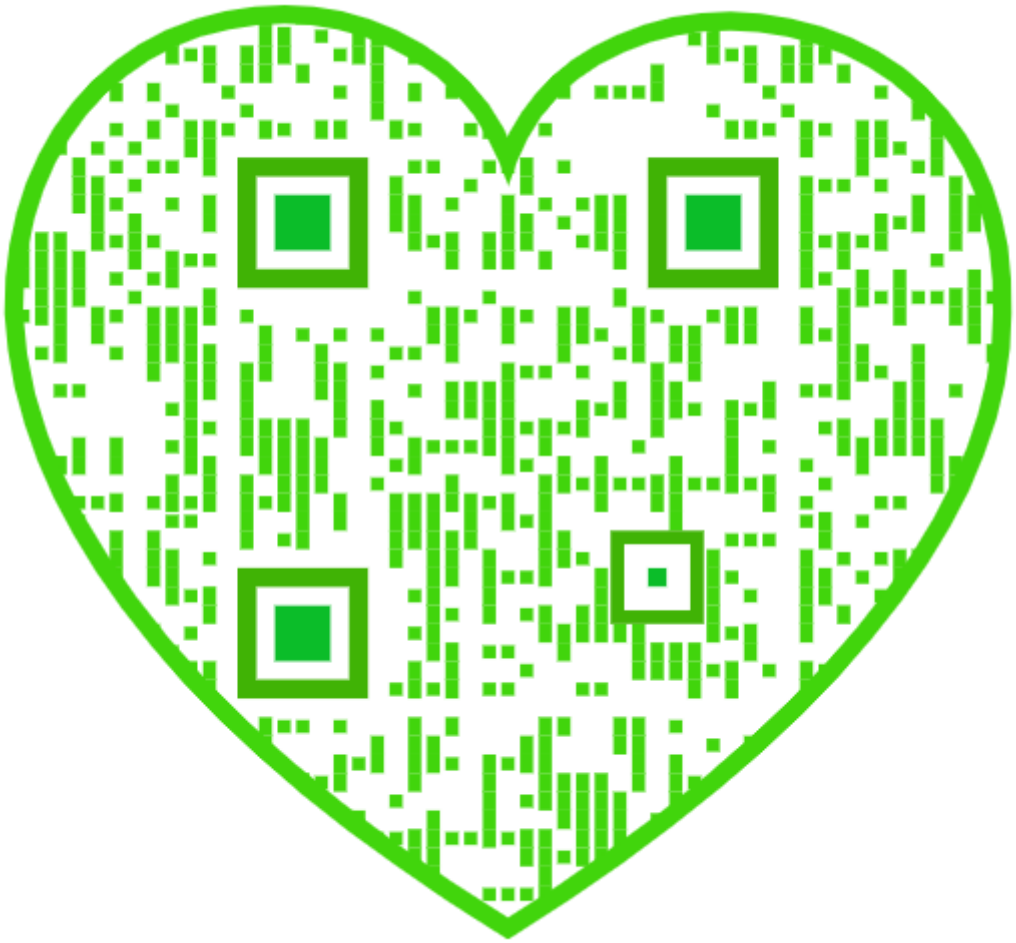

Hoofdstuk I.

U weet niets van mij af, als U het boek ‘De Lotgevallen van Tom Sawyer’, niet hebt gelezen, maar dat hindert niets. Dat boek is geschreven door Mark Twain, en alles is waar wat er in staat, tenminste bijna. Maar dat is niet erg. Ik ken niemand die zo nu en dan niet eens jokt, behalve tante Polly, of de weduwe, of misschien Mary. Van tante Polly - Tom's tante - en Mary en de weduwe Douglas, staat allemaal in dat boek, dat bijna helemaal waar is, zoals ik al zei.

Wat er nu in dat boek staat is dit: Tom en ik vonden het geld dat de dieven in het hol hadden verborgen en toen waren we rijk. We kregen allebei zesduizend dollars, allemaal goud. Het was verschrikkelijk veel geld, als je het zo bij elkaar zag. Nu, de rechter Thatcher belegde het voor ons en daar kregen we een dollar per dag van, het hele jaar door, meer dan iemand zou kunnen opmaken. De weduwe Douglas nam me als kind aan en beweerde dat ze me zou beschaven, maar het was een moeilijk leven in dat huis, als je weet hoe verschrikkelijk precies het daar toeging en ik kon het ook niet langer meer verdragen en ging er vandoor. Ik trok m'n ouwe kleren weer aan en zocht m'n ouwe schuur op en voelde me weer vrij en gelukkig. Maar Tom Sawyer wist me te vinden en zei dat hij een roversbende ging oprichten en dat ik mocht meedoen als ik naar de weduwe terugging en een beschaafde jongen werd. Dus ging ik maar terug.

De weduwe huilde en noemde me een arm verloren schaap en nog een heleboel dingen meer, maar ze bedoelde er niets kwaads mee. Ik moest de nieuwe kleren weer aantrekken en alles begon opnieuw. De weduwe belde voor het eten en je moest precies op tijd komen. Aan tafel mocht je niet zo maar beginnen, maar je moest wachten tot ze haar hoofd had gebogen en een beetje over het eten had zitten mopperen, hoewel er toch niets aan mankeerde.

Na tafel haalde ze haar boek te voorschijn en las me voor over Mozes in het biezen korfje. Ik deed m'n best om er achter te komen wie hij nou eigenlijk was, maar langzamerhand begreep ik, dat ie al heel lang dood was en toen gaf ik er niet veel meer om, dooie mensen kunnen me niks schelen.

Ik vroeg de weduwe of ik mocht roken, maar dat mocht niet. Ze zei dat het ordinair was en vies, en dat ik moest proberen het te laten. Zo zijn sommige mensen; ze geven af op iets dat ze helemaal niet kennen.

Haar zuster, juffrouw Watson, een magere ouwe vrijster met een bril op, was bij haar komen inwonen en die nam me te grazen om te leren lezen. Ze liet me wel een uur lang zwoegen, tot de weduwe zei dat het nu genoeg was. Maar juffrouw Watson bleef maar op me hakken tot ik me doodongelukkig voelde.

's Avonds moesten de negers binnen komen en er werd gebeden en daarna ging iedereen naar bed. Ik ging naar m'n kamer met een kaars en zette die op tafel. Toen ging ik op een stoel bij het raam zitten en probeerde aan iets prettigs te denken, maar het hielp niets. Ik voelde me zo eenzaam, dat ik haast wel dood had willen zijn. Eindelijk haalde ik m'n pijp voor de dag om een beetje te roken, de weduwe merkte er nu toch niets van. Na een hele lange tijd hoorde ik de klok in het dorp twaalf keer slaan en toen was het weer stil, stiller dan ooit. Spoedig daarop hoorde ik een tak knappen, in het donker tussen de bomen - daar gebeurde iets. Ik zat doodstil te luisteren. En dadelijk daarop klonk een zacht ‘miauw, miauw!’ Fijn was dat. Ik zei: ‘miauw, miauw!’, zo zacht als ik kon, deed toen het licht uit en klom uit het raam en op het dak van de schuur. Toen liet ik me op de grond glijden, sloop naar de bomen toe en, jawel hoor, daar had je Tom Sawyer, die op me stond te wachten.

Hoofdstuk II.

We liepen op onze tenen het tuinpad tussen de bomen door. Toen we voorbij de keuken kwamen, viel ik over een boomwortel en dat maakte lawaai. We hurkten neer en hielden ons doodstil. De grote neger van juffrouw Watson, Jim, zat in de keukendeur; we konden hem goed zien, omdat de keuken achter hem verlicht was. Hij stond op, strekte zijn hoofd naar voren en bleef wel een minuut lang luisteren. Toen zei hij: ‘Wie daar?’

Hij luisterde weer, kwam op de tenen naderbij en stond toen bij ons, we hadden hem bijna kunnen aanraken. Nou, het scheen wel minuten lang te duren voordat er een geluid te horen was. M'n enkel jeukte, maar ik durfde niet te krabben en toen begon m'n oor ook en toen m'n rug, vlak tussen de schouders. Ik had een gevoel of ik dood zou gaan als ik niet zou kunnen krabben.

Eindelijk zei Jim: ‘Zeg, wie is jij? Waar is jij? Ik is zeker dat ik iets heb gehoord. Nou, ik weet wat ik gaan doen, ik gaan hier zitten tot ik het weer hoor’.

Dus ging hij op de grond zitten tussen Tom en mij in. Hij leunde met zijn rug tegen een boom en strekte zijn benen voor zich uit, zó ver dat hij mij bijna aanraakte. Mijn neus begon te jeuken, zo erg, dat de tranen me in de ogen kwamen. Maar ik durfde niet te krabben. Toen kreeg ik overal jeuk, ik wist niet meer, hoe ik stil zou kunnen blijven zitten. Dit duurde wel zes of zeven minuten, maar het leek veel langer. Toen begon Jim zwaar te ademen en daarna te snorken en op hetzelfde ogenblik voelde ik geen jeuk meer.

Tom beduidde me, dat het gevaar nu voorbij was en het volgend ogenblik kropen we op onze handen en knieën voort. Na een pas of tien fluisterde Tom, dat hij Jim voor de grap wel aan de boom zou willen vastbinden, maar dat wou ik niet, want hij zou wel eens wakker kunnen worden en dan zouden ze merken dat ik niet in huis was. Toen zei Tom dat hij geen kaarsen genoeg had en dat hij de keuken zou binnenglippen om er nog wat te halen. Ik wou eerst niet hebben dat hij het deed, Jim mocht eens wakker worden. Maar Tom kreeg z'n zin, dus slopen we naar binnen en pakten drie kaarsen en

Tom legde vijf centen neer op tafel om ze te betalen. Ik had het er warm van gekregen en wou nu graag weggaan, maar Tom was er niet van af te brengen om naar Jim toe te kruipen, om een grapje met hem uit te halen. Ik wachtte op hem, het leek erg lang te duren en het was zo stil en eenzaam om me heen.

Zodra Tom weer terug kwam, liepen we het tuinpad verder af en gingen door het hek de steile heuvel op aan de andere kant van het huis. Tom zei, dat hij Jim's hoed aan een tak boven z'n hoofd had opgehangen, Jim had een beetje bewogen, maar was niet wakker geworden. Naderhand vertelde Jim, dat de heksen hem hadden betoverd en hem in een droomtoestand door het hele land hadden meegenomen. Daarna hadden ze hem weer onder de bomen gezet en z'n hoed aan een tak opgehangen. En iedere keer dat hij het vertelde was hij verder weg geweest, tot hij tenslotte een reis om de wereld had gemaakt en door het wilde rijden, dagenlang aan zadelpijn had geleden. Hij was er verschrikkelijk trots op, zo trots, dat hij de andere negers haast niet meer aankeek. Van heinde en ver kwamen er negers om hem zijn belevenissen te horen vertellen en hij steeg zeer in aanzien. Het is de gewoonte van negers om in het donker bij het keukenvuur over heksen en spoken te praten, maar als er voortaan een bij was, die zijn wijsheid over dergelijke zaken luchtte en Jim was in de nabijheid, dan hoefde hij slechts te zeggen: ‘Hm! Wat weet jij daar nu vanaf!’ - en die neger kon zich wel opbergen. En de stuiver die hij op de keukentafel had gevonden droeg hij aan een touwtje om zijn hals. Hij zei dat het een tovermiddel was dat de duivel hem met eigen handen had gegeven en dat hij er iedereen mee kon genezen en geesten oproepen wanneer hij maar wilde. Er kwamen negers die Jim alles gaven wat zij bezaten alleen om de stuiver eens te mogen zien; aanraken zouden ze hem voor geen geld, omdat de duivel hem in handen had gehad. Jim was haast niet meer te gebruiken als bediende, omdat hij zo verwaand was geworden door zijn kennismaking met de duivel en met heksen uit rijden was geweest.

Toen Tom en ik boven op de heuvel aankwamen, konden we onder ons het dorp zien liggen. Er twinkelden maar drie of vier lichtjes, misschien waar zieken waren. Boven ons schitterden de sterren zo prachtig en langs het dorp stroomde de rivier, wel een mijl breed; het was erg stil en groots. We gingen de heuvel af en vonden Joe Harper en Ben Rogers en nog een paar jongens in de oude looierij. Toen maakten

we een bootje los en zakten enkele mijlen de rivier af tot aan een aardverschuiving tussen de heuvels; daar gingen we aan land.

We liepen op een bosje dicht struikgewas toe. Eerst liet Tom iedereen zweren dat hij het geheim zou bewaren en toonde hun toen een ingang in de heuvel, daar waar het struikgewas het dichtst was. We staken onze kaarsen aan en kropen op handen en voeten naar binnen. We liepen een kleine tweehonderd meter, tot we in een spelonk kwamen. Tom was even bezig bij een zijgang en dook toen plotseling onder de rotsmuur, men zou daar nooit een opening hebben vermoed. We gingen nu een nauw gangetje door en kwamen in een soort kamer, waar het vochtig en koud was.

Tom sprak: 'Nu zullen we de roversbende, genoemd "Tom Sawyers Bende" oprichten. Iedereen die lid wil worden moet de eed zweren en zijn naam met bloed ondertekenen'.

Allen waren daartoe bereid. Dus haalde Tom een vel papier voor de dag, waar hij de eed op had neergeschreven en las hem voor. Iedere jongen moest zweren dat hij de bende trouw zou blijven en nooit enig geheim zou verraden. En als iemand één lid van de bende ook maar een haar zou krenken, dan moest, welke jongen ook, die de opdracht daartoe kreeg, die persoon en zijn hele familie uitmoorden. En hij mocht niet eten en drinken tot hij zijn opdracht had volvoerd en een kruis in hun borst had gesneden, hetgeen het teken van de bende was. En niemand, die niet tot de bende behoorde, mocht ditzelfde teken gebruiken en indien hij het toch deed moest hij een prijs betalen en indien hij het nog eens deed zou hij worden gedood. En als iemand die tot de bende behoorde enig geheim verried, zou hem zijn hals worden afgesneden en zijn lichaam zou worden verbrand en de as in alle vier windstreken verstrooid. En zijn naam zou met bloed worden uitgevaagd en nooit meer worden genoemd door de bende, maar hij zou vervloekt worden en voor altijd worden vergeten.

Allen vonden dat het een pracht van een eed was en vroegen Tom of hij die zelf had bedacht.

'Gedeeltelijk', zei hij, 'en gedeeltelijk uit roversboeken; iedere voorname bende hield er zo'n eed op na.'

Enkele jongens meenden dat het wel goed zou zijn, om de familieleden van de verraders ook te doden. Dat leek Tom goed, dus nam hij een potlood en schreef het er bij.

Toen zei Ben Rogers: 'Maar Huck Finn hier, die heeft geen familie. Wat ga je dan met hem doen?'

‘Wat, heeft ie soms geen vader?’

‘Ja, hij heeft wel een vader, maar dien kan je nooit vinden. Vroeger lag hij tenminste dronken tussen de zwijnen, maar hij heeft zich nu al langer dan een jaar niet laten zien.’

Ze spraken er lang en breed over en ze wilden me geen lid laten worden, omdat ze vonden dat iedere jongen toch tenminste iemand moest hebben om te kunnen vermoorden anders was het niet eerlijk. Niemand wist wàt te doen, ik kon haast wel huilen. Maar ineens wist ik er wat op, ik bood ze juffrouw Watson aan. Iedereen zei: ‘O, die is best, die is best. Nou is het in orde, Huck kan meedoen’.

Toen prikten we ons allemaal in onze vinger om met bloed te kunnen ondertekenen.

‘En vertel me nu eens’, zei Ben Rogers, ‘wat is eigenlijk het doel van de bende?’

‘Niets bijzonders, alleen roof en moord’, zei Tom.

‘Maar wat gaan we roven? Huizen of vee of...’

‘Onzin! Vee stelen en zo dat is geen roof, dat is gewone diefstal. We zijn geen dieven, dat is veel te ordinair. We zijn struikrovers. We houden koetsen en wagens aan op de weg, met maskers voor en we doden de mensen en nemen ze hun horloges en geld af.’

‘Moeten we de mensen altijd doden?’

‘O, natuurlijk, dat is het beste. Er zijn er die er anders over denken, maar over het algemeen vindt men het toch het best om ze te doden. Behalve die we naar het hol brengen en vasthouden tot ze gebrandschat zijn.’

‘Gebrandschat? Wat is dat?’

‘Ik weet het niet, maar dat doen ze nou eenmaal. Ik heb het gelezen, dus moeten wij het ook doen.’

‘Maar hoe kunnen we het doen als we niet weten wat het is?’

‘Wel verdikkeme, we horen het te doen. Zeg ik je niet dat het in de boeken staat? Wil je het anders doen dan in de boeken en de hele boel in de war sturen?’

‘Dat is allemaal goed en wel, Tom Sawyer, maar ik zou wel eens willen weten hoe we het moeten doen, daar wil ik graag achter komen.’

‘Nou, ik weet het niet. Misschien betekent het, dat we ze moeten vasthouden tot ze dood gaan.’

‘Dat is tenminste een antwoord, waarom zei je dat niet meteen? We zullen ze dan vasthouden tot ze dood gebrandschat zijn. Vervelend genoeg, je moet ze maar te eten geven en opletten dat ze er niet vandoor gaan.’

‘Wat praat je toch, Ben Rogers, hoe kunnen ze er vandoor gaan als er een wacht bij staat, gereed om te schieten als ze maar een pink bewegen?’

‘Een wacht! Nou, die is goed. Dus er moet altijd de hele nacht iemand opzitten en geen oog dicht doen, alleen om ze te bewaken. Dat vind ik idioot. Waarom kan iemand niet een knuppel nemen en ze brandschatten zodra ze hier zijn?’

‘Omdat het zo niet in de boeken staat, daarom. Nou, Ben Rogers, wil je de dingen nou doen zoals het hoort of niet? Dacht je dat de mensen die die boeken schrijven nergens vanaf weten? Je denkt zeker dat jij ze nog wat kan leren. Nee, mijnheer, we zullen ze op de gewone manier brandschatten.’

‘O, best, 't kan mij niet schelen, maar gek vind ik het toch. Zeg, en doden we de vrouwen ook?’

‘Hoor es, Ben, als ik zo onwetend was als jij, dan zou ik het toch niet zo laten merken. De vrouwen doden! Dat heeft nog nooit iemand in een boek zien staan. Je brengt ze naar het hol en je bent heel erg beleefd tegen ze en langzamerhand worden ze verliefd op je en dan willen ze nooit meer naar huis gaan.’

‘Als het zo moet, dan vind ik het best, maar ik doe dáár niet aan mee. Het hol zal zo vol komen te zitten met vrouwen en kerels, die er op wachten om gebrandschat te worden, dat er voor de rovers geen plaats meer over blijft. Maar ga je gang, ik heb toch niks te zeggen.’

De kleine Tommy Barnes was in slaap gevallen en toen ze hem wakker maakten, werd hij bang en huilde en zei dat hij naar huis wou, naar z'n moeder en hij wou helemaal geen rover meer zijn.

Ze lachten hem allemaal uit en noemden hem een huilebalk en toen werd hij woedend en zei, dat hij al de geheimen zou verraden. Maar Tom gaf hem vijf cent om z'n mond te houden en hij zei, dat we nu maar naar huis moesten gaan en de volgende week bij elkaar komen om wat te roven en te moorden.

Toen werd Tom Sawyer tot hoofdman van de bende gekozen en Joe Harper tot onderhoofdman en daarna gingen we naar huis.

Even voor het dag werd klom ik door mijn raam. M'n nieuwe kleren zaten vol kaarsvet en modder en ik was doodmoe.

Hoofdstuk III.

Nou, ik kreeg er flink van langs, de volgende morgen, van juffrouw Watson, omdat m'n kleren er zo uit zagen. De weduwe zei echter niets en maakte ze alleen maar schoon en ze keek zo bedroefd, dat ik me voornam een tijdje goed op te passen, als het me lukte tenminste. Juffrouw Watson bad voor me en zei, dat ik ook iedere dag moest bidden en alles waarom ik vroeg zou ik verkrijgen. Maar daar was niks van aan. Ik kreeg wel een vissnoer, maar geen haken, en zonder haken had ik er niks aan. Drie of vier keer bad ik nog voor de haken, maar het hielp niets. Eindelijk vroeg ik juffrouw Watson om het eens voor me te proberen, maar toen zei ze dat ik niet goed wijs was. Ze zei helemaal niet waarom, en ik snapte er niets van.

Vader had zich al langer dan een jaar niet laten zien, dat was een gelukje voor me, ik verlangde er helemaal niet naar om hem nog ooit weer terug te zien. Als ie nuchter was, ranselde hij me altijd als hij me te pakken kreeg, maar meestal zorgde ik wel dat ik verdwenen was. Nu ging het gerucht dat hij in de rivier verdronken was, een twaalf mijl stroomopwaarts. Ze dachten in ieder geval dat hij het was, want de verdronken man was van zijn lengte en in lompen gekleed en had ongewoon lang haar, net als vader. Maar ze konden zijn gezicht niet herkennen, omdat hij al zolang in het water had gelegen, dat er niet veel van een gezicht meer over was. Ze begroeven hem aan de oever. Maar ik voelde me toch niet gerust er over en dacht dat hij nog best eens zou kunnen komen opdagen.

We speelden een maand lang rovertje, zo nu en dan, en toen bedankte ik als lid. En alle andere jongens ook. We hadden niemand beroofd en ook niemand vermoord, maar alleen gedaan alsof. We sprongen uit het bos te voorschijn en deden een uitval naar de veedrijvers en de vrouwen die groenten naar de markt brachten, maar we maakten ons nooit van één van hen meester. Tom Sawyer noemde het vee ‘goudstaven’ en de rapen en zo ‘juwelen’ en dan gingen we terug naar het hol en schepten op over wat we allemaal gedaan hadden en hoeveel mensen we hadden gedood en gemerkt. Maar ik

vond niet dat we er enig voordeel bij hadden. Op een keer zond Tom een jongen het dorp in met een vlammende toorts, hij noemde dat een ‘oproep ten strijde’, en het was een teken voor de bende om zich te verzamelen. Hij zei dat zijn spionnen hem geheime berichten hadden gebracht, dat de volgende dag een troep Spaanse kooplieden en rijke Arabieren in de holle grot zou kamperen, met tweehonderd olifanten, zeshonderd kamelen en meer dan duizend pakezels, allemaal beladen met die-jamanten en ze werden maar door een vierhonderd soldaten bewaakt. Dus zouden we in hinderlaag gaan liggen, zoals hij het noemde, het hele zaakje afslachten en de goederen buitmaken. Hij zei, dat we onze zwaarden moesten scherpen en onze geweren gereed maken. Hij kon zelfs niet achter een kar met rapen aangaan zonder dat we onze zwaarden moesten scherpen en ze waren alleen maar van blik en hout en al schuurde en poetste je ze tot je niet meer kon, dan werden ze er nog geen haar beter van. Ik dacht niet dat we zo'n troep Spanjaarden en Arabieren konden verslaan, maar ik wou de kamelen en olifanten graag zien, dus ik was de volgende Zaterdag present, in de hinderlaag. Toen we 't bevel kregen, stormden we de heuvel af. Maar er waren geen Spanjaarden en Arabieren, ook geen kamelen, noch olifanten. Er werd alleen maar een pic-nic gehouden van de Zondagsschool en nog wel voor de lagere klassen. We stormden te voorschijn en joegen de kinderen voor ons uit, maar we veroverden niets anders dan wat oliebollen en jam. Alleen Ben Rogers kreeg een lappenpop te pakken en Joe Harper een gezangboek en een tractaatje. En toen deed de onderwijzeres een aanval op ons, waardoor we alles lieten vallen en er vandoor gingen. Ik had helemaal geen die-jamanten gezien en dat zei ik ook tegen Tom. Hij zei dat er hopen waren geweest en Arabieren ook en olifanten en van alles. ‘En waarom hebben we ze dan niet gezien?’, vroeg ik. En hij zei, dat als ik niet zo dom was en een boek had gelezen genaamd ‘Don Quichot’ dan zou ik dat niet vragen. Hij zei dat het allemaal door betovering gebeurde en dat er honderden soldaten waren geweest en olifanten en schatten, maar we hadden vijanden die hij ‘magiërs’ noemde en die hadden alles veranderd in een Zondagsschoolfeestje, alleen maar uit afgunst. Ik zei dat we dan achter die magiërs aan moesten gaan, waarop Tom zei: ‘Weet je dan niet, dat een magiër een heleboel geesten kan oproepen en die zouden je in stukjes hebben gehakt voor je nog piep kon zeggen. Ze zijn zo groot als een boom en zo breed als een kerk’.

‘Nou’, zei ik, ‘als we eens wat geesten konden krijgen om òns te helpen, dan zouwen we dat andere zooitje toch wel aan kunnen.’

‘Hoe wil je dat doen?’

‘Ik weet niet. Hoe doen zij het?’

‘Nou, ze wrijven over een oude koperen lamp of een ijzeren ring en dan komen de geesten er bij hoopjes aan, onder donder en bliksem en rookwolken, en alles wat je ze opdraagt voeren ze uit.’

‘Wie laat ze komen?’

‘Nou, iedereen die die lamp of de ring wrijft, en ze moeten alles doen, wàt je ook zegt. Als je ze zegt dat ze een paleis moeten bouwen van veertig mijl lang, helemaal van die-jamanten en het volstoppen met kauwgom of wat je maar wil, of dat ze de dochter van den keizer van China voor je moeten halen om mee te trouwen, dan moeten ze dat doen - en ze moeten het ook nog in één nacht doen.’

‘Nou’, zei ik, ‘ik vind het maar een stelletje stommelingen dat ze dat paleis niet zelf houwen, en als ik er één van was, dan zouwen ze naar me kunnen fluiten, ik kwam vast niet alleen maar omdat iemand aan een ouwe koperen lamp zat te wrijven.’

‘Wat praat je toch een onzin, Huck Finn. Jij zou ook moeten komen als hij wreef, of je wou of niet.’

‘Wat, en zo hoog als een boom en zo breed als een kerk? Goed dan, ik zóu komen, maar dan zou die man wat beleven.’

‘Och, het geeft niets om met jou te praten. Je schijnt nergens iets vanaf te weten, 't lijkt wel of je geen hersens hebt.’

Ik dacht er een dag of drie over na en toen wou ik eens zien wat er van aan was. Ik nam een ouwe koperen lamp en een ijzeren ring en ging het bos in en daar wreef ik en wreef ik tot ik zweette als een neger. Ik had al gedacht om een paleis te laten bouwen en het dan te verkopen, maar 't gaf niets, geen enkele geest wou verschijnen. Tom zou dat allemaal wel gelogen hebben. Misschien geloofde hij zelf wel in Arabieren en olifanten, maar ik denk er anders over. Het zal wel net zoiets zijn als ze je op de Zondagsschool leren.

Hoofdstuk IV.

Er gingen drie of vier maanden voorbij en het was nu midden in de winter. Ik was haast aldoor naar school gegaan en ik kon spellen en lezen en ook een beetje schrijven en ik kon de tafels opzeggen tot zes keer zeven is vijfendertig en ik geloof dat ik het daarin wel nooit verder zal brengen, al zou ik ook eeuwig blijven leven.

Eerst vond ik het verschrikkelijk op school, maar langzamerhand kon ik het er wel uithouden. Telkens als 't me te erg werd, spijbelde ik maar weer eens en het pak slaag, dat ik er de volgende dag voor kreeg, deed me goed en vrolijkte me op. Hoe langer ik naar school ging, hoe meer ik er aan gewend raakte. Aan de manieren van de weduwe begon ik ook te wennen. Om in een huis opgesloten te zitten en in een bed te moeten slapen, vond ik nog allesbehalve een pretje, maar voor het koud werd, glipte ik soms naar buiten en ging buiten slapen. Ik hield het meest van m'n vroegere manier van leven, maar de nieuwe manier begon ik ook een beetje prettig te vinden. De weduwe zei, dat het langzaam maar zeker beter werd, en dat ze tevreden over me was.

Op een morgen had ik het ongeluk om het zoutvaatje om te gooien. Zo gauw als ik kon wou ik wat van het gemorste zout nemen en over m'n linker schouder werpen om het ongeluk af te weren, maar juffrouw Watson belette het me. ‘Blijf eraf, Huckleberry, wat maak je toch altijd een rommel!’

De weduwe deed een goed woordje voor me, maar dat kon het ongeluk niet afwenden, dat wist ik maar al te goed.

Na het ontbijt ging ik de voortuin in en klom over de schutting. Er lag een centimeter sneeuw en ik had er sporen in gezien. Ze kwamen vanuit de richting van de steengroeve, hielden op bij het hek en liepen dan langs de omheining van de tuin. Het was gek dat ze niet naar binnen voerden, omdat iemand daar blijkbaar een tijd had gestaan. Ik begreep er niets van. Ik was van plan de sporen te volgen en bukte me om ze eerst eens goed te bekijken. Toen zag ik dat er zich in de linkerhak een kruis bevond, dat er met grote spijkers in was genageld om de duivel af te weren.

Een ogenblik later rende ik de heuvel af. Ik keek zo nu en dan eens over m'n schouder, maar ik zag niemand. Zo gauw als ik er maar kon komen, was ik bij rechter Thatcher.

'Wel, m'n jongen', zei hij, 'je bent helemaal buiten adem. Kwam je je rente halen?'

'Nee, mijnheer', zei ik, 'is er dan iets voor me?'

'O ja, de halfjaarlijkse rente is gisteravond gekomen. Meer dan honderdvijftig dollar. Een heel fortuin. Zal ik het maar niet liever met die zesduizend beleggen, want als ik het je geef, maak je het maar op.'

'Nee, mijnheer', zei ik, 'ik wil het niet opmaken. Ik wil het helemaal niet hebben en die zesduizend ook niet. Ik zou graag willen dat U het neemt; ik wil het U geven, de zesduizend en alles.'

Hij keek verbaasd. Hij scheen er niets van te begrijpen.

'Wat bedoel je, m'n jongen?'

Ik zei: 'Vraagt U me alsjeblieft niets. Maar U wilt het toch wel hebben, nietwaar?'

'Daar begrijp ik niets van', zei hij. 'Is er iets gebeurd?'

'Neemt U het alsjeblieft', zei ik, 'en vraagt U me niets, dan hoef ik ook niet te jokken.'

Hij keek me een poosje aan en toen zei hij: 'Oho, ik geloof dat ik het begrijp. Je wilt al je bezit aan mij verkopen, niet geven. Dat is de bedoeling'.

Toen schreef hij iets op een papier, las het over en zei: 'Daar - zie je? Daar staat "voor iets meer dan de kostende prijs". Dat betekent, dat ik het van je heb gekocht en je ervoor heb betaald. Hier heb je een dollar. Nu moet je het ondertekenen.'

Ik ondertekende het en ging heen.

Juffrouw Watson's neger, Jim, had een bal van haar, zo groot als een vuist, die uit een koeienmaag was gekomen en daar deed hij toverkunsten mee. Hij zei, dat er een geest in zat, die alles wist. Ik ging dadelijk naar hem toe en vertelde hem, dat vader terug was omdat ik zijn sporen in de sneeuw had gezien. Nu wou ik graag weten wat hij van plan was en of hij hier zou blijven. Jim haalde z'n haren bal voor de dag en mompelde iets, hield hem in de hoogte en liet hem toen op de vloer vallen. Hij viel zwaar neer en rolde maar ongeveer een centimeter weg. Jim probeerde het weer en nog eens, maar er gebeurde precies hetzelfde. Toen ging Jim op z'n knieën liggen, legde z'n oor tegen de bal en luisterde. Maar het gaf niets, hij hoorde niets. Hij zei dat het ding soms wèl iets wilde zeggen zonder geld. Ik zei hem dat ik een valse

kwartdollar bezat, waar het koper door het zilver heen scheen en die je daarom niet kon uitgeven. (Ik zei maar niets van de dollar van de rechter.) Het was wel geen goed geldstuk, maar misschien zou de haren bal het niet merken. Jim rook er aan, beet er in, wreef er over en zei, dat hij wel zou zorgen dat de bal dacht dat het geldstuk echt was.

Jim legde de kwartdollar onder de haren bal en boog zich weer voorover om te luisteren. Deze keer was het in orde, zei hij. Hij zei dat hij m'n hele toekomst kon vertellen als ik wou. Ik zei, vooruit maar. En dus sprak de bal tegen Jim, en Jim vertelde het mìj weer.

'Je ouwe pappie, hij weet niet wat hij zal gaan doen. Soms hij denkt hij gaat weg, en dan hij denkt hij blijft. Het best is, jij hou je gemak en laat de ouwe man begaan. Daar is twee engels boven hem aan 't zweven. De één van die is wit en glimt, de ander van die is zwart. De witte krijgt hem op de goeie pad, een kleine poos. Dan komp de zwarte aangezeild en - uit met de goeie pad! Iemand kan niet zeggen nog, wie hem op 't laatst zal krijgen. Maar jij is best. Jij gaat krijgen veel verdriet in jouw leven en jij gaat krijgen veel plezier. Jij zal pijn krijgen en jij zal ziek zijn, maar jij zal altijd beter worden weer. Daar is twee meisie's vliegen door jou leven. Eén van die is blond en één van die is donker. Eén van die is rijk en één van die is arm. Jij gaan trouwen met die arme eerst en dan jij gaan trouwen met die rijke. Jij moet wegblijven uit de buurt van de water en jij moet erg oppassen, want er staat - jij zal gaan worden opgehangen.'

Toen ik die avond m'n kaars aanstak en naar m'n kamer ging, zat vader daar in levende lijve.

Hoofdstuk V.

Ik had de deur gesloten. Toen draaide ik me om, en daar zat hij. Ik was vroeger altijd bang voor hem geweest, hij roste me zo vaak af. Ik dacht dat ik nu ook bang zou zijn, maar dat was niet zo. Tenminste, na de eerste schrik, toen ik hem daar zo onverwachts zag; en toen merkte ik dat ik haast geen angst voelde.

Hij was bijna vijftig jaar oud en hij zag er naar uit. Het haar was lang, verward en vettig en hing voor z'n gezicht, de ogen loerden er doorheen als door wingerdranken. Het was pikzwart, zonder een grijs haartje en de baard en snor ook. Wat je van z'n gezicht kon zien, was spierwit, niet zoals bij andere mensen, maar een wit waar je kippenvel van kreeg, zoals bij een boomkikker of als de buik van een vis. En z'n kleren! Vodden gewoonweg. Hij liet één voet op zijn knie rusten, de schoen gaapte, een paar tenen staken erdoor die hij zo nu en dan bewoog.

Ik stond naar hem te kijken en hij zat mij aan te kijken, zijn stoel tegen de muur geleund. Ik zette de kaars neer. Het raam stond open, zag ik, daar was hij dus naar binnen gekomen. Hij bleef me maar van het hoofd tot de voeten opnemen. Eindelijk zei hij: ‘Fijne kleren - nou! Je denkt dat je een hele Piet bent, nietwaar?’

‘Misschien, en misschien ook niet’, zei ik.

‘Hou je brutale bek maar dicht’, zei hij. ‘Je hebt een heleboel kouwe drukte gekregen. Je zal wel een toontje lager zingen als ik met je heb afgerekend. En je bent nou ook zo geleerd, zeggen ze, lezen en schrijven kan meneer. Nou denk je zeker dat je heel wat meer bent dan je vader, hè, omdat die dat niet kan. Ik zal 't er wel weer uitranselen. Wie heeft je gezegd om je met die bombast op te houden, hè? - en wie heeft je gezegd dat je mocht?’

‘De weduwe.’

‘De weduwe, zo. En wie heeft haar gezegd om zich met een anders zaken te bemoeien?’

‘Niemand.’

‘Nou, ik zal haar leren! En jij blijft van die school vandaan, versta je? Ze moeten 't nog eens proberen een jongen

te leren op z'n eigen vader neer te zien. En laat ik je niet te pakken krijgen in de buurt van die school, hoor je me? Je moeder kon niet lezen en ze kon niet schrijven en de hele familie kan 't niet. Ik kan 't ook niet en jij verbeeldt je nou heel wat. As je denkt dat ik dat neem, dan heb je an mij de verkeerde voor. Laat es horen of je kan lezen.'

Ik nam een boek en las iets over generaal Washington. Toen ik misschien een halve minuut had gelezen, graaide hij me het boek uit de handen en smeet het door de kamer.

''t Is waar', zei hij, 'je kan 't. Ik kon 't haast niet geloven. Maar nou is 't uit met die kouwe drukte, ik wil 't niet hebben, begrepen! Ik zal je in de gaten houwen en as ik je bij die school te pakken krijg, dan zwaait er wat voor je. Straks krijg je ook nog de vroomheidsziekte. Ik heb nog nooit zo'n zoon meegemaakt.'

Hij bleef wel een minuut lang zitten grommen en mopperen en zei toen: 'Een echte fijne meneer, hoor. Een bed en lakens en een spiegel en een stukkie tapijt op de vloer - en je eigen vader kan bij 't vee slapen. Een ontaarde zoon ben je. Maar ik wed met je dat ik je die kouwe drukte wel weer afleer. Je stikt van de verbeelding. Ze zeggen ook dat je rijk bent. Nou, hoe zit dat?'

'Ze liegen.'

'Pas op, wat je tegen me zegt, 'k heb nou al meer dan genoeg verdragen - dus geen grote bek tegen me. Ik ben nou al twee dagen in 't dorp en ik heb haast over niks anders horen praten. Verder de rivier af heb ik 't ook al gehoord. Daarom ben ik teruggekomen. Morgen haal je dat geld voor me, ik mot 't hebben.'

''k Heb geen geld.'

'Dat lieg je. Rechter Thatcher heeft 't en jij gaat 't halen. Ik mot 't hebben.'

''k Heb geen geld, zeg ik je toch. Vraag 't maar an de rechter, hij zal je precies hetzelfde zeggen.'

'Nou, ik zal 't 'm vragen en ik zal 'm laten afschuiven ook. Zeg es, hoeveel heb je op zak? Ik mot 't hebben.'

'Ik heb alleen maar een dollar en die wou ik houwen voor...'

'Dat kan me niet schelen waarvoor je die wou houwen - hier d'r mee.'

Hij pakte 'm me af, beet er op om te kijken of ie echt was en zei, dat ie het dorp inging om wat te drinken. Toen ie op het dak van de schuur stond stak ie z'n hoofd weer naar binnen en schold me uit vanwege m'n kouwe drukte en dat

ik me verbeeldde dat ik meer was dan hij. En toen ik dacht dat ie eindelijk weg was, stak ie z'n hoofd nog eens naar binnen en zei, dat ik niet het hart moest hebben om nog eens naar die school te gaan, want hij zou op de loer liggen en me d'r goed van langs geven.

De volgende dag was ie dronken en hij ging naar rechter Thatcher en speelde daar op om geld los te krijgen, maar hij kreeg het niet. Toen dreigde ie dat hij 't voor het gerecht zou brengen en ze wel zou dwingen.

Rechter Thatcher en de weduwe probeerden hem uit de ouderlijke macht te laten ontzetten, maar er was pas een nieuwe rechter bij de voogdijraad gekomen en die zei, dat het gerecht niet tussenbeide moest komen en families niet moest scheiden als het niet strikt noodzakelijk was; men mocht geen kind van z'n vader wegnemen.

Dat vond de ouwe fijn en hij zei dat ie me bont en blauw zou slaan als ik niet met wat geld voor de dag kwam. Ik leende drie dollars van rechter Thatcher en vader werd smoordronken en liep razend en tierend door het dorp tot midden in de nacht. Toen sloten ze hem op en veroordeelden hem tot een week gevangenisstraf. Maar hij zei dat 't hem niets kon schelen, hij was baas over z'n eigen zoon en hij zou 'm wel leren.

Toen vader uit de gevangenis kwam, zei de nieuwe rechter dat hij een man van hem zou maken. Hij nam hem mee naar z'n eigen huis, kleedde hem netjes en schoon aan en liet hem met de familie ontbijten, koffiedrinken en middageten. Na het eten sprak hij met hem over geheelonthouding en zulke dingen meer en de ouwe begon te huilen en zei, dat hij een dwaas was geweest en zijn leven had vergooid. Maar nou ging hij een nieuw leven beginnen en niemand zou zich meer over hem hoeven te schamen en hij hoopte, dat de rechter hem wou helpen en niet laag op hem zou neerzien. De rechter zei dat hij hem voor die woorden wel kon omhelzen en hij begon ook te huilen en z'n vrouw ook. Vader zei, dat niemand hem ooit had begrepen en de rechter zei, dat ie dat graag wou geloven. De ouwe zei dat iemand een beetje sympathie in z'n leven nodig had en de rechter zei dat dit zo was en vader begon weer te huilen. En toen het tijd was om naar bed te gaan stond de ouwe op, stak z'n hand uit en zei: ‘Dames en heren, kijk naar deze hand. Eens was het de hand van een beest maar die tijden zijn nu voorbij. Het is de hand van een man die een nieuw leven is begonnen en liever zal sterven dan op de vroegere weg terug te keren. Denk aan die

woorden en vergeet niet wie ze gezegd heeft. Die hand is nu rein; wilt U hem drukken en niet bevreesd zijn?'

En dus drukten ze hem de hand en weenden. De vrouw van de rechter kuste hem. Toen ondertekende de ouwe een gelofte - met een kruisje. De rechter zei dat het een ogenblik vol wijding was. Toen werd de ouwe naar een prachtige kamer gebracht, de logeerkamer. Maar 's nachts kreeg hij verschrikkelijke dorst, klom het raam uit en liet zich langs de regenpijp zakken. Hij ruilde z'n nieuwe jas voor een flinke kan whisky, klom weer naar boven en hield op z'n ééntje een feestje. Tegen de ochtend kroop hij weer naar buiten, zo dronken als wat, viel naar beneden en brak z'n arm op twee plaatsen. Toen ze hem later vonden was hij bijna doodgevroren. Toen ze de logeerkamer binnenkwamen, hadden ze wel een loods mogen meenemen om alle klippen te omzeilen.

De rechter zat erg in de put. Hij zei, dat je de ouwe misschien met een geweer in je hand zou kunnen bekeren, een andere manier zou hij niet weten.

Hoofdstuk VI.

De ouwe was gauw genoeg weer op de been en hij daagde rechter Thatcher voor het gerecht om het geld van hem los te krijgen. Hij wachtte mij ook op, omdat ik toch naar school ging. Een paar keer kreeg hij me te pakken en ranselde me af, maar ik ging toch naar school en meestal kreeg hij me niet te pakken. Ik was helemaal niet zo gek op die school, maar ik geloof dat ik er nu juist heen wou om vader z'n zin niet te geven. Die zaak voor het gerecht duurde en duurde maar; 't leek wel of ze er nooit mee begonnen, dus moest ik zo nu en dan een paar dollar van de rechter lenen, omdat ie me anders half dood sloeg. Telkens als ie geld kreeg, werd ie stomdronken en iedere keer dat ie dronken was, zette ie de boel op stelten en werd in de gevangenis gestopt. Dat was net het leventje dat hem paste.

Hij hing voortdurend om het huis van de weduwe heen en tenslotte vertelde ze hem dat hij er mee moest ophouden, anders zou ze andere maatregelen nemen. Wat was ie woedend! Hij zei, dat ie is zou laten zien wie de baas was over Huck Finn. Op een dag in de lente loerde ie op me, kreeg me te pakken en nam me mee in een bootje, ongeveer drie mijlen stroomopwaarts. Hij ging naar de andere oever, naar Illinois, waar dichte bossen waren en geen enkel huis, alleen maar een oude blokhut op een plek waar het bos zo dicht was, dat je het nooit kon vinden als je niet wist waar het was.

Daar hield ie me al die tijd vast en ik kreeg nooit een kans om er vandoor te gaan. 's Nachts deed hij de deur altijd dicht en hield de sleutel bij zich. Hij had een geweer, dat hij zeker had gestolen en we visten en jaagden en daar leefden we van. Zo nu en dan sloot hij me op en ging weg om vis en wild te ruilen voor whisky en daar kwam ie mee thuis en werd dronken en ranselde me af en vond het echt fijn. De weduwe ontdekte toch waar ik was en stuurde een man om me te halen, maar vader bedreigde hem met het geweer en niet lang daarna was ik aan dit leven gewend en begon het prettig te vinden, behalve het ranselen.

Het was fijn om te kunnen luieren en lekker te gaan liggen roken en geen gezanik met boeken en leren. Er waren al twee

maanden voorbij gegaan en m'n kleren waren helemaal smerig en kapot en ik dacht niet dat ik het bij de weduwe ooit zo prettig zou vinden, waar je je moest wassen en van een bord eten en je kammen en precies op tijd naar bed gaan en opstaan. En juffrouw Watson, die altijd achter je aanzat en je plaagde met leren. Ik wou helemaal niet meer terug gaan. Alles bij elkaar genomen was het fijn in de bossen.

Maar langzamerhand werd vader wat te royaal met z'n stok en daar kon ik niet meer tegen. Hij ging ook vaker weg en sloot me op. Eén keer zat ik drie dagen opgesloten. Ik voelde me verschrikkelijk verlaten. Ik dacht dat ie verdronken was en nooit meer terug zou komen. Ik had al vaak genoeg geprobeerd om uit die hut te komen, maar het was nooit gelukt. De vensters waren nog niet groot genoeg voor een hond om er doorheen te komen. De schoorsteen was te nauw. De deur was van dikke, zware planken gemaakt. Vader zorgde er wel voor dat ie geen mes of zoiets achter liet als ie wegging. Ik was haast aldoor bezig om te proberen eruit te komen, omdat ik toch niets anders te doen had. Maar eindelijk vond ik toch iets, een ouwe, roestige zaag, zonder handvat. Hij lag tussen de binten van het dak. Ik ging er dadelijk mee aan 't werk. Aan het éne eind van de hut was een oude paardendeken tegen de wand gespijkerd, opdat het niet zo door de kieren zou tochten. Ik lichtte die deken op en begon een stuk uit het onderste blok te zagen, groot genoeg dat ik er doorheen zou kunnen. Nou, 't was een langdurig en moeilijk werkje en ik was er bijna mee klaar, toen ik vaders geweer dichtbij hoorde afschieten. Ik verwijderde alle sporen van mijn werk, hing de deken ervoor en verstopte de zaag. Niet lang daarna kwam vader binnen.

Vader was in geen al te best humeur, dus helemaal zichzelf. Hij zei dat ie in het dorp was geweest en dat alles verkeerd ging. Zijn advocaat zei, dat hij zijn proces wel zou kunnen winnen en het geld krijgen, als de zaak maar ooit voor kwam, maar er waren zoveel manieren om het heel lang slepende te houden, en rechter Thatcher kende de knepen. En hij zei dat ze opnieuw zouden proberen om hem uit de ouderlijke macht te ontzetten en de weduwe tot voogdes te benoemen en dat ze het deze keer wel zouden winnen. Dat maakte me erg ongerust, want ik wou niet terug naar de weduwe. De ouwe was vreselijk aan 't vloeken en vloekte op alles en iedereen. Hij wou wel eens zien dat de weduwe me te pakken kreeg. Hij wist nog wel een andere plaats waar hij me kon verbergen en daar konden ze naar zoeken tot ze een

ons wogen. Dat leek me minder leuk, maar ik nam me voor dat ik wel zou oppassen dat ie de kans niet kreeg me daarheen te slepen.

De ouwe stuurde me naar de boot om alles uit te laden wat hij had meegebracht. Een zak meel en een zij spek, munitie en een vaatje whisky, een oud boek en een paar kranten, om lekken mee te stoppen, en wat touw. Ik bracht alles naar de hut en ging toen op de rand van het bootje zitten om uit te rusten. Ik dacht eens over alles na en nam me voor, dat ik met het geweer en wat vislijnen het bos zou ingaan, als ik wegliep. Ik zou aldoor verder lopen, zoveel mogelijk 's nachts, en leven van vissen en de jacht en zó ver gaan, dat noch de ouwe, noch de weduwe me meer konden vinden. Als de ouwe vannacht maar dronken genoeg werd zou ik wel verder kunnen zagen en eruit komen en ik dacht, dat ik daar wel op kon rekenen. Ik zat zo diep in gedachten verzonken dat ik de tijd vergat, tot de ouwe me toebulkte, of ik misschien ook verzopen was. Ik bracht de dingen naar de hut en toen was het zowat donker. Terwijl ik wat te eten maakte, nam de ouwe er een paar. Hij was in het dorp al dronken geweest en had de hele nacht in de goot gelegen. Hij zag eruit! Je zou haast kunnen denken dat ie Adam zelf was, zo één en al modder. Als de drank begon te werken, ging ie meestal op de regering schelden.

‘Dat noemen ze een regering! Die toestaat dat ze iemand z'n kind van hem afnemen. Z'n eigen zoon, die hij met de grootste moeite en zorg heeft grootgebracht. Ja, net als die zoon zo ver is, dat hij aan het werk kan gaan en ook eens wat voor z'n vader doen. En de wet staat achter die ouwe Thatcher en helpt 'm om me m'n eigendom te onthouden. Dat is de wet. Een man die zesduizend dollar en meer waard is, kan in zo'n oud krot als dit zitten en kleren dragen die nog niet goed genoeg zijn voor een varken. Dat noemen ze een regering. Een man heeft hier geen rechten. Soms denk ik er hard over om hier vandaan te trekken. Ja, en dat heb ik ze gezegd ook. Ik heb 't die ouwe Thatcher vlak in z'n gezicht gezegd. Er moet niet veel meer gebeuren, zeg ik, en ik laat 't hele verrekte land in de steek en je ziet me nooit meer terug. Dat waren m'n eigen woorden.’

En zo ging vader maar door, terwijl ie haast niet meer op z'n benen kon staan en eindelijk over het vaatje met gezouten varkensvlees viel en z'n scheenbenen kapot schaafde, waardoor de rest van z'n alleenspraak nog slechts uit de hevigste vloeken en verwensingen bestond. Hij hinkte door de

hut, eerst op het éne been en dan op het andere en toen gaf hij het vaatje ineens een harde schop. Maar dat was niet verstandig, omdat juist aan die voet de schoen zat waar z'n tenen door staken. Hij hief een verschrikkelijk gejammer aan, dat je de haren ten berge deed rijzen en liet zich op de vuile vloer vallen en rolde daar heen en weer, vloekend, zoals hij nog nooit tevoren gevloekt had. Naderhand zei hij het zelf.

Na het eten nam vader de voorraad whisky in ogenschouw en zei, dat er genoeg was voor twee keer dronken-zijn en één delirium tremens. Zo noemde hij dat altijd. Ik schatte dat hij over een uur wel laveloos zou zijn en dan zou ik verder zagen of de sleutel van hem stelen. Hij dronk en dronk en viel eindelijk op de dekens neer, maar ik had geen geluk. Hij viel niet vast in slaap, maar bleef onrustig. Hij kreunde en steunde en gooide zich om en om. Eindelijk werd ik zo slaperig dat ik m'n ogen niet meer kon openhouden, en voor ik het wist was ik vast in slaap gevallen, terwijl de kaars bleef branden.

Ik weet niet hoe lang ik geslapen had, maar ik werd plotseling wakker door een verschrikkelijk gebrul. Daar stond vader, hij keek wild om zich heen, schopte in het rond en gilde dat er slangen waren. Hij zei, dat ze tegen z'n benen opkropen en dan sprong hij in de hoogte en gilde en hij zei dat één hem in z'n wang had gebeten, maar ik zag geen enkele slang. Hij begon de hut rond te hollen en schreeuwde: ‘Haal hem van me af! haal hem van me af! hij bijt me in m'n nek!’ Ik heb nog nooit iemand zo verwilderd zien kijken. Al gauw was hij helemaal uitgeput en viel hijgend neer. Toen begon hij rond te rollen, naar alle kanten om zich heen schoppend en wilde gebaren makend en hij zei dat er duivels op hem afkwamen. Eindelijk kon hij niet meer en bleef een poosje stil liggen. Toen werd hij nog stiller en gaf geen geluid meer. Ik kon de uilen en de wolven in het bos horen, dat klonk vreselijk in die stilte. Vader lag in een hoek. Langzamerhand richtte hij zich wat op en luisterde met z'n hoofd scheef. Heel zachtjes zei hij: ‘Stap - stap - stap; dat is de dood; stap - stap - stap - stap; ze komen me halen; maar ik ga niet. - O, ze zijn hier! raak me niet aan - blijf met je handen van me af - ze zijn koud, blijf af - o, laat een arme duivel toch met rust’.

Toen kroop hij op handen en voeten rond en smeekte ze om hem met rust te laten. Hij trok de deken over zich heen en ging onder de tafel liggen en begon te huilen. Ik kon het door de deken heen horen.

En toen gooide hij de deken van zich af, sprong op, zag mij

en stoof op me af. Hij joeg met een mes achter me aan, noemde me de engel des doods en zei dat hij me zou doodsteken, dan kon ik hem niet meer komen halen. Ik smeekte hem het niet te doen en zei hem dat ik Huck was en niemand anders, maar hij liet een gillend gelach horen en ging te keer en vloekte en bleef me achterna zitten. Eén keer, toen ik onder z'n arm door dook, kreeg hij me bij m'n jas te pakken en ik dacht dat ik er geweest was, maar als de bliksem glipte ik uit m'n jas en redde me op die manier. Na korte tijd was hij op van moeheid en ging met z'n rug tegen de muur staan. Hij zei dat hij een ogenblik zou uitrusten en me dan vermoorden. Toen legde hij z'n mes onder zich neer en zei, dat hij een beetje zou gaan slapen om weer op krachten te komen en het duurde niet lang of hij was in slaap gevallen. Heel voorzichtig, om geen lawaai te maken, pakte ik onze ouwe stoel, klom erop en haalde het geweer van de muur. Ik keek of het geladen was, legde het, op vader gericht, over een ton en ging er zelf achter zitten. Stil en langzaam sleepte de tijd zich voort.

Hoofdstuk VII.

‘Sta op, wat mot dat betekenen?’

Ik deed m'n ogen open, en keek, niet begrijpende waar ik was, om me heen. De zon scheen, ik had vast geslapen. Vader stond over me heen gebogen, hij zag er knorrig uit, en ziek ook.

‘Wat most je met dat geweer, vroeg hij.’

Ik dacht dat hij wel niets zou weten van wat hij gedaan had en daarom zei ik: ‘D'r probeerde iemand binnen te komen, daarom hield ik het geweer in aanslag.’

‘Waarom heb je mij niet wakker gemaakt?’

‘Ik heb 't geprobeerd, maar 't lukte niet, er was geen beweging in je te krijgen.’

‘Zo. Nou, sta daar nou niet de hele dag te kletsen, maar ga kijken of er wat vis aan de lijn zit. Ik ben dadelijk terug.’

Hij maakte de deur open en ik ging naar de rivieroever. Ik zag houtblokken, boombast en meer zulke dingen de rivier afdrijven, dus ik begreep dat het water begon te stijgen. Ik zou 't reuzefijn hebben als ik nu in het dorp was. Als de rivier in Juni steeg, had ik altijd van allerlei buitenkansjes, want er kwam van alles aandrijven; vademhout en stukken van een vlot, soms wel twaalf stammen tegelijk. Alles wat ik had te doen was, ze te pakken te krijgen en aan de houtwerven en zaagmolens te verkopen.

Ik liep voort langs de oever en keek met één oog uit naar vader en lette met het andere op wat er langs dreef. Nou, ineens komt daar een kano aan, een prachtstuk, een dertien of veertien voet lang, die prachtig op het water lag. Ik schoot als een kikker het water in, met kleren en al, en zwom naar de kano toe. Ik verwachtte eigenlijk dat er iemand in zou liggen, omdat ze dat zo vaak doen, om mensen voor de gek te houden. Als iemand in een bootje er als een gek achteraan is geroeid, gaan ze ineens rechtop zitten en lachen hem uit. Maar dit keer was het werkelijk een afgedreven kano en ik klam erin en peddelde naar land. ‘Dat zal de ouwe plezier doen’, dacht ik, ‘ze is wel tien dollar waard.’ Maar toen ik op de oever aanhield, was vader nog nergens te zien en daarom voer ik haar een kleine kreek, zo smal als een slootje, in,

die verborgen lag achter neerhangende treurwilgen en wingerdranken. Ik had ineens gedacht dat ik haar goed moest verbergen, dan hoefde ik niet zo moeizaam door de bossen te ploeteren, maar kon me een vijftig mijl de rivier laten afzakken en daar een blijvend kamp oprichten.

Het was aardig dicht bij de hut en ik dacht aldoor dat ik de ouwe hoorde, maar ik kreeg haar op tijd verborgen en juist toen de ouwe er aankwam, was ik hard bezig een lijn in te halen. Hij foeterde een beetje omdat ik zo langzaam was, maar ik zei dat ik in de rivier was gevallen en dat het daarom zo lang had geduurd. Ik begreep wel dat ie zou merken dat ik kletsnat was, en me vragen zou stellen.

Toen we na het ontbijt wat gingen slapen, we waren allebei doodop, lag ik er over te denken hoe ik vader, en de weduwe, er van zou kunnen terug houden te trachten me weer op te sporen. Het zou goed zijn als ik er al een eind vandoor was voor ze me misten. Maar ik kon niets bedenken, tot vader even opstond om nog een vat water te drinken en zei: ‘Als er weer eens iemand komt rond spionneren, dan maak je me wakker, begrepen? Die kwam hier niets goeds uitspoken. Ik zal 'm kapot schieten. Je maakt me wakker, heb je verstaan?’

Toen viel ie weer in slaap, maar wat ie had gezegd, had me op het idee gebracht waar ik naar zocht.

Tegen twaalven gingen we naar buiten en liepen langs de oever. De rivier steeg vlug en was vol drijfhout. Toen kwam er een stuk van een vlot aandrijven, negen stammen aan elkaar gebonden. We gingen er met het bootje op af en haalden het aan land. Iedereen, behalve vader, zou de dag hebben gebruikt om nog meer uit de rivier te slepen, maar zo was vader niet. Negen stammen was genoeg en hij wou onmiddellijk naar het dorp om ze te verkopen. Dus sloot hij me, om ongeveer half vier, op en ging met het bootje weg, het vlot er aan vastgebonden. Ik dacht dat hij die nacht wel niet terug zou komen. Ik wachtte tot hij een goed eind op weg kon zijn en ging toen weer met mijn zaag aan 't werk. Voor hij nog aan de andere kant van de rivier kon zijn, was ik buiten; hij en z'n vlot waren nog te zien als een klein stipje op het water.

Ik nam de zak met meel en bracht die naar de kano en het spek en de whisky ook. Ik nam al de koffie en suiker die er was; en de munitie. Ik nam de emmer, de kalebasfles, de pollepel en een tinnen beker en m'n ouwe zaag en twee dekens en de koffiepot. Ik nam vissnoeren, lucifers en andere dingen - alles wat maar iets waard was. Ik haalde de hut volkomen leeg. Ik zou graag een bijl hebben gehad, maar die was er

niet, behalve die buiten bij het brandhout lag en die moest ik achterlaten. Nu nam ik het geweer nog, en daarmee was ik klaar.

Bij het gat had ik de grond aardig omgewoeld en dat maakte ik weer zo goed mogelijk in orde, door er de bovenste laag stoffig zand van andere plekken overheen te strooien. Toen bracht ik het uitgezaagde blok weer op zijn plaats terug en legde er twee stukken steen onder en één er tegen om het op zijn plaats te houden. Als je er een paar passen vanaf stond zag je er niets van dat er een stuk uitgezaagd was en bovendien was dit de achterkant van de hut en het was niet waarschijnlijk dat ze daar zouden gaan neuzen.

De weg naar de kano was helemaal met gras begroeid, daar had ik dus ook geen spoor achtergelaten. Ik ging naar de oever en keek uit over het water. Alles was veilig. Nu nam ik het geweer en ging een eindje het bos in. Ik keek uit naar een paar vogels en zag 'n verwilderd varken lopen. Er ontsnapten wel varkens uit ver afgelegen boerderijen, die al gauw verwilderden.

Ik schoot het beest neer en bracht het naar het kamp. Nu nam ik de bijl en sloeg de deur in, het kostte me heel wat tijd. Ik haalde het varken en gaf het met de bijl een slag in de nek, toen liet ik hem op de grond liggen om uit te bloeden, de grond was van vastgestampte klei, geen planken vloer. Daarna nam ik een oude zak en deed daar een heleboel stenen in, zoveel als er maar in konden. Die ging ik vanwaar het varken lag, naar de deur slepen en door het bos naar de rivier. Daar gooide ik hem in, hij zonk en was niet meer te zien. Ik had wel gewild dat Tom Sawyer er bij was geweest. Het zou net iets voor hem zijn geweest en hoe zou zijn verbeelding aan het werk zijn gegaan.

Op het laatst trok ik wat van m'n haar uit, maakte de bijl goed bloedig, kleefde de haren er aan vast en gooide de bijl in een hoek. Toen pakte ik het varken op, hield het met mijn jas tegen de borst geklemd, zodat het bloed niet kon neerdruppelen en gooide het, een goed eind uit de buurt van de hut, in de rivier. Nu kreeg ik nòg een ingeving. Ik haalde de zak met meel en de zaag uit de kano en bracht ze naar de hut. Ik zette de zak waar ze gewoonlijk stond en maakte met de zaag 'n gaatje in de bodem, want er waren geen messen of vorken, vader deed alles met z'n zakmes. Toen droeg ik de zak ongeveer een honderd meter over het gras en door het wilgenbosje aan de oostkant van de hut, naar een ondiep meer dat vijf mijlen breed was en vol met biezen. Aan de

andere kant kwam er een kreek op uit, die mijlen ver doorliep, ik weet niet waarheen, maar niet naar de rivier. Het meel liep uit de zak en maakte een smal spoor tot aan het meer. Ik liet vaders slijpsteen daar ook vallen, net of iemand hem daar verloren had. Toen bond ik het gat in de zak met een touwtje dicht en bracht hem en de zaag weer naar de kano terug.

Het was nu bijna donker, ik bracht de kano naar de rivier en verborg haar onder wat overhangende wilgentakken, en wachtte tot de maan zou opkomen. Ik ging wat eten en vleide me daarna in de kano neer om een pijpje te roken en over mijn verdere plannen na te denken. Ik zei bij mezelf, dat ze het spoor van die zak met stenen wel tot aan de oever zouden volgen en dan de rivier voor me afdreggen. En dan zouden ze het spoor van het meel volgen en de kreek opvaren om mijn moordenaars te vinden. Ze zouden in de rivier nooit naar iets anders zoeken dan naar mijn lijk. Daar zouden ze wel gauw genoeg van krijgen en het daarbij laten. Dat was uitstekend, ik kon nu overal naar toe gaan waar ik wou. Jackson's eiland leek me heel geschikt, ik kende het al vrij goed en er kwam nooit iemand. En 's nachts zou ik dan naar het dorp kunnen varen en er alles pikken wat ik nodig had.

Ik was erg moe en voor ik het wist viel ik in slaap. Toen ik wakker werd, wist ik eerst niet waar ik me bevond. Ik ging rechtop zitten en keek, een beetje bang, rond. Toen herinnerde ik me alles. De maan scheen helder en de rivier leek wel mijlen en mijlen breed. Alles was doodstil, het zag er laat uit en het rook laat. U begrijpt me wel, ik weet niet hoe ik het anders moet zeggen.

Ik gaapte eens en rekte me eens flink uit en wilde juist weggaan, toen ik van over het water een geluid hoorde. Ik luisterde ingespannen, al gauw begreep ik wat het was. Het was het regelmatige piepende geluid van riemen, dat in een stille nacht zo ver hoorbaar is. Ik keek tussen de wilgentakken door en daar zag ik het - een roeibootje, een eind ver op het water. Ik kon niet zien hoeveel mensen er in zaten. Het kwam steeds naderbij en toen ik het goed kon onderscheiden, zag ik dat er maar één man in zat. 't Zou vader wel kunnen zijn, dacht ik, hoewel ik hem niet verwachtte. Hij liet zich nu met de stroom terugdrijven naar het kalme water onder de wal en hij voer zo dicht langs me, dat ik hem wel met de loop van het geweer had kunnen aanraken. Nou, het wàs vader, geen twijfel aan, en nuchter ook, te oordelen naar de wijze waarop hij de riemen hanteerde.

Ik liet geen tijd verloren gaan. Het volgende ogenblik dreef ik met de stroom mee in de schaduw van de oever. Ik maakte twee en een halve mijl, en toen roeide ik een kwart mijl naar het midden van de rivier, want ik zou nu gauw langs de plaats komen waar de veerboot aanlegde, en dan was er een kans dat de mensen me zouden zien. Ik was tussen het drijfhout geraakt, ging nu languit in de kano liggen en liet haar maar meedrijven. Ik rookte en rustte lekker uit. Er was geen wolkje aan de hemel en die leek zo ver, ik had daar nooit op gelet. En wat kan je in zo'n nacht de geluiden van over het water ver horen. Ik hoorde een man zeggen, dat het bijna drie uur was en dat ie hoopte dat het geen week meer zou duren voor het dag werd. Maar er klonken steeds minder stemmen, woorden kon ik niet meer onderscheiden, alleen een vaag gemompel en een lach, nu en dan.

Ik was de landingsplaats nu al een eind voorbij, ging zitten en kon Jackson's eiland zien liggen. Van de zandbank was nu niets meer te zien, die stond helemaal onder water.

Het duurde niet lang om er te komen. Met een flinke vaart schoot ik het eiland voorbij, de stroom was zo snel, draaide om het eiland heen, kwam in kalm water en landde aan de kant van Illinois. Ik bracht de kano in een inham, die ik wist te vinden, en legde haar daar vast. Ik had de wilgentakken er voor opzij moeten duwen, maar niemand kon de kano nu ontdekken. Ik ging aan de kop van het eiland op een boomstam zitten en keek over het brede water en het zwarte drijfhout heen naar het dorp, waar een paar lichtjes twinkelden. Na een poos werd de lucht wat grijs, dus ging ik het bos in om nog een dutje te pakken voor het ontbijt.

Hoofdstuk VIII.

De zon stond al zo hoog aan de hemel toen ik wakker werd, dat ik het op acht uur schatte. Ik was helemaal uitgerust en voelde me tevreden en gelukkig. Tussen een paar openingen in de bomen, kon ik de zon zien en de grond was bezaaid met lichtplekjes. Op een tak, dicht bij me, zaten een paar eekhoorns en maakten vriendelijke geluidjes. Ik was te lui om op te staan en voor m'n ontbijt te zorgen. Ik dommelde alweer zo'n beetje toen ik plotseling, op de rivier, het geluid van ‘boem!’ hoorde. Ik ging op mijn ellebogen liggen luisteren en hoorde het na enige tijd weer. Ik sprong op en keek tussen de bladeren door en zag in de verte een rookwolk over het water hangen. De veerboot was vol mensen en stoomde langzaam heen en weer. Ik wist nu wat er aan de hand was. Ik zag een witte rookwolk uit de zijkant van de veerboot opstijgen. ‘Boem!’ Ze vuurden een kanon over het water af om te proberen mijn lijk boven te doen drijven.

Ik had nu flink honger gekregen, maar ik kon geen vuur aanleggen, daar men anders de rook wel eens zou kunnen zien. Dus bleef ik maar zitten kijken naar de rook en luisteren naar het geboem. De rivier was daar een mijl breed en zag er op de mooie zomerochtend erg mooi uit, zodat ik met veel genoegen toeschouwer was bij de jacht op mijn stoffelijk overschot. Als ik alleen maar iets te eten had gehad! En toen dacht ik er aan, dat ze altijd broden met kwikzilver er in op het water lieten drijven, omdat die recht op de plaats afgaan waar de verdronkene zich bevindt en daar blijven stilliggen. Dus dacht ik om eens uit te kijken of er één op mij afdreef. Ik ging naar de andere kant van het eiland, waar Illinois tegenover ligt, om mijn geluk te beproeven en ik werd niet teleurgesteld. Er kwam een groot brood aandrijven en ik kreeg het bijna te pakken met een lange stok, maar m'n voet glipte uit en het dreef voorbij. Na een poosje kwam er nog één aan en dit keer had ik meer geluk. Ik haalde het stuk, waarmee ze het gat weer hadden dichtgemaakt, eraf, schudde het bolletje kwikzilver eruit en zette mijn tanden in 't brood. Het was van eerste kwaliteit.

Ik zocht een goed plaatsje tussen het gebladerte op en keek

daar, tevreden mijn brood kauwend, verder het schouwspel aan. En toen trof me een gedachte. De weduwe of de dominee of iemand anders, had zeker gebeden dat dit brood me zou vinden en nu was dat toch werkelijk gebeurd. Zonder twijfel zit daar dan toch iets in. Tenminste als iemand als de weduwe of de dominee bidt. Bij mij helpt het niets, ik zal wel niet tot het goeie soort horen.

Ik stak een pijp aan en keek verder toe. De veerboot zakte nu de stroom verder af en ik dacht dat ik misschien wel een kans had om te zien wie er aan boord waren, als ze langs kwam, want ze moest ongeveer daar varen waar het brood voorbij gedreven was. Toen ze naderde deed ik mijn pijp uit en ging achter een boomstronk liggen, vlak aan de oever. Ik kon tussen een spleet door kijken.

Daar kwam ze aan en ze voer vlak langs me. Haast iedereen was aan boord. Vader en rechter Thatcher en Becky Thatcher en Joe Harper en Tom Sawyer en z'n oude tante Polly en Sid en Mary en nog een heleboel meer. Iedereen sprak over de moord, maar de kapitein onderbrak ze en zei: ‘Let hier nu goed op, de stroom is hier het sterkst en misschien is hij naar de kant gespoeld en door de takken vastgehouden. Ik hoop dat het zo is’.

Ik hoopte het niet. Ze drongen naar de railing, leunden er overheen en keken me bijna in m'n gezicht. Ik kon ze heel goed zien, gelukkig zagen ze mij niet.

Toen riep de kapitein: ‘Uit de weg, allemaal!’ En het kanon liet, vlak voor me, zo'n knal los, dat ik bijna doof was van het lawaai en blind van de rook, en ik dacht dat ik er geweest was. Als het met scherp geladen was geweest, dan zouden ze nu ongetwijfeld het lijk hebben gehad waar ze naar zochten. Maar gelukkig was ik niet gewond. De boot verdween rond het eiland uit het gezicht. Zo nu en dan kon ik het schieten nog horen, steeds verder en verder weg en eindelijk hoorde ik het helemaal niet meer. Ik dacht eerst dat ze het zoeken nu hadden opgegeven, maar ze kwamen nog eens terug langs de andere kant. Ik ging ook daar weer kijken. Toen ze het hele eiland langs waren gevaren, hielden ze op met schieten en voeren terug naar het dorp.

Ik wist dat ik nu veilig was, niemand zou me hier nog komen zoeken. Ik haalde alles uit de kano en sloeg mijn kamp midden in het bos op. Van mijn dekens maakte ik een soort tent, waar ik mijn bezittingen in onderbracht om ze tegen de regen te beschermen. Ik ving een vis, die ik met de zaag open peuterde en tegen zonsondergang legde ik vuur

aan en maakte wat te eten klaar. Toen zette ik een lijn uit om voor het ontbijt meer vis te hebben.

Toen het donker was ging ik bij het kampvuur wat zitten roken en voelde me eerst heel tevreden. Maar langzamerhand kreeg ik een verlaten gevoel over me en ging aan de oever zitten om naar de rivier te luisteren en de vlotten en het drijfhout te tellen die voorbij kwamen. En toen ging ik maar slapen, dat is het beste als je je verlaten voelt; je vergeet het en dan is het weer voorbij.

En zo ging het drie dagen en drie nachten. Geen enkele afleiding - aldoor hetzelfde. Maar de daarop volgende dag ging ik het eiland eens grondig onderzoeken. Ik was er heer en meester, het behoorde mij toe, zo te zeggen, en ik wilde het door en door kennen. Maar hoofdzakelijk wilde ik de tijd doodslaan. Er groeiden een heleboel aardbeien, rijp en groen. En wilde druiven, frambozen en bosbessen, die nog niet rijp waren. Die zouden later goed te pas komen, dacht ik.

Nou, ik was een heel eind door het bos heengedrongen en ik dacht dat ik wel niet ver van de voet van het eiland af zou zijn. Ik had het geweer bij me, maar ik had niets geschoten, het was meer ter bescherming. Op de terugweg wilde ik echter wat onder schot zien te krijgen. Toen stapte ik bijna op een slang, die tussen het gras en de bloemen weggleed en ik er achter aan om te proberen hem te schieten. En ineens stond ik vlak voor de as van een kampvuur, dat nog rookte.

M'n hart klopte in m'n keel. Ik wachtte niet om het verder te onderzoeken, maar ontspande de haan van het geweer en liep op m'n tenen terug, zo hard als ik maar kon. Telkens bleef ik tussen het dichte struikgewas even staan om te luisteren, maar ik ademde zo heftig dat ik niets anders kon horen dan het geluid van mijn ademhaling. Als ik een boomstomp zag, dacht ik dat het een man was en als ik op een tak trapte, bleef m'n hart van schrik bijna stilstaan.

Toen ik in het kamp terugkwam had ik niet veel fut meer, maar het was nu geen tijd om stil te zitten. Dus bracht ik alles wat ik bezat weer in de kano om de dingen uit het gezicht te hebben en ik deed het vuur uit en verstrooide de as om het op een oud kampvuur te laten lijken en toen klom ik in een boom.

Ik denk dat ik een uur of twee in de boom zat. Ik zàg niets en ik hóórde niets en toch verbeeldde ik me dat ik wel duizend dingen zag en hoorde. Nou, ik kon daar niet eeuwig blijven zitten en eindelijk klom ik dus maar weer naar beneden. Ik bleef alleen daar, waar het bos het dichtst was en

lette goed op. Alles wat ik aan eten te pakken kon krijgen waren wat bessen en hetgeen van het ontbijt was overgebleven.

Tegen de avond was ik flink hongerig. Dus toen het goed donker was, peddelde ik voor de maan opkwam, naar de oever van Illinois, ongeveer een kwart mijl. Ik ging het bos in, maakte een avondmaal klaar en was al zo half en half besloten om de nacht daar door te brengen, toen ik paardengetrappel hoorde en kort daarop menselijke stemmen. Zo gauw als ik kon bracht ik alles naar de kano en kroop toen door het bos om te weten te komen wat dit betekende. Ik was nog niet ver gekomen toen ik een man hoorde zeggen: ‘Laten we hier maar kamperen als we een goede plaats kunnen vinden, de paarden zijn bek-af. Eens even kijken’.

Ik wachtte niet langer, maar peddelde weer naar mijn oude plek terug en besloot dan maar in de kano te overnachten.

Ik sliep niet veel. Telkens werd ik wakker doordat ik dacht dat iemand me bij de nek te pakken had. Eindelijk zei ik bij mezelf dat dit geen leven was. Ik moest er achter zien te komen wie met mij op het eiland huisde. Na dit besluit voelde ik me dadelijk beter.

Ik voer in de kano in de schaduw van de oever voort, daarbuiten, waar de maan scheen, was het bijna zo licht als overdag. Na een uur was ik bijna aan de voet van het eiland. Een koel briesje vertelde me, dat de nacht voorbij was. Ik bracht de kano aan land, nam het geweer en glipte het bos in. Ik ging daar op een boomstam zitten en keek door het gebladerte. Toen de maan onder ging zag ik het donker worden over de rivier. Maar korte tijd later waren de boomtoppen flauw te onderscheiden en wist ik dat de dag aanbrak. Nu nam ik het geweer en ging behoedzaam naar de plek, waar ik dat kampvuur had gezien. Maar ik scheen geen geluk te hebben, ik kon de plaats niet meer vinden. Ineens echter, werkelijk, daar zag ik, door de bomen het schijnsel van vuur. Langzaam en voorzichtig ging ik er opaf. Eindelijk was ik zo dicht genaderd, dat ik een man op de grond kon zien liggen. Ik kréég er bijna wat van. Hij had een deken over z'n hoofd geslagen en z'n hoofd lag bijna in het vuur. Ik zat achter wat struiken, een zes voet van hem af en hield m'n ogen onafgebroken op hem gericht. De grijze ochtendschemering brak nu door. Al gauw begon de man zich te bewegen, rekte zich uit en gooide de deken van zich af. Het was juffrouw Watson's Jim! Geloof maar dat ik blij was om hem te zien.

‘Hallo, Jim!’, riep ik uit en sprong te voorschijn.

Hij sprong op en staarde me verwilderd aan. Toen viel hij op de knieën, vouwde de handen en zei: ‘Doe me niks - niks doen! 'k Heb nooit geen enkele geest niks gedaan. 'k Heb dooie mensen altijd graag gemocht, 'k heb altoos goed voor ze geweest. Ga jij nou terug in de rivier, daar waar jij hoort en doe nou niks niet an ouwe Jim. Hij is altoos jouw vriend geweest!’

Nou, 't duurde niet lang of Jim begreep wel dat ik niet dood was. Ik was zo blij dat ik Jim zag. Nu was ik niet langer alleen. Ik zei hem, dat ik niet bang was dat hij de mensen zou vertellen waar ik zat. Ik zei nog meer, maar hij zat daar maar en keek me aan en deed geen mond open.

Toen zei ik: ‘'t Is nu helemaal dag. Laten we wat gaan eten. Stook het vuur eens goed op’.

‘Wat geeft 't om vuur te maken om aardbeien en zulke rommel te koken? Maar jij heb een schietgeweer, ja? Dan we kunnen beter dingen krijgen dan aardbeien.’

‘Aardbeien en zulke rommel. Heb je daar van geleefd?’

‘Ik kon niks niet anders krijgen.’

‘Hoe lang ben je al op 't eiland, Jim?’

‘Ik kom hier de nacht na jij is vermoord.’

‘Wat, zo lang al?’

‘Ja, heus waar.’

‘En heb je niets anders te eten gehad dan die rommel?’

‘Nee, meneer - niks, niets anders.’

‘Dan zal je wel bijna verhongerd zijn.’

‘Ik geloof dat ik een heel paard kon eten. Dat geloof ik vast. Hoe lang ben jij op de eiland?’

‘Vanaf de nacht dat ik vermoord werd.’

‘Nee! Waar heb jij van geleefd? Maar jij had een schietgeweer. O ja, jij heb een schietgeweer. Da's goed. Nou jij maak wat dood en ik maak de vuur.’

Dus gingen we terug naar de plaats waar de kano lag. Onderwijl Jim op een open plekje tussen de bomen een vuur aanlegde, haalde ik meel, spek, koffie, een koffiepot en een koekepan, suiker en kroezen. De neger was er erg van onder de indruk, hij dacht niet anders dan dat het door toverij gebeurde. Ik ving nog een flinke, grote vis, die Jim schoon maakte met z'n mes en toen bakte.

Toen het ontbijt klaar was gingen we op ons gemak op het gras liggen en aten het gloeiend heet op. Jim stopte naar binnen wat hij maar kon, want hij was uitgehongerd.

Na een poosje zei Jim: ‘Maar kijk eens, Huck. Wie was 't die was vermoord in die blokhut als 't jou niet was?’

Toen vertelde ik hem alles en hij zei dat 't erg slim was. Hij zei, dat Tom Sawyer het niet beter had kunnen doen.

Toen vroeg ik: ‘En waarom zit jij hier, Jim? En hoe ben je hier gekomen?’

Hij leek helemaal niet op z'n gemak en zei, na wel een minuut te hebben gezwegen: ‘Misschien beter ik niet vertel’.

‘Waarom, Jim?’

‘Nou, daar is redenen voor. Maar jij zal mij niet verklappen als ik jou vertel, zal je, Huck?’

‘Vast en zeker zal ik dat niet doen, Jim.’

‘Nou, ik geloof jou, Huck. Ik - ik ben weggelopen.’

‘Jim!’

‘Huck, jij heb gezegd dat je niks zou vertellen - jij weet toch dat jij zei dat jij niks zou verklappen.’

‘Dat weet ik en dat zal ik ook niet doen. Eerlijk waar. De mensen zullen me een gemene slavenhelper noemen en me er om verachten dat ik m'n mond hou, maar dat geeft niet. Ik zal je niet verklappen en ik ga trouwens toch niet meer terug. En vertel me er nu eens alles van.’

‘Nou, zie je, dat zit zo. De ouwe dame, da's juffer Watson, ze heeft erg de pik op me, maar zij zegt altoos, zij zal mij niet verkopen naar Orleans. Maar ik zag een slavenhandelaar erg dikkels in de buurt en ik werd ongerust. Nou, één avond, ik kruip naar de deur, een beetje laat en die was niet helemaal dicht. En ik hoor de ouwe dame tegen de weduwe zeggen, dat zij mij gaat verkopen naar Orleans. Ze wou niet graag, maar zij kon achthonderd dollars voor mij krijgen en dat was zo'n grote bom duiten, zij kon niet weerstaan. De weduwe probeert haar te laten zeggen dat zij 't niet zal doen, maar ik heb niet afgewacht. Ik er heel vlug vandoor, dat kan ik jou zeggen.

Ik gauw de heuvel af en ik wou een boot stelen, maar daar was altoos mensen in de buurt en ik verstop mij in die ouwe kuiperij aan de oever en wacht tot alle mensen weg zijn. Nou, ik was daar de hele nacht. Altoos was daar iemand in de buurt. En zo om zes uur in de morgen gingen er bootjes weg. En om acht en negen uur; ieder bootje sprak er van, hoe jouw vader naar het dorp komt en zegt dat jij is vermoord, en daarom weet ik er alles van. Ik was erg bedroefd dat jij was vermoord, Huck, maar nou niet meer.

Ik lag daar de hele nacht. Ik had honger, maar was niet bang, omdat ik wist dat de ouwe dame en de weduwe de hele dag naar de openlucht-bijeenkomst gingen. En ik ga al heel

vroeg weg met het vee en zij verwachten mij niet te zien en zij missen mij pas na donker. De andere bedienden missen mij niet omdat zij vacantie nemen als de ouwe mensen weg zijn.

Nou, toen 't donker is, ik de rivier op, wel twee mijl, er zijn geen huizen meer en ik denk wat ik nou ga doen. Als ik ga proberen te lopen, de honden vinden m'n spoor en als ik steel een boot, dan missen zij een boot. Dus ik zeg - een vlot is wat ik moet hebben.

Ik zie een licht om de bocht komen en waad het water in en schuif een boomstam voor mij uit en zwem meer dan halfweg over de rivier en kom tussen drijfhout en zwem tegen stroom op tot de vlot daar aankomt. Er komen wolken en is erg donker voor een poosje. Dus ik klim op en lig op de planken. De water steeg en er was goeie stroom. Ik denk, voor het licht wordt ik zwem naar land, naar de Illinoiskant en verstop mij in de bossen.

Maar ik heb geen geluk niet. Als we zijn bijna aan de eiland, een man komt er aan met de lantaarn. Ik zie, 't geef toch niks om te wachten en ga overboord en zwem naar de eiland. Nou, ik denk, ik kan haast overal aan land, maar ik kan niet, oever te steil. Ik is haast aan de voet van de eiland voor ik een goeie plaats vin. Ik ga in het bos. Ik heb mijn pijp en een pluk tabak en lucifers in mijn muts. Die zijn niet nat, dus ik was best.'

'En je hebt al die tijd geen brood of vlees gegeten? Waarom heb je geen schildpadden gevangen?'

'Hoe kon ik ze krijgen? Ze laten zich niet pakken en hoe kon ik ze raken met de steen in donker? Ik laat mij niet zien aan de oever op dag.'

'Ja, dat is zo. Je moest natuurlijk aldoor in het bos blijven.'

Er kwamen wat jonge vogels aanvliegen, telkens een paar meter, waarna ze weer neerstreken. Jim zei dat het een teken was dat het zou gaan regenen. Ik wou er een paar proberen te vangen, maar Jim hield me ervan terug. Dat betekende de dood, zei hij. Zijn vader was eens verschrikkelijk ziek en iemand van hen ving een vogel, en z'n ouwe grootmoeder zei, dat z'n vader nu zou dood gaan en dat gebeurde ook.

En Jim zei dat je de dingen die je voor het eten ging koken, niet eerst moest tellen, dat bracht ongeluk en ook als je na donker het tafelkleed uitschudde. En hij zei dat als er een man dood ging die een bijenkorf bezat, het de bijen voor zonsopgang moest worden verteld, anders zouden de bijen ook dood gaan. Jim zei ook dat bijen idioten nooit staken,

maar dat wou ik niet geloven, want ik had ze vaak geplaagd en ze hadden me nooit gestoken.

Sommige dingen die Jim vertelde had ik wel meer gehoord, maar niet alles. Jim kende alle mogelijke voortekenen. Hij zei dat hij haast alles wist. Ik zei dat alle voortekenen haast iets slechts betekenden en of er ook geen goede voortekenen waren.

‘Heel weinig’, zei hij. ‘En waarom moet iemand die weten? Waarom wil jij weten als geluk komt? Om 't af te wenden? As je harige armen hebt en een harige borst, dat betekent dat je rijk wordt.’

‘Heb jij harige armen en een harige borst, Jim?’

‘Waarom vraag jij dat? Jij kan toch zien ik ze heb?’

‘Nou, maar ben je rijk?’

‘Nee, maar ik is rijk geweest en ik wor weer rijk. Ik heb eens veertien dollar, maar ik spekkileer en gaan op de fles.’

‘Nou, in ieder geval geeft dat niets, Jim, als je toch weer rijk wordt.’

‘Ja, en as je 't goed bekijkt, ben ik nou ook rijk. Ik heb m'n eigen zelveres en ik is achthonderd dollar waard. As ik dàt geld had, dan hoef ik niks anders te hebben.’

Hoofdstuk IX.

Ik wou nog eens naar een bepaalde plek gaan kijken, die ik had gezien op mijn ontdekkingstochten over het eiland. Dus gingen we op weg en kwamen er gauw aan, omdat het eiland maar drie mijlen lang en een kwart mijl breed was.

Die plek was een nogal lange, steile heuvel of kam, een veertig voet hoog. Het viel niet mee om tot de top te klimmen, het was zo steil en de struiken waren zo dicht. We onderzochten hem van onder tot boven en vonden, bijna bij de top, een flink hol in de rots aan de kant van Illinois. Het hol besloeg wel een oppervlakte van twee of drie flinke kamers en Jim kon er rechtop in staan. Het was er koel. Jim wilde er dadelijk al onze bezittingen heen brengen, maar ik zei dat ik geen zin had om aldoor op en neer te moeten klimmen als we iets nodig hadden.

Maar Jim zei, dat we ons er goed konden verbergen als iemand op het eiland zou komen. En bovendien hadden de vogels voorspeld dat het zou gaan regenen en ik wou toch zeker niet dat alles nat zou worden. Dus gingen we terug en peddelden met de kano tot dicht bij het hol en hesen alles naar boven. Daarna zochten we een plek op waar de kano goed verborgen lag, haalden wat vis van de lijn en begonnen aan eten te denken.

Bij de ingang van het hol stak een rotspunt naar voren, die vlak was en erg geschikt om er een vuur op aan te leggen. Daar maakten we ons eten klaar.

We spreidden onze dekens in het hol op de grond uit en gebruikten daar ons maal. Kort daarop werd het donker en het begon te donderen en te bliksemen. En daarna begon het te regenen dat het goot. Het werd zo donker, dat de lucht blauwachtig zwart zag en de regen striemde zo neer, dat de bomen in de nabijheid nog maar vaag waren te onderscheiden. Soms werden de bomen door de wind zo neergebogen, dat je de lichte onderkant van de bladeren kon onderscheiden en dan volgde er weer een vlaag waardoor de takken opgeheven armen leken, die woest heen en weer bewogen.

‘Jim, dit is fijn’, zei ik. ‘Ik zou nergens anders willen zijn

dan hier. Geef me nog eens een stuk vis en wat van die hete maïskoeken.'

'Jij zou hier nou niet zijn as er geen Jim was geweest. Jij was dan beneden in het bos, zonder lekker eten en haast verdronken; hè liefie? Vogels altoos weten wanneer 't gaat regenen, kind.'

De rivier steeg nog wel tien tot twaalf dagen, tot zij eindelijk buiten de oevers trad. Op 't eiland stond het water hier en daar wel drie tot vier voet hoog en tot aan de oever van Illinois was de rivier nu enkele mijlen breed. Aan de kant van Missouri was de afstand nog even groot, omdat de oever daar steil was.

Overdag peddelden we in de kano over het eiland. Het was lekker koel in de dichte bossen, zelfs als de zon gloeiend heet scheen. We kronkelden tussen de bomen door en soms waren de slingerplanten zo dicht, dat we weer moesten omkeren en een andere weg zoeken. Op omgevallen bomen waren konijnen, slangen en andere dieren gevlucht en toen het eiland een paar dagen overstroomd was, werden ze door de honger zo tam, dat je ze wel kon aanraken, behalve de slangen en schildpadden, die gleden het water in. Bij ons hol zat het ook vol dieren, we zouden er genoeg hebben kunnen temmen als we gewild hadden.

Op een nacht visten we een stuk van een vlot op, mooie grenenhouten planken. Het was twaalf voet breed en een vijftien of zestien voet lang en lag wel tien tot twaalf centimeter boven water. We zagen er overdag soms ook voorbij drijven, maar die lieten we schieten omdat we ons dan niet lieten zien.

Op een andere nacht, even voor het aanbreken van de dag, kwam er een houten huis aandrijven. We peddelden er heen en klommen door een venster naar binnen. Maar het was nog te donker om iets te kunnen zien, dus maakten we de kano er aan vast en bleven er in zitten tot het licht zou worden.

Het begon licht te worden voor we helemaal langs het eiland waren gedreven. Toen keken we door het venster naar binnen. We konden een bed en een tafel onderscheiden en twee oude stoelen en een heleboel dingen die op de vloer verspreid lagen en er hingen kleren aan de muur. In de verste hoek lag iets op de grond dat er uitzag als een man. Daarom zei Jim: 'Hallo, jij!'

Maar er kwam geen beweging in. Dus riep ik hem ook iets toe en toen zei Jim: 'Die man slaapt niet - hij is dood. Blijf jij hier, ik gaan kijke.'

Hij ging naar binnen, bukte zich, keek en zei toen: ‘'t Is een dooie man. Ja, waratje, en helemaal naakt. Hij is in de rug geschoten en al een paar dagen dood. Kom jij binnen, Huck, maar kijk niet naar zijn gezicht - 't is erg akelig’.

Ik keek helemaal niet naar hem. Jim gooide wat ouwe vodden over hem heen, maar dat was niet nodig, ik wou hem niet eens zien. Er lagen een heleboel vettige speelkaarten over de vloer en whisky-flessen en een paar zwarte maskers en op de muren waren met houtskool overal onbeholpen tekeningen gemaakt en woorden geschreven. Er hingen twee oude, vuile, katoenen japonnen en een zonnehoed en wat damesondergoed tegen de muur. En ook wat mannenkleren. We borgen alles in de kano, 't kon nog eens te pas komen. Er lag ook een strooien jongenshoed op de vloer, die nam ik ook mee. Er was een ladekastje en een oude koffer met gebroken scharnieren, ze stonden open, maar er zat niets meer in dat de moeite waard was. Het zag er naar uit of de mensen in grote haast waren vertrokken.

We vonden nog een oude lantaarn en een slagersmes zonder heft en een spiksplinternieuw zakmes en een heleboel vetkaarsen en een kandelaar en een kalebasfles en een kroes en een oude, gestikte deken en een tasje met naalden, spelden, garen, knopen en meer van die rommel, en een bijl en spijkers en een vissnoer zo dik als m'n pink, met een paar monsterachtige haken eraan, en een rol buckskin en een leren hondenhalsband en een hoefijzer en wat medicijnflesjes, waar geen etiket op stond; en net toen we wilden weggaan, vond ik nog een vrij goeie roskam en Jim een oude strijkstok en een houten been. De riemen waren stuk, maar verder was 't een best been, hoewel het te lang voor mij en niet lang genoeg voor Jim was en we konden het andere niet vinden, hoewel we overal zochten.

Alles bij elkaar genomen, een goeie vangst. Toen we klaar waren om weg te gaan, merkten we dat we wel een kwart mijl voorbij het eiland waren en het was helemaal dag, dus ging Jim plat in de kano liggen en ik legde de deken over hem heen, want als hij bleef zitten, kon je al van veraf zien dat hij een neger was. Ik peddelde naar de kant van Illinois en dreef bijna een halve mijl af. In het dode water vlak onder de oever, kwam ik maar langzaam vooruit, maar we kregen geen ongelukken en zagen niemand en kwamen veilig thuis.

Hoofdstuk X.

Na het ontbijt begon ik over de dode man en verdiepte me in gissingen, waarom hij vermoord zou zijn, maar Jim had niet veel zin om er over te praten. Hij zei dat het ongeluk zou brengen en dat hij bovendien weleens bij ons zou kunnen komen spoken. Een man die niet begraven was, zou eerder uit spoken gaan dan één die veilig onder de grond lag. Dat scheen heel aannemelijk, dus zei ik maar niets meer, ik kon het echter niet laten om er over na te denken wie de man had neergeschoten en waarom het gebeurd was.

We doorzochten de kleren die we hadden meegebracht en vonden acht dollar in zilver, die in de voering van een oude overjas waren genaaid. Jim dacht, dat de mensen uit het huis die jas hadden gestolen, want indien ze geweten hadden dat er geld in zat, zouden ze hem nooit hebben achtergelaten. Ik zei dat ik dacht dat ze die man ook hadden vermoord, maar Jim wilde daar niet over praten.

‘Nou’, zei ik, ‘je denkt nu wel dat het ongeluk zal brengen, maar dat zei je ook toen ik eergisteren die slangenhuid mee naar het hol bracht. Nou, daar heb je dan het ongeluk! Al die dingen en nog acht dollar bovendien! Ik wou dat we iedere dag zo'n ongelukje hadden, Jim.’

‘Wacht maar af, liefie, wacht maar af. Wees jij maar niet bang, 't zal heus wel komen, dat zeg ik jou.’

En het kwam ook werkelijk. Op Dinsdag voerden we dat gesprek. Nou, Vrijdag na het eten lag ik op het gras op de richel en toen was m'n tabak op. Ik ging het hol in om wat te halen en zag daar een ratelslang. Ik sloeg haar dood en legde haar, heel natuurgetrouw, opgerold op Jims deken neer, want ik dacht dat het erg grappig zou zijn om Jim te zien als hij haar daar vond. Nou, 's avonds was ik alles over die slang vergeten en toen Jim op z'n deken ging liggen werd hij gebeten door het mannetje van de slang.

Hij sprong gillend de hoogte in en het eerste wat ik zag toen ik licht maakte, was het kanalje, al klaar om nog eens te bijten. In een ogenblik had ik hem met een stok doodgeslagen en Jim greep naar vaders whiskykruik en begon zich vol te gieten.

Hij was blootvoets en de slang had hem in z'n hiel gebeten. En dat kwam allemaal omdat ik er niet aan had gedacht, dat waar je een dooie slang achterlaat, het mannetje haar altijd komt zoeken en zich om haar heen rolt. Jim zei me dat ik de slangenkop moest afhakken en weggooien en dan de huid afstropen en er een stukje van roosteren. Ik deed het en Jim at het op en zei, dat het hem zou helpen om te genezen. Hij liet me er ook de ratel afhalen en om z'n pols binden. Dat zou ook helpen, zei hij. Toen gooide ik de beide slangen stilletjes weg, want ik wou niet dat Jim te weten zou komen dat het allemaal mijn schuld was.

Jim nam telkens weer een slok uit de kruik en zo nu en dan scheen hij een beetje gek te worden en sprong in 't rond en gilde. Zijn voet werd aardig dik en z'n been ook, maar langzamerhand werd hij stomdronken en toen dacht ik dat het wel in orde was. Maar ik zou liever door een slang worden gebeten dan vader's whisky drinken.

Jim was er vier dagen en nachten mooi mee, toen verdween de zwelling weer helemaal. Ik nam me voor nooit meer een slangenhuid met de handen aan te raken, nu ik had gezien wat voor gevolgen het met zich meebracht.

En zo gingen de dagen voorbij. De rivier zakte en stroomde weer in haar bedding. Ik begon ons leven eentonig te vinden en verlangde erg naar wat afleiding. Ik zei dat ik wel eens de rivier kon oversteken en proberen er achter te komen wat er zoal gebeurde. Jim vond het denkbeeld niet gek, maar hij zei dat ik na donker moest gaan en goed uitkijken. Toen dacht hij er nog eens over na en vroeg of ik me niet als meisje zou kunnen verkleden met die ouwe kleren die we hadden gevonden. Dat was ook een goed denkbeeld. Ik rolde m'n broekspijpen tot boven de knieën op, trok één van de katoenen jurken aan en Jim sjorde de rok op en maakte die van achteren met wat vishaken vast. Ik zette de zonnehoed op, strikte hem onder de kin vast en nu was het even gemakkelijk om mijn gezicht te zien als door een kachelpijp te kijken. Jim zei dat niemand me zou herkennen, overdag misschien zelfs niet. Ik oefende me er de hele dag in om aan die kleren gewend te raken en tenslotte kon ik me er vrij gemakkelijk in bewegen, alleen, zei Jim, dat ik niet als een meisje liep en ik moest ook afleren om mijn jurk op te lichten om bij mijn broekzak te komen.

Even na donker voer ik in de kano naar de oever van Illinois. Iets voorbij de aanlegplaats van de veerboot stak ik over en de stroom bracht me aan het eind van het dorp. Ik

legde aan en liep langs de oever. In een kleine blokhut, die lang had leeg gestaan, brandde licht en ik vroeg me af wie daar wel zou wonen. Ik sloop naderbij en keek door het venster. Een vrouw van een jaar of veertig zat bij het licht van een kaars te breien. Ik kende haar niet, ze was hier vreemd, er was geen gezicht in het dorp dat ik niet zou herkennen. Dit was een echt gelukje, want ik begon bang te worden dat andere mensen mijn stem zouden herkennen. Maar als deze vrouw, al was het maar twee dagen, in zo'n kleine plaats had gewoond, zou ze me alles kunnen vertellen wat ik wilde weten. Dus klopte ik aan de deur en prentte mezelf goed in dat ik niet moest vergeten dat ik een meisje was.

Hoofdstuk XI.

‘Kom binnen’, zei de vrouw, en dat deed ik.

‘Ga zitten’, zei ze en bekeek me van het hoofd tot de voeten, met haar kleine, schitterende oogjes.

‘Hoe heet je?’

‘Sarah Williams.’

‘Waar woon je? Hier in de buurt?’

‘Nee, juffrouw. In Hookerville, zeven mijl stroomafwaarts. Ik heb de hele weg gelopen en ben doodmoe.’

‘En je zal ook wel honger hebben. Wil je wat eten?’

‘Nee, juffrouw, ik heb geen honger. Twee mijlen hier vandaan heb ik op een boerderij te eten gekregen, ik heb nu geen honger meer. Daarom ben ik zo laat. M'n moeder is ziek en heeft geen geld meer en nu ben ik op weg naar m'n oom Abner Moore. Hij woont aan 't andere eind van het dorp, zegt ze. Ik ben hier nooit eerder geweest. Kent U hem?’

‘Nee, maar ik ken hier niet iedereen. Ik woon hier nog geen twee weken. 't Is een heel eind naar de andere kant van het dorp. Je kan hier vannacht beter blijven. Doe je hoed af.’

‘Nee’, zei ik. ‘Ik wil wel een poosje uitrusten, maar dan ga ik weer verder. Ik ben niet bang in het donker.’

Ze zei dat ze me niet alleen zou laten gaan, maar haar man kwam straks wel thuis en die zou ze met me meesturen. Toen begon ze over haar man te praten, en over haar familie beneden aan de rivier, en boven aan de rivier, en dat het misschien verkeerd van hen was geweest om naar dit dorp te komen, en zo maar steeds door, tot ik dacht dat ik van haar toch niets te weten zou komen. Maar langzamerhand begon ze over vader te spreken en de moord. Ze vertelde me hoe ik en Tom Sawyer de zesduizend dollar vonden (ze maakte er tien van) en alles over vader, en wat een fijn merk ie was, en eindelijk kwam ze tot daar, waar ik vermoord was.

‘Wie heeft 't gedaan?’, vroeg ik. ‘We hebben er heel wat over gehoord in Hookerville, maar we weten niet wie die Huck Finn vermoord heeft.’

‘Nou, ik denk dat hier ook mensen genoeg zijn die dat zouden willen weten. Sommigen denken dat de ouwe Finn het zelf deed.’

‘Nee, werkelijk?’

‘Eerst dacht iedereen het haast. Hij moest eens weten hoe weinig het heeft gescheeld of ze hadden hem gelyncht. Maar tegen de avond begon men te denken, dat een weggelopen neger, genaamd Jim, het wel gedaan kon hebben.’

‘Nou, maar hij...’

Ik brak mijn zin af, het leek me beter om m'n mond te houden. De vrouw ratelde door, ze had zelfs niet gemerkt dat ik iets gezegd had.

‘De neger liep dezelfde nacht weg, waarin Huck Finn vermoord werd. Er is een beloning voor hem uitgeloofd - driehonderd dollar. En voor de ouwe Finn ook - tweehonderd dollar. Want zie je, hij kwam 's morgens na de moord in het dorp en vertelde het daar en hij was er aldoor bij toen ze zochten en dadelijk daarna was hij spoorloos verdwenen. 's Avonds waren ze van plan hem te lynchen, maar hij was weg. Nou, de volgende dag ontdekten ze dat de neger weg was, na tien uur op de avond van de moord had niemand hem meer gezien. Toen dachten ze dat hij het had gedaan, en terwijl ze daar nog vol van waren kwam de ouwe Finn terug en ging bij rechter Thatcher om geld schreeuwen, opdat hij jacht op de neger zou kunnen maken. De rechter gaf hem wat en dadelijk was ie stomdronken en zette tot na middernacht het dorp op stelten met een paar vreemdelingen, die er erg ongunstig uitzagen en daar vertrok hij later mee. Hij heeft zich nog niet weer laten zien en ze doen ook geen moeite om hem te pakken, in de hoop dat hij vanzelf wel weer te voorschijn komt. De mensen denken nu weer dat hij z'n jongen wèl vermoord heeft om Huck's geld in handen te krijgen. Hij was er niets te goed voor, zeggen ze. 't Zal wel een sluwe kerel zijn, denk ik. Als ie een jaar wegblijft kunnen ze hem niets meer doen. Je kan niets tegen hem bewijzen, zie je, en Huck's geld valt hem dan zo maar in de schoot.’

‘Ja, dat zal wel. En gelooft niemand nu meer dat de neger het heeft gedaan?’

‘O, nee, niet iedereen. Een heleboel denken van wel. Maar die neger zullen ze nu wel gauw te pakken hebben en dan krijgen ze 't er wel bij hem uit.’

‘Zijn ze hem dan op het spoor?’

‘Nou, dat's nou ook wat. Driehonderd dollar liggen toch niet iedere dag voor het grijpen. Sommige mensen denken dat die neger niet ver weg kan zijn. Dat denk ik ook, maar ik praat er niet over. Een paar dagen geleden hoorde ik van de ouwe mensen die in de hut hiernaast wonen, dat er haast nooit

iemand op dat gindse eiland, dat ze Jackson eiland noemen, komt. “Woont daar niemand?”, zei ik. “Nee, niemand”, zeien zij. Ik zei niks meer, maar ik dacht des te meer. Ik was er bijna zeker van dat ik rook had gezien aan 't hoofd van het eiland, een dag of wat geleden. Dus zei ik bij mezelf, je kan er haast wel zeker van zijn dat die neger daar zit. In ieder geval, zei ik, 't is de moeite waard om daar eens een kijkje te nemen. Ik heb wel geen rook meer gezien, dus misschien is ie wel weg, als ie 't geweest is. Maar m'n man gaat er, met nog een man, heen.’

Ik begon me zo weinig op m'n gemak te voelen, dat ik niet stil kon zitten. Ik moest iets met m'n handen doen, dus nam ik een naald van de tafel en ging daar een draad insteken. M'n handen beefden, ik bracht er niet veel van terecht. De vrouw hield op met praten en toen ik haar aanzag, merkte ik dat ze wat vreemd en geamuseerd naar mij keek. Ik legde naald en draad neer en deed verder belangstellend - en ik was het ook.

‘Driehonderd dollar is een hoop geld’, zei ik. ‘Ik wou dat m'n moeder ze had. Gaat uw man vanavond er nog op af?’

‘O, ja. Ze zijn naar het dorp om een boot te halen en te proberen om een geweer te lenen. Na middernacht vertrekken ze.’

‘Overdag zouden ze toch veel beter kunnen zien.’

‘Ja. En zou de neger ook niet beter kunnen zien? De neger zal na middernacht wel slapen en als hij een vuur heeft branden kunnen ze dat in 't donker ook beter vinden.’

‘Dat is waar.’

De vrouw bleef me op een merkwaardige manier aankijken en ik voelde me niets behagelijk. Eindelijk zei ze: ‘Hoe zei je ook weer dat je heette, liefje!’

‘M - Mary Williams.’

Het scheen me nu plotseling toe dat ik daarnet niet Mary had gezegd. Was het niet Sarah geweest? Ik hield m'n ogen neergeslagen; ik voelde me in een hoek gedreven en was bang dat het aan me te zien was. Ik wenste dat de vrouw wat meer zou zeggen, hoe langer ze zweeg, hoe minder voelde ik me op mijn gemak.

Eindelijk zei ze: ‘Liefje, ik dacht dat ik je Sarah hoorde zeggen, toen je daarnet binnen kwam.’

‘O, dat kan wel, juffrouw. Sarah, Mary Williams; de één noemt me Sarah en anderen zeggen Mary.’

‘O, zit dat zo?’

‘Ja, juffrouw.’

Ik voelde me wat verlicht, maar ik wou wel dat ik daar vandaan was. Ik dorst nog niet op te kijken.

Nou, de vrouw begon weer te praten, over de moeilijke tijden en hoe arm ze het hadden en dat de ratten wel schenen te denken dat het huis van hun was, enzovoort, zodat ik me weer op m'n gemak begon te voelen. Van die ratten was waar. Telkens zag je er één uit een gat in de hoek z'n neus naar buiten steken. Ze zei dat ze altijd iets had klaarliggen om ze mee te gooien als ze alleen was, anders lieten ze haar niet met rust. Ze liet me een stuk lood zien en zei dat ze er gewoonlijk nogal goed raak mee gooide, maar nu had ze een paar dagen geleden haar arm verstuikt en ze wist niet of het nu wel zou lukken. Ze wachtte tot ze een kans kreeg, gooide naar de rat en miste hem een heel eind. ‘Au!’, zei ze, omdat 't haar arm zo'n pijn deed. Toen vroeg ze of ik het eens voor haar wilde proberen. Ik pakte het stuk lood en liet het los op de eerste rat die z'n neus liet zien en als hij was gebleven waar hij was, dan zou hij er aardig beroerd aan toe zijn geweest. Ze zei dat het een eerste klas schot was en dat ik de volgende wel zou raken. Ze ging het stuk lood oprapen en bracht een streng garen mee en vroeg me om haar daarmee te helpen. Ik hield mijn handen op, ze deed de streng er overheen en begon weer over haar man te praten.

Toen zei ze: ‘Hou jij een oogje op de ratten? Daar heb je het stuk lood’.

Tegelijk gooide ze het in mijn schoot en ik klapte mijn knieën tegen elkaar om het op te vangen. Toen nam ze me de streng garen af, keek me recht maar vriendelijk aan en zei: ‘Kom nou, vertel me eens hoe je werkelijk heet!’

‘W - wat zegt U?’

‘Hoe je werkelijk heet! Bill, of Tom, of Bob - wat is het?’

Ik geloof dat ik trilde als een boomblad, ik wist niet wat ik moest doen.

‘Houdt U een arm meisje nou niet voor de gek, juffrouw. Als ik hier in de weg ben, dan...’

‘Nee, ga zitten en blijf waar je bent. Ik zal je niets doen en ik zal je ook niet verklappen. Alleen moet je me alles vertellen, je kan me vertrouwen. Ik zal je helpen en m'n man ook, als je dat wilt. Je bent een weggelopen leerjongen, denk ik. Dat geeft niets. Je bent natuurlijk slecht behandeld en er toen vandoor gegaan. M'n beste kind, ik zal je heus niet verraden. Vertel me er maar alles van, als een brave jongen.’

Toen zei ik, dat ik inzag dat het toch niets gaf om het spelletje langer vol te houden en dat ik haar alles zou vertellen.

Toen zei ik dat m'n vader en moeder dood waren en dat de gemeente me bij een oude, gierige boer in de leer had gedaan en hij behandelde me zo slecht, dat ik het niet langer kon uithouden. Hij moest een paar dagen op reis en toen had ik wat van z'n dochters kleren gestolen en was 'm gesmeerd. Ik had er drie nachten over gedaan om dertig mijl af te leggen. Overdag verstopte ik me en sliep en de mand met brood en vlees die ik had meegenomen, was ruimschoots voldoende geweest. Ik dacht, dat m'n oom Abner Moore wel voor me zou willen zorgen en daarom was ik hier naar Goshen gekomen.

'Goshen, kind? Dit is Goshen niet. Dit is St. Petersburg. Goshen ligt 10 mijlen verder de rivier op. Wie heeft je wijs gemaakt dat dit Goshen is?'

'Een man die ik vanmorgen in de vroegte tegenkwam. Hij zei, dat waar de weg zich splitste, moest ik rechts houden, dan zou ik na vijf mijl in Goshen zijn.'

'Hij was zeker dronken, hij heeft het je net verkeerd gezegd.'

'Ja, 't leek wel of hij dronken was, maar dat geeft nu niets meer. Ik zal verder moeten, dan ben ik voor het dag is wel in Goshen.'

'Wacht dan even, ik zal wat eten voor je klaar maken, je zou eens trek kunnen krijgen.'

Ze maakte wat klaar en zei toen: 'Vertel me eens - als een koe opstaat, welk end gaat dan het eerst de hoogte in? Dadelijk antwoorden, er niet over nadenken. Welk end staat het eerst op?'

'Het achterend, juffrouw.'

'En bij een paard?'

'Het voorste end.'

'Aan welke kant van een boom groeit het meeste mos?'

'De noordkant.'

'Als vijftien koeien op een heuvel grazen, hoeveel er van houden dan hun kop in dezelfde richting?'

'Alle vijftien, juffrouw.'

'Zo, nou geloof ik wel dat je van buiten komt. Ik dacht dat je me misschien weer wat wijs maakte. En hoe heet je nu eigenlijk?'

'George Peters, juffrouw.'

'Zo, probeer het te onthouden, George. Vertel me straks niet dat je Alexander heet en tracht je er dan niet uit te redden door te zeggen, dat het eigenlijk George-Alexander is. En kom niet in de buurt van vrouwen in die ouwe, katoenen jurk. Een man loopt er misschien in, maar een vrouw niet.

En, lieve hemel, kind, als je een draad wilt inrijgen, moet je de draad naar de naald toe brengen en niet de naald naar de draad, zo doen vrouwen het altijd. En als je naar iets gooit, ga dan op je tenen staan, breng je hand naar boven achter je hoofd en zorg ervoor, dat je je doel een heel eind mist. Gooi met een stijve arm, van de schouder uit, zoals meisjes dat doen en niet met je arm opzij, vanuit je elboog, zoals een jongen. En als een meisje iets in haar schoot opvangt, dan spreidt ze haar knieën, ze klapt ze niet tegen elkaar, zoals jij dat deed toen je dat stuk lood opving. Toen je die draad inreeg kreeg ik er al een vermoeden van dat je een jongen was en die andere dingen heb ik je laten doen om er zeker van te zijn. Zo, maak nu maar dat je bij je oom komt, Sarah Mary Williams George Alexander Peters, en als je iemand nodig mocht hebben, dan stuur je maar om juffrouw Judith Loftus, dat ben ik, en ik zal doen wat ik kan om je te helpen.'

Ik liep een vijftig meter de richting van Goshen uit en ging toen weer terug naar waar mijn kano lag. Ik sprong erin en haastte me weg. Toen ik ongeveer halfweg was hoorde ik de torenklok slaan. Ik bleef wachten en luisterde. Het geluid drong zwak tot mij door, maar duidelijk hoorde ik elf slagen. Bij het eiland aangekomen verloor ik geen ogenblik, maar ging dadelijk naar mijn vroegere kampeerplaats, waar ik een flink vuur aanlegde.

Toen sprong ik weer in de kano en ging zo vlug als ik kon naar de plek waar wij verblijf hielden. Ik landde en plaste door het moerassige bos naar het hol. Jim lag er vast te slapen. Ik wekte hem en zei: 'Sta op en maak voort, Jim! Er is geen minuut te verliezen. Ze zitten achter me aan'.

Jim deed geen enkele vraag, hij zei geen woord, maar je kon merken hoe geschrokken hij was door de portie werk die hij in het volgende half uur verzette. In die tijd hadden we alles wat we op de wereld bezaten op het vlot geladen en waren klaar om te vertrekken. 't Allereerste wat we nu deden was het vuur in het hol doven en we zorgden ervoor, dat zelfs het schijnsel van een kaars niet naar buiten straalde.

Ik ging met de kano een eindje de rivier op en keek of ik ergens een boot kon ontdekken, maar bij het sterrenlicht was er niet veel te zien. Toen haalden we het vlot uit zijn schuilplaats en dreven in de schaduw tot aan de voet van het eiland, zo stil mogelijk, zonder ook maar één woord te spreken.

Hoofdstuk XII.

Het moet wel ongeveer één uur zijn geweest toen we eindelijk het eiland gepasseerd waren, en het scheen ons toe, dat het vlot vreselijk langzaam vooruit kwam. Als we een boot zouden zien waren we van plan de kano te nemen en naar de kant van Illinois te vluchten. Maar goed dat we geen boot zagen, want we hadden er zelfs niet aan gedacht het geweer in de boot te leggen, of een vislijn, of ook maar iets om te eten. We waren te gehaast geweest om aan zoveel dingen te kunnen denken. Het was niet erg verstandig om alles op het vlot te laden.

Als de mannen nog naar het eiland waren gegaan, denk ik dat zij die gehele nacht bij het kampvuur, dat ik had aangelegd, op de loer hebben gelegen in de hoop dat Jim zou komen opdagen. In ieder geval - ze hadden ons niet te pakken gekregen en als ze er niet ingelopen zijn door dat kampvuur van mij, dan is het mijn schuld niet.

Bij het krieken van de dag legden we aan in een bocht aan de oever van Illinois. We hakten takken van de katoenbomen en camoufleerden het vlot er mee.

Aan de kant van Missouri was de oever bergachtig, Illinois was met zware bossen begroeid, De vaargeul liep op die plaats langs de oever van Missouri, dus behoefden we niet bang te zijn dat men ons daar zou ontdekken. We lagen er de hele dag en keken naar de vlotten en stoomboten die de rivier afvoeren en naar de stoomboten, die in het midden van de rivier moeizaam hun weg stroomopwaarts vochten. Ik vertelde Jim alles waarover ik met de vrouw had gesproken en Jim vond dat ze erg slim was en dat zij zeker niet bij een kampvuur zou gaan zitten wachten - nee hoor, die zou wel een hond meebrengen. Ik zei, waarom heeft ze haar man dan niet gezegd om voor een hond te zorgen? En Jim zei, dat ie er wat om verwedde dat ze daar op 't laatst nog aan had gedacht en dat dát de reden was, dat ze niet eerder waren gekomen. Maar in ieder geval lagen we nu hier, zestien of zeventien mijl van het dorp verwijderd en het kon me niet schelen wat de reden er van was, zolang ze ons maar niet te pakken kregen.

Toen het donker begon te worden, staken we onze hoofden door de takken en keken naar alle kanten rond. Er was nergens iets te zien. Dus haalde Jim wat van de bovenste planken van het vlot af en bouwde een wigwam om onder te schuilen als het erg heet was of regende en om onze goederen droog te houden. Jim legde een vloer in de wigwam die nog wat hoger was dan het vlot, zodat de dekens en zo niet nat konden worden door de golven, die voorbijvarende stoomboten maakten. Midden in de wigwam legden we een laag klei met een rand er omheen. Daar konden we een vuurtje stoken zonder dat het gezien kon worden. We maakten een korte, gevorkte stok aan het vlot vast om de oude lantaarn aan te hangen, omdat we wel licht mòesten maken als er een stoomboot de rivier afzakte, om een aanvaring te vermijden. Voor boten die de stroom opkwamen hoefden we geen licht aan te steken.

Deze tweede nacht voeren we zeven tot acht uur met een stroom van meer dan vier mijl. We vingen een vis en praatten samen en zwommen zo nu en dan wat om wakker te blijven. Het weer was prachtig en er gebeurde die nacht niets en de volgende ook niet en de daaropvolgende ook niet.

Iedere nacht kwamen we langs dorpen, sommigen lagen tegen de donkere heuvels, als een bed van schitterende lichtjes, geen huis was te onderscheiden. De vijfde nacht kwamen we langs St. Louis, het leek wel of de hele wereld verlicht was. In St. Petersburg werd er altijd verteld, dat er wel twintig of dertigduizend mensen in St. Louis woonden, maar ik kon het nooit geloven, tot ik om twee uur 's nachts nog die zee van licht zag.

Iedere avond nu, zo tegen tien uur, ging ik bij één of ander klein dorpje aan land en kocht voor tien of vijftien cent meel of spek of iets anders om te eten en soms nam ik een verdwaalde kip mee. Vader zei altijd - als je de kans krijgt pak dan een kip mee, als je haar zelf niet nodig hebt, kan je altijd wel iemand vinden die haar wel kan gebruiken en een goede daad wordt nooit vergeten. Ik heb nooit meegemaakt dat vader de kip niet zelf kon gebruiken, maar dat is toch wat hij zei.

En gewoonlijk glipte ik even voor het dag werd aan land en leende een meloen of wat maïskolven of iets anders. Vader zei altijd, dat er niets in stak om iets te lenen, als het je bedoeling maar was het de één of andere keer terug te betalen. Maar de weduwe zei, dat het een andere naam voor stelen was en dat een fatsoenlijk mens dat niet deed. Jim zei dat de weduwe ten dele gelijk had en vader ook, dus het beste wat

we konden doen was een paar dingen niet meer te lenen, hij dacht dat het dan niet erg was om het met de rest wel te doen. Dus op een nacht, toen we langzaam de rivier afdreven, overlegden we wat we zouden schrappen; watermeloen, netmeloen of kanteloep of wat anders. Tegen daglicht hadden we het tot ons beider tevredenheid vastgesteld. We besloten geen wilde appels en geen dadelpruimen meer te lenen. We voelden ons erg opgelucht. Ik was ook erg blij over deze oplossing, want wilde appels zijn haast niet te eten en dadelpruimen zouden pas over enkele maanden rijp zijn.

Zo nu en dan schoten we een waterhoen dat 's morgens te vroeg was opgestaan of 's avonds te laat naar bed gegaan. Alles bij elkaar genomen, leefden we er goed van.

De vijfde nacht nadat we St. Louis achter ons hadden gelaten begon het omstreeks middernacht te onweren, met veel geweld van donder en bliksem en stromende regen. We bleven in de wigwam en lieten het vlot maar drijven. Bij het licht van de bliksem zagen we de brede rivier recht voor ons, met aan beide kanten hoge, rotsachtige klippen. Plotseling zei ik: ‘Hallo, Jim, kijk daar eens!’ Het was een stoomboot die op een rots was gelopen. We dreven recht op haar aan. Bij het bliksemlicht konden we haar goed onderscheiden. Ze helde voorover en ieder onderdeeltje was duidelijk te zien, ook een stoel bij de grote scheepsklok waar een oude hoed aan hing.

Het zag er zo geheimzinnig uit, ik kreeg een gevoel over me dat iedere andere jongen zeker ook gekregen zou hebben. Ik zou er dolgraag aan boord gaan en eens rondneuzen.

‘Laten we er eens op gaan, Jim’, zei ik dus.

Jim had er eerst veel op tegen.

‘Ik voel niks voor snuffelen op een wrak’, zei hij. ‘'t Is nou zo verduld goed gegaan, laat ons verduld nou wijzer wezen. Zeker as wat, daar is een wachter aan boord van dat wrak.’

‘Wachter - je tante! Wat is daar nou te bewaken! En denk je, dat iemand z'n leven gaat wagen op zo'n ding dat ieder ogenblik uit elkaar kan slaan?’

Jim kon daar niet veel tegen inbrengen en probeerde het ook maar niet.

‘En dan’, zei ik, ‘we kunnen er misschien wat lenen dat de moeite waard is uit de kapiteinshut. Sigaren, wed ik, van wel vijf cent per stuk. Kapiteins zijn altijd rijk, ze krijgen zestig dollar per maand en het kan ze niet schelen wat een ding kost als ze het willen hebben. Steek een kaars in je zak, Jim, ik kan het niet uithouden als we daar geen onderzoek gaan doen. Dacht je dat Tom Sawyer zo'n gelegenheid zou

laten voorbijgaan? Vast en zeker niet. Hij zou het een avontuur noemen en hij zou dat wrak enteren, al was het zijn laatste daad op deze wereld. En zou hij het niet op grootse wijze doen? Je zou minstens denken dat hij Christopher Columbus was. Ik wou dat Tom Sawyer maar hier was.'

Jim mopperde een beetje, maar gaf toe. Hij zei, dat we zo weinig mogelijk moesten spreken en dan nog heel zachtjes. Bij een bliksemflits kregen we het wrak weer te zien. Net op tijd en we maakten de kano aan stuurboord vast.

Het dek stak hier de hoogte in. We kropen in het donker, op handen en voeten het hellende vlak af, tot we het bovenlicht vonden. We klommen er in en de volgende stap al bracht ons vlak voor de deur van de kapiteinshut, die open stond en tot onze schrik zagen we er een lichtschijnsel uitstralen en hoorden zachte stemmen.

Jim fluisterde me toe, dat hij zich ziek van angst voelde en dat ik mee moest komen. 'Goed', zei ik, maar juist toen ik wilde weggaan hoorde ik een huilerige stem zeggen: 'Toe, doe het nou niet. Ik zweer je dat ik m'n mond er over zal houden!'

Een opgewonden stem antwoordde: 'Dat lieg je, Jim Turner. 't Is niet de eerste keer dat je ons dat geleverd hebt. Jij moet altijd 't leeuwenaandeel hebben. En je hebt 't gekregen ook, omdat je er mee dreigt je bek niet te zullen houden. Maar dat heb je nou net één keertje te veel gedaan. Je bent de gemeenste, verraderlijkste hond die er rondloopt.'

Ondertussen was Jim al terug naar het vlot gegaan. Ik brandde van nieuwsgierigheid en ik dacht bij mezelf: 'Tom Sawyer zou 'm nu niet gesmeerd zijn en ik doe 't ook niet; ik wil weten wat hier aan de hand is'. Dus kroop ik op handen en knieën zo ver vooruit tot ik naar binnen kon zien. Er lag een man op de vloer die aan handen en voeten gebonden was. Twee mannen stonden over hem heengebogen, waarvan één een lantaarn in de hand hield en de ander een revolver. Hy richtte de revolver op het hoofd van den man op de vloer en zei: 'Ik zou 't graag doen. En ik moest 't ook eigenlijk doen, vuile schoft'.

De man op de vloer kromp in elkaar en zei: 'Doe 't nou niet, Bill, ik hou m'n mond, daar kan je verzekerd van zijn.'

En iedere keer dat hij dat zei, lachte de man met de lantaarn en zei: 'Is 't toch waar? Je hebt nooit een warer woord gesproken dan nu, wed ik.' En één keer zei hij: 'Hoor 'm nou jammeren en als ie daar nou niet gebonden lag, dan zou ie ons allebei hebben vermoord. En waarom? Nergens om. Omdat we op ons recht stonden. Maar ik verzeker je dat je nou nie-

mand meer zal kunnen dreigen, Jim Turner'. 'Doe die revolver weg, Bill.'

'Daar heb ik geen zin in, Jake Packard. Ik ben er voor om 'm neer te schieten. Verdient ie 't soms niet? De ouwe Hatfield heeft ie ook vermoord.'

'Maar ik wil 'm niet vermoorden en daar heb ik m'n redenen voor.'

'Dat je voor die woorden beloond mag worden, Jake Packard. Zo lang als ik leef zal ik dat niet vergeten!' zei de man op de vloer.

Packard nam er geen notitie van, maar hing z'n lantaarn aan een spijker en liep naar de deur, Bill wenkend om mee te gaan. Ik krabbelde zo gauw als ik kon een paar meter de gang in, maar kwam niet gauw vooruit omdat de boot zo scheef lag. Om ontdekking te voorkomen kroop ik een hut binnen. De mannen zochten hun weg in het donker en voor de deur van mijn hut zei Packard: 'Hier - kom mee naar binnen'.

En binnen kwam hij, met Bill achter zich aan. In een ogenblik tijds lag ik in de bovenste kooi en berouwde het diep dat ik hier was gekomen. Met hun handen hielden ze de rand van de kooi vast terwijl ze stonden te praten. Ik zag ze niet, maar ik kon merken waar ze waren door de whiskygeuren. Ze spraken zacht en ernstig. Bill wilde Turner vermoorden.

'Hij zei dat ie ons zou verraden en dat doet ie ook. Al gaven we hem ook allebei ons deel, dan zou dat nu toch niets meer geven na de herrie die we gehad hebben. Je kan er wel zeker van zijn dat ie als kroongetuige gaat, begrijp je dat nou niet? Ik ben er voor om een eind aan 'm te maken.'

'Ik ook', zei Packard rustig.

'Verduveld, ik begon al te denken van niet. Nou, dan is alles toch in orde. Laten we 't dan doen.'

'Wacht even, ik heb nog niet alles gezegd. Schieten is allemaal goed en wel, maar 't is gekkenwerk om 't te doen, als je hetzelfde kan bereiken op een andere manier en zonder enig risico te lopen. Heb ik geen gelijk?'

'Natuurlijk. Maar hoe wil je dat dan doen?'

'Nou, ik dacht zo. Laten we de hutten nog eens rondgaan en kijken, of we niks over 't hoofd hebben gezien om mee te pikken en dan roeien we naar de wal en verstoppen de buit. En dan maar wachten. Ik zeg je, dat 't niet lang meer duurt of dit wrak ligt uit mekaar en drijft de rivier af. En hij verzuipt en niemand heeft er schuld aan. Dat is toch zeker stukken beter dan 'm neer te schieten?'

‘Ja - dat denk ik wel. Maar als dat wrak nou eens niet uit mekaar slaat?’

‘Nou, we kunnen in ieder geval wel een paar uur wachten om te zien, nietwaar?’

‘Ik vind 't best. Vooruit dan maar.’

Ze verlieten de hut en in doodsangst bereikte ik het dek weer. ‘Jim!’, fluisterde ik hees, en vlak naast me hoorde ik een soort gekreun als antwoord.

‘Gauw, Jim, er is geen tijd voor kreunen, dat zijn moordenaars daar beneden en als we hun boot niet laten afdrijven, zodat ze niet van het wrak kunnen, gaat één van hen er aan. Maar als we hun boot kunnen vinden krijgen ze allemaal hun loon, dan vindt de sheriff ze wel. Gauw - maak voort! Ik zoek aan bakboord en jij aan stuurboord. Jij gaat met 't vlot en...’

‘O, heer, o heer! Vlot? D'r is geen vlot meer, 't is weg!’

Hoofdstuk XIII.

Ik viel bijna flauw toen ik dat hoorde. Op een wrak gevangen te zitten met zulke boeven! Maar het was nu geen tijd om te jammeren. We mòesten nu die boot vinden, we hadden haar zelf nodig. Met sidderende knieën zochten we langs stuurboord, het ging langzaam, het leek wel of het een week duurde voor we bij de voorsteven waren. Er was niets van een boot te zien. Jim dacht dat hij niet verder kon, hij was zo bang dat hij geen kracht meer in z'n benen had. Maar ik zei: 'Vooruit! Als we hier op dit wrak blijven kunnen we ons wel opschrijven'.

Dus kropen we weer verder en eindelijk, daar lag de boot, niet aan te twijfelen! Een ogenblik later zou ik aan boord zijn geweest, maar net op dat ogenblik ging er een deur open. Eén van de mannen stak z'n hoofd naar buiten, slechts een paar voet van me af. Ik dacht dat ik er geweest was, maar hij trok het weer naar binnen en zei: 'Hou die verdomde lantaarn toch uit het gezicht, Bill!'

Hij gooide een zak, of zo iets, in de boot en ging er toen zelf in zitten. Het was Packard. Toen kwam Bill naar buiten en ging ook in de boot. Zachtjes zei Packard: 'Klaar - duw af!'

Ik voelde me zo zwak worden, dat ik me haast niet meer kon vasthouden.

Maar Bill zei: 'Wacht eens even, heb je hem doorzocht?'

'Nee, jij?'

'Nee. Dan heeft ie zijn deel van het geld nog.'

'Nou, ga dan mee. We zouden wel gek zijn om dat goeie geld achter te laten.'

De deur sloeg achter hen dicht en een halve seconde later zat ik in de boot en Jim viel bijna achter me aan. M'n mes te voorschijn halen en het touw doorsnijden was maar een ogenblik werk en - weg dreven we.

We raakten geen roeispanen aan, spraken noch fluisterden, ademden zelfs bijna niet. We gleden vlug voort, de voorsteven voorbij en enkele seconden later waren we een honderd meter van het wrak verwijderd. We zagen hoe de duisternis het opslokte en wisten dat we veilig waren.

Toen we een drie of vierhonderd meter de stroom waren afgezakt, zagen we even, als een klein vonkje, het licht van de lantaarn en nu wisten we, dat de boeven zouden gaan begrijpen dat ze net zo in de val zaten als Jim Turner.

Nu nam Jim de riemen en we gingen het vlot achterna. Maar nu begon ik over die mannen te piekeren. Ik begon er over na te denken dat het, zelfs voor moordenaars, vreselijk was om zo in de val te zitten. Dus ik zei tegen Jim: ‘Bij het eerste licht dat we zien, moeten we een honderd meter er voor of er achter landen. Ik zal dan wel een mooi sprookje opdissen om iemand ertoe te krijgen die boeven te gaan verlossen, dan kunnen ze opgehangen worden als het hun tijd is.’

Maar dat was makkelijker gezegd dan gedaan, want het begon weer opnieuw te onweren en erger dan ooit. Het regende dat het goot en er was nergens een lichtje te zien. We roeiden steeds verder en keken uit naar een lichtje en naar ons vlot. Na een hele tijd hield het op met regenen, maar het bleef bewolkt en het weerlichten hield ook nog aan. Plotseling zagen we, bij het licht van een bliksemflits een zwart ding voor ons drijven en we gingen er zo vlug mogelijk op af.

Het was ons vlot en we waren dolblij dat we er weer aan boord konden gaan. Nu zagen we ook een licht, rechts van ons, dus zei ik dat ik daarheen zou gaan. De roeiboot lag halfvol buit, die de boeven van het wrak hadden gestolen. We legden het in een hoop op het vlot en ik zei Jim, dat hij nog twee mijlen verder moest gaan en licht aansteken tot ik weer terug zou zijn. Toen legde ik mij in de riemen en ging op het lichtschijnsel af. Toen ik dichterbij kwam, zag ik, tegen de heuvel op nog drie of vier lichtjes. Het was een dorp. Het licht dat ik eerst had gezien bleek, dichterbij gekomen, de lantaarn van een veerboot te zijn. Ik roeide er omheen om te ontdekken waar de bewaker zou zijn en zag hem eindelijk, als een kip op stok, op de beting zitten, met het hoofd op de knieën gezonken. Nadat ik aan boord was gegaan gaf ik hem een paar duwtjes tegen de schouder en begon te huilen.

Hij schrok op, maar toen hij zag dat ìk het maar was, gaapte hij eens flink, rekte zich uit en zei: ‘Hallo, wat is er nou aan de hand? Niet huilen, jong. Vertel 't me maar.’

‘Vader en moeder en zus en...’, zei ik, en kon toen niet verder spreken.

‘O, hou je nou wat kalm. We hebben allemaal wel eens verdriet, 't zal heus wel in orde komen. Wat is er met ze?’

‘Ze zijn... ze zijn... bent U de bewaker van de boot?’

‘Ja’, zei hij, nogal zelfvoldaan. ‘Ik ben de kapitein en de

eigenaar en de stuurman en de piloot en soms ben ik de vracht en de passagiers. Ik ben misschien niet zo rijk als die ouwe Hornback, die maar met geld strooit, maar...'

Ik onderbrak hem en zei: 'Ze zijn in groot gevaar en...'

'Wie?'

'Nou, vader en moeder en zus en juffrouw Hooker; en als U met uw boot er zou willen heengaan...'

'Waarheen? Waar zijn ze?'

'Op het wrak.'

'Wat voor wrak?'

'Nou, d'r is er maar één.'

'Wat! Toch niet de Walter Scott?'

'Ja.'

'Lieve help! Wat voeren ze dáár dan uit?'

'Ze gingen er niet expres heen.'

'Dàt zou ik ook zeggen! Als ze er niet gauw afkomen dan zijn ze verloren. Hoe, in hemelsnaam, kwamen ze in die toestand?'

'Makkelijk genoeg. Juffrouw Hooker was op bezoek in dat dorp... eh...'

'Ja, Booth's Landing - ga door.'

'Juist. En tegen de avond stak ze met haar negermeid op het paardenveer over om de nacht bij haar vriendin, hoe-heet-die-ook-weer, door te brengen en toen verloren ze hun stuurriem en draaiden maar rond en dreven wel twee mijl de stroom af tot ze tegen het wrak opvoeren, en de veerman en de negermeid en de paarden konden zich niet redden, maar het lukte juffrouw Hooker om zich aan boord van het wrak te hijsen. Nou, ongeveer een uur na donker kwamen wij er met onze handelsboot aan en het was zo donker, dat we het wrak niet zagen voor we er bovenop zaten en toen kapseisden we; maar we zijn allemaal gered, behalve Bill Whipple - en o, dat was zo'n goeie kerel! Ik wou haast dat ik 't maar geweest was.'

'Heb ik nou ooit! Dat overtreft alles wat ik in m'n leven ooit gehoord heb. En wat hebben jullie toen gedaan?'

'Nou, we schreeuwden zo hard als we konden, maar niemand scheen ons te horen. Toen zei vader dat er iemand aan land moest gaan om hulp te halen. Ik was de enige die kon zwemmen, dus zou ik 't proberen. En juffrouw Hooker zei dat als ik niet eerder hulp kon vinden, dan moest ik hierheen gaan en haar oom opzoeken. Ik probeer al een hele tijd om hulp te krijgen, maar de mensen zeggen: "Wat, in zo'n nacht

en met die stroom! Dat zou gekkenwerk zijn, ga naar de veerboot". Nou, als U zou willen, en...'

'Ik zou wel willen en misschien doe ik 't ook, maar wie zal me er voor betalen? Denk je dat je vader...'

'O, dat is in orde. Juffrouw Hooker gaf me de speciale boodschap mee dat haar oom Hornback...'

'Alle donders! Is hij haar oom? Luister eens goed. Zie je dat licht daar ginder? Loop daar op af en als je dan nog een kwart mijl naar het Westen gaat kom je bij een herberg. Vraag daar of ze je naar Jim Hornback willen brengen, hij zal 't wel betalen. En treuzel nou niet. Zeg hem maar dat z'n nicht al hoog en droog hier is, voor hij nog in het dorp kan zijn. Maak voort, jij! Ik ga even om de hoek m'n machinist halen.'

Ik liep in de richting van het licht, maar zodra was hij de hoek niet om of ik zat in m'n bootje. Ik roeide een zeshonderd meter stroomopwaarts en ging tussen enkele grote boten in liggen, want ik voelde me niet gerust voor ik de veerboot had zien vertrekken.

Nou, het duurde niet lang of daar kwam het wrak aandrijven. Er ging een koude rilling over me heen, maar daarna roeide ik er op af. Het lag erg diep en er was niet veel kans op dat daar nog iemand levend in zat. Ik roeide er helemaal omheen en riep wat, maar ik kreeg geen antwoord.

Toen kwam de veerboot eraan en ik roeide naar het midden van de rivier en keek toe hoe er gezocht werd naar het stoffelijk overschot van juffrouw Hooker. Al gauw gaven ze het op en ik legde me met alle macht in de riemen om het vlot in te halen.

Het duurde erg lang voor ik Jim's licht in het oog kreeg en toen leek het wel duizend mijl ver weg. Toen ik hem eindelijk had ingehaald, begon het in het Oosten al een beetje licht te worden. Dus legden we bij een eiland aan, verborgen het vlot en lieten de roeiboot zinken. Toen strekten we ons op het gras uit en sliepen of we nooit meer wakker zouden worden.

Hoofdstuk XIV.

Toen we wakker werden keken we de spullen na, die de boeven van het wrak hadden gestolen. Het waren schoenen, kleren en alle mogelijke dingen. Er was ook een partijtje boeken, een verrekijker en drie kistjes sigaren bij. We waren nog nooit van ons leven zo rijk geweest.

We lagen de hele middag heerlijk in het bos te luieren. Ik las Jim uit de boeken voor, over koningen, hertogen en graven en hoe prachtig ze gekleed gingen en hoe voornaam ze waren en elkaar met majesteit, hoogheid en edelachtbare heer aanspraken, inplaats van gewoonweg ‘meneer’. Jim's ogen puilden uit van verbazing.

‘Ik heb nooit geweten dat er zoveel van hullie zijn. Ik heb haast alleen maar gehoord van die ouwe koning Sallimon en de koningin op de speelkaarten. Wat verdient zo'n koning?’

‘Verdienen? Die krijgt wel duizend dollar per maand, als ie wil. Die kan net zoveel krijgen als ie zelf wil. Alles hoort van hem.’

‘Is dat effe fijn! En wat doen ze, Huck?’

‘Ze doen niets. Wat praat je toch stom. Ze zitten daar gewoon maar.’

‘Nee - echt waar?’

‘Natuurlijk is dat waar. Behalve als het oorlog is, dan trekken ze ten strijde. Maar anders luieren ze maar rond. En als ze zich erg vervelen, bemoeien ze zich met het parlement en iedereen die niet precies doet wat ze willen, hakken ze het hoofd af. Maar meestal hangen ze bij de harem rond.’

‘Rond watte?’

‘Harem.’

‘Wat is de harem?’

‘Waar z'n vrouwen wonen. Heb je nooit van een harem gehoord? Salomon had er één, die had wel bijna een millioen vrouwen.’

‘O, ja, dat is zo. Ik vergeet dat. Ik denk die vrouwen vreselijk kibbelen. Toch ze zeggen, dat er nooit geen wijzer man heeft geleefd dan die Sallimon. Ik geloof dat niet erg. Waarom haalt een wijs man zich dat op z'n hals?’

‘Nou, maar hij was toch de wijste man, dat heeft de weduwe me zelf gezegd.’

‘Kan me niet schelen wat de weduwe zegt, hij was niet een wijs man. Weet jij van dat kind dat hij in twee stukken wou hakken?’

‘Ja, de weduwe heeft me er alles van verteld.’

‘Nou dan, is dat niet vreselijk dom? Luister nou. Die boomstomp daar is de éne vrouw, jij de ander. Ik is Sallimon en dit hier dollarbiljet is het kind. Wat doe ik? Vraag ik rond in de buurt en zoek ik uit van wie die dollarbiljet hoort en geef 't hem, zoals ieder met een beetje verstand? Nee - ik scheur die biljet doormidden en geef één helft aan jou en die ander aan de andere vrouw. Dat gaat Sallimon met dat kind doen. Nou vraag ik jou: Wat heb je aan een half biljet en wat heb je aan een half kind?’

‘Maar Jim, je begrijpt 't niet. Je ziet niet waar het om gaat.’

‘Wat! Ik niet? Ga door! Ik geloof, ik kan wel zien waar verstand in zit of niet. Het ging over een heel kind en niet over een half kind.’

‘Maar ik zeg je toch dat je de kern niet raakt.’

‘Die kern kan stikken. Ik weet wat ik weel. 't Komt door de opvoeding. Neem een man die één of twee kinderen heeft. Gaat die kinderen verspillen? Nee, hij weet wat ze waard zijn. Maar neem een man die misschien wel vijf millioen kinderen om zich heen heeft, da's wat anders. Hij hakt even gauw een kind doormidden als een kat. D'r zijn genoeg. Een kind meer of minder maakt geen verschil niet voor Sallimon, daar zit 't 'm in.’

Zo'n neger had ik nog niet meegemaakt. Wat ie eenmaal in z'n hoofd had, kreeg je er niet meer uit. Ik liet het er maar bij en vertelde hem van andere koningen. Van Lodewijk de Zestiende, die ze, lang geleden, in Frankrijk hadden onthoofd en van z'n kleine jongen, de Dolfijn, die ze in de gevangenis hadden opgesloten, en sommigen zeiden dat hij daar gestorven was.

‘Arm klein ventje.’

‘Maar sommigen zeggen dat hij naar Amerika is gevlucht.’

‘Dat is goed. Maar hij zal het erg eenzaam hebben. D'r zijn geen koningen hier, hè Huck?’

‘Nee.’

‘Kan hij niet een baantje krijgen. Wat gaat ie doen?’

‘Ik weet niet. Sommigen gaan bij de politie en anderen leren de mensen hoe ze Frans moeten spreken.’

‘Nou, Huck, praten Franse mensen niet net als wij praten?’

‘Nee, Jim. Je zou geen woord verstaan van wat ze zeggen. Geen enkel woord.’

‘Nou breekt mijn klomp! Hoe komt dat?’

‘Ik weet niet, zo is 't nu eenmaal. Ik heb er iets van in een boek gelezen. Als er eens iemand tegen je zei - pallee-foe-francee - wat zou je dan denken?’

‘Ik zou niks denken, ik zou hem op z'n kop slaan. Als ie niet blank was. Ik zou van geeneen neger verdragen dat ie dàt tegen me zei.’

‘Onzin, hij zegt niets lelijks tegen je. Hij vraagt je alleen maar of je Frans kan spreken.’

‘Nou, waarom zegt ie dat dan niet?’

‘Dat zègt ie toch. Dat is de manier waarop een Fransman het zegt.’

‘Nou, 't is een erg gekke manier en ik wil er niks meer van horen. 't Is gekkepraat.’

‘Luister nou eens, Jim. Spreekt een kat net als wij?’

‘Nee, een kat niet.’

‘En een koe?’

‘Nee, een koe ook niet.’

‘Praat een kat net als een koe, of een koe als een kat?’

‘Nee, dàt niet.’

‘Dat is toch doodgewoon dat ze allebei verschillend praten, hè?’

‘'Tuurlijk.’

‘En is het ook niet gewoon, dat een kat en een koe anders praten dan wij?’

‘O, ja. Zeker.’

‘Nou, waarom is het dan niet gewoon dat een Fransman anders praat dan wij? Vertel me dat eens?’

‘Is een kat een mens, Huck?’

‘Nee.’

‘Nou, dan zou 't gek voor een kat wezen om als een mens te praten. Is een koe een mens? Of is een koe een kat?’

‘Nee, natuurlijk niet. Niks van dat alles.’

‘Nou, dan hebben ze niet nodig dat de één praat als de ander. Is een Fransman een mens?’

‘Ja.’

‘Nou dan! Waarom praat ie verdikke dan niet als een mens? Jij vertel mij dat eens.’

Ik zag wel in dat het niets gaf om nog verder woorden te verspillen. Je kan met een neger niet redeneren. Dus liet ik 't er maar bij.

Hoofdstuk XV.

We dachten over drie nachten in Cairo te zijn, de plek waar de Ohio in de Mississippi stroomt. Daar wilden we het vlot verkopen en met een stoomboot de Ohio opvaren, de vrije Staten in; dan waren we van onze zorgen bevrijd.

De tweede nacht kwam er zware mist opzetten en we keken uit naar een plek om aan te leggen. Ik peddelde vooruit in de kano maar kon geen stevige boom vinden om het vlot aan vast te maken. Ik deed het tenslotte aan een jong boompje; de stroom was daar echter zo sterk, dat het er met wortel en al werd uitgerukt en met het vlot in de mist verdween. Ik was er zo door verrast en verschrikt dat ik me misschien wel een halve minuut niet verroerde en toen was het vlot uit het gezicht verdwenen; men kon geen vijftien meter ver zien. Ik sprong in de kano, greep de riem en wilde het vlot achterna. Maar ik kwam niet van de plaats. In mijn haast had ik vergeten de kano los te maken. Ik sprong op om het te doen, maar van opwinding beefden m'n handen zó, dat ik ze nauwelijks kon gebruiken.

Eindelijk lukte het me en ik peddelde, als bezeten, langs de oever. Dat ging eerst goed, maar na een zestig meter week de oever plotseling terug; ik schoot de zware, witte mist in en had ogenblikkelijk ieder gevoel van richting verloren. Het leek me verstandiger om me met de stroom te laten meedrijven, maar het viel niet mee om maar werkeloos te blijven zitten. Ik riep zo hard ik kon en luisterde toen. Ergens in de verte hoorde ik terugroepen en dat gaf me weer moed. Ik ging op het geluid af en luisterde scherp of ik het nog eens hoorde. Toen ik het weer hoorde, klonk het niet recht voor me uit, maar scheen ergens van rechts te komen. En toen hoorde ik het van links en daarna veranderde ik, op het geluid afgaande, telkens weer van richting, zonder het geluid ook maar iets nader te komen. Toen hoorde ik het roepen achter me en was nu helemaal in de war. Wanhopig wierp ik mijn riem neer. Ik hoorde het geroep weer, nog steeds achter me, maar uit een andere richting. Ik beantwoordde het en langzamerhand hoorde ik het weer voor me uit. Ik kon niet onderschei-

den of het Jim's stem was, want in de mist klinkt ieder geluid anders, maar ik peddelde in die richting voort.

Plotseling daagde er een steile oever voor me op. In de mist kon ik de spookachtige omtrek van grote bomen onderscheiden. Ik kwam in een stroomversnelling die me naar links rukte en me in duizelingwekkende vaart meesleurde. Even later was ik weer in kalmer water en opnieuw was alles wit en stil om me heen.

Ik gaf het op, ik begreep wat er gebeurd was. Die steile oever was een eiland en Jim was er aan de andere kant langs gedreven. Wel vijftien minuten zat ik stil te luisteren. Natuurlijk dreef ik met de stroom mee, een vier of vijf mijl per uur, maar dat merkt men haast niet.

Gedurende het volgende half uur bleef ik zo nu en dan roepen en eindelijk hoorde ik heel in de verte een antwoord, maar zodra ik probeerde op het geluid af te gaan, raakte ik de richting weer kwijt.

Ik moest nu al mijn aandacht er aan besteden om verschillende eilandjes te ontwijken, want de kano dreigde ieder ogenblik te stranden. Eindelijk scheen ik weer in open water te komen, maar mijn geroep werd in het geheel niet meer beantwoord. Ik was zo moe, dat ik in de kano ging liggen en me nergens meer iets van aantrok. Het lag in mijn bedoeling om wakker te blijven, maar voor ik het wist was ik in slaap gevallen.

Ik denk dat ik vrij lang had geslapen, want toen ik wakker werd, schitterden de sterren aan de hemel en de mist was opgetrokken. Eerst wist ik niet waar ik was, ik dacht dat ik droomde, en toen ik me alles weer begon te herinneren, scheen het wel een week geleden gebeurd te zijn. De rivier was hier geweldig breed en bij het licht van de sterren kon ik op beide oevers hoge, dikke bomen onderscheiden, die de indruk van een stevige muur opwekten.

Ik tuurde de rivier af en zag een zwart stipje op het water. Ik er op af, maar toen ik er dichterbij kwam, bleken het alleen maar een paar balken te zijn. Toen zag ik weer een stipje dat ik inhaalde en toen nog één en dit keer was 't het vlot.

Naderbij gekomen zag ik Jim met zijn hoofd op z'n knieën zitten. Hij sliep vast. Ik maakte de kano vast en ging vlak onder Jim's neus op het vlot liggen. Ik begon te gapen en me uit te rekken en zei: ‘Hallo, Jim, heb ik geslapen? Waarom heb je me niet wakker gemaakt?’

‘Lieve help, is dat Huck? En je bent niet dood, je bent niet verdronken, je bent weer terug? 't Is te mooi om waar te zijn,

liefie. La' me je aankijke, kind, la' me je voelen. Nee, je bent niet dood, je bent terug, gezond en wel, dezelfde ouwe Huck - dank de hemel!'

'Wat mankeert je, Jim? Heb je gedronken?'

'Gedronken? Heb ik gedronken? Waar zou ik hebben kunnen drinken?'

'Nou, waarom praat je dan zo gek?'

'Waarom praat ik gek?'

'Waarom? Zeg je dan niet dat ik ben teruggekomen en zulke onzin meer? Net of ik weggeweest ben!'

'Huck - Huck Finn, kijk me aan. Ben je dan niet weggeweest?'

'Weggeweest? Wat bedoel je toch? Ik ben nergens geweest. Waar zou ik naar toe gaan?'

'Nou, kijk 'ns basie, daar is iets niet in orde. Ben ik 't of ben ik 't niet? Ben ik hier of waar ben ik? Nou, dat zou ik wel es willen weten.'

'Nou, dat je hier bent, is duidelijk genoeg. Ik geloof heus dat je niet helemaal goed snik bent, Jim.'

'Niet goed snik? Vertel mij dan is. Ging jij niet met het touw in de kano om een aanlegplaats te vinden?'

'Nee. Wat voor aanlegplaats.'

'Luister nou. Ging 't touw niet los en het vlot de rivier af. En bleef jij niet met de kano in de mist?'

'Wat voor mist?'

'Nou, de mist. De mist, die de hele nacht geweest is. En heb je niet geroepen en geroepen tot 't helemaal mis ging bij die eilanden? Nou, dat is toch zo basie - nietwaar?'

'Jim, dat gaat me te hoog. Ik heb geen mist gezien en ook geen eilanden of wat dan ook. Ik heb hier aldoor met je zitten praten tot je een minuut of tien geleden in slaap viel, en ik ook, geloof ik. 't Is niet mogelijk dat je dronken bent, dus heb je natuurlijk gedroomd.'

'Hoe kan ik dat allemaal dromen in tien minuten?'

'Och, loop rond, je moet 't gedroomd hebben, want er is niets van gebeurd.'

'Maar Huck, 't is allemaal zo duidelijk alsof...'

'Duidelijk of niet, 't is allemaal verbeelding. Ik ben hier toch aldoor geweest.'

Jim zat wel vijf minuten in diep gepeins verzonken. Toen zei hij: 'Nou, dan zal ik 't wel gedroomd hebben, maar 't was net echt. En ik ben nog nooit zo moe geweest van een droom.'

'O, dat kan best, je wordt soms doodmoe van dromen. Maar vertel me er eens alles van, Jim.'

En Jim ging aan het werk. Hij vertelde me precies wat er allemaal gebeurd was, alleen sierde hij het verhaal erg op. Toen ging hij zijn droom uitleggen omdat die hem, zoals hij beweerde, als een waarschuwing was gezonden. De plaats waar ik het vlot had gemeerd, betekende iemand die ons behulpzaam zou zijn, maar de stroom was iemand anders die ons weer zou wegvoeren. Het geroep betekende dat we nu en dan waarschuwingen zouden ontvangen en we moesten goed opletten om die te begrijpen. De eilanden betekenden moeilijkheden waarin we door andere mensen zouden geraken, maar als we ons maar nergens mee bemoeiden, zouden we die overwinnen en door de dichte mist in het heldere, brede water komen. Dat kon niets anders betekenen dan de vrije Staten, waar we geen zorgen meer zouden kennen.

Het was nogal bewolkt geweest even nadat ik op het vlot klom, maar nu werd het weer helderder. Men kon zien dat er bladeren en allerlei rommel op het vlot lag, die daar, na de moeizame tocht tussen de eilanden en stroomversnellingen door, was achtergebleven. Ook was één van de riemen gebroken.

‘Je hebt dat niet kwaad uitgelegd, Jim’, zei ik, ‘maar leg me nu ook eens uit wat die rommel daar betekent.’

Jim keek er naar en toen naar mij en toen weer naar die rommel. Het scheen hem moeilijk te vallen zichzelf nu weer er van te moeten overtuigen, dat alles geen droom was geweest, maar toen hij eenmaal zover was keek hij me strak aan.

‘Wat dat betekent? Dat zal ik je vertellen. Toen ik doodop was van al het werken en het roepen viel ik in slaap. M'n hart was bijna gebroken omdat jij weg was en 't kon me niet meer schelen wat er met mij en het vlot zou gebeuren. En toen ik wakker word, zie ik jou weer terug, gezond en wel. De tranen komen mij in de ogen en ik had wel op m'n knieën willen vallen en je voeten kussen, zo dankbaar was ik. En jij dacht alleen maar hoe je ouwe Jim voor de gek kon houwen. Die rommel daar is uitschot, en uitschot betekent - mensen die hun vrienden met vuil gooien.’

Toen stond hij langzaam op en verdween in de wigwam, zonder nog één woord te zeggen. Maar dat was genoeg, ik voelde me meer dan beschaamd.

Het duurde wel een kwartier voor ik 't over me kon verkrijgen, me tegenover een neger te vernederen. Maar ik deed het en ik had er later niet eens spijt van. Ik heb hem nooit meer zulke streken gespeeld en ik zou dit ook niet hebben gedaan, als ik geweten had dat hij het zich zo zou aantrekken.

Hoofdstuk XVI.

We sliepen bijna de hele dag en gingen 's avonds weer verder. Er kwamen wolken aan de hemel en het werd erg warm. De rivier was daar heel breed en aan beide oevers stonden dichte bossen, men zag er bijna geen open plekken in of een lichtje schemeren. We vroegen ons af of we het stadje Cairo wel zouden opmerken. Ik dacht van niet, want ik had gehoord dat het ongeveer uit een dozijn huizen bestond en als die nu juist niet verlicht waren, hoe zouden we dan weten dat daar een plaats was? Jim meende dat we het zouden kunnen zien doordat er twee grote rivieren samenstroomden, maar ik zei dat we misschien zouden denken, dat we langs een groot eiland waren gevaren en weer in dezelfde rivier uitkwamen. We wisten niet wat te doen en spraken tenslotte af, dat ik bij het eerstvolgende licht dat we zouden zien aan land zou gaan. Daar zou ik vertellen dat mijn vader me met een boot met handelswaren volgde en wilde weten hoe ver het nog tot Cairo was. Jim vond dit een goed plan, dus staken we een pijpje aan en wachtten af.

We zouden niets anders doen dan nauwkeurig opletten of we het plaatsje soms voorbij voeren. Jim zei, dat hij er wel zeker van was dat hij het zou opmerken, want vanaf dat ogenblik zou hij geen slaaf meer zijn. Ieder ogenblik sprong hij op en zei: ‘Daar heb je 't!’

Maar het waren altijd dwaallichtjes of gloeiwurmpjes. Jim zei dat het hem helemaal beverig en koortsachtig maakte zo dicht bij de vrijheid te zijn. Nou, ik moet zeggen, ik werd er ook beverig en koortsachtig van om hem te horen praten, want het begon nu pas tot me door te dringen, dat hij wèrkelijk bijna vrij was - en door wiens schuld? Door de mijne. Mijn geweten begon te spreken, ik kon niet blijven stilzitten. Nu besefte ik pas wat ik deed. Ik probeerde me er uit te redden door mezelf voor te houden, dat ik Jim toch niet van zijn rechtmatige bezitter had weggehaald. Maar het gaf niets, mijn geweten zei steeds weer: ‘Maar je wist dat hij weggelopen was en je had aan land kunnen gaan en het iemand vertellen’. Dat was zo, daar was niets tegen in te brengen. Wat had die arme juffrouw Watson me gedaan dat ik onder m'n

ogen haar neger liet ontsnappen, zonder een woord te zeggen. Wat had die arme vrouw mij gedaan om haar zo gemeen te behandelen? Ze had me de bijbel onderwezen, getracht me manieren te leren en was, op haar wijze, steeds goed voor me geweest.

Ik begon me zo slecht te voelen dat ik haast wenste dat ik maar dood was. Ik liep rusteloos het vlot op en neer en Jim liep even rusteloos langs me heen, we konden geen van beiden stilzitten. Telkens als hij weer opsprong en uitriep: ‘Dat is Cairo!’, ging het als een dolkstoot door me heen en ik dacht dat ik zou sterven van ellende.

Jim begon opgewonden te vertellen wat hij wel allemaal zou doen, als we maar eerst goed en wel in een vrije Staat waren. Iedere cent die hij bij elkaar kon schrapen zou hij opsparen en als hij genoeg had wilde hij zijn vrouw loskopen die op een farm, in de buurt van juffrouw Watson, behoorde. En dan zouden ze heiden gaan werken om hun twee kinderen los te kopen en als hun eigenaar ze niet wilde verkopen, zouden ze de hulp inroepen van een Abelisionist - iemand die tegen de slavernij is - om ze te stelen.

Ik werd er koud van om hem zo te horen spreken, dat zou hij vroeger nooit hebben durven doen. Nu kon men zien wat voor een verschil het maakte, vanaf het ogenblik dat hij bijna vrij meende te zijn. Er was wel veel waars in het gezegde: ‘Geef een neger je pink en hij neemt de hele hand’. Daar was nu die neger, die ik eigenlijk had helpen weglopen! Brutaalweg durfde hij te zeggen dat hij z'n kinderen zou stelen - kinderen die aan iemand toebehoorden, die ik zelfs niet kende; een man die me nooit iets had gedaan.

Mijn geweten plaagde me meer dan ooit. Maar het was nog niet te laat. Bij het eerste licht dat we zagen zou ik aan land gaan en alles opbiechten. Het leek of er een steen van me was afgewenteld toen ik dit besluit eenmaal had genomen. Ik keek nu scherp uit naar een licht en eindelijk was er één te zien.

Jim riep uit: ‘We zijn gered, Huck, we zijn gered! Daar heb je eindelijk dat beste, ouwe Cairo, ik weet 't zeker’.

‘Ik zal met de kano aan land gaan, Jim’, zei ik. ‘We zouden ons wel eens kunnen vergissen.’

Hij sprong op en maakte de kano in orde en legde z'n oude jas op de bodem voor me neer, om op te zitten en gaf me de riem en toen ik wilde afzetten zei hij: ‘Heel gauw zal ik van vreugde juichen en ik zeg, dat heb ik aan Huck te danken. Ik ben een vrije man en ik zou nooit vrij zijn zonder Huck. Huck

heeft 't voor me gedaan. Jim zal je nooit vergeten, Huck. Jij is de beste vriend die Jim ooit heeft gehad en de enige vriend die Jim nou heeft.'

Ik had grote haast gehad om hem te gaan verraden, maar toen hij dat zei scheen ik als verlamd. Ik wist niet meer of het goed was wat ik ging doen of niet. Toen ik een dertig meter van het vlot verwijderd was zei Jim: 'Daar gaat de ouwe, trouwe Huck; de enige blanke heer die ooit z'n woord tegen ouwe Jim heeft gehouden'.

Nou, ik voelde me beroerd, maar ik vond dat ik 't moest doen, er was geen ontkomen aan. Juist op dat ogenblik kwam er een roeiboot aan met twee mannen erin, gewapend met geweren. Ze stopten en ik stopte ook. Eén van hen zei: 'Wat is dat daar?'

'Een stuk van een vlot', zei ik.

'Hoor je daarop?'

'Ja, mijnheer.'

'Zijn er mannen op?'

'Eén maar, mijnheer.'

'Er zijn vanavond vijf negers weggelopen. Is jouw man blank of zwart?'

Ik antwoordde niet dadelijk. Ik probeerde het, maar de woorden wilden niet komen. Het was me eenvoudig niet mogelijk om te zeggen wat ik moest zeggen, dus gaf ik mijn pogingen maar op.

'Hij is blank.'

'Het lijkt me beter dat we zelf maar eens gaan kijken.'

'O, als U dàt zou willen doen!', zei ik. 'Want ziet U, het is m'n vader en misschien zou U me kunnen helpen het vlot aan land te brengen daar waar dat licht schijnt. Vader is ziek en moeder en Mary Ann ook.'

'O, verduiveld! We hebben haast, jongen. Maar het zal wel moeten. Vooruit - gauw dan maar.'

Na enkele riemslagen zei ik: 'Vader zal U erg dankbaar zijn, dat kan ik U wel vertellen. Iedereen laat me in de steek als ik ze vraag me met het vlot te helpen en ik kan het niet alleen doen.'

'Nou, dat noem ik gemeen. Maar 't is toch wel vreemd. Zeg eens, jongen, wat scheelt je vader eigenlijk?'

'Hij heeft - eh - nou 't is niet zo erg.'

Ze hielden hun riemen in. Het was niet ver meer naar het vlot. De éne zei: 'Jongen, dat lieg je. Wàt is er met je vader aan de hand? Biecht nu eerlijk op, dat is heel wat verstandiger'.

‘Goed, mijnheer, dat zal ik doen. Heus. Maar helpt U ons, alstublieft. Hij heeft de... de... O, U hoeft alleen maar te slepen, ik zal U het touw toegooien, U hoeft helemaal niet dicht bij 't vlot te komen... och... doe dat toch, alstublieft.’

‘Achteruit John, achteruit!’, zei de éne. ‘Blijf uit de buurt jongen. Verdikkeme, ik ben bang dat de wind het naar ons toeblaast. Je vader heeft de pokken en dat weet je heel goed. Waarom heb je dat niet gezegd?’

‘Ik heb 't eerst aan iedereen verteld’, zei ik, snikkend, ‘en dan maakten ze dat ze wegkwamen en lieten ons stikken.’

‘Die arme stakker, dat is ook wel beroerd voor hem. Het spijt ons voor je, maar wij - verdikkeme, we voelen er nu eenmaal niets voor om de pokken te krijgen, begrijp je. Kijk eens, ik zal je zeggen wat je moet doen. Ga nog twintig mijlen de rivier af; aan de linkeroever zul je dan een dorp zien. Dan is het al dag en als je daar om hulp vraagt dan zeg je maar, dat je familie kou heeft gevat en koorts heeft. Wees niet weer zo dom om de mensen te laten merken wat het werkelijk is. We proberen je een dienst te bewijzen, maak dus dat je twintig mijlen hier vandaan komt, als een beste jongen. Zeg, ik denk dat je vader het best kan gebruiken, daarom zal ik een goudstuk van twintig dollar hier op die plank leggen, pak het eraf als hij langs drijft. Ik vind 't eigenlijk gemeen van me dat ik je in de steek laat, maar met pokken valt niet te spotten. Het beste, jongen, en als je soms weggelopen negers tegenkomt, zoek dan hulp om ze te pakken, je kan er wat mee verdienen.’

‘Wacht even, Parker’, zei de andere man. ‘Ik doe er nog twintig dollar bij.’

‘Dank U wel, mijnheer’, zei ik. ‘En een weggelopen neger moet maar liever niet in mijn buurt komen.’

Ze verdwenen en ik klom op het vlot. Ik wist dat ik verkeerd had gehandeld, maar ik begreep dat het voor mij toch niets meer gaf om te proberen het goede te doen, dat moest men van kindsbeen af hebben geleerd. En toen dacht ik - stel je nu eens voor dat je wel juist had gehandeld en Jim had aangegeven; zou je je dan anders voelen? Nee, dacht ik, ik zou me minstens even ongelukkig voelen. Wat gaf het dus of je het goede of het slechte deed, als de uitkomst hetzelfde was? Ik kon dit vraagstuk niet oplossen, dus nam ik me voor er me verder niet druk meer over te maken en voortaan te doen wat het gemakkelijkste uitkwam.

Ik ging de wigwam binnen; Jim was er niet. Ik keek overal rond; hij was nergens. Zachtjes riep ik: ‘Jim!’

‘Hier is ik, Huck. Zijn ze uit 't gezicht? Praat niet zo hard.’

Hij was in de rivier, onder het roer aan de achtersteven, alleen z'n neus was te zien. Ik zei hem dat hij nu wel aan boord kon komen.

‘Ik hoorde al dat gepraat’, vertelde hij. ‘En ik in de rivier en ik wou naar land zwemmen als zij aan boord komen. Dan was ik weer naar het vlot gaan zwemmen als zij weer weg zijn. O hemeltje, wat hield jij ze voor de gek, Huck. Dat was knap gedaan. Daar heb jij de ouwe Jim mee gered, kind, en de ouwe Jim gaat dat niet vergeten, liefie.’

Toen hadden we het over onze geldmiddelen. Die veertig dollars waren een mooie aanwinst. We konden nu passage nemen op een stoomboot en zo ver als we wilden de vrije staten ingaan.

Tegen de ochtend legden we aan. Jim deed erg veel moeite om het vlot vooral goed te verbergen. Verder was hij de hele dag bezig met dingen in te pakken en alles klaar te maken om het vlot te kunnen verlaten.

Die avond, omstreeks tien uur, zagen we in een bocht aan onze linkerhand de lichten van een dorp.

Ik ging er met de kano op af om inlichtingen in te winnen. Al gauw ontmoette ik op de rivier een man in een roeiboot, die een lijn uitzette. Ik vroeg: ‘Is dat dorp daar Cairo?’

‘Cairo? Nee. Je bent zeker niet goed snik.’

‘Hoe heet het dan?’

‘Als je dat wilt weten, probeer er dan maar achter te komen. Maar als je hier nog langer blijft dan zal ik je wat geven waar je niet op gesteld bent.’

Ik ging terug naar het vlot. Jim was erg teleurgesteld; ik troostte hem ermee dat de volgende plaats Cairo wel zou zijn.

Voor het dag werd kwamen we nog voorbij een ander dorp, maar daar was het bergachtig en Jim zei, dat Cairo in een vlakte lag, dus was het niet nodig om op informatie uit te gaan. We legden voor die dag dicht aan de linkeroever aan.

Ik begon iets te vermoeden en Jim ook.

‘Misschien zijn we Cairo wel in die mist voorbijgedreven’, zei ik.

‘Laten we er maar niet over praten, Huck, arme negers hebben nou eenmaal geen geluk.’

Bij het aanbreken van de dag zagen we het heldere water van de Ohio langs de oever stromen en meer in het midden het, ons zo welbekende, modderige van de Mississippi. Het was niets gedaan met Cairo.

We overlegden wat we zouden doen. We konden het vlot

natuurlijk niet stroomopwaarts krijgen en over land teruggaan ging helemaal niet. Er bleef ons niets anders over dan te wachten tot het donker was en op goed geluk met de kano weer terug te gaan. Dus sliepen we de hele dag om goed uitgerust te zijn voor het werk dat ons wachtte en toen we tegen donker naar het vlot terugkeerden, was de kano verdwenen.

Een tijdlang wisten we niet wat te zeggen of te doen. Het enige wat ons overbleef was, om met het vlot nog verder de rivier af te zakken, tot we een kans kregen om een kano te kopen.

Gedurende meer dan drie uur voeren we de stroom af en keken goed uit naar opslagplaatsen van hout, omdat daar waarschijnlijk ook een kano te krijgen was. Toen werd het pikdonker, na mist één van de ergste dingen, omdat je dan ook niet ver kan zien. En toen kwam er een stoomboot de rivier opvaren. We staken de lantaarn aan en dachten dat ze ons wel zouden opmerken. We konden het geluid van de machine horen, maar we zagen haar pas goed toen ze vlak bij ons was. Ze hield recht op ons aan. Het was een grote en ze scheen haast te hebben. We dachten, dat ze op 't laatste ogenblik wel zou uitwijken, maar plotseling was ze vlak boven ons. Er werd tegen ons geschreeuwd en er klonk een getinkel van bellen om de machine te laten stoppen en een gesis van stoom en toen Jim aan de éne en ik aan de andere kant over boord sprong, voer ze midden over het vlot heen.

Ik dook zo diep mogelijk, want een rad van dertig voet moest over me heen gaan en daar bleef ik liefst zo ver mogelijk vandaan. Ik kon wel een minuut onder water blijven, maar ik geloof dat ik het nu wel anderhalve minuut klaarspeelde. Ik barstte bijna toen ik weer boven kwam. Natuurlijk had die boot tien seconden later haar machines al weer in werking gezet - ze gaven nooit veel om vlotters - en hoewel ik haar nog hoorde, was ze in de duisternis al niet meer te zien.

Ik riep Jim wel een dozijn keren, maar ik kreeg geen antwoord, dus greep ik een plank waarmee ik in aanraking kwam en, die voor me uitschuivend, zwom ik naar de oever, waar ik na enige tijd veilig landde. Ik kon niet ver zien, maar ik denk dat ik ongeveer een kwart mijl over een nogal oneffen grond liep. Toen stond ik, voordat ik het wist, voor een ouderwets, dubbel blokhuis. Ik wilde er vandoor gaan, maar er sprongen plotseling een heleboel honden te voorschijn, die tegen me gromden en blaften en ik was wel zo verstandig om geen beweging meer te maken.

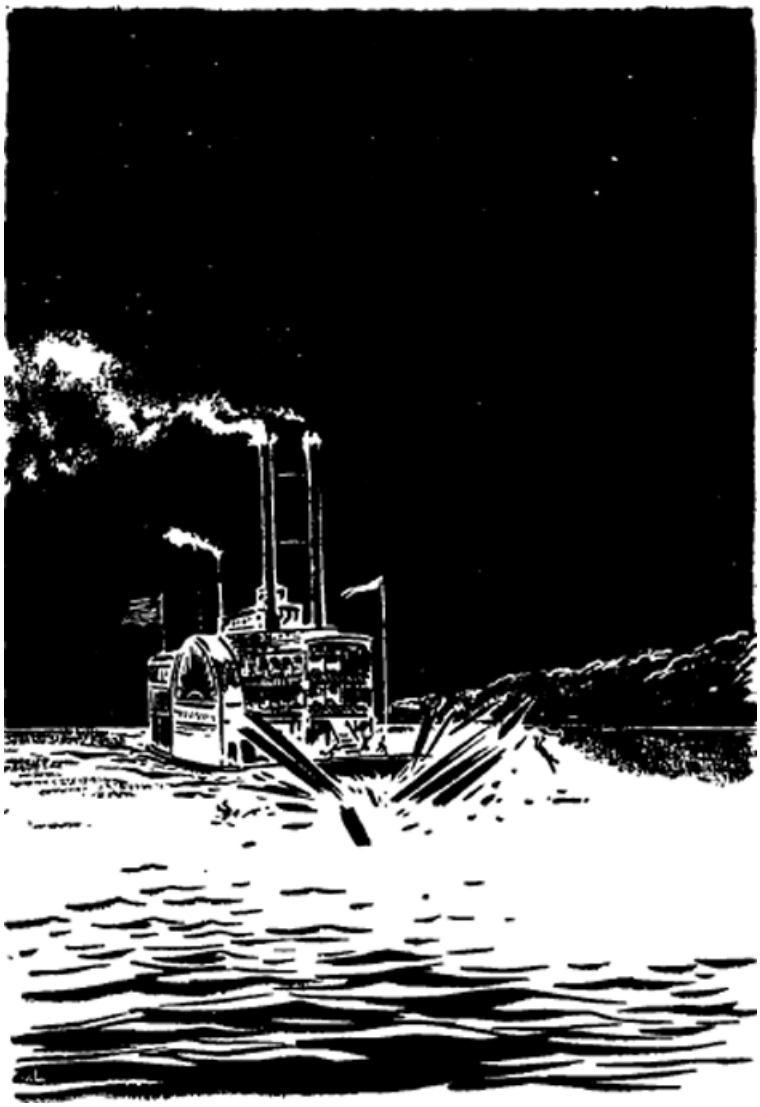

Hoofdstuk XVII.

Na ongeveer een halve minuut sprak er iemand vanuit het venster, zonder echter zijn hoofd naar buiten te steken.

‘Koest, jongens! Wie is daar?’

‘Ik ben 't’, zei ik.

‘Wie is ik?’

‘George Jackson, mijnheer.’

‘Wat wil je?’

‘Niets, mijnheer. Ik liep hier alleen maar langs en toen kwamen de honden op me af.’

‘Wat heb je hier midden in de nacht te spionneren, hè?’

‘Dat deed ik niet; ik ben overboord gevallen van een stoomboot.’

‘Nee maar, heus? Maak één van jullie eens licht daar. Hoe zei je dat je heet?’

‘George Jackson, mijnheer. Ik ben maar een jongen.’

‘Kijk eens hier; als je de waarheid vertelt hoef je niet bang te zijn - niemand zal je wat doen. Maar je moet stil blijven staan waar je bent. Roep Bob en Tom, één van jullie en haal de geweren. George Jackson, heb je iemand bij je?’

‘Nee, mijnheer, niemand.’

Men hoorde nu beweging in het huis en er was licht te zien. De man riep: ‘Doe dat licht daar weg, Betsy. Ben je niet goed wijs? Zet het op de grond achter de voordeur. Bob, als jij en Tom klaar zijn, neem je plaats dan in.’

‘We zijn klaar.’

‘Nu, George Jackson, ken je de Shepherdsons?’

‘Nee, mijnheer, ik heb nooit van ze gehoord.’

‘Misschien is dat waar en misschien ook niet. Kom nu maar dichterbij, George Jackson, maar denk erom - langzaam, erg langzaam. Als er iemand bij je is, laat hij dan achterblijven, als hij zich toch vertoont wordt hij neergeschoten. Vooruit nu, langzaam hoor. Duw de deur zelf open, maar niet verder dan dat je er net doorheen kan. Begrepen?’

Ik haastte me heus niet, ik had niet gekund al zou ik gewild hebben. De honden waren nu net zo stil als de menselijke wezens, ze volgden me echter op de voet. Toen ik bij de deur

kwam hoorde ik grendels en sloten openen. Ik legde mijn hand tegen de deur en duwde haar een klein eindje open en toen nog een eindje, tot iemand zei: ‘Zo is het genoeg, steek nu je hoofd naar binnen’. Ik deed het, maar ik dacht erbij dat ik het missdhien kwijt was.

Er stond een kaars op de vloer en alle aanwezigen keken naar me en ik keek naar hen. Drie grote mannen, die het geweer op me gericht hielden maakten me aan het beven, dat kan ik je wel vertellen. De oudste was grijs en ongeveer zestig jaar, de andere twee in de dertig. Ze zagen er knap en voornaam uit. En dan was er nog een lieve oude dame en twee jongere vrouwen die ik niet goed kon onderscheiden. De oude heer zei: ‘Ik geloof dat het in orde is. Kom binnen’.

Zodra ik binnen was, grendelde de oude heer zorgvuldig de deur en daarna gingen we een grote kamer in. Ik werd, bij het licht van de kaars, van onder tot boven bekeken en allemaal zeiden ze: ‘Nee, hij is geen Shepherdson - hij heeft niets van Shepherdson over zich’. Toen zei de oude man dat ik het niet kwalijk moest nemen, maar dat hij moest onderzoeken of ik gewapend was. Hij doorzocht mijn zakken niet, doch voelde alleen maar aan de buitenkant en zei toen, dat het in orde was. Ik moest nu maar net doen of ik thuis was en alles over mezelf vertellen. Maar de oude dame riep uit: ‘Laat hem met rust, Saul, het arme kind is kletsnat, en honger zal hij ook wel hebben.’

‘Je hebt gelijk, Rachel, daar dacht ik niet aan.’

Dus zei de oude dame: ‘Betsy, (dat was een negerin) ga jij hem eens gauw wat te eten halen en één van de meisjes moet Buck wakker maken en hem zeggen... O, daar heb je hem al. Buck, neem die kleine vreemdeling mee en laat hem wat droge kleren van jou aantrekken.’

Buck scheen van mijn leeftijd te zijn - dertien of veertien jaar - hoewel hij iets groter was dan ik. Hij had alleen maar een hemd aan en zijn haar zat erg in de war. Hij gaapte en wreef met één hand in z'n ogen, met de andere sleepte hij een geweer achter zich aan.

‘Zijn er geen Shepherdsons in de buurt?’, vroeg hij.

Ze vertelden hem dat het een vals alarm was geweest.

‘Nou’, zei hij, ‘als ze er geweest waren, zou ik er wel één te pakken hebben gekregen.’

Ze lachten allemaal en Bob zei: ‘Ze hadden ons voor die tijd wel allemaal kunnen scalperen.’

‘Niemand komt me ook waarschuwen, dat vind ik gemeen. Ik word overal buiten gehouden, ik krijg nooit een kans.’

‘'Trek het je niet aan, m'n jongen’, zei de oude man, ‘je krijgt je kans nog wel. Doe nu wat je moeder je zegt.’

Toen we boven op zijn kamer waren, gaf hij me een grof hemd, een broek en een jasje. Terwijl ik het aantrok vroeg hij me hoe ik heette, maar voor ik hem kon antwoorden, wilde hij alweer van me weten waar Mozes was toen z'n kaars uitging. Ik zei dat ik dat niet wist, dat ik daar nooit eerder van had gehoord.

‘Je moet het raden’, zei hij.

‘Hoe kan ik dat nou raden als ik er nog nooit iemand over heb horen spreken?’

‘Maar je kan toch raden, nietwaar? 't Is makkelijk genoeg.’

‘Welke kaars?’, vroeg ik.

‘Nou, de één of andere kaars.’

‘Ik weet niet waar hij was’, zei ik. ‘Waar was hij?’

‘Nou, hij was in het donker.’

‘Als je het wist waarom vraag je het me dan?’

‘Begrijp je dat dan niet? 't Is een raadsel. Zeg, hoe lang blijf je hier? Je moest maar voor altijd blijven. We kunnen fijn pret maken. Er is nu ook geen school. Heb jij een hond? Ik heb er één die apporteert. Vind je 't ook zo'n onzin om je 's Zondags zo te moeten opdoffen? Ik zal ook maar een broek aantrekken. Ben je klaar? Kom ga dan mee.’

Ze hadden maïskoeken, koud vlees, boter en karnemelk voor me klaargezet en nooit heeft iets me beter gesmaakt. Behalve de twee jonge vrouwen, rookten Buck, zijn moeder en de anderen allemaal een pijp. Terwijl ik at deden ze me allerlei vragen en ik vertelde ze, hoe ik met vader en de overige familie op een kleine boerderij in Arkansas had gewoond. Toen was mijn zuster, Mary Ann, weggelopen om te gaan trouwen en we hadden nooit meer iets van haar gehoord. Bill was haar gaan opsporen en van hem hoorden we ook niets meer. Tom en Mort stierven en toen waren alleen vader en ik nog over. Vader kon niet over zijn verdriet heenkomen en stierf ook. De boerderij was niet van ons, ik zocht dus mijn weinige bezittingen bij elkaar, ging met een stoomboot de rivier op en viel over boord. Op deze wijze was ik hier terecht gekomen. Ze zeiden dat ik een thuis bij hun had en zo lang kon blijven als ik maar wilde. Toen was het al bijna licht en iedereen ging naar bed, ik sliep bij Buck.

Het was een erg aardige familie en het huis was erg mooi en gezellig. Er zat een koperen knop aan de voordeur, net als bij huizen in een grote stad. Er stond geen bed in de woonkamer en er was een grote open haard. Er hingen prachtige gor-

dijnen voor de vensters en er stond een kleine, oude piano. In alle kamers waren de muren gepleisterd en er lagen haast overal tapijten op de vloer en van buiten was het hele huis wit gekalkt. En het eten was er heerlijk en je kon net zoveel krijgen als je maar wilde.

Hoofdstuk XVIII.

Col. Grangerford was een echte heer, ziet U, en de hele familie was deftig. Hij was van goede afkomst en dat is in een man evenveel waard als bij een paard. Col. Grangerford was heel lang en mager, zijn gelaatskleur was bleek. Hij schoor zich iedere morgen. Hij had dunne lippen, fijne neusvleugels en een arendsneus. Hij had erg donkere ogen, die diep in hun kassen lagen en overschaduwd werden door zware wenkbrauwen. Z'n voorhoofd was hoog, het haar zwart en steil en dat hing hem tot op de schouders. Iedere dag trok hij een schoon hemd aan en een linnen pak dat zo verblindend wit was, dat je ogen er pijn van deden; en 's Zondags droeg hij een blauwe pandjas met koperen knopen. Hij was ernstig en nooit luidruchtig, maar de vriendelijkste man die men zich maar kon denken - dat voelde men en daarom was men niet bang voor hem. Maar hij kon zich stijf oprichten en je met bliksemende ogen aankijken en dan zou men het liefst in een boom zijn gevlucht.

Bob was de oudste zoon en dan volgde Tom. Grote, knappe mannen waren het, met brede schouders en gebruinde gezichten. Ze waren, evenals de oude heer, van het hoofd tot de voeten in wit linnen gekleed en droegen breedgerande Panama-hoeden.

Dan was daar nog juffrouw Charlotte. Ze was lang, trots en voornaam, vijfentwintig jaar oud en erg lief, zolang ze niet geprikkeld werd, want dan kon ze je even angstaanjagend aankijken als haar vader. Ze was heel mooi. Haar zuster, juffrouw Sophia, was ook mooi, maar heel anders. Zacht en lief als een duif en ze was pas twintig.

Iedereen had zijn eigen neger om hem te bedienen, Buck ook. Mijn neger had het geweldig gemakkelijk, want ik was niet gewend dat iemand iets voor me deed, maar die van Buck was altijd met iets bezig.

Dit was er nog van de familie over. Er waren er meer geweest - drie zonen, die vermoord waren, en een dochter, die gestorven was.

De oude heer bezat een heleboel boerderijen en meer dan honderd negers. Soms kwamen er van tien of vijftien mijlen

uit de omtrek mensen aanrijden. Ze bleven een dag of vijf, zes, vermaakten zich op de rivier, hielden pic-nics in de bossen en dansten hele nachten door. Het waren meestal familieleden en ze brachten allen hun geweer mee.

Er woonde daar in de buurt nog een aristocratisch geslacht, dat bestond uit vijf of zes families, de meesten ervan heten Shepherdson. Ze waren even hooghartig, rijk en voornaam als de Grangerfords. De Shepherdsons en Grangerfords maakten gebruik van dezelfde aanlegsteiger en soms, als ik er met onze mensen heenging, zag ik er een heleboel Shepherdsons op hun prachtige paarden.

Op een dag waren Buck en ik in het bos aan het jagen. We staken juist een weg over toen Buck plotseling zei: ‘Vlug! Spring het bos in!’

We deden het en gluurden door de takken. Een prachtige jongeman kwam aangalopperen. Hij zat gemakkelijk te paard en zag er uit als een militair. Zijn geweer lag over de zadelknop. Ik had hem al eerder gezien. Het was de jonge Harney Shepherdson. Vlak bij mijn oor hoorde ik Buck's geweer afgaan en Hardney's hoed vloog hem van het hoofd. Hij greep zijn geweer en reed recht op de plek af waar wij ons verborgen hadden. Maar wij wachtten niet op hem. We renden tussen de bomen door. Het was geen dicht bos en als ik over mijn schouder keek om een kogel te kunnen ontwijken, zag ik hoe Harney twee keer zijn geweer op Buck aanlegde. Toen reed hij terug in de richting vanwaar hij gekomen was, zeker om zijn hoed op te rapen. We hielden niet op met rennen voor we thuis waren. De ogen van de oude heer schitterden even, waarschijnlijk van plezier. Toen werd zijn gezicht weer ernstig en hij zei: ‘Ik hou niet van dat schieten vanuit een hinderlaag. Waarom ging je niet op de weg staan?’

‘De Shepherdsons doen het ook niet, vader. Ze maken altijd gebruik van een voordeeltje.’

Juffrouw Charlotte hield het hoofd recht als een koningin toen Buck zijn avontuur vertelde, haar neusvleugels trilden en haar ogen schoten vuur. De twee jongemannen keken zwart, maar zeiden niets. Juffrouw Sophia werd bleek, maar haar kleur keerde terug, toen ze hoorde dat die man niet gewond was.

Zodra ik Buck alleen te pakken kon krijgen, vroeg ik hem: ‘Wou je hem doodschieten, Buck?’

‘Nou, geloof dat maar.’

‘Wat heeft hij je gedaan?’

‘Hij? Hij heeft me nooit iets gedaan!’

‘Waarom wou je hem dan doodschieten?’

‘Nou, nergens om. Alleen omdat er een vete tussen ons bestaat.’

‘Wat is een vete?’

‘Zeg, waar ben jij opgevoed? Weet je niet wat een vete is?’

‘Ik heb er nog nooit van gehoord. Vertel er me eens alles van?’

‘Nou’, zei Buck, ‘een vete is zo. Een man heeft ruzie met een andere man en doodt hem. Dan maakt de broer van die andere man hem weer dood. En dan de overige broers van beide kanten en dan komen de neven aan de beurt en langzamerhand heeft iedereen elkaar vermoord en dan is de vete ten einde. Maar het gaat erg langzaam, het duurt een hele tijd.’

‘Is deze allang aan de gang?’

‘Nou, dat zou ik denken! Het begon een dertig jaar geleden. Er was verschil van mening over het één of ander en toen volgde er een proces en één van de mannen verloor het en dus schoot hij de man die het gewonnen had neer - dat zou iedereen natuurlijk doen.’

‘Waarover ging het, Buck? Grondbezit?’

‘Misschien wel, ik weet het niet!’

‘Wie heeft het eerst geschoten? Was het een Grangerford of een Shepherdson?’

‘Hemeltje, hoe zou ik dat moeten weten? Het is al zo lang geleden.’

‘Weet niemand het meer?’

‘O ja, vader weet het wel, denk ik en een paar andere oude mensen. Maar ze weten niet waar de herrie om begonnen is!’

‘Zijn er veel vermoord, Buck?’

‘Ja, een heleboel mooie begrafenissen! Maar het lukt niet altijd. Vader heeft een paar kogels in zich, maar het kan hem niets schelen, hij weegt toch niet veel. Bob hebben ze eens met een mes te pakken gekregen en Tom is een paar keer gewond.’

‘Is er dit jaar iemand vermoord?’

‘Ja, bij ons één en bij hun ook. Ongeveer drie maanden geleden reed mijn neef Bud door de bossen, aan de andere kant van de rivier. Hij was ongewapend, reuze stom van hem. En op een eenzame plek hoort hij een paard aankomen en hij ziet de ouwe Baldy Shepherdson met het geweer in de hand op hem afstormen en inplaats dat hij van zijn paard afspringt en in de bossen verdwijnt, dacht hij dat hij wel kon ontkomen. Maar de oude man achtervolgde hem wel meer dan vijf mijl

en haalde hem langzaam maar zeker in. Toen Bud zag dat er toch niets meer aan te doen was, hield hij zijn paard in en wachtte de oude af, omdat hij geen kogelgaten in z'n rug wou hebben. De oude man reed op hem toe en schoot hem neer. Maar hij heeft zich niet lang over z'n succes mogen verheugen, want binnen een week hadden wij hem te pakken.'

'Ik vind dat die oude man een lafaard was, Buck.'

'Ik vind dat hij dat niet was. Het lijkt er niet op. Er zijn geen lafaards bij de Shepherdsons, niet één. En ook niet bij de Grangerfords. Die oude man heeft eens een half uur tegen drie Grangerfords gevochten en het gewonnen. Hij en z'n paard gingen aardig gehavend naar huis, maar de Grangerfords moesten naar huis worden gebracht, en één ervan was dood en de andere stierf de volgende dag. Nee, als je naar lafaards gaat zoeken, zul je ze daar niet vinden.'

De volgende Zondag gingen we naar de kerk, allemaal te paard. De mannen namen hun geweren mee, Buck ook, en hielden ze tussen de knieën of zetten ze tegen de muur om ze bij de hand te hebben. De Shepherdsons deden hetzelfde. Er werd over naastenliefde en zo meer gepreekt, en na afloop zei iedereen dat het een mooie preek was geweest, en bij het naar huis gaan spraken ze er lang en breed over.

Na het middagmaal ging iedereen een beetje dutten, sommigen in hun stoel en anderen in hun kamer. Ik verveelde me. Buck lag met een hond in het zonnetje op het grasveld en sliep vast. Ik ging naar onze kamer en dacht er over om het algemene voorbeeld maar te volgen. Juffrouw Sophia stond in haar kamerdeur, die naast de onze was. Ze trok me naar binnen en deed de deur zachtjes dicht. Toen vroeg ze of ik haar wel mocht lijden en ik zei van wel, en toen vroeg ze me of ik wat voor haar wou doen en het aan niemand vertellen. Ik zei van ja. Toen zei ze, dat ze haar gezangboek had vergeten, ze had het in de kerkbank laten liggen, tussen twee andere boeken. Zou ik het nu voor haar willen gaan halen, zonder dat iemand het merkte? Ik zei dat ik het zou doen. Dus glipte ik het huis uit en ging terug naar de kerk. Er was niemand meer.

Ik vond het nogal gek dat iemand zich zo ongerust maakte over een gezangenboek en dacht dat er iets achter moest zitten. Daarom schudde ik het boek eens heen en weer en toen viel er een stukje papier uit. Daar stond met potlood 'half drie' op geschreven! Ik onderzocht het boek nog eens nauwkeurig, maar kon niets meer vinden. Ik begreep er niets van en legde het stukje papier weer in het boek. Toen ik thuis-

kwam stond juffrouw Sophia me voor haar kamerdeur op te wachten. Ze trok me weer naar binnen en deed de deur zorgvuldig dicht. Toen doorzocht ze het gezangboek tot ze het stukje papier had gevonden en zodra ze het had gelezen keek ze erg blij. Voor ik wist wat er gebeurde had ze me in haar armen, drukte me tegen zich aan en zei dat ik een beste jongen was, maar dat ik niemand iets mocht vertellen.

Ik slenterde naar de rivier en terwijl ik nog over het gebeurde nadacht, merkte ik dat mijn neger me volgde. Toen men ons vanuit het huis niet meer kon zien, keek hij om zich heen, kwam hard naar me toelopen en zei: ‘Jongeheer Sjors, als jij meegaat naar de moeras zal ik jou een heleboel waterlelies laten zien’.

Dat is gek, dacht ik, dat zei hij gisteren ook al. Nogal de moeite waard, waterlelies! Wat zou daar achter zitten? Daarom zei ik: ‘Vooruit, wijs me de weg maar’.

Ik volgde hem wel een halve mijl, en daarna waadden we nog minstens een halve mijl door het moeras. Toen kwamen we op een vlak stukje grond waar het droog was en dicht begroeid met bomen en struikgewas.

‘Loop maar door, jongeheer Sjors, een paar stappen maar, daar zijn ze. Ik heb ze al eerder gezien, ik geef er niet meer om.’

Toen keerde hij zich om, plaste door het water weg en was al gauw tussen de bomen verdwenen.

Ik scharrelde daar wat rond en ontdekte toen een open plek, niet groter dan een slaapkamer, rondom dicht behangen met wingerdranken. Er lag een man te slapen en - het was niemand anders dan m'n goeie, ouwe Jim!

Ik maakte hem wakker en dacht dat hij erg verbaasd zou zijn om me te zien, maar dat was niet zo. Hij huilde bijna van blijdschap, maar verbaasd was hij niet. Hij vertelde me, dat hij die nacht achter me aan gezwommen was en me ook had horen roepen, maar dat hij niet had durven antwoorden, omdat hij niet wilde dat iemand hem zou oppikken en hem weer overleveren aan de slavernij. Hij had zich bezeerd en kon daarom niet zo vlug zwemmen, zodat ik een hele voorsprong had toen ik de oever bereikte. Hij was me nagelopen, maar durfde ook toen niet te roepen en toen ik het huis bereikte was hij blijven wachten en had begrepen dat ik daar binnen was gegaan. Toen ging hij de bossen in en wachtte tot het dag werd. 's Morgens vroeg waren er negers langs gekomen en die hadden hem dit plekje gewezen, waar de honden hem niet zouden kunnen vinden omdat er water tussen lag. En de ne-

gers hadden hem 's nachts eten gebracht en hem verteld hoe het met mij ging.

‘Waarom heb je mijn Jack niet eerder gestuurd om me te halen, Jim?’

‘Omdat ik heb gewacht tot we weer iets konden beginnen. Ik heb potten en pannen en voedsel laten kopen en 's nachts heb ik het vlot gemaakt...’

‘Wat voor vlot?’

‘Ons ouwe vlot!’

‘Bedoel je dat dat ouwe vlot niet helemaal aan splinters was geslagen?’

‘Het was wel erg beschadigd en veel is verloren gegaan. Als we niet zo diep hadden gedoken en de nacht niet zo donker was geweest zouden we het vlot wel hebben gezien. Maar 't is zo nog beter, want nu is het weer zo goed als nieuw en hebben we de dingen die we nodig hebben.’

‘Hoe heb je het vlot te pakken gekregen?’

‘De negers vonden het in de bocht en maakten er zoveel ruzie over aan wie het hoorde, dat ik het al gauw te weten kwam. Toen zei ik dat het van niemand van hullie was, maar van jou en mij en ik vroeg of ze soms met de zweep wilden hebben om het eigendom van een jonge, blanke heer aan te raken? Toen gaf ik ze allemaal tien cent en ze waren erg tevreden en wouwen wel dat er meer vlotten kwamen aandrijven om hen rijk te maken! Ze zijn erg goed voor mij, deze negers, wat ik ze ook vraag te doen, ik hoef het geen twee keer te vragen. Die Jack is een goeie neger en erg slim!’

‘Ja, dat is ie. Hij heeft me niet verteld dat je hier was, hij zei dat ie me waterlelies zou laten zien. Als er dan wat gebeurt, heeft hij er niets mee te maken. Dan kan ie zeggen dat ie ons nooit samen heeft gezien en dat is dan waar ook.’

Over wat er de volgende dag gebeurde zal ik maar kort zijn. Ik werd vroeg wakker en wilde me juist nog eens omdraaien, toen het me opviel dat het zo stil in huis was. Dat was niet gewoon. Toen merkte ik dat Buck de kamer had verlaten. Nou, ik stond op en ging naar beneden, maar daar was niemand. Buiten ook niet. Ik begreep niet wat dat kon betekenen. Toen ik bij de houtstapel kwam, liep ik mijn Jack tegen het lijf.

Wat betekent dat allemaal?’, vroeg ik.

‘Weet jij dat niet, jongeheer Sjors?’

‘Nee’, zei ik.

‘Nou dan, juffrouw Sophia is weggelopen. Om met de jonge Harney Shepherdson te trouwen - dat denken ze ten-

minste. Misschien een half uur geleden zij ontdekken het en er was geen tijd te verliezen. Het vrouwvolk is familie gaan halen en meester en de jongens pakken de geweren en gaan de rivier langs en proberen dien jongen man te pakken voor hij de rivier over is. Ik denk dat het er dit keer heet zal toegaan.'

'Buck is weg zonder me wakker te maken?'

'Natuurlijk. Zij gaan jou er niet in mengen. Jongeheer Buck hij laadt zijn geweer en zegt hij zal een Shepherdson z'n bekomst geven of hij mag in stukkies vliegen. Er zullen er genoeg zijn, zou ik zo zeggen en geloof maar dat ie er één te pakken krijgt!'

Ik liep de rivier langs, zo hard als ik maar kon en langzamerhand hoorde ik geweerschoten knallen. Toen ik bij de landingssteiger de opslagplaatsen voor hout in het zicht kreeg, zocht ik dekking tussen de bomen en struiken, tot ik aan een katoenboom kwam. Ik klom er in tot aan een gevorkte tak, waarvan ik een goed uitzicht had. Niet ver van me af lag een stapel hout. Ik was eerst van plan me daar achter te verstoppen, gelukkig maar dat ik dat niet deed.

Ik kon vier of vijf mannen op paarden zien rondrijden op een open plek bij de landingssteiger. Ze vloekten en schreeuwden en hadden het voorzien op een paar jonge kerels die zich achter een houtstapel verborgen hielden. Maar iedere keer als ze probeerden hen van de rivierkant af te naderen kregen ze een schot. De twee jongens, die daar zaten, hurkten rug aan rug echter het hout, zodat ze naar twee kanten konden uitkijken.

Eindelijk schenen de mannen genoeg te hebben van het rondgalopperen en schreeuwen, en reden ze weg in de richting van de loods. Toen richtte één van de jongens zich op en zond ze een schot achterna. Eén van de mannen viel uit het zadel. Al de mannen sprongen van hun paard en begonnen de gewonde naar de loods te dragen en op hetzelfde ogenblik gingen de jongens aan het rennen. Ze waren al halfweg in de richting van de boom waar ik zat, voor de mannen het merkten. Toen sprongen ze te paard en achtervolgden ze. Maar de jongens hadden een te grote voorsprong, Ze bereikten de houtstapel vlak voor mijn boom en glipten er achter. Eén van de jongens bleek Buck te zijn en de andere was een jongen van een jaar of negentien.

Even later reden de mannen weg en zodra ze uit het gezicht waren, riep ik dit Buck toe. Hij begreep er eerst niets van toen hij mijn stem vanuit die boom hoorde. Maar na de eerste verrassing zei hij, dat ik goed moest opletten en hem waarschu-

wen als de mannen weer in zicht kwamen. Ik wou toen dat ik niet in die boom zat, maar ik dorst er toch niet uit te komen. Buck begon te huilen en hoopte dat hij en z'n neef Joe (dat was de andere jongen) nog genoegdoening voor deze dag zouden krijgen. Zijn vader en zijn beide broers waren gedood en twee of drie van de vijand. De Shepherdsons hadden in hinderlaag gelegen. Buck zei dat zijn vader en broers liever hadden moeten wachten tot er hulp kwam, de Shepherdsons waren te sterk voor ze. Ik vroeg hem wat er met Harney en juffrouw Sophia was gebeurd. Hij zei dat ze veilig over de rivier waren gekomen. Ik was blij om dat te horen, maar ik zal niet licht vergeten wat Buck allemaal had te zeggen, omdat het hem indertijd niet was gelukt om Harney te raken.

Plotseling hoorden we het knallen van drie of vier geweren. De mannen hadden een omweg door de bossen gemaakt en kwamen nu, zonder hun paarden, van de andere kant te voorschijn. De jongens renden naar de rivier, ze waren beiden gewond, en toen ze met de stroom meezwommen liepen de mannen langs de oever en riepen: 'Schiet ze kapot! Schiet ze kapot!' Het maakte me zo ziek, dat ik bijna uit de boom viel. Ik zal niet alles vertellen wat er gebeurde, ik zou er weer ziek van worden. Ik wilde wel dat ik toen nooit aan land was gekomen om zulke dingen te moeten meemaken. Ik kan het nooit vergeten, soms droom ik er nog van.

Ik bleef in de boom zitten tot het donker begon te worden. Soms hoorde ik in het bos geweren afschieten en een paar keer zag ik mannen met geweren langs de loods galopperen, zodat het gevecht nog steeds aan de gang scheen te zijn. Ik voelde me erg moedeloos en ik nam me voor zelfs niet meer in de buurt van het huis te komen, want op de één of andere manier voelde ik me medeschuldig. Op dat stukje papier in juffrouw Sophia's gezangboek had natuurlijk het uur gestaan waarop ze Harney zou ontmoeten om samen weg te lopen en ik dacht, dat ik het eigenlijk aan haar vader had moeten vertellen.

Toen ik de boom uitklom, kroop ik een eind langs de rivieroever en vond de lichamen van de beide jongens in de inham. In sleepte ze aan land en bedekte hun gezicht en ging zo gauw als ik kon weg. Ik kon het niet helpen dat ik huilde toen ik Buck's gezicht bedekte, hij was erg aardig voor me geweest.

Het was nu helemaal donker. Ik sloeg de richting van het moeras in. Jim was niet op z'n eiland, dus haastte ik me naar de kreek. Ik verlangde er hevig naar om op het vlot te sprin-

gen en die vreselijke plek te verlaten. Maar het vlot was er niet! Wel een minuut lang was ik ademloos van schrik en stootte toen een harde kreet uit! Geen vijfentwintig passen van me af klonk een stem: ‘Hemeltje, is jij dat, liefie? Maak geen lawaai’.

Het was Jim's stem en nooit tevoren had iets me zo aangenaam in de oren geklonken. Ik sprong aan boord en Jim greep me beet en drukte me tegen zich aan, zo blij was hij om me te zien.

‘O, kind, ik dacht al weer dat je dood was’, zei hij. ‘Jack, hij was hier en zei dat je ook was doodgeschoten omdat jij niet terug komt. Ik ben net bezig om het vlot uit de kreek te brengen om klaar te zijn om weg te gaan. Ik wacht nog op Jack, die komt zeggen of jij zeker dood bent. O, wat ben ik blij om je te zien, liefie!’

‘Goed’, zei ik, ‘laten we geen tijd verliezen. Duw af naar het midden van de rivier, Jim, zo gauw je maar kan.’

Ik voelde me niet eerder op m'n gemak voor het vlot twee mijlen verder in het midden van de Mississippi dreef.

Hoofdstuk XIX.

Enkele nachten gingen voorbij, ik mag haast wel zeggen - dreven voorbij. De glijdende beweging, de stilte en de rust waren heerlijk. Tegen het aanbreken van de dag legden we aan. We bedekten het vlot met takken en zetten dan vislijnen uit. Dan namen we een bad in de rivier en gingen op de zandige oever zitten om de zon te zien opgaan. Een beetje rook zou niet opvallen, zodat we voor ons ontbijt vis konden bakken. En daarna lagen we lui naar de rivier te kijken en vielen na een poosje in slaap.

Zodra het donker was zetten we af en in het midden van de rivier gekomen lieten we het vlot maar drijven. Dan staken we onze pijpen aan en spraken over alle mogelijke dingen. Na middernacht gingen ook de laatste mensen naar bed en de oevers waren dan gedurende enkele uren helemaal donker. De lichtpuntjes, die door de vensters schenen, waren voor ons als een klok. Als we de eersten weer zagen verschijnen wisten we dat het gauw dag zou zijn en zochten we een plek op waar we konden aanleggen.

Op een ochtend, toen het al begon te schemeren, vond ik een kano. Ik stak er een kleine stroomversnelling mee over naar een punt aan de oever waar een kreek diep het bos indrong. Daar peddelde ik wel een mijl het land in, tussen de cypressenbomen door en keek uit of er soms bessen te vinden waren. Net bij een doorwaadbare plaats in de kreek, kwamen er twee mannen, zo hard ze maar konden het pad afrennen. Ik dacht eerst dat het om mij te doen was, of misschien om Jim. Ik wilde er al haastig vandoor gaan, toen ze me aanriepen en me smeekten hun leven toch te redden. Ze waren onschuldig, maar werden achtervolgd, er kwamen mannen met honden achter hen aan. Ze wilden in de kano springen, maar ik zei dat ze dat niet moesten doen. Er was nog niets van honden of paarden te horen en als ze nu eerst een eindje door de kreek waadden, zou dit de honden van het spoor afbrengen.

Ze deden het en zodra ze in de kano waren, zette ik koers

naar het kleine eilandje waar onze schuilplaats was. Na een minuut of tien hoorden we in de verte het blaffen van honden en het lawaai van mannenstemmen. Na een poosje werd het geluid zwakker en toen we uit het bos weer in de rivier kwamen hoorden we helemaal niets meer en peddelden naar het eilandje, waar we ons tussen de katoenbomen konden verbergen en veilig waren.

Eén van de mannen was zeker wel zeventig jaar oud. Hij was kaal en had een grijze baard. Hij had een oude, haveloze sombrero op, droeg een vettig, blauwwollen hemd en een aan flarden hangende katoenen broek, die hij bij z'n laarzen ingestopt had. De andere man was onopvallender gekleed en ongeveer dertig jaar oud. Beide mannen hadden grote, kale valiezen bij zich.

Na het ontbijt lagen we wat te praten en toen bleek het, dat de beide mannen elkaar helemaal niet kenden.

'Hoe kwam jij in moeilijkheden?', vroeg de kaalkop aan den anderen man.

'Ja, zie je, ik verkocht een middel om tandsteen te verwijderen, en het werkte goed, hoewel het glazuur er meestal ook afging. Maar ik bleef net een dag te lang in die buurt. Toen ik jou tegenkwam en je me vroeg om je te helpen, was ik ook op de vlucht. Dat is alles. Wat is er met jou gebeurd?'

'Ik hield bijeenkomsten over geheelonthouding. Het ging goed, ik kreeg wel vijf of zes dollar per avond. Maar toen lekte het uit dat ik me in m'n vrije tijd wel eens met een fles afzonderde. Een neger vertelde me dat de mensen zich aan het verzamelen waren, met honden en paarden bij zich. Ze waren van plan me een half uur voorsprong te geven en dan jacht op me te maken. En als ze me kregen wilden ze me met teer bestrijken en me door veren rollen. Je begrijpt dat ik geen ogenblik langer heb gewacht.'

'Ouwe heer', zei de jongste van de twee, 'we moesten maar compagnons worden. Wat denk je ervan?'

'Ik heb er niets op tegen. Maar wat doe je eigenlijk voor de kost?'

'Ik ben eigenlijk drukker, maar ik verkoop ook kwakzalversmiddelen. Verder kan ik toneelspelen, hypnotiseren, zangles geven of een lezing houden, alles wat zo te pas komt. En wat doe jij?'

'Als dokter ben ik op z'n best, hand opleggen en zo. Prediken en bijeenkomsten houden gaat me ook niet slecht af en als ik iemand heb die vooruit gegevens verzamelt, kan ik feilloos de toekomst voorspellen.'

Er werd een poosje niets meer gezegd. Toen zuchtte de jongeman en zei: ‘Helaas!’

‘Wat betekent dat, helaas?’, vroeg de kaalkop.

‘O, de denken dat ik gedoemd ben tot zulk een leven! Dat ik zo laag gezonken ben!’ En hij bracht een vod van een zakdoek aan z'n ogen.

‘Zeg, zijn wij niet genoeg voor je?’, vroeg de kaalkop, diep beledigd.

‘O, ik klaag niet, ik verdien niet beter. Het is m'n eigen schuld. Ik maak er U geen verwijt van, heren, verre van dat. En hoe de wrede wereld me ook nog verder moge trappen en vernederen - ik weet dat er ergens een eenzaam graf op me wacht en dat er een dag zal komen dat ik daar met mijn gebroken hart zal mogen rusten. Dàt tenminste kan niemand me ontnemen.’ Hij veegde z'n ogen weer af.

‘Verrek met je gebroken hart’, zei kaalkop. ‘Wat hebben wij daarmee te maken, wij hebben je niets gedaan.’

‘Dat weet ik, heren, ik verwijt U niets, ik heb het alleen aan mezelf te danken dat ik zo diep gezonken ben. Het is billijk dat ik lijd, en ik klaag niet.’

‘Diep gezonken? Hoe hoog ben je dan wel geweest, als je vindt dat je nu gezonken bent?’

‘Och, men zou mij toch niet geloven, de wereld is zo argwanend. Het is beter dat ik zwijg, het doet er niet toe. Laat het geheim van mijn geboorte...’

‘Het geheim van je geboorte? Je wil zeggen...’

‘Heren’, zei de jonge man plechtig, ‘ik wil het aan U onthullen, ik voel dat ik U kan vertrouwen. Door mijn afstamming heb ik recht op de titel van Hertog!’

Jim's ogen puilden uit z'n hoofd van verbazing toen hij dat hoorde en de mijne waarschijnlijk ook.

Toen zei de kaalkop: ‘Nee, je meent het niet!’

‘Zeker. M'n overgrootvader, oudste zoon van den Hertog van Bridgewater, vluchtte naar dit land, trouwde hier en liet bij zijn dood een zoon achter. Zijn eigen vader stierf ongeveer tegelijkertijd en de tweede zoon maakte zich toen meester van de titel en de landgoederen, het kind - de werkelijke Hertog - werd niet erkend. Ik ben de directe afstammeling van dat kind, de werkelijke Hertog van Bridgewater. En hier ben ik, verlaten, beroofd van mijn hoge positie, achtervolgd, veracht! En zóver gekomen dat ik genoegen moet nemen met het gezelschap van een stel vagebonden op een vlot.’

Jim had erg met hem te doen en ik ook. We probeerden hem te troosten, maar het gaf niet veel. Als we hem slechts

wilden erkennen, dan zou dat meer voor hem betekenen dan iets anders, zei hij. Dat wilden we wel als hij ons maar vertelde hoe je dat moest doen. Dan moesten we een buiging maken als we tegen hem spraken en hem ‘Uwe Genade’ noemen of ‘Edele heer’ - het kon hem ook niet schelen als we gewoonweg ‘Bridgewater’ tegen hem zeiden, omdat dat op zichzelf al een titel was en geen naam. En als één van ons hem aan tafel wilde bedienen en verder alles verrichten wat hij hem opdroeg.

Nou, dat was makkelijk genoeg, dus deden we het. Onder het eten bediende Jim hem en vroeg telkens: ‘Wil je Edele Genade wat van dit of dat?’ Men kon zien dat hij het erg prettig vond.

Maar de oude man werd langzamerhand nogal zwijgzaam, het scheen hem niet te bevallen dat er zoveel drukte over den Hertog werd gemaakt. Hij scheen iets op z'n gemoed te hebben. En zo in de middag zei hij: ‘Hoor eens, Bilgewater. Ik heb erg met je te doen, maar je bent niet de enige die zoiets heeft doorgemaakt’.

‘Niet?’

‘Nee, je bent niet de enige die onrechtmatig van een hoge plaats verdrongen is.’

‘Helaas, dat zal wel.’

‘Nee, en je bent niet de enige die een geheim over zijn geboorte met zich meedraagt.’ En waarlijk, hij begon te huilen.

‘Hou op! Wat bedoel je?’

‘Bilgewater, kan ik je vertrouwen?’, vroeg de oude man, met een snik.

‘Tot in de bittere dood. Hier is mijn hand - spreek!’

‘Bilgewater, ik ben de gewezen Dauphin!’

Geloof maar dat Jim en ik haast omvielen van verbazing.

De hertog zei: ‘Je bent wat?’

‘Ja, mijn vriend, het is maar al te waar. Je ogen rusten op dit ogenblik op den armen verdwenen Dauphin, Lewie de Zeventiende, zoon van Lewie de Zestiende en Marie Antonette!’

‘Jij! Op jouw leeftijd! Nee! Je bedoelt dat je Karel de Grote bent, je moet op z'n minst zes of zevenhonderd jaar oud zijn.’

‘Dat heeft het lijden gedaan, Bilgewater. Aan het lijden heb ik mijn grijze haren en vroegtijdige kaalheid te danken. Ja, mijne heren, hier ziet U voor U, gehuld in blauw katoen en ellende, de rondzwervende, verbannen en ongelukkige rechtmatige Koning van Frankrijk.’

Hij scheen zo'n verdriet te hebben dat Jim en ik haast niet wisten wat we konden doen. We waren er ook trots op dat we

hem in ons midden hadden en probeerden hem op alle mogelijke manieren te troosten. Maar het enige wat we voor hem konden doen was om hem volgens zijn stand te behandelen. Dus spraken we hem voortaan met ‘Uwe Majesteit’ aan en lieten ons op één knie neer. Aan de maaltijden werd hij het eerst bediend en we gingen in zijn tegenwoordigheid niet zitten voor hij ons verlof daartoe gaf. Het deed hem veel goed, hij werd vrolijk en opgewekt. De hertog scheen echter minder tevreden te zijn over het verloop dat de zaak had genomen. Toch was de koning erg vriendelijk tegen hem. Hij zei dat de overgrootvader van de hertog en alle andere hertogen van Bilgewater zeer in aanzien bij zijn vader stonden en vaak ten paleize waren ontvangen. Maar de hertog bleef humeurig, tot de koning eindelijk zei: ‘Kijk eens, Bilgewater, het ziet er naar uit dat we een aardig tijdje samen op dit vlot zullen doorbrengen. Het lijkt me onverstandig van je om de goede stemming te bederven. Het is mijn schuld niet dat ik niet als hertog ben geboren en jij kan het niet helpen dat je geen koning bent. We hebben het hier niet kwaad - genoeg te schransen en een gemakkelijk leventje - geef me je hand hertog en laten we vrienden zijn.’

De hertog deed het en Jim en ik waren er erg blij over, want als je samen op een vlot zit, moet er een goede verstandhouding heersen.

Het duurde niet lang voor ik begreep dat die leugenaars noch koningen, noch hertogen waren, alleen maar een stelletje oplichters. Maar ik zei niets en liet ook niets merken om ruzie en onaangenaamheden te vermijden. Als ze graag hadden dat we hen koningen en hertogen noemden dan had ik daar geen bezwaar tegen, zolang er maar vrede in de familie heerste. Ook tegen Jim hield ik m'n mond, want het gaf toch niets om het hem te vertellen. En dàt had ik tenminste van vader geleerd - de beste manier om met zulk soort mensen in vrede te leven is om ze hun gang te laten gaan.

Hoofdstuk XX.

Ze deden ons heel wat vragen. Ze wilden weten waarom we alleen maar 's nachts voeren en of Jim een weggelopen neger was.

‘Kom nou’, zei ik, ‘zou een weggelopen neger naar het Zuiden trekken?’

Nee, dat vonden ze ook. Maar ik moest hen toch tevreden stellen en daarom vertelde ik ze, dat ik in Pike County in Missouri had gewoond en dat, behalve ik en vader en m'n broer Ike, de hele familie was gestorven. Toen besloot vader naar oom Ben te gaan, die een kleine boerderij beneden Orleans had. Vader was niet rijk en toen ons boeltje verkocht was en alle schulden waren betaald, bezaten we nog maar zestien dollar en onze neger Jim. Daar konden we geen reis van veertienhonderd mijl mee maken. Toen de rivier begon te stijgen, had vader op een dag een gelukje en viste dit stuk van een vlot uit het water, en we dachten dat we daarop wel naar Orleans konden komen. Maar vader's geluk hield niet aan. Op een nacht werden we aangevaren door een stoomboot en kwamen allemaal in het water terecht. Jim en ik doken weer op, maar vader was dronken en Ike was pas vier jaar, ze kwamen helemaal niet meer boven. Daarna kregen we erg veel last van mensen die probeerden Jim van me weg te halen omdat ze dachten dat hij een weggelopen neger was. Toen voeren we maar niet meer overdag, 's nachts hadden we nergens last van.

‘Laat het maar aan mij over’, zei de hertog. ‘Ik zal wel iets bedenken dat we ook overdag kunnen varen. Vandaag zullen we het nog maar zo laten, het zou misschien niet gezond voor ons zijn om bij daglicht langs dat dorp te varen.’

Tegen de avond zag het eruit of het zou gaan regenen, dus gingen de hertog en de koning onze wigwam inspecteren om eens te kijken of de bedden goed waren. Toen het goed donker werd staken we van wal en om ongeveer tien uur brak er een onweer los en begon het hard te regenen. De koning beval ons de wacht te houden en trok zich met de hertog voor de nacht in onze wigwam terug. Ik was erg slaperig en Jim zei

dat hij mijn wacht wel zou overnemen, Jim was altijd erg geschikt wat dat betrof. Ik kroop dus de wigwam in, maar de koning en de hertog namen zoveel plaats in beslag dat er voor mij niet veel meer overbleef. Ik ging dus maar buiten op de planken liggen, het regende wel, maar het was warm en het kon me niet schelen. Tegen twee uur stak er meer wind op en de golven werden hoger en plotseling sloeg er een golf over het vlot die me gewoonweg meespoelde. Jim lachte zich bijna dood, hij is een neger, die bij de geringste kleinigheid lacht. Ik nam de wacht nu van hem over en hij lag dadelijk te snurken. Bij het eerste lichtje dat ik zag, maakte ik hem weer wakker en toen zochten we een plek op waar we het vlot voor die dag konden verbergen.

Na het ontbijt haalde de koning een vettig pak kaarten te voorschijn en speelde met den hertog om een inzet van vijf cent. Toen begon hun dat te vervelen en besloten ze een plan de campagne te maken, zoals ze dat noemden. De hertog haalde uit zijn valies een hoop strooibiljetten te voorschijn en begon die voor te lezen. Op één biljet stond dat ‘De beroemde Dr. Armand de Montelban, uit Parijs’ een voorlezing over phrenologie zou geven, op die en die dag, tegen tien cent entree. De hertog zei dat hij dat was. Op een ander biljet was hij ‘De wereldvermaarde Shakespeare-vertolker, Garrick de jongere, van het Drury Lane Theater te London’. Op de overige biljetten had hij weer andere namen en kon de wonderbaarlijkste dingen doen, zoals water en goud vinden met een wichelroede, betoveringen verbreken, enzovoort.

‘Maar het toneel geniet toch mijn voorkeur. Hebt ge ooit de planken betreden, Koninklijke Hoogheid?’, vroeg hij.

‘Nee’, zei de koning.

‘Nou, dat zàl je dan, voor je drie dagen ouder bent, gevallen Grootheid’, zei de hertog. ‘In het eerste geschikte plaatsje waar we langs komen zullen we een zaal huren en het zwaardgevecht uit Richard III en de balconscène uit Romeo en Julia opvoeren. Hoe lijkt je dat?’

‘Ik ben je man. Alles wat je maar wilt, Bilgewater, maar zie je, ik weet niets van toneelspelen af en ik heb het ook niet veel gezien. Ik was te klein toen vader ze in het paleis liet spelen. Denk je dat je het mij kan leren?’

‘Makkelijk genoeg.’

Toen vertelde de hertog hem alles over Romeo, wie hij was en wie Julia was en hij zei dat hij gewend was om Romeo te spelen zodat de koning de rol van Julia zou krijgen.

‘Maar daar Julia zo'n jong meisje is, hertog, denk ik dat

m'n grijze baard en kale kruin haar wel wat ongewoon zullen staan.'

'O, maak je daar maar niet ongerust over, dat merken die boerenkinkels niet eens. Bovendien speel je in costuum en dat maakt een heel verschil. Julia staat op een balcon en bewondert de maneschijn voor ze naar bed gaat en daarom draagt ze een nachtpon en een muts met strookjes. Hier is het costuum voor die rol.'

De koning nam er genoegen mee, dus haalde de hertog zijn boek te voorschijn en las hem zijn rol voor, er hij acterende om te laten zien hoe het gedaan moest worden. Daarna gaf hij het boek aan den koning opdat hij zijn rol uit het hoofd kon leren.

Een mijl of drie voorbij de bocht lag een klein dorp. Na het eten zei de hertog dat hij nu iets had bedacht waardoor we zonder gevaar overdag zouden kunnen reizen, daarom zou hij maar even het dorp ingaan om dat zaakje in orde te maken. De koning wilde er ook op uit en daar onze koffie op was, zei Jim dat ik ook maar moest meegaan.

Toen we in het dorp kwamen was het er doodstil, niets bewoog, de straten waren leeg, het leek wel Zondag. We ontdekten een zieke neger, die zich ergens achter een huis zat te zonnen. Hij vertelde ons dat iedereen die niet te jong, te ziek of te oud was, een bijeenkomst bijwoonde die een paar mijlen verder in het bos werd gehouden. De koning ging onmiddellijk op weg erheen en zei dat ik moest meegaan. De hertog zocht naar een drukkerij en had er spoedig een gevonden. De drukkers en iedereen was naar de bijeenkomst gegaan en de deuren waren niet afgesloten. Het was er vuil en rommelig. De hertog trok z'n jas uit en zei dat hij nu aan het werk zou gaan, dus gingen de koning en ik op weg naar de bijeenkomst.

We kwamen er ongeveer een half uur later aan. Er waren wel een duizend mensen, van ver uit de omtrek, gekomen. Overal stonden tentjes waar limonade en koek te koop was. Er werd gepredikt onder een zelfde soort tenten, alleen waren die veel groter. De banken waren uit doormidden-gezaagde boomstammen gemaakt, de predikers stonden op een verhoging. Bij de eerste tent werd juist een gezang aangeheven. Het klonk geweldig omdat het door zoveel mensen uit alle macht werd gezongen.

Daarna begon de prediker met zijn preek en hij maakte het zich waarlijk niet gemakkelijk. Dan stond hij aan de éne kant van de verhoging met zijn armen ten hemel geheven, dan weer

aan de andere kant. Een ogenblik later leunde hij met z'n hele lichaam naar voren en voortdurend was zijn lichaam in beweging. Hij wierp zijn woorden eruit met al de kracht die in hem was en soms hield hij de gemeente zijn bijbel voor, opengeslagen bij één of andere tekst. De mensen begonnen te huilen en te jammeren en dat werd zo luid, dat men de woorden van den prediker niet meer kon verstaan. Toen drongen ze naar voren om hun zonden te belijden en voor ik het wist was de koning midden tussen hen en men hoorde zijn stem boven alles uit. Het volgende ogenblik deed hij een stormaanval op de verhoging, waarna de prediker hem vroeg de mensen toe te spreken. Hij deed het en vertelde hun dat hij een zeerover was en al dertig jaar lang de Indische Oceaan onveilig maakte. Zijn bemanning was, bij hun laatste gevecht erg geslonken en nu was hij teruggekeerd om nieuwe mannen aan te werven. Tot zijn geluk hadden ze hem gisteren beroofd en hem zonder een cent in zijn zak van de stoomboot verwijderd en dit bleek een zegen voor hem te zijn geweest, want daardoor was hij nu een ander mens geworden en voor het eerst in zijn leven waarlijk gelukkig. En hoe arm hij ook was, hij ging nu onmiddellijk terug (zijn terugreis zou hij wel verdienen) om de rest van zijn leven te besteden aan het bekeren van zeerovers. Want wie kon dat beter doen dan hij? Kende hij niet iedere zeerover van de Indische Oceaan? En hoewel het lang zou duren om er zonder geld te komen - komen zou hij er. En telkens als hij een zeerover op het goede pad had gebracht, zou hij tegen hem zeggen: ‘Mij moet je niet danken. De eer ervan komt aan die goede mensen van de openlucht-bijeenkomst in Pokeville toe en aan den gezegenden prediker daar, de beste vriend die een zeerover maar kan bezitten’.

En toen brak hij in tranen uit en iedereen met hem. En daarna riep iemand uit: ‘Laten we voor hem collecteren!’ Er sprongen er wel een half dozijn op om het te doen, maar een ander riep: ‘Laat hij zelf met z'n hoed rondgaan’.

En zo ging de koning rond, telkens zijn ogen afwissend en de mensen zegenend en dankend voor hun goedheid. Ze vroegen hem om een week daar te blijven en iedereen beschouwde het als een eer hem in zijn huis te hebben, maar hij kon geen ogenblik meer wachten met teruggaan en zijn werk aan de zeerovers te beginnen.

Toen hij, teruggekeerd op het vlot, het geld natelde, bleek dat hij zevenentachtig dollar en vijfenzeventig cent had opgehaald. Tot de koning kwam opdagen had de hertog gedacht

dat hij goede zaken had gedaan, maar hier kon hij toch niet tegenop. Hij had in de drukkerij verschillende opdrachten aangenomen en alles vooruit laten betalen. Alles bij elkaar genomen had hij negen en een halve dollar in z'n zak kunnen steken, maar daar had hij ook, volgens zijn zeggen, aardig hard voor moeten werken.

Toen haalde hij een stuk papier voor de dag, dat hij speciaal voor ons had gedrukt. Er stond de afbeelding van een neger op, die een bundel aan een stok over z'n schouder droeg. Daaronder stond te lezen: ‘Driehonderd dollar beloning’. Dan volgde de beschrijving van een neger, en die paste precies op Jim. Er stond bij dat hij weggelopen was van een plantage in de buurt van New Orleans en dat ieder, die hem ving en terugstuurde, de beloning en vergoeding van onkosten zou ontvangen.

‘Nu kunnen we overdag varen als we dat willen’, zei de hertog. ‘Zodra we iemand zien naderen binden we Jim aan handen en voeten, leggen hem in de wigwam en laten dit papier zien. Dan zeggen we dat we hem op de rivier gesnapt hebben, maar dat we te arm zijn om met de stoomboot te gaan en daarom dit vlotje geleend hebben om de beloning te gaan halen.

We vonden het erg slim bedacht van de hertog en zeker konden we nu ook overdag varen. Maar vannacht moesten we zorgen een flink stuk uit de buurt van dit dorpje te komen, want de werkzaamheden van de hertog in de drukkerij zouden zeker grote opschudding verwekken.

We hielden ons erg rustig en vertrokken niet eerder dan tegen een uur of tien en we staken geen licht aan voor we goed en wel uit het gezicht verdwenen waren.

Toen Jim me om vier uur 's morgens wakker maakte om de wacht over te nemen, vroeg hij: ‘Huck, denk je dat we nog meer koningen zullen tegenkomen?’

‘Nee’, zei ik, ‘ik denk van niet.’

‘Nou, dat is maar goed ook. Eén of twee is niet zo erg, maar dat is ook genoeg.’

Ik ontdekte dat Jim had geprobeerd om den koning Frans te laten praten, maar die had gezegd dat hij al zo lang uit z'n eigen land weg was, dat hij het had vergeten.

Hoofdstuk XXI.

Toen de zon opkwam legden we deze keer niet aan, maar voeren gewoon verder. De koning en de hertog kwamen nu langzamerhand ook te voorschijn en na het ontbijt ging de koning op een punt van het vlot zitten, trok z'n schoenen uit, rolde z'n broekspijpen op en liet z'n benen behagelijk in het water bengelen. Toen stak hij een pijp op en ging z'n rol uit het hoofd leren. Na een poosje meende hij het wel te kennen en hij en de hertog gingen samen repeteren. De hertog liet het hem telkens en telkens weer over doen, en hij leerde hem hoe hij moest zuchten en de hand op het hart leggen. En eindelijk zei hij dat het heel goed was, alleen moest hij 'Romeo!' niet loeien alsof hij een stier was, maar het zacht en kwijnend zeggen, want Julia is een lief, zacht meisje, bijna nog een kind en ze jankt niet als een jakhals.

Daarna haalden ze een paar lange houten zwaarden te voorschijn, die de hertog uit een paar latten had gefabriceerd en begonnen het zwaardgevecht te repeteren. De hertog noemde zich Richard de Derde en het was prachtig om te zien hoe ze er op los sloegen. Maar toen struikelde de koning en viel in het water en daarna rustten ze uit en vertelden elkaar allerlei avonturen die ze hadden beleefd.

Bij de eerste de beste gelegenheid liet de hertog ergens wat affiches drukken en daarna ging het ongewoon druk op het vlot toe, want er werd aan één stuk door gerepeteerd.

Op een morgen zagen we aan een grote bocht in de rivier een klein plaatsje liggen. Even daarvoor legden we aan, in een kreek die wel een tunnel leek door de overhangende takken. Allemaal, behalve Jim, gingen we het dorp in om te kijken of er enige kans op was daar een voorstelling te geven. We hadden geluk, er zou die middag juist een voorstelling worden gegeven door een circus, en de boeren uit de omtrek kwamen al op alle mogelijke vervoermiddelen het dorp binnenstromen. Het circus gaf alleen een middagvoorstelling, dus hadden wij met onze voorstelling een goede kans dat er nog publiek zou komen. De hertog huurde een zaal en we gingen allemaal het dorp rond om onze affiches aan te plakken.

Nu, 's avonds gaven we onze voorstelling, er waren echter

niet meer dan twaalf mensen aanwezig, net genoeg om de onkosten te dekken. En ze lachten aldoor en dat maakte de hertog woedend. En iedereen ging al weg voor het uit was, behalve een jongen die in slaap was gevallen. De hertog zei dat die boerenpummels niet rijp voor Shakespeare waren, het was paarlen voor de zwijnen gooien. Maar hij zou ze iets naar hun smaak voorzetten, dat beloofde hij hun. Dus de volgende morgen nam hij wat vellen pakpapier en zwarte verf en schilderde enkele affiches die hij in het dorp aanplakte. Er stond op:

Slechts drie avonden!
De wereldberoemde Treurspelspelers!
DAVID GARRICK Junior
en
EDMUND KEAN SENIOR
Van het Londense en andere beroemde
Theaters op het vasteland, in het huiveringwekkende
treurspel
Het Kameel van den Koning!!!
Toegang 50 cents.

Onderaan stond in hele dikke letters:

VROUWEN EN KINDEREN HEBBEN GEEN TOEGANG.

‘Daar’, zei hij, ‘als die regel 't niet doet, dan ken ik de mensen van Arkansas niet.’

Hoofdstuk XXII.

Hij en de koning waren de hele dag bezig om het toneel in orde te maken en 's avonds was de zaal stampvol met mannen. Toen er niemand meer bij kon, verliet de hertog zijn plaats bij de deur, liep achterom en kwam op het toneel. Hij ging voor het scherm staan en sprak het publiek toe. Hij zei dat het treurspel dat ze nu te zien zouden krijgen het aangrijpendste was dat er ooit had bestaan. En Edmund Kean, de vertolker van de hoofdrol, kon hij niet genoeg prijzen. Toen de verwachtingen op z'n hoogst gespannen waren haalde hij het scherm op en het volgend ogenblik kwam de koning op. Hij liep op handen en voeten en had geen kleren aan, maar was beschilderd als een zebra met strepen in allerlei kleuren, schitterend als een regenboog. Ik zal er maar over zwijgen hoe hij verder nog toegetakeld was, het zag er krankzinnig uit, maar het was erg grappig. Het publiek brulde van het lachen en toen de koning, onder het maken van de gekste bokkesprongen, achter de coulissen verdween, klapten ze net zo lang tot hij het nog eens over deed en daarna lieten ze het hem nog eens doen.

Toen liet de hertog het scherm zakken, boog voor het publiek en zei dat het treurspel nog slechts twee avonden vertoond zou worden wegens een dringend engagement in Londen, waar de plaatsen in het Drury Lane theater reeds waren uitverkocht. Toen boog hij nogmaals en zei, dat zo het hem gelukt was hun vermaak en kunstgenot te verschaffen, hij het zeer zou waarderen indien zij hun vrienden aanspoorden om de voorstelling te gaan zien.

Een twintig mensen riepen uit: ‘Wat, is dat alles?’

De hertog zei: ‘Ja’. Toen brak er een tumult los. Iedereen riep: ‘We zijn beetgenomen!’ Men was vreselijk woedend en wilde het toneel bestormen. Maar een lange, knappe man sprong op een bank en riep: ‘Stilte heren, mag ik even iets zeggen? We zijn beetgenomen, en niet zuinig ook. Maar ik denk dat niemand graag door het hele dorp wordt uitgelachen. Wat we moeten doen is, hier kalm vandaan gaan, de voorstelling prijzen en de rest van het dorp er ook in laten vliegen. Dan varen we allemaal in hetzelfde schuitje. Is dat

niet 't verstandigste wat we kunnen doen?' ('Reken maar! - de rechter heeft gelijk!', riep iedereen.) Afgesproken dus - geen woord er over. En nu naar huis en iedereen aansporen om het treurspel te gaan zien.'

De volgende dag hoorde je in het dorp alleen maar goeds over de voorstelling. De zaal was weer propvol en ook dit publiek werd beetgenomen. Toen ik en de koning en de hertog terugkwamen op het vlot, aten we eerst een flink avondmaal en toen moesten Jim en ik het vlot twee mijlen voorbij het dorp brengen en het daar verbergen.

De derde avond was de zaal weer even vol, maar deze keer was het geen nieuw publiek, doch mensen die al één van de vorige avonden waren geweest. Ik stond met de hertog aan de ingang en zag dat iedere man die binnen kwam iets onder z'n jas verborgen hield of dat z'n zakken uitpuilden. En het was zeker geen parfum dat ze bij zich hadden. Je werd misselijk van de lucht van bedorven eieren en verrotte kool en als iemand kan ruiken of er een dooie kat in de buurt is, dan ben ik het wel, en wat dat betreft, schatte ik het getal op vierenzestig. Toen er met geen mogelijkheid meer iemand bij kon gaf de hertog een kwartje aan een man om even voor hem op de deur te letten en ging naar de toneeluitgang, met mij achter zich aan, maar zodra was hij niet om de hoek of hij verdween in de duisternis en zei: 'Loop stevig door tot er geen huizen meer staan en zet het dan op een lopen naar het vlot'.

Dat deed ik en hij deed het ook. We kwamen tegelijkertijd bij het vlot aan en geen twee seconden later gleden we de stroom af. Niemand zei een woord. Ik dacht dat die arme koning nu z'n plezier wel op zou kunnen, maar dat was niet zo. Na een poosje kroop hij uit de wigwam te voorschijn en vroeg: 'Nu, hoe is het deze keer afgelopen, hertog?'

Hij was zelfs niet in het dorp geweest.

We voeren in het donker tot we een mijl of tien van het dorp verwijderd waren. Toen staken we licht aan en gebruikten ons avondeten. De koning en de hertog lachten zich bijna een ongeluk over de wijze waarop ze de mensen voor de gek hadden gehouden.

De hertog zei: 'Die stommelingen. Ik wist wel dat ze na de eerste voorstelling hun mond zouden houden en ik wist dat ze het ons de derde avond betaald zouden willen zetten. Ik had die gezichten wel eens willen zien toen ze merkten dat we vertrokken waren. Nu, ze konden altijd nog een pic-nic gaan houden, ze hadden genoeg voorraad bij zich.'

De schavuiten hadden in die drie avonden vierhonderdvijfenzestig dollar verdiend. Ik had nog nooit zo'n schep geld op zo'n gemakkelijke manier zien binnenhalen.

Toen ze eindelijk lagen te snurken, zei Jim: ‘Ben jij niet verbaasd hoe als die konings zich gedragen, Huck?’

‘Nee’, zei ik, ‘dat ben ik niet.’

‘Waarom niet, Huck?’

‘Nou, zo is dat soort nu eenmaal. Ik denk dat ze allemaal hetzelfde zijn.’

‘Maar Huck, die konings van ons zijn echte schavuiten, dat zijn ze, echte schavuiten.’

‘Nou, dat zei ik toch. De meeste koningen zijn schavuiten, zover als ik kan zien.’

‘Heus waar?’

‘Lees er maar eens over - dan zal je 't wel merken. Kijk eens naar Hendrik de Achtste; dit is een Zondagsschoolonderwijzer bij hem vergeleken. En Karel de Tweede en Lodewijk de Veertiende, en Lodewijk de Vijftiende, Jacobus de Tweede en Eduard de Tweede, en Richard de Derde en nog wel veertig meer. Je had die ouwe Hendrik de Achtste eens moeten meemaken in z'n jonge jaren. Hij trouwde iedere dag met een andere vrouw en de volgende ochtend liet hij haar onthoofden. En dat deed ie even onverschillig alsof hij een paar eieren voor het ontbijt bestelde. ‘Haal Nell Gwynn hier’, zei die. En dan werd ze gehaald. Volgende ochtend: ‘Sla haar hoofd er af’. En ze sloegen het af. ‘Breng Jane Shore hier’, zei die, en daar kwam ze. Volgende morgen: ‘D'r hoofd er af’ - en het ging er af. En hij liet ze iedere nacht een verhaal vertellen en dat hield ie vol tot ie er duizend en één bij elkaar had en toen maakte hij er een boek van. Jij weet niets van koningen af, Jim, maar ik ken ze door en door en die ouwe deugniet van ons is nog één van de beste die ik in de geschiedenis ben tegengekomen. Wat ik alleen maar wil zeggen is, dat koningen nu eenmaal koningen zijn en dat je tegenover hen maar een oogje moet dichtknijpen. Ze kunnen het niet helpen, het komt door hun opvoeding.’

‘De hertog is zo kwaad nog niet.’

‘Ja, een hertog is weer wat anders, maar veel verschil is er toch niet. Als hij dronken is, zou je hem niet van een koning kunnen onderscheiden.’

‘Nou, maar in ieder geval verlang ik niet naar nog meer van hen. Deze is al meer dan ik kan verdragen.’

‘Zo denk ik er ook over, Jim. Maar we zitten nu eenmaal met ze opgescheept en we moeten er maar aan denken wat

ze zijn en wat door de vingers zien.'

Waarom zou ik Jim vertellen dat dit geen echte koningen en hertogen waren? Dat gaf toch niets en bovendien was het waar wat ik zei: je kon ze van het echte soort toch niet onderscheiden.

Ik ging slapen en Jim maakte me niet wakker toen het mijn beurt was om de wacht te houden. Hij deed dat vaak. Toen ik, tegen het aanbreken van de dag, wakker werd zat hij met het hoofd op de knieën te kreunen. Ik nam er niet veel notitie van, ik wist wat er met hem was. Hij dacht aan z'n vrouw en kinderen en verlangde naar huis. Hij was nooit tevoren in zijn leven zo ver weg geweest en ik geloof dat hij net zoveel van zijn familie hield als blanke mensen doen. Het lijkt niet waarschijnlijk, maar ik geloof vast dat het zo is. Hij was dikwijls treurig en zat te kreunen, 's nachts, wanneer hij dacht dat ik sliep. Ik hoorde hem zeggen: 'Arme, kleine 'Lizabeth! Arme, kleine Johnny! 't Is hard, ik zal jullie wel nooit meer terugzien, nooit meer!' Hij was een beste neger, die Jim.

Hoe het deze keer zo kwam weet ik niet, maar we begonnen over zijn vrouw en de kleintjes te spreken.

'Ik heb nu zo'n verdriet omdat ik er aldoor aan moet denken, hoe slecht ik m'n kleine 'Lizabeth eens heb behandeld. Ze was niet meer dan vier jaar en ze kreeg roodvonk, heel erg, maar ze werd beter en op een dag stond ze daar zo en ik zeg tegen haar: 'Doe die deur dicht'.

Zij doet dat niet, zij staat daar maar en lacht een beetje. Dat maakt mij kwaad en ik zeg weer, heel hard zeg ik: 'Hoor jij mij niet? Doe die deur dicht!'

Zij blijft net zo staan en lacht een beetje. Ik kookte.

'Ik zal je leren', zeg ik, en ik geef haar een draai om haar oren dat zij tolde. Dan ga ik in de andere kamer en ik ben daar misschien tien minuten en ik kom terug en de deur staat nog open en dat kind staat er vlak voor te huilen. O, ik was zo kwaad en ik ga weer op dat kind af en juist komt de wind en slaat de deur dicht, vlak achter dat kind en dat verroerde zich niet. Mijn adem blijft steken en ik voel zo... zo... ik weet niet hoe ik voel. Ik beef helemaal en ga zachtjes naar buiten en loop om en doe langzaam de deur open achter dat kind en zeg ineens 'boe!' zo hard als ik maar kan. Ze bewoog zich niet! O, Huck, ik barst uit in snikken en neem haar in de armen en zeg: 'O, dat arme kleine ding! Dat de Goede God Jim mag vergeven, want hij zal zichzelf nooit vergeven zolang als hij leeft!' Ze was stokdoof, Huck, stokdoof, en ik behandelde haar zó!'

Hoofdstuk XXIII.

De volgende dag legden we 's avonds aan bij een klein eilandje midden in de rivier. Aan beide kanten was er op de oever een dorp en de koning begon plannen te beramen om beide plaatsjes af te werken. Jim zei dat hij hoopte dat het niet zo lang zou duren, omdat het erg naar en vervelend was om de hele dag gebonden in de wigwam te liggen. Want als we hem alleen lieten, moesten we hem wel goed vastbinden; het zou er anders niet veel op lijken dat hij een weggelopen neger was. De hertog gaf toe dat het geen pretje was om daar de hele dag zo te liggen en hij zou iets anders bedenken, zodat het niet nodig was.

Hij was ongelooflijk pienter, die hertog, het duurde niet lang of hij had al iets er op gevonden. Uit z'n bagage haalde hij het costuum van koning Lear te voorschijn - een lange jurk van gordijnstof en een pruik en een baard van wit paardehaar - dat moest Jim aantrekken en toen sminkte hij Jim's gezicht, nek, oren en handen helemaal blauw, zodat hij er uitzag als iemand die al negen dagen in het water had gelegen. Ik mag hangen als ik ooit iets griezeligers heb gezien. Toen nam de hertog een dekspaan en schreef daarop:

‘Zieke Arabier - ongevaarlijk als hij kalm is.’

Dat spijkerde hij aan een lat en maakte die voor de wigwam vast. Jim was tevreden. Hij zei dat het heel wat beter was dan om daar iedere dag een paar jaar te moeten liggen, over al z'n leden bevend bij ieder geluid dat hij hoorde. De hertog zei dat hij z'n gemak er maar van moest nemen en als er soms iemand kwam neuzen, uit de wigwam moest springen, een beetje gek doen en een paar keer brullen als een wild beest. Hij dacht dat ze hem dan wel met rust zouden laten. Ik dacht dat de meesten er wel niet op zouden wachten tot hij ging brullen.

Die schavuiten wilden hetzelfde grapje graag nog eens uithalen, maar ze waren bang dat het nieuws er van al tot hier was doorgedrongen. Ze konden niets anders bedenken dat hun geschikt toe leek en de hertog zei, dat hij het dorp in Arkansas eens zou ingaan en kijken of zich daar iets voor-

deed, en de koning zou naar het andere dorp gaan in de hoop dat het lot hem gunstig zou zijn. We hadden allemaal nieuwe kleren gekocht, en de koning trok ze nu aan en zei dat ik de mijne ook moest aantrekken. Dat deed ik natuurlijk. De kleren van den koning waren helemaal zwart, hij zag er echt fijn uit, ik had nooit gedacht dat kleren iemand zo konden veranderen. Jim maakte de kano netjes in orde en ik hield mijn peddelriem in gereedheid. Drie mijlen boven het dorp lag al sedert een paar uren een grote stoomboot en nam lading in.

'Nu ik zo netjes aangekleed ben, is het misschien maar beter dat ik van St. Louis of Cincinnati of een andere grote stad kom. Peddel naar de stoomboot, Huckleberry, we zullen op die boot naar het dorp gaan'.

Dat hoefde men mij geen twee keer te zeggen, met een tochtje op een stoomboot in het vooruitzicht. Ik peddelde vlak langs de oever in kalm water en na een poosje zagen we een echt boertje van buiten op een boomstronk zitten en zich met een zakdoek het gezicht afwissen. Het was erg warm en hij had een paar grote valiezen bij zich.

'Stop eens even', zei de koning. Ik deed het. 'Waar gaat U heen, jonge man?'

'Naar de stoomboot, ik ga naar Orleans.'

'Kom in de kano', zei de koning. 'Mijn bediende zal je met die valiezen helpen. Vooruit, help die mijnheer, Adolphus' - daar werd ik mee bedoeld, begreep ik.

Ik deed het en met z'n drieën gingen we weer op weg. De jonge man was erg dankbaar, hij zei dat het zwaar werk was om z'n bagage in die hitte te moeten slepen. Hij vroeg den koning waar hij heen ging, en de koning vertelde hem dat hij vanmorgen in het andere dorp was aangekomen en nu op weg was om een vriend, die een paar mijl verder een boerderij bezat, te gaan opzoeken.

'Toen ik U daarnet zag', zei de jonge man, 'dacht ik eerst dat U mijnheer Wilks was, maar toen zei ik bij mezelf: 'Nee, dat zal wel niet, want dan zou hij de rivier niet oproeien. U bent hem toch niet?'

'Neen, mijn naam is Blodgett - Elexander Blodgett - of juister, dominee Elexander Blodgett, want ik ben een dienaar des Heren. Werd mijnheer Wilks verwacht?'

'Nou, eigenlijk wel. Hij komt te laat om bij het sterven van zijn broer Peter te zijn, maar dat kan hem misschien niet schelen, zoiets weet je nooit en de erfenis krijgt hij toch. Maar z'n broer zou er alles voor hebben gegeven om hem voor z'n dood nog te zien, hij sprak nergens anders over. Ze hadden

elkaar sinds hun jongensjaren niet meer gezien en z'n broer William had hij zelfs nog nooit gezien - die is doofstom en niet ouder dan een jaar of dertig of vijfendertig. Peter en George waren de enigen van de familie die hierheen zijn gegaan. George was getrouwd, hij en z'n vrouw zijn verleden jaar gestorven. Harvey en William zijn nu alleen nog maar over en zoals ik zeg, ze zijn niet op tijd gekomen.'

'Heeft men bericht aan ze gestuurd?'

'O, ja, een paar maanden geleden toen Peter ziek werd en hij zei dat hij voelde dat hij niet meer beter zou worden. Ziet U, hij was al oud en de meisjes van George waren nog wat te jong om er gezelligheid aan te hebben, behalve Mary Jane, die met het rooie haar, en daarom voelde hij zich nogal eenzaam. Zijn grootste verlangen was om Harvey - en William ook - nog te zien. Hij was één van die mensen die geen testament kunnen maken. Hij heeft een brief achtergelaten voor Harvey waarin hij schrijft, waar hij zijn geld heeft verstopt en hoe de rest van zijn bezit verdeeld moet worden. En het schrijven van die brief was het enige waartoe ze hem konden bewegen.'

'Waarom denkt U dat Harvey niet is gekomen? Waar woont hij?'

'O, hij woont in Engeland - Sheffield - daar is hij predikant. Hij is hier nog nooit geweest. Hij heeft het erg druk en het is best mogelijk dat hij de brief niet eens beeft gekregen.'

'Jammer dat hij niet zo lang heeft mogen leven om zijn broers nog terug te zien, die arme ziel. U zei dat U naar Orleans ging?'

'Ja, daar ga ik eerst naar toe. Volgende Woensdag ga ik scheep naar Rio de Janeiro, daar woont mijn oom.'

'Een lange reis, maar het lijkt me heerlijk. Ik zou ook wel willen gaan. Is Mary Jane de oudste? Hoe oud zijn de anderen?'

'Mary Jane is negentien, Susan is vijftien en Joanna is ongeveer veertien - die doet aan weldadigheid en heeft een hazenlip.'

'Arme stakkerds, zo alleen te staan in de wrede wereld.'

'Nou, ze konden er slechter aan toe zijn. Peter had vrienden die ze niet in de steek zullen laten. Daar heb je Hobson, de predikant van de Baptisten en Deken Lot Hovey en Ben Rucker en hun vrouwen. En de weduwe Bartley en - nou, er zijn er een heleboel. Maar met die was Peter erg dik en die noemde hij ook vaak in zijn brieven naar huis. Als Harvey komt, weet hij waar hij vrienden kan vinden.'

De oude man ging zo lang door met vragen tot hij die jonge kerel helemaal had leeggepompt. Ik mag hangen als hij niet naar alles en iedereen in dat gezegende dorp vroeg. En hij moest alles weten over Peter's zaken en over George en Harvey enzovoort.

Toen vroeg hij: ‘Waarom ging U dat hele eind naar de stoomboot toch lopen?’

‘Omdat het een grote Orleansboot is en ik bang was dat ze hier niet zou stoppen.’

‘Zat die Peter Wilks er goed bij?’

‘O, ja, hij kon er goed van komen. Hij bezat huizen en land en men denkt dat hij wel een drie of vierduizend dollar aan baar geld ergens heeft verborgen.’

‘Wanneer is hij ook weer gestorven?’

‘Gisteravond.’

‘Waarschijnlijk morgen de begrafenis?’

‘Ja, 's middags.’

‘Het is erg droevig allemaal, doch eens komt het ogenblik voor iedereen. Het enige wat we kunnen doen, is om voorbereid te zijn.’

‘Ja, mijnheer, dat zei moeder ook altijd.’

Toen we bij de boot kwamen was het laden bijna gedaan. De koning sprak er niet meer over om aan boord te gaan, dus dat boottochtje ging mijn neus voorbij. Nadat de boot vertrokken was liet de koning me nog een mijl verder peddelen tot we aan een eenzaam plekje kwamen. Daar ging hij aan land en zei: ‘Ga onmiddellijk terug en haal de hertog hier en breng de nieuwe valiezen mee. En als hij soms nog aan de overkant is, ga hem daar dan zoeken. Vlug nu.’

Ik begreep heel goed wat hij van plan was, maar ik zei natuurlijk niets. Toen ik met den hertog terugkwam, verborgen we eerst de kano. Daarna gingen ze op een boomstam zitten en de koning vertelde hem ieder woord dat de jonge man hem had meegedeeld. En al die tijd probeerde hij als een Engelsman te praten en hij deed het nog aardig goed ook voor zo'n oplichter.

Toen vroeg hij: ‘En hoe ben jij als doofstomme, Bilgewater?’

De hertog zei dat hij hem maar moest laten begaan, hij had op het toneel voor doofstomme gespeeld. En daarna wachtten ze op een stoomboot.

's Middags kwam er pas een grote stoomboot voorbij uit een ver verwijderde plaats; die riepen ze aan. Er werd een sloep uitgezet en wij gingen aan boord. De boot bleek van Cincin-

nati te komen en toen ze hoorden dat we maar vier of vijf mijlen wilden meevaren werden ze woedend en zeiden dat ze ons niet aan land zouden zetten. Maar de koning bleef kalm.

'Als de heren zich kunnen veroorloven ieder een dollar per mijl te betalen, dan kan een stoomboot ze heus wel een klein eindje meenemen, nietwaar?', zei hij.

Toen kalmeerden ze en zeiden dat het goed was en toen we bij het dorp kwamen, roeiden ze ons naar land.

Er verzamelden zich een paar dozijn mensen toen ze de sloep zagen naderen, en toen de koning zei: 'Kan iemand van de heren me ook zeggen waar Mr. Peter Wilks woont?', keken ze elkaar veelbetekenend aan en knikten alsof ze wilden zeggen: 'Wat heb ik je gezegd?'

Toen zei één van hen vriendelijk en deelnemend: 'Het spijt me, mijnheer, maar we kunnen U alleen vertellen waar hij gewoond heeft.'

En toen liet dat lage, oude schepsel zijn hoofd op de schouder van die man zinken en brak in snikken uit.

'Helaas, helaas! onze arme broeder - hij is niet meer. En wij hebben hem niet levend meer mogen zien, o, het is hard!'

Toen draaide hij zich grienend om en maakte met z'n handen allerlei gebaren tegen den hertog en, je kunt het geloven of niet, die liet het valies uit de handen vallen en barstte ook in snikken uit. Die twee oplichters overtroffen alles wat ik ooit had meegemaakt.

De mannen omringden hen vol sympathie en zeiden allerlei troostende dingen tegen hen, en droegen hun valiezen voor ze en lieten ze tegen hen aanleunen om te huilen en vertelden den koning van de laatste ogenblikken van zijn broer en de koning vertelde het weer met z'n handen aan den hertog en ze maakten een misbaar alsof ze de halve wereld hadden verloren. Het was genoeg om iemand beschaamd te maken over de hele mensheid.

Hoofdstuk XXIV.

Het nieuws was binnen enkele minuten door het hele dorp verspreid en de mensen kwamen van alle kanten aanlopen. Aan alle vensters en deuren verschenen hoofden en telkens hoorde men iemand uitroepen: ‘Zijn ze het?’

En dan riep iemand die met de stoet meeliep: ‘Geloof dàt maar!’

Toen we bij het huis kwamen, stond het daar ook vol mensen en in de deuropening wachtten de drie meisjes. Mary Jane had rood haar, maar dat hinderde niets, ze was toch erg mooi en haar ogen schitterden van blijdschap omdat haar ooms waren gekomen. De koning breidde zijn armen uit en Mary Jane vloog er in en de hazenlip viel den hertog om de hals. Bijna iedereen, tenminste alle vrouwen, weenden van vreugde bij die ontroerende aanblik.

Binnengekomen keek de koning rond en zag de kist op twee stoelen staan. Hij en de hertog sloegen de armen om elkaars schouders en liepen er langzaam en plechtstatig heen. Na een blik in de kist te hebben geworpen barstten ze in snikken uit, zó hard dat je het in Orleans wel had kunnen horen. Toen knielden ze neer, lieten het voorhoofd tegen de kist rusten en verzonken in stil gebed. Het maakte erg veel indruk op de menigte en niemand schaamde zich meer voor zijn tranen.

Eindelijk stond de koning op, kwam een paar passen naar voren en hield onder snikken en tranen een kleine toespraak tot de aanwezigen. Het was een zware slag voor hem en zijn broer geweest, de arme overledene niet levend te mogen aantreffen, na een reis van vierduizend mijl, maar hun verdriet werd verzacht door het grote medeleven dat hij hier ondervond. Hij en zijn broer dankten de aanwezigen met geheel hun hart, woorden konden niet weergeven wat zij gevoelden - en zo ging het maar door, je werd er naar van om het te horen. En toen vroeg hij, ook uit naam van zijn nichtjes, of enkele van de beste vrienden des huizes vanavond de maaltijd met hen wilden gebruiken. Zijn arme broer had hun namen vaak in zijn brieven genoemd, zodat ze niet geheel en al vreemden voor hem waren. En hij noemde de namen: Hobson en Deken Lot Hovey en Mr. Ben Rucker en Abner Shackleford en Levi

Bell en Dr. Robinson en hun vrouwen en de weduwe Bartley.

Behalve Dominee Hobson, Dr. Robinson en Advocaat Levi Bell waren de genoemden allen aanwezig en ze gaven den koning een hand en bedankten hem en toen gaven ze den hertog een hand, maar zeiden niets en glimlachten en knikten maar, terwijl hij allerlei gebaren maakte en aldoor ‘goe-goe-goe-goe’ zei, als een baby die nog niet kan praten.

Toen haalde Mary Jane de brief te voorschijn die haar oom had achtergelaten en de koning las hem hardop voor en moest er weer om huilen. Het woonhuis en drieduizend dollar in goud erfden de meisjes, en de looierij en enige andere huizen, benevens drieduizend dollar in goud, waren voor William en Harvey en de zesduizend dollar, in baar geld, waren ergens in de kelder te vinden. De twee oplichters zeiden dat ze het geld zouden gaan halen, dan kon alles meteen op eerlijke wijze afgehandeld worden, ik moest mee de kelder in met een kaars. We sloten de kelderdeur achter ons dicht en toen we de tas hadden gevonden keerden we die op de vloer om. Het was een mooi gezicht, al dat goud. De ogen van den koning schitterden. Hij gaf den hertog een klap op de schouder en zei: ‘Dat is nog wat anders dan op het toneel staan, hè Bilgie? Daar kan niets tegen op’.

De hertog was het met hem eens. Ze begroeven hun vingers in de goudstukken en lieten ze rinkelen en de koning zei: ‘Als je maar op de Voorzienigheid vertrouwt, dat is tenslotte nog het beste wat je kan doen’.

Haast niemand zou er aan hebben gedacht om dat geld na te tellen, maar zo waren zij niet. Ze telden het en toen bleek het dat er vierhonderd en vijftien dollar te kort was. Ze zochten er overal naar. Toen zei de hertog: ‘De man was erg ziek, waarschijnlijk heeft hij zich vergist. Het beste is om er maar niets over te zeggen. Die paar centen kunnen we wel missen.’

‘O, zanik niet, daar gaat het niet om, het gaat om de afrekening. We moeten hier eerlijk en boven alle verdenking optreden, begrijp je? We moeten straks boven dit geld voor ieders ogen natellen en als die dooie vent nou heeft gezegd dat het zesduizend dollar is, wat...’

‘Stil eens’, zei de hertog. ‘Laten we het tekort aanvullen’ - en hij begon goudstukken uit z'n zak te halen.’

‘Dat is een buitengewoon goed idee, hertog, er zit geen kwaad stel hersens in die kersepit van je’, en hij begon ook goudstukken te voorschijn te halen.

Ze hielden niet veel meer over, maar de zesduizend waren nu vol.

‘Luister eens’, zei de hertog, ‘ik heb nog een idee. Als we het geld hebben geteld, laten we het dan allemaal aan de meisjes geven.’

‘Schitterend, hertog, laat me je omarmen! Het is buitengewoon, d'r zit me een kopje op jouw schouders! Dat moet het laatste restje wantrouwen doen verdwijnen, als iemand dat nog mocht voelen.’

Boven, kwam iedereen rondom de tafel en de koning telde en legde het geld op nette stapeltjes - twintig waren het er - ieder van driehonderd dollar. Toen deden ze het weer in de tas en de koning maakte aanstalten om nog een toespraak af te steken.

‘Vrienden’, begon hij. ‘Mijn arme broeder, die daar ginds ligt, is milddadig geweest voor hen die in rouw en smart achtertbleven. Hij is milddadig geweest tegenover deze arme wezen, die hij beschermd en gekoesterd heeft. Ja, en wij die hem hebben gekend, weten dat hij nog milddadiger tegenover hen zou zijn geweest, als hij niet gevreesd had zijn beste William en mij te zullen kwetsen. Bent U het niet met mij eens? Ik ben er zeker van dat het zo is. Maar wat voor soort ooms zouden we zijn, indien we die arme, lieve kinderen zouden beroven? Ja, ik zeg beroven. Daarom, Mary Jane, Susan, Joanna, neemt dit geld - het is allemaal voor jullie. Het is een gave van hem die daar koud en stil ligt.’

Mary Jane sprong op hem toe om hem te omhelzen en Susan en de hazenlip namen den hertog voor hun rekening. En iedereen drong nader met tranen in de ogen om die oplichters de hand te schudden.

Er kwam een lange man met vierkante kaken binnen. Hij bleef staan kijken en luisteren en zei niets. En niemand zei iets tegen hem, want de koning was aan het woord en iedereen luisterde aandachtig naar hem.

Men hoorde hem zeggen: ‘...omdat zij zijn beste vrienden waren. Daarom heb ik hen vanavond gevraagd te komen, maar morgen zouden we graag iedereen willen zien - iedereen, omdat hij allen in dit dorp respecteerde en van hen hield. En daarom moet er niemand ontbreken op het begrafenis-orgiën’.

En zo bleef hij maar doorgaan, hij vond het kennelijk prettig om zichzelf te horen praten, en telkens bracht hij die orgiën er weer bij de pas. De hertog kon het tenslotte niet meer aanhoren en schreef op een stukje papier: ceremoniën, stommeling. Hij vouwde het op en reikte het hem, al goegoe-end, over de hoofden der aanwezigen, toe. De koning las

het, stak het in zijn zak en zei: ‘Dat is echt iets voor William, hij heeft zo'n goed hart. Hij vraagt me om iedereen op de begrafenis te vragen, maar daar had hij zich natuurlijk niet ongerust over hoeven te maken’.

Toen sprak hij kalm verder en laste er zijn orgiën, net als te voren in. Maar bij de derde keer zei hij: ‘Ik zeg orgiën, niet omdat dat de gebruikelijke term is, want dat is niet zo. Het is gebruikelijk om ceremoniën te zeggen, maar orgiën is de juiste term. Het woord ceremoniën wordt in Engeland niet meer gebruikt, wij zeggen daar nu orgiën, het geeft de bedoeling nauwkeuriger weer. Het is een woord dat is samengesteld uit het Griekse “orgo” dat buiten of weg betekent, en het Hebreeuwse “giesum”, dat planten of bedekken is, in dit geval begraven. Begrafenis-orgiën betekent dus eigenlijk, een publieke begrafenis.’

Zo'n gemene kerel had ik nog nooit ontmoet. Nou, die man met de vierkante kaken lachte hem in zijn gezicht uit. Iedereen was verontwaardigd.

Iedereen zei: ‘Maar dokter!’ en Abner Shackleford zei: ‘Heb je het nieuws dan niet gehoord, Robinson? Dat is Harvey Wilks’.

De koning glimlachte beminnelijk en zei: ‘Is dit werkelijk de goede vriend en dokter van mijn arme broeder? Ik...’

‘Blijf bij me uit de buurt!’, zei de dokter. ‘Je denkt dat je als een Engelsman spreekt, nietwaar? Het is de slechtste imitatie die ik ooit heb gehoord. Jij de broer van Peter Wilks? Je bent een oplichter, dat ben je!’

Wat een opschudding dat veroorzaakte! Ze omringden den dokter en trachtten hem te kalmeren en vertelden hem dat Harvey wel op veertig manieren had bewezen dat hij werkelijk Harvey was. Hij kende de naam van iedereen, zelfs van de honden. Ze smeekten hem om Harvey's gevoelens niet te kwetsen en die van de arme meisjes, maar het gaf niets. Hij zei dat iemand, die voorgaf een Engelsman te zijn en de uitspraak van het Engels niet beter kon imiteren, een oplichter en een leugenaar was. De arme meisjes hingen den koning om de hals en huilden en plotseling wendde de dokter zich tot hen.

‘Ik ben een vriend van je vader geweest en ik ben jullie vriend, en ik waarschuw je als een oprechte vriend, die jullie wenst te beschermen, om die schurk niet langer te vertrouwen, zo'n onwetende landloper met z'n idiote Grieks en Hebreeuws. Hij is niets meer dan een stomme bedrieger, die hier is gekomen met wat namen en feiten die hij ergens te weten is gekomen en jullie nemen maar aan dat het bewijzen zijn. Mary

Jane Wilks, je weet dat ik een waar vriend van je ben. Luister jij naar me, zet die armzalige schoft de deur uit - ik verzoek het je. Wil je het doen?'

Mary Jane richtte zich fier op en wat was ze mooi! Ze zei: 'Dit is mijn antwoord'. Ze nam de tas met geld op en overhandigde die aan den koning. 'Wilt U deze zesduizend dollar voor mij en mijn zusters in bewaring nemen en ze voor ons beleggen zoals U dat het beste acht? We willen er geen ontvangstbewijs voor hebben.'

Toen legde ze haar arm om de hals van den koning, en Susan en de hazenlip deden hetzelfde aan de andere kant van hem. Iedereen klapte in de handen en stampte op de vloer en de koning hield het hoofd in de hoogte en lachte trots.

'Ik heb gedaan wat ik kon', zei de dokter. 'Maar ik verzeker je dat er een tijd zal komen dat je er spijt van zult hebben' - en met die woorden verliet hij het huis.

'Heel goed, dokter', zei de koning spottend, 'als het zover is, dan zullen we U laten halen.'

Daar moesten ze allen om lachen en ze vonden dat het een goed antwoord was.

Hoofdstuk XXV.

Toen we eindelijk alleen waren, vroeg de koning aan Mary Jane of ze slaapgelegenheid had voor ons. Er was één logeerkamer, daar kon oom William slapen, haar eigen kamer, die wat groter was, kon oom Harvey krijgen en op zolder bevond zich nog een kamertje met een strozak op een brits. De koning zei dat daar zijn bediende heel goed kon slapen - waar hij mij mee bedoelde.

Mary Jane liet ons de kamers zien, die eenvoudig, maar gezellig waren. Ze zei dat ze haar japonnen en andere dingen uit de kamer zou weghalen, maar oom Harvey zei, dat het helemaal niet nodig was en dat ze hem niet hinderden. De japonnen hingen achter een gordijn tegen de muur. De kamer van de hertog was nogal klein, maar behagelijk genoeg en mijn hokje ook.

Die avond werd er een uitgebreid maal opgediend, waar vele dorpelingen aanzaten. Ik moest achter de stoelen van de koning en de hertog staan en ze bedienen, de negers zorgden voor de andere gasten. Mary Jane zat aan het hoofd van de tafel met Susan naast zich. Na afloop van de maaltijd deden de hazenlip en ik ons in de keuken te goed aan de resten er van. De hazenlip vroeg me honderd uit over Engeland en ik wist soms niet hoe ik me er uit moest redden.

Ze vroeg me bijvoorbeeld: ‘Heb je de koning wel eens gezien?’

‘Wie? Willem de Vierde? Geloof maar dat ik die gezien heb, hij gaat naar onze kerk.’

‘Wat? Iedere Zondag?’

‘Ja, zeker. Zijn bank is recht tegenover de onze.’

‘Ik dacht dat hij in Londen woonde.’

‘Nou, dat doet hij ook, waar zou hij anders wonen?’

‘Maar ik dacht dat jullie in Sheffield woonden?’

Ik zag dat ik er ingelopen was. Ik moest me verslikken om iets te kunnen bedenken dat me er weer zou uitredden.

‘Ik bedoel dat hij naar onze kerk gaat als hij in Sheffield is. Dat is 's zomers, als hij de zeebaden komt gebruiken.’

‘Wat een onzin. Sheffield ligt niet aan zee.’

‘Nou, wie zei dat dan?’

‘Jij zei het.’

‘Dat is niet waar.’

‘Dat is wel waar.’

‘Niet waar.’

‘Wel waar.’

‘Hoe kom je erbij dat ik zoiets heb gezegd?’

‘En wat heb je dan wel gezegd?’

‘lk zei dat hij de zeebàden kwam gebruiken. Dat zei ik.’

‘Juist! En hoe kan hij zeebaden nemen als er geen zee is?’

‘Kijk eens’, zei ik, ‘heb je wel eens van wijwater gehoord?’

‘Ja.’

‘Nou, je hoeft toch niet helemaal naar de Jordaan als je dat nodig hebt.’

‘Nee, dat is zo.’

‘Nou, en Willem de Vierde hoeft ook niet naar de zee te gaan om een zeebad te nemen.’

‘Hoe krijgt hij het dan?’

‘Net zoals de mensen hier wijwater krijgen, in vaatjes. In het paleis in Sheffield zijn grote fornuizen, want hij wil hete baden hebben. Daar aan de zee zijn ze er niet op ingericht, zoveel water krijgen ze niet warm.’

‘O, nou begrijp ik het. Had dat nou maar dadelijk gezegd.’

Ik begreep dat ik me eruit had gered en voelde me weer helemaal op m'n gemak. Toen begon ze weer.

‘Ga jij ook naar de kerk?’

‘Ja, altijd.’

‘Waar zit je dan?’

‘In onze bank, natuurlijk.’

‘In wie z'n bank?’

‘In onze - van je oom Harvey.’

‘Van hem? Wat moet hij dan met een bank?’

‘D'r in zitten. Wat dacht jij dan?’

‘Nou, ik dacht dat hij op de preekstoel zou staan.’

Die beroerde vent! Ik was helemaal vergeten dat hij hier voor een predikant doorging. Ik moest weer wat bedenken om me er uit te redden en verslikte me dus opnieuw.

Toen zei ik: ‘Wat dacht je nou eigenlijk? Geloof je dat er maar één predikant in zo'n kerk is?’

‘En wat zouden ze dan met meer moeten doen?’

‘Wat! Om voor een koning te preken? Zo'n dom kind als jij heb ik nog nooit meegemaakt. Er zijn er niet minder dan zeventien.’

‘Zeventien! Hemeltje lief! Zo lang zou ik niet kunnen blij-

ven zitten, al was m'n zaligheid er mee gemoeid. Dat moet minstens een week duren.'

'Onzin, ze preken toch niet allemaal op dezelfde dag - alleen maar één tegelijk.'

'En wat doen die anderen dan?'

'O, niet veel. Ze gaan met het kerkzakje rond en zo het één en ander. Maar gewoonlijk doen ze niets.'

'Waar zijn ze dan voor?'

'Om er een voorname stijl aan te geven. Zeg, weet jij eigenlijk nergens iets vanaf?'

'Van zulke malligheid wil ik niet eens wat weten. Hoe behandelen ze het personeel in Engeland? Zijn ze er beter voor dan wij voor onze negers?'

'Nee, die zijn daar minder dan niks. Die worden erger behandeld dan een hond.'

'Krijgen ze geen vrije dagen, net als hier? Met Kerstmis en Nieuwjaar en de vierde Juli?'

'Wat een vraag! Je kan wel zien dat je nooit in Engeland bent geweest. Nee hoor, het hele jaar door krijgen ze geen uurtje vrij. Ze gaan nooit naar een circus of een theater, nergens mogen ze heen.'

'Ook niet naar de kerk?'

'Nee, ook niet naar de kerk.'

'Maar jij gaat toch naar de kerk?'

Verdikkeme, daar zat ik weer in de soep. Nu had ik weer vergeten dat ik de bediende van de ouwe man was. Ik trachtte haar toen wijs te maken dat een bediende boven het overige personeel stond en dat die zelfs verplicht was om naar de kerk te gaan en bij de familie te zitten, of hij wilde of niet. Dat was daar nu eenmaal de gewoonte. Ze scheen echter niet erg overtuigd, want ze zei: 'Heus waar? Heb je me niet zitten voorliegen?'

'Heus waar', zei ik.

'Niet een klein beetje?'

'Ook geen klein beetje. Het was allemaal waar.'

'Leg je hand dan eens op dit boek en zeg het dan nog eens!'

Ik zag dat het alleen maar een woordenboek was, dus legde ik er m'n hand op en herhaalde m'n woorden. Ze keek niet meer zo ongelovig en zei: 'Ik zal dan maar aannemen dat de helft waar is.'

Het was tijd voor me om naar bed te gaan. Daar lag ik eens over alles na te denken en hoe meer ik nadacht hoe ontevredener ik over mezelf was, om de rol die ik in deze komedie speelde. Wat moest ik doen? Zou ik naar den dokter

toegaan en die twee bedriegers ontmaskeren? Nee, dat ging niet. Hij zou wel eens kunnen zeggen wie het hem had verteld en dan stond me van den koning en den hertog wat te wachten! Zou ik Mary Jane in vertrouwen nemen? Nee, ik dorst het niet te doen. Hij zou zeker iets in de uitdrukking van haar gezicht kunnen lezen en dan zouden ze er zo gauw mogelijk met het geld vandoor gaan. Nee, er was maar één mogelijkheid, ik moest het geld stelen en wel zó dat ze mìj niet zouden verdenken. Er was hier nog meer voor ze te halen, ze zouden zeker niet eerder verdwijnen voor ze alles wat ze te pakken konden krijgen in hun bezit hadden. Ik had dus nog tijd genoeg om een kans af te wachten. Ik zou het kunnen stelen en ergens verstoppen en later aan Mary Jane schrijven waar het verstopt was. Maar het zou toch nog beter zijn als ik het vannacht kon doen, want men kon nooit weten wat de dokter nog van plan was.

Ik besloot dus de kamers te gaan onderzoeken. Boven in de gang was het donker, maar ik vond de kamer van den hertog en tastte er op het gevoel rond. Toen bedacht ik me echter dat het niet zeer waarschijnlijk was, dat de koning het geld aan iemand anders in bewaring zou geven, daarom ging ik naar zijn kamer en begon daar alles af te tasten. Maar ik merkte al spoedig dat ik niets kon doen zonder een kaars en ik dorst er natuurlijk geen aan te steken. Ik dacht er over om dan maar te trachten hun gesprekken af te luisteren om op zo'n manier misschien iets te ontdekken en op hetzelfde ogenblik hoorde ik voetstappen naderen. Ik wilde onder het bed verdwijnen, maar dat stond niet op de plaats waar ik dacht dat het was. Toen raakte ik het gordijn aan waarachter Mary Jane's kleren hingen en ik verstopte me tussen de jurken en stond doodstil.

Ze kwamen binnen, sloten de deur en het eerste wat de hertog deed, was onder het bed kijken. Ik was blij dat ik het bed niet had kunnen vinden en toch schijnt het altijd zo'n goede plek om je te verstoppen. Ze gingen zitten en de koning zei: ‘Nou, wat is er? Maar zeg het een beetje vlug, want het is beter dat we er beneden bij zijn, dan dat we ze een kans geven om over ons te praten’.

‘Ja, zie je, ik voel me niet gerust. Die dokter zit me dwars. Ik wil weten wat je plannen zijn. Ik zou je een raad willen geven en een goede,’

‘En die is, hertog?’

‘Dat we hier vannacht nog verdwijnen met wat we hebben.’

Ik voelde me erg teleurgesteld toen ik dat hoorde, maar de

koning stootte er uit: ‘Wat! En geen verkoping houden? Maar kalmpjes weggaan als een paar idioten, en acht of negenduizend dollar in de steek laten!’

De hertog mopperde, zei dat de tas met goud genoeg was en dat hij die arme wezen niet van alles wilde beroven.

‘Wat praat je toch!’, zei de koning. ‘We beroven ze van niets anders dan van dit geld. De mensen die kopen, vliegen er in, want zodra het uitkomt dat wij de eigenaars niet zijn, is de koop ongeldig en de goederen gaan terug. Die wezen krijgen hun huis weer en dat is genoeg, ze zijn jong en sterk en kunnen hun kostje wel ophalen.’

De hertog liet zich overhalen, maar toen ze alweer naar beneden wilden gaan, zei hij: ‘Ik vind niet dat we dat geld goed hebben verstopt.’

Dat vrolijkte me op. Ik dacht al dat ik zelfs geen aanduiding zou krijgen waar het was.

‘Waarom niet?’, vroeg de koning.

‘Omdat Mary Jane van nu af in de rouw is en ze de kleren hier zal laten opruimen en je weet hoe negers zijn, als ze ergens geld zien dan lenen ze er wat van.’

‘Jij bent weer bij je verstand, hertog’, zei de koning en toen kwam hij geen drie voet van me af achter het gordijn voelen. Ik drukte me vlak tegen de muur aan en hield me doodstil en ik vroeg me af wat die kerels zouden doen als ze me daar vonden. Maar de koning had de tas al gauw te pakken en vermoedde zelfs niet dat ik in de buurt was. Ze verborgen de tas in de strooien matras die onder het veren bed lag, een neger zou het daar nooit vinden, omdat hij alleen het veren bed maar opmaakt en de strooien matras misschien één of twee keer per jaar omdraait.

Maar ik was nu op de hoogte. In minder dan geen tijd had ik de buit te pakken, nog voor zij halfweg de trappen af waren. Ik kroop terug naar mijn zolderkamertje en verstopte het daar tot ik de gelegenheid zou krijgen het heter te doen. Ik ging liggen met m'n kleren aan, maar ik had niet kunnen slapen al zou ik dat hebben gewild, zo opgewonden was ik. Eindelijk hoorde ik de koning en de hertog naar boven gaan, en toen ik verder geen geluid meer in huis hoorde, ging ik voorzichtig de ladder af.

Hoofdstuk XXVI.

Ik kwam veilig beneden aan. De deur van de mooie kamer stond open, maar er was niemand anders dan het stoffelijk overschot van Peter. Ik liep er haastig voorbij naar de voordeur, maar die bleek gesloten te zijn en de sleutel was nergens te zien. Toen hoorde ik achter me iemand de trap afkomen. Ik liep gauw de mooie kamer in en keek rond naar een plaats waar ik de tas zou kunnen verbergen en de enige die ik kon ontdekken was de lijkkist. Het deksel was een eind teruggeschoven en ik stopte de tas gauw er onder, ongeveer daar waar de handen op de borst waren gekruist. Ik rilde ervan, ze waren zo akelig koud. Toen kon ik me nog net achter de deur verstoppen.

Degene die binnen kwam was Mary Jane. Ze knielde bij de kist neer en bracht haar zakdoek naar de ogen. Haar rug was naar me toegekeerd en ik sloop zonder dat ze er iets van merkte, voorzichtig de kamer uit.

Toen ik de volgende morgen beneden kwam, was de deur van de mooie kamer gesloten. Ik bestudeerde de gezichten van alle mensen die ik zag, om er achter te komen of er ook iets bijzonders was gebeurd, maar ik kon er niets op ontdekken.

Op het middaguur verscheen de begrafenisondernemer met zijn hulp. De kist werd in het midden van de kamer op twee stoelen gezet en al de overige stoelen in rijen geplaatst. Het deksel op de kist lag nog net zo, maar ik kon er natuurlijk niet onder kijken met al die mensen om me heen.

En foen werd de lijkdienst gehouden, erg ontroerend, maar vreselijk lang en vermoeiend. En de koning moest natuurlijk ook weer wat zeggen, maar eindelijk was het toch over. De begrafenisondernemer ging nu met z'n schroevendraaier op de kist toe. Ik kreeg het er warm van en hield hem scherp in het oog. Maar er gebeurde niets bijzonders, hij legde het deksel goed en schroefde het er vlug en stevig op. Daar zat ik nu! Ik wist niet of het geld in de kist was of niet. Stel je voor dat iemand het er eens stilletjes had uitgehaald? En als ik aan Mary Jane schreef en ze liet de kist opgraven en het zat er niet in, wat zou ze dan van me denken? Ik kon er wel voor

in de gevangenis komen. Ik had het goed bedoeld, maar ik wou dat ik me er maar niet mee had bemoeid, het was nu alles zo ingewikkeld geworden.

Toen we na de begrafenis weer thuis kwamen bleef ik ieders gezicht maar bestuderen, ik kon het niet laten. Het hielp me niets, er was niets op te lezen.

De koning bracht 's avonds overal bezoeken en trachtte zich bemind te maken. Hij liet doorschemeren dat ze hem in Engeland niet konden missen en dat hij dus de zaken hier zo spoedig mogelijk moest afhandelen. Het speet hem zo, hij zou graag langer zijn gebleven. Het speet de anderen ook, maar ze begrepen dat het niet anders kon. En natuurlijk zouden hij en William de meisjes mee naar huis nemen, zei hij, en dat deed iedereen veel plezier, omdat de meisjes dan bij hun eigen familie goed geborgen waren. En de meisjes waren zo blij, ze vergaten helemaal dat ze wel eens verdriet in hun leven hadden gehad, en zeiden hem dat hij maar zo gauw mogelijk alles moest verkopen, zij waren gereed om te vertrekken. De arme dingen waren zo vrolijk en gelukkig, dat het m'n hart pijn deed als ik er aan dacht hoe ze belogen en bedrogen werden. Maar ik zag geen enkele mogelijkheid om er verandering in te brengen.

En U kunt me geloven of niet, maar de koning had het klaargespeeld dat er twee dagen na de begrafenis al een publieke verkoping zou plaatsvinden, en iedereen die dat wilde kon de dingen uit de hand kopen.

De dag na de begrafenis ondervonden de meisjes hun eerste teleurstelling. Er kwamen een paar slavenhandelaars in het dorp en de koning verkocht de negers aan hen, de twee zonen naar Memphis, de rivier op, en de moeder helemaal naar Orleans, de rivier af. Ik dacht dat het hart van de arme meisjes en van de negers zou breken van verdriet, ze huilden dat ik het niet meer kon aanzien. De meisjes hadden zelfs niet aan de mogelijkheid gedacht, dat de familie gescheiden zou worden of dat ze zelfs maar buiten het dorp zouden worden verkocht. Als ik niet had geweten dat de koop niet geldig was, zou ik me, geloof ik, niet langer hebben kunnen inhouden en er alles hebben uitgeflapt.

Het bracht ook een grote opschudding in het dorp teweeg, en verschillende mensen zeiden dat het een schandaal was om de moeder en de kinderen te scheiden. Het deed de bedriegers geen goed, maar die ouwe gek ging z'n gang maar, wat de hertog ook zei, en geloof maar dat die zich allesbehalve op z'n gemak voelde.

De volgende dag zou de verkoping plaats vinden. 's Morgens kwamen de koning en de hertog mijn zolderkamertje binnen en maakten me wakker. Ik zag dat er iets niet in orde was.

‘Ben jij eergisteravond in mijn kamer geweest?’, vroeg de koning.

‘Nee, Uwe Majesteit’ - zo noemde ik hem altijd als we onder ons waren.

‘En ben je er gisteravond soms geweest?’

‘Nee, Uwe majesteit.’

‘Op je erewoord? Nou - geen gelieg hoor!’

‘Op m'n erewoord, Uwe majesteit, ik zeg de waarheid. Ik ben niet in de buurt van uw kamer geweest sedert juffrouw Mary Jane haar U liet zien.’

‘Heb je er iemand anders zien binnengaan?’, vroeg de hertog.

‘Nee, Uwe hoogheid, ik kan het me niet herinneren.’

‘Denk eens na.’

Ik dacht een poosje na en toen zag ik mijn kans.

‘Alleen de negers heb ik er een paar keer zien binnengaan’, zei ik.

Ze schrokken allebei en keken elkaar aan alsof ze dat niet hadden verwacht, en toen keken ze weer alsof ze het wèl hadden verwacht.

Toen vroeg de hertog: ‘Wat, allemaal?’

‘Nee - tenminste niet allemaal tegelijk. Of dat wil zeggen, één keer maar.’

‘Zo, en wanneer was dat dan?’

‘Op de dag van de begrafenis. 's Morgens. Niet zo vroeg, omdat ik me had verslapen. Ik ging juist de ladder af en toen zag ik ze.’

‘Vooruit, vertel verder, wat deden ze?’

‘Ze deden niets. Ze liepen op hun tenen en ik begreep wel dat ze in de kamer van Uwe majesteit waren geweest om die te doen, en dat U zeker nog sliep en dat ze bang waren om U wakker te maken.’

‘Goeie genade, dat is me wat!’, zei de koning.

Ze zagen er allebei nogal beteuterd uit. Toen barstte de hertog in een honend gelach uit en zei: ‘Dat slaat alles met stukken hoe die negers hun rol hebben gespeeld. Laat iemand mij nog eens vertellen dat ze geen aanleg voor het toneel hebben. Dat verdriet omdat ze hier weg moesten, daar zou iedereen ingelopen zijn! Zeg eens, waar zijn de centen die je voor ze gekregen hebt?’

‘Die kan ik zo van de bank halen. Waar dacht je dan dat die waren?’

‘Nou, dat is dan tenminste in orde.’

‘Is er iets mis?’, vroeg ik, zo'n beetje verlegen.

De koning draaide zich om en bulderde me toe: ‘Niets wat jou aangaat. Jij houdt je mond en bemoeit je met je eigen zaken, àls je die hebt. En vergeet dat niet, hoor je me!’ En tegen de hertog zei hij: ‘We moeten het maar slikken en onze mond houden, er zit niets anders op’.

‘Als je naar mijn raad had willen luisteren, zouden de negers nog hier zijn, maar wij niet’, hoorde ik de hertog nog zeggen.

Hoofdstuk XXVII.

Het was langzamerhand tijd om op te staan. Toen ik de ladder afkwam, zag ik dat de deur van de meisjeskamer open stond. Mary Jane zat bij haar oude koffer, ze had gepakt om klaar te zijn voor haar reis naar Engeland. Maar nu zat ze, met een opgevouwen kledingstuk nog in de hand te huilen. Ik had erg veel medelijden met haar, dat zou iedereen hebben gehad. Ik ging naar binnen en vroeg haar wat eraan scheelde.

Het was om de negers, net zoals ik al had gedacht. Ze zei dat die heerlijke reis naar Engeland nu voor haar was bedorven; ze dacht niet dat ze daar ooit gelukkig zou kunnen zijn, met de gedachte eraan dat de moeder en haar kinderen elkaar nooit meer terug zouden zien. En ze barstte opnieuw in tranen uit.

‘Maar dat zullen ze wel’, zei ik. ‘Binnen twee weken - ik weet het zeker.’

Lieve help, het was er uit voor ik het wist! En voor ik nog begreep wat er gebeurde, had ze de armen om mijn nek geslagen en vroeg ze me om dat nog eens en nog eens te zeggen.

Ik zat er lelijk in, ik wist niet wat ik nu moest zeggen. Ik vroeg of ik even mocht nadenken en ze wachtte heel geduldig op wat ik verder zou zeggen. Als je in een moeilijk parket zit, is het nooit veilig om de waarheid te zeggen, ik had het tenminste nooit geprobeerd, maar in dit geval leek de waarheid me haast nog veiliger dan een leugen. In ieder geval zou ik het dit keer maar eens proberen.

‘Juffrouw Mary Jane’, vroeg ik, ‘zou U een paar dagen, ergens buiten het dorp, kunnen gaan logeren?’

‘Ja - bij de Lothrops. Waarom?’

‘Dat komt er nu niet op aan. Maar als ik U vertel hoe ik weet dat de negers elkaar weer terug zullen zien - en U ervan overtuig dat ik het weet - wilt U dan voor vier dagen naar de Lothrops gaan?’

‘Vier dagen! Ik wil er wel een jaar heen gaan, als 't moet.’

‘Dan is het goed’, zei ik. ‘Uw woord is me voldoende, daar vertrouw ik meer op dan dat een ander op de bijbel zou zweren.’ Ze glimlachte en werd rood en toen zei ik: ‘Als U er niets op tegen hebt, dan doe ik de deur op slot’.

Toen ik het had gedaan ging ik zitten en zei: ‘Houdt U nu kalm. Ik ga U de waarheid vertellen en die zal U niet meevallen, maar het kan nu eenmaal niet anders. Die ooms van U zijn uw ooms niet, het zijn een paar bedriegers. Zo, nou hebben we het ergste gehad, de rest zult U nu wel kunnen aanhoren.’

Het gaf haar natuurlijk een erge schok om dat te horen, maar ik had het ergste nu gezegd en vertelde haar verder ieder ding dat er gebeurd was. Haar ogen schoten vlammen en toen ik mijn verhaal eindigde bij het ogenblik waarop ze haar vermeende oom bij de voordeur om de hals was gevlogen, gloeide haar gezicht als een zonsondergang en ze zei: ‘Dat beest! Kom, laten we geen minuut verliezen - geen seconde! We zullen ze teren en veren en in de rivier gooien’.

‘Natuurlijk’, zei ik, ‘maar bedoelt U dat het moet gebeuren vóór dat U naar de Lothrops gaat, of...’

‘O’, zei ze, ‘ik dacht er niet aan!’ en ging weer zitten. ‘Let er maar niet op wat ik zeg, ik was zo overstuur. Ga verder, ik zal me goed houden. Zeg me maar wat ik moet doen en wàt het ook is, ik zal het doen.’

‘Nou’, zei ik, ‘het is een gevaarlijk stel, die twee bedriegers en ik kan ze nu eenmaal voorlopig niet kwijtraken, of ik wil of niet - ik vertel U liever niet waarom. Als U vertelt wat U weet, dan zou het dorp me wel uit hun klauwen redden, maar dan zou iemand anders daardoor in grote moeilijkheden geraken. Nou, dat kunnen we niet doen, hè? Natuurlijk niet. Dus kunnen we ze niet aan de kaak stellen.’

Toen ik dat zei kreeg ik plotseling een goed denkbeeld, waardoor ik en Jim misschien verlost konden worden van die oplichters en ze hier inde gevangenis krijgen. Maar daar ik met het vlot dan niet meer overdag zou kunnen varen, kon mijn plan pas 's avonds laat worden uitgevoerd.

‘Juffrouw Mary Jane’, zei ik, ‘ik zal U zeggen wat we zullen doen en dan hoeft U ook niet zo lang bij de Lothrops te blijven. Hoe ver is het daarheen?’

‘Niet helemaal vier mijlen, recht het land in.’

‘Dat is goed. Blijft U daar nu tot negen uur of halftien vanavond en laat U dan naar huis brengen. Zegt U maar dat U iets belangrijks had vergeten, Als U hier voor elf uur bent, zet U dan een kaars in dit venster. Kom ik tegen die tijd niet opdagen, dan betekent het dat ik veilig en wel vertrokken ben. Dan kunt U alles vertellen en die schurken laten gevangen nemen.’

‘Goed’, zei ze, ‘ik zal het doen.’

‘En als het me niet lukt om weg te komen en ik word ook gepakt dan moet U zeggen dat ik U alles al had verteld en me bijstaan.’

‘Daar kan je op rekenen, ik zal je bijstaan. Ze moesten eens proberen een haar van je hoofd te krenken.’

‘Als ik weg kom, dan zal ik natuurlijk niet kunnen getuigen dat die schurken uw ooms niet zijn, en dat zou ik tòch niet kunnen, al was ik ook hier. Ik kan natuurlijk zweren dat het oplichters en nietsnutten zijn en dat is altijd iets. Maar er zijn anderen die dat beter kunnen bewijzen en die men eerder zal geloven dan mij. Ik zal U zeggen hoe U die mensen kunt vinden. Geeft U me een stuk papier en een potlood. Daar - ‘De giraf van den koning, Bricksville’. Berg het op en verliest U het niet. Als de politie iets wil te weten komen van die twee, laten ze dan naar Bricksville gaan en zeggen, dat ze de mannen hebben die daar toneel hebben gespeeld. En als U om een paar getuigen vraagt, hebt U dat hele plaatsje hier vóór U het weet. En nog kokend van woede ook.’

Ik meende dat we nu alles goed hadden overlegd. ‘Laat de verkoping gewoon doorgaan’, zei ik dus. ‘Niemand hoeft toch diezelfde dag nog te betalen, omdat het op zo korte termijn gaat en ze gaan vast niet weg voor ze dat geld te pakken hebben. En de negers krijgt U ook terug, want die koop geldt natuurlijk ook niet.’

‘Zo’, zei ze, ‘dan ga ik nu ontbijten en daarna direct naar de Lothrops.’

‘Nee, dat moet U niet doen, dat zou helemaal verkeerd zijn. U moet vóór het ontbijt weggaan.’

‘Waarom?’

‘Waarom denkt U dat ik U hier weg wil hebben, juffrouw Mary?’

‘Daar heb ik eigenlijk nog niet over nagedacht. Waarom dan wel?’

‘Nou, omdat U niet iemand bent met zo'n stalen gezicht. Op uw gezicht is alles te lezen. Denkt U dat U het zou klaarspelen om uw ooms nu te ontmoeten en U een morgenzoen te laten geven, en niet...’

‘O, hou op, hou op! Ja, ik ga zo gauw mogelijk weg en ik ben blij toe. Maar dan moet ik m'n zusters met hen alleen laten.’

‘O, trekt U zich dat maar niet aan, die moeten het nog maar een poosje uithouden. Het zou er verdacht uitzien als U allemaal wegging. U moet uw zusters óók niet meer zien en niemand anders uit het dorp. Als een buurman U zou vragen

hoe uw ooms het vanmorgen maken, zou de uitdrukking van uw gezicht misschien iets verraden. Nee, gaat U maar meteen weg, ik zal het met iedereen wel klaarspelen. Ik zal juffrouw Susan zeggen dat ze de groeten van U aan uw ooms moet overbrengen en dat U voor de verandering eens naar vrienden bent gegaan en dat U vanavond of morgen vroeg terug bent.'

'Dat ik naar vrienden ga, kunnen ze zeggen, maar ik wil niet dat ze de groeten van me doen.'

'Goed, dan doen we dat niet', zei ik kalmerend. Ik zou haar maar in dat geloof laten, wat niet weet, wat niet deert. 'Maar dan is er nog iets - die tas met geld.'

'Ja, die hebben ze te pakken en ik schaam me als ik er aan denk hoe dat gebeurd is.'

'Nee, maar nu vergist U zich. Die hebben ze niet.'

'Niet? Wie heeft haar dan?'

'Ik wou dat ik het wist, maar ik weet het niet. Ik had haar van hen gestolen om haar aan U te geven en ik weet ook waar ik haar heb verstopt, maar ik weet niet of zij daar nog is. Het spijt me erg, heus! Ik heb gedaan wat ik kon, eerlijk waar. Ik werd bijna gesnapt en toen moest ik hem op de eerste de beste plaats verstoppen en die was niet erg goed.'

'O, je moet jezelf niet zo beschuldigen, ik wil het niet hebben. Je kon er toch niets aan doen. Waar heb je haar verstopt?'

Ik zweeg wel een minuut, ik kon het gewoonweg niet over m'n lippen krijgen om het haar te vertellen, het moest zo akelig voor haar zijn. Eindelijk zei ik: 'Ik zou het U liever niet vertellen, juffrouw Mary Jane, als U het niet erg vindt. Maar ik zal het voor U op een stukje papier schrijven en dan kan U het onderweg lezen als U wilt. Vindt U dat goed?'

'O, ja.'

Dus schreef ik: 'In de lijkkist. Daar lag het al toen U daar 's nachts zo huilde. Ik stond achter de deur en ik had zo'n medelijden met U'.

M'n ogen werden weer een beetje vochtig toen ik er aan dacht hoe alleen ze daar had gestaan, met die harteloze schurken onder haar eigen dak, om haar te bedriegen en te beroven. Toen ik haar het opgevouwen papier overhandigde zag ik dat haar ogen ook vochtig waren. Ze greep mijn hand stevig beet en zei: 'Dag, m'n jongen, ik zal precies doen wat je me gezegd hebt en als ik je niet meer terug zie, dan zal ik je toch nooit vergeten. Ik zal heel vaak aan je denken en ik zal voor je bidden ook' - en toen was ze verdwenen.

Voor me bidden! Ik wed dat als ze me beter kende, ze die

taak wel wat zwaar zou hebben gevonden. Maar ik geloof dat ze het toch gedaan zou hebben - zo was ze nu eenmaal.

Niemand had Mary Jane zien vertrekken. Ik zocht Susan en de hazenlip op en vroeg ze: 'Hoe heten die mensen aan de andere kant van de rivier, waar jullie soms allemaal naar toe gaan?'

'Er zijn er zo veel, maar we gaan het meest naar de Proctors.'

'Dat is de naam', zei ik, 'ik had het bijna vergeten. Juffrouw Mary Jane heeft me gevraagd om U te zeggen dat ze er in een vreselijke haast is heengegaan - er is iemand ziek.'

'Wie is er ziek?'

'Ik weet het niet precies meer, ik geloof dat het...'

'Lieve help, ik hoop niet dat het Hanna is?'

'Het spijt me', zei ik, 'maar die was het juist wel.'

'Hoe is het mogelijk! Ze was verleden week nog zo goed. Is het erg met haar?'

'Erg is nog te weinig gezegd. Ze hebben de hele nacht bij haar gewaakt en ze denken dat ze het niet lang meer zal maken.'

'Het is haast niet te geloven. Wat mankeert haar?'

Ik kon zo gauw niets bedenken en zei maar het eerste dat in m'n hoofd opkwam en dat was: 'De bof'.

'De bof! Daar hoef je toch niet bij te waken?'

'O, nee! Maar met dit soort bof dan toch wel. Het is een nieuw soort, zei juffrouw Mary Jane.'

'Wat bedoel je met een nieuw soort?'

'Omdat het samengaat met andere ziektes.'

'Wat voor ziektes?'

'Nou, de mazelen en kinkhoest en belroos en tering en geelzucht en hersenkoorts en ik weet al niet wat.'

'En dat noem je de bof?'

'Ja, omdat het de bof is. Daar begint het mee.'

'Wat een onzin. Een mens zou z'n teen kunnen stoten en daarna vergif innemen en dan in een put vallen en z'n nek breken. Als er dan iemand langs komt om te vragen waaraan hij is gestorven en hij krijgt ten antwoord: 'Nou, hij heeft z'n teen gestoten'. Zou je dat gek vinden of niet? En dit geval is minstens even gek. Is het besmettelijk?'

'Besmettelijk? Hoe kunt U het vragen. Dit soort van bof verspreidt zich als vuur, als je niet oppast.'

'Ik vind het verschrikkelijk', zei de hazenlip. 'Ik ga het aan oom Harvey en...'

‘O, ja, dat moet je doen’, zei ik. ‘Ik zou vooral geen tijd verliezen om te gaan.’

‘Heb je er soms wat op tegen?’

‘Luister eens even, misschien zijn jullie het dan wel met me eens. Je ooms moeten toch zo gauw mogelijk naar Engeland, nietwaar? En denken jullie dat ze het over zich zouden kunnen verkrijgen om jullie achter te laten en de reis alleen te laten maken? Je weet heel goed dat ze zullen wachten. En jullie oom Harvey is een predikant, nietwaar? En zou een predikant de scheepvaartmaatschappij bedriegen en Mary Jane aan boord laten gaan? Nee, je weet dat hij dat niet zou doen. Wat zal hij dan wèl doen? Hij zal zeggen dat de kerk het dan zolang maar zonder hem moet stellen, en dat zijn nicht voor gaat, die aan het gevaar is blootgesteld die verschrikkelijke pluribus-unum bof te krijgen en dat het zijn plicht is hier drie maanden te blijven om af te wachten of ze het ook zal krijgen. Maar wat geeft dat, als jullie denken dat het beter is om je oom Harvey te vertellen...’

‘Ben je gek! Hier maar te zitten wachten terwijl we het in Engeland zo fijn zouden kunnen hebben!’

‘Ja, maar in ieder geval zou je de buren op de hoogte kunnen brengen.’

‘Moet je hem horen! Zoiets stoms heb ik nog nooit gezien. Begrijp je niet dat ze hun mond niet zouden houden? Het enige is dat we het aan niemand vertellen.’

‘Ja, misschien heb je wel gelijk.’

‘Maar we moeten oom Harvey natuurlijk wel vertellen dat ze voor een poosje is weggegaan, anders zou hij zich ongerust maken.’

‘Ja, juffrouw Mary Jane vroeg me of U dat zou willen doen. Ze zei dat U oom Harvey en oom William een zoen van haar moest geven en zeggen, dat ze aan de overkant van de rivier is bij die rijke mensen - hoe heten die nou ook weer?’

‘Je bedoelt zeker de Apthorps, nietwaar?’

‘Ja, die zijn het, ik kan maar geen namen onthouden. En dan moest U zeggen dat ze erheen is gegaan om ze te overreden dit huis te kopen omdat oom Peter dat zo graag zou hebben gehad. En ze blijft net zo lang tot ze beloven het te zullen doen en als ze niet te moe is komt ze vanavond nog thuis en anders zeker morgen vroeg. Ze zei dat jullie niets over de Proctors moesten zeggen, alleen over de Apthorps - en dat is de zuivere waarheid omdat ze er werkelijk heengaat om over het huis te spreken, dat heeft ze me zelf gezegd.’

‘Goed’, zeiden ze en gingen naar hun ooms om ze de boodschap en de kussen over te brengen.

Alles was nu goed voor elkaar. De meisjes zouden hun mond houden omdat ze graag zo gauw mogelijk naar Engeland wilden en de koning en de hertog zouden het prettiger vinden dat Mary Jane aan het werk was gegaan vóór de verkoping, dan dat ze in de buurt van dokter Robinson was gebleven. Ik voelde me erg tevreden, ik vond dat ik het netjes had opgeknapt - Tom Sawyer had het niet beter kunnen doen.

De verkoping vond 's middags in de open lucht plaats. Alles werd verkocht, behalve een beetje oude rommel die op de achterplaats lag. En dat moest van den koning met alle geweld ook nog weg - ik heb nog nooit zo'n inhalige, oude hyena gezien. Nou, terwijl ze er mee bezig waren, legde er een stoomboot aan en een paar minuten later naderde er een joelende en lachende mensenmenigte. Dichtbij gekomen riepen ze: ‘Hier heb je nog een paar erfgenamen van Peter Wilks! Kiest nu, mensen, kiest! Wie wed er op het éne paar en wie op het andere!’

Hoofdstuk XXVIII.

Ze brachten een oude heer en een jongere mee, die er erg aardig uitzagen. De jongere droeg zijn arm in een doek. En de mensen adie ze vergezelden, schreeuwden en lachten aan één stuk door. Ik begreep het grappige er niet van en ik denk, dat de koning en de hertog het helemaal niet grappig vonden. Ik dacht dat ze wel bleek zouden zien, maar nee hoor, het leek er niet op. De hertog liet niet blijken dat hij maar iets vermoedde van wat er gebeurd was en liep, aldoor z'n goe-goe-geluidjes uitstotend, schijnbaar gelukkig en tevreden rond. En de koning keek op de nieuw-aangekomenen neer alsof hij pijnlijk was getroffen dat er zoveel slechtheid in de wereld bestond. Hij deed het werkelijk prachtig. Een heleboel van de aanwezigen schaarden zich om den koning heen om te laten zien dat ze aan zijn zijde stonden. De oude heer die juist was aangekomen, keek of hij er niets van begreep. Toen hij begon te spreken, hoorde ik dadelijk dat hij als een echte Engelsman sprak en niet zoals de koning, hoewel die het toch ook erg goed deed.

'Dit is een verrassing die ik niet had verwacht', begon de oude heer. 'En ik wil U dadelijk wel zeggen dat ik er op het ogenblik niet goed tegen gewapend ben, want mijn broer en ik hebben veel tegenspoed gehad. Hij heeft zijn arm gebroken en onze bagage is bij vergissing gisteravond ergens uitgeladen. Ik ben Peter Wilks broer Harvey en dit is zijn broer William, die doofstom is en die zich op het ogenblik ook niet goed met tekens verstaanbaar kan maken omdat hij maar één hand tot zijn beschikking heeft. Wij zijn wie we zeggen te zijn en over een paar dagen, als ik onze bagage terug heb, kan ik het bewijzen. Maar tot zolang zal ik niets meer zeggen en naar het hotel gaan om daar te wachten.'

Met deze woorden verlieten hij en de nieuwe stomme ons en de koning begon te lachen en wauwelde: 'Z'n arm gebroken - dat zal wel, makkelijk als je geen tekens weet te maken. En hun bagage verloren! Ook niet kwaad - en goed bedacht onder deze omstandigheden.'

Hij lachte weer en de aanwezigen met hem, behalve drie of vier of misschien wel een half dozijn. Eén ervan was de dok-

ter, een ander een heer, die er scherpzinnig uitzag, net van de stoomboot was gekomen en nu zachtjes met de dokter stond te praten. Het was Levi Bell, de advocaat, die van Louisville was teruggekeerd. Dan had je er nog één, een grote, ruwe vent, met een hese stem, die aandachtig had geluisterd naar alles wat de oude heer had gezegd en nu naar den koning stond te luisteren. Toen de koning zweeg, riep hij, met z'n schorre stem: 'Hè, zeg! Als je Harvey Wilks bent, vertel me dan eens wanneer je hier bent aangekomen?'

'De dag voor de begrafenis, vriend', zei de koning.

'Hoe laat?'

''s Avonds - een uur of twee voor zonsondergang.'

'Hoe ben je gekomen?'

'Ik arriveerde op de "Susan Powell", van Cincinnati.'

'En hoe kwam het dan dat je 's morgens op de Punt was - in een kano?'

'Ik ben 's morgens niet op de Punt geweest.'

'Dat lieg je.'

Verschillende mensen sprongen op en verzochten hem niet zo te spreken tegen een oude man, die bovendien nog predikant was.

'Stik met je predikant! Hij is een bedrieger en een leugenaar. Hij was 's morgens wel op de Punt. Ik woon daar toch, nietwaar? Nou, en ik heb hem daar gezien. Hij kwam eraan in een kano, met Tim Collins en een jongen.'

De dokter stond op en zei: 'Zou je de jongen herkennen als je hem zag, Hines?'

'Ik denk het wel, maar ik weet het natuurlijk niet zeker. Maar, kijk! Daar staat ie. Ik weet zeker dat hij het is.'

Hij wees op mij. De dokter zei: 'Buren, ik weet niet of dat nieuwe stel bedriegers zijn, maar als déze het nièt zijn, dan ben ìk een idioot. Dat wil ik alleen maar even zeggen. Ik vind dat we verplicht zijn om te zorgen dat ze hier blijven tot we het zaakje hebben onderzocht. Ga mee, Hines, gaan jullie allemaal mee. We zullen met die twee heren naar de herberg gaan en ze met het andere stel confronteren en ik denk dat we dan toch wel ièts zullen ontdekken.'

Dat was me wat voor de menigte, hoewel misschien niet voor de partij van den koning. Het begon te schemeren toen we op weg gingen. De dokter hield mijn hand vast, hij was vriendelijk genoeg, maar hij liet me geen ogenblik los.

We gingen naar een grote kamer in het hotel, er werden kaarsen aangestoken en daarna werd het nieuwe paar gehaald.

‘Ik wil die twee mannen niet te hard vallen’, zei de dokter, ‘maar ìk voor mij geloof dat het bedriegers zijn en dan is het best mogelijk dat ze medeplichtigen hebben waar wij niets vanaf weten. Als dat zo is, dan konden die er wel eens vandoor gaan met die tas met goud. Als die twee mannen geen bedriegers zijn, dan zullen ze er zeker niets op tegen hebben dat geld te laten halen en het ons in bewaring te geven tot ze bewezen hebben wie ze zijn. Is dat niet zo?’

Iedereen was het daarmee eens. Ik vond dat het edele paar nu aardig in het nauw was gedreven, maar de koning keek alleen maar bedroefd en zei: ‘Heren, ik wenste wel dat ik het geld had, want niets zou mij liever zijn dan een eerlijk onderzoek, waarbij ik me zou kunnen schoonwassen van de verdenking die op me rust. Maar helaas! ik heb het geld niet meer, als U wilt kunt U iemand sturen om het te onderzoeken.’

‘Waar is het dan?’

‘Toen mijn nicht het mij gaf om het voor haar te bewaren verborg ik het in de stromatras van mijn bed, daar ik het niet de moeite waard vond het voor die paar dagen naar de bank te brengen. Ik dacht dat het veilig was, daar ik niet gewend ben aan negerbedienden en dacht dat ze even eerlijk waren als onze Engelse. Maar de negers stalen het de volgende morgen en toen ik ze verkocht, had ik het geld nog niet gemist, zodat ze ermee vandoor zijn gegaan. Mijn bediende kan er U alles van vertellen, mijne heren.’

De dokter en verscheidene anderen zeiden: ‘Onzin!’ en ik zag dat er niemand was die het verhaal helemaal geloofde. Eén man vroeg me of ik de negers het had zien stelen en ik zei: ‘Nee, maar ik had ze wel uit de kamer zien sluipen, maar er verder niets bij gedacht’. Meer vroegen ze me niet.

Toen vroeg de dokter me ineens: ‘Ben je ook Engels?’

Ik zei ‘ja’ en hij en nog een paar lachten.

En toen begon het onderzoek pas goed, en het duurde uren en uren en niemand scheen aan eten te denken en het werd steeds ingewikkelder. Ze ondervroegen den koning, en toen den ouden heer en iedereen die wilde, moest wel zien dat de éne stond te liegen en de andere de waarheid sprak. En eindelijk moest ik vertellen wat ik wist. De koning gaf me een blik waardoor ik wel begreep wat me te wachten stond als ik zijn partij niet koos. Ik vertelde over Sheffield en over het leven daar en van alles over de Engelse Wilksen, maar het duurde niet lang of de dokter begon te lachen en Levi Bell zei: ‘Ga maar zitten, jongen en doe maar verder geen moeite.

Ik denk dat je niet gewend bent om te liegen, erg handig doe je het niet.'

Toen zei de dokter: 'Als jij er maar van het begin af aan bij was geweest, Levi Bell...'

De koning onderbrak hem, strekte de hand uit en zei: 'Wat, bent U de vriend van mijn arme, gestorven broeder, waar hij zo dikwijls over schreef?'

De advocaat en hij schudden elkaar de hand en de advocaat glimlachte en keek verheugd en daarna spraken ze een poosje zachtjes met elkaar.

Tenslotte zei de advocaat: 'Dat zal de zaak regelen. Schrijft U en uw broer even een volmacht die ik kan meesturen, dan weten ze dat het in orde is'.

Er werd papier en inkt gehaald en de koning zette zich, met de tong uit de mond aan het werk en krabbelde iets op het papier. Toen gaf hij de pen aan den hertog en voor het eerst zag ik den hertog bleek worden. Maar hij nam de pen en schreef ook enige woorden. Toen wendde de advocaat zich tot den nieuwen, ouden heer en zei: 'Wilt U en uw broer ook een paar regels schrijven en met uw naam ondertekenen?'

De oude heer schreef, maar niemand kon het lezen. De advocaat keek uiterst verbaasd en zei: 'Nu, daar begrijp ik niets van'. Hij haalde een stapeltje oude brieven uit z'n zak en vergeleek die, telkens weer, met 't schrift van den ouden man. Toen zei hij: 'Deze brieven zijn van Harvey Wilks en hier heb je de handschriften van die twee. Iedereen kan zien dat zìj die brieven niet hebben geschreven' (de koning en de hertog stonden beteuterd te kijken, toen ze merkten hoe de advocaat ze had beetgenomen) 'en hier is 't handschrift van dezen ouden heer en iedereen kan makkelijk zien dat hìj ze ook niet heeft geschreven - ja, die krabbels lijken zelfs nauwelijks op een handschrift. Nu heb ik hier enige brieven van...'

De nieuwe oude heer onderbrak hem: 'Laat U het mij alstublieft verklaren. Niemand kan mijn schrift lezen dan mijn broer hier - daarom copieert hij alles voor me. Het is zijn schrift dat U daar hebt, niet het mijne.'

'Wel, het is me een ingewikkelde geschiedenis. Ik heb hier ook nog brieven van William zelf, als U hem wilt vragen een paar regels te schrijven, dan kunnen we het schrift verge...'

'Hij kan niet met zijn linkerhand schrijven. Als hij zijn rechterhand kon gebruiken dan zou U zien dat hij z'n eigen brieven schreef en de mijne ook. Bekijkt u ze alstublieft, U zult zien dat ze door dezelfde hand zijn geschreven.'

De advocaat deed het en zei: ‘Ik geloof dat het zo is, het schrift lijkt in ieder geval zeer veel op elkaar, ik heb daar vroeger niet zo op gelet. Jonge, jonge, jonge! Ik dacht dat we nu op het goede spoor waren en nu is het alweer mis. Maar één ding is in ieder geval bewezen - die twee daar zijn geen van beiden Wilksen’ - en hij wees op den koning en den hertog.

En denkt U dat die koppige, oude gek het nu opgaf? Nee hoor! Hij zei dat William een echte grappenmaker was en dat hij dadelijk al had vermoed dat hij weer één van z'n grapjes ging uithalen toen hij een pen in z'n hand kreeg; hij had heel anders geschreven dan gewoonlijk. En hij wauwelde maar voort tot hij zelf begon te geloven wat hij zei.

Maar de nieuwe oude heer onderbrak hem en zei: ‘Ik dacht ineens aan iets. Is hier iemand aanwezig die heeft geholpen bij het afleggen van mijn broer?’

‘Ja’, zei iemand, ‘ik en Ab Turner hebben het gedaan. We zijn allebei hier.’

Toen wendde de oude man zich tot den koning en zei: ‘Misschien kan deze heer me dan vertellen wat er op zijn borst was getatoueerd’.

‘Daar kan hij zich niet meer uitredden’, dacht ik bij mezelf. Maar geloof dat maar niet. Glimlachend zei hij: ‘Nu denkt U zeker dat U me te pakken hebt, nietwaar? Maar ik kan uw vraag beantwoorden, mijnheer. Het is een kleine pijl en men moet heel goed kijken om het te zien. Wat hebt U daarop te zeggen, hè?’

‘Daar - U hebt het gehoord!’, zei de andere oude heer tegen Ab Turner en z'n maat. ‘Hebt U iets dergelijks op Peter Wilks' borst gezien?’

Beiden zeiden tegelijk: ‘Nee, daar hebben we niets van gezien’.

‘Nu’, zei de oude heer, ‘maar wat je wel hebt gezien was een kleine P, en een B, en een W, met streepjes er tussen in. Hij schreef het op een stuk papier, zo: P-B-W. Is dat het niet wat U hebt gezien?’

Beide mannen zeiden: ‘Nee, we hebben helemaal niets gezien’.

Langzamerhand waren de mensen niet meer te houden en nu begonnen ze te schreeuwen: ‘Het zijn allemaal oplichters, het hele zooitje! Laten we ze onderdompelen! Laten we ze op de stok rijden!’ en allen schreeuwden door elkaar en er was een verschrikkelijk lawaai. Maar de advocaat sprong op de tafel en riep boven alles uit: ‘Heren - heren! Eén

woord - een enkel woordje, alstublieft! Er is nog een mogelijkheid - en dat is om het lijk op te graven en ons zelf te overtuigen.'

Dat sloeg in.

'Hoera!', riepen ze allemaal en wilden meteen op weg gaan, maar de advocaat en de dokter hielden hen terug.

'Wacht even, wacht even! Neem eerst die vier mannen en die jongen vast en laat ze meegaan.'

'Dat doen we!', werd er geroepen, 'en als we niets vinden, dan gaan we de hele bende lynchen!'

Ik was doodsbenauwd, geloof dat maar. Ik moest er niet aan denken wat er zou gebeuren als ze niets vonden.

Onderweg naar het kerkhof werd het donkerder en donkerder. Als ik maar een kans had dan kon ik mooi ontkomen, maar die grote, ruwe vent - Hines - hield me bij de pols vast en iemand had net zo goed kunnen proberen om aan Goliath te ontkomen.

Bij het kerkhof aangekomen, werd dit als het ware overstroomd door mensen, maar aan het graf bleek dat er wel honderd spaden te veel waren en dat niemand er aan had gedacht om een lantaarn mee te nemen. Men begon echter alvast te graven bij het licht van de bliksem - het was ondertussen gaan onweren - en er werd een man naar het dichtstbij zijnde huis gestuurd om een lantaarn te gaan lenen.

Het werd verschrikkelijk donker en het was beginnen te regenen en de wind gierde over ons heen. Het ene ogenblik kon men ieder gezicht van die grote menigte scherp en duidelijk onderscheiden en het andere ogenblik kon men helemaal niets meer zien.

Eindelijk hadden ze de kist opgegraven en begonnen het deksel los te schroeven en toen werd het een verschrikkelijk gedrang en geduw, omdat iedereen wilde zien. Hines deed m'n pols erg pijn, zo rukte en trok hij eraan, ik geloof dat hij mijn hele bestaan was vergeten door de opwinding van het ogenblik.

Plotseling werd het toneel fel verlicht door een geweldige bliksemstraal en tegelijkertijd riep iemand: 'Bij alle Heiligen, de tas met goud ligt op zijn borst!'

Hines gaf een kreet, evenals alle anderen. Hij liet mijn pols los om zich door de menigte te kunnen dringen, en zo gauw als ik hem *toen* smeerde, is niet te zeggen. Zodra ik bij het dorp kwam zag ik dat de straten helemaal verlaten waren, ik hoefde dus geen achterstraatjes op te zoeken, maar kon door de hoofdstraat verder rennen. Toen ik bij ons huis

kwam, keek ik of ik licht zag, maar het was helemaal donker en dat stelde me teleur, waarom weet ik eigenlijk niet. Maar juist toen ik er voorbij holde flikkerde er een licht op in Mary Jane's venster. En even later lag het huis al achter me en ik zou het nooit van m'n leven meer voor me zien. Ze was het aardigste meisje dat ik ooit had gezien en met de meeste durf.

Toen ik ver genoeg uit het dorp was keek ik uit naar een boot die ik zou kunnen lenen en zodra ik, bij het bliksemlicht, er één zag die niet aan een ketting lag, was ik er bij. Het was een kano en hij zat alleen maar met een touw vast. Het eilandje waar het vlot gemeerd lag, was nog een heel eind weg, maar ik spande me tot het uiterste in en toen ik het vlot eindelijk had bereikt, was ik zo moe dat ik het liefst was gaan liggen om uit te blazen. Dat deed ik echter niet. Terwijl ik aan boord sprong, riep ik: ‘Vooruit, Jim, maak hem los. De hemel zij dank, we zijn van hen verlost’.

Jim was zo blij, dat hij met zijn beide armen uitgestrekt op me toe kwam, maar toen ik bij het bliksemlicht een glimp van hem te zien kreeg, schoot me van schrik het hart in de keel en viel ik achterover in het water. Ik had helemaal vergeten dat hij een combinatie van koning Lear en een verdronken Arabier was. Jim viste me er weer uit en wilde me omhelzen en zegenen en weet ik wat al niet. Hij was zo blij dat hij me terug zag, en dat we den koning en den hertog kwijt waren. Maar ik zei: ‘Vooruit nou - bewaar het voor het ontbijt, bewaar het maar allemaal voor het ontbijt. Los en varen!’

In een ogenblik tijds waren we dan ook op weg en gleden de rivier af. Het was zo fijn om vrij te zijn en weer alleen met z'n beiden op die grote rivier te drijven, met niemand om ons heen die het ons lastig maakte. Ik kon het niet laten, van plezier ging ik huppelen en rondspringen en toen ik drie keer het vlot was rond geweest hoorde ik een geluid dat ik maar al te goed kende. Ik hield de adem in om te luisteren en bij de volgende bliksemstraal zag ik het ook. Daar kwamen ze aan! - ze roeiden uit al hun macht. Het waren de koning en de hertog.

Ik liet me op de planken neervallen en had de grootste moeite om niet te huilen.

Hoofdstuk XXIX.

Toen ze aan boord waren, kwam de koning op me af, schudde me bij mijn kraag en zei: ‘Proberen ons kwijt te raken, hè vlegel? Dus je hebt genoeg van ons gezelschap, hè?’

‘Nee, Uwe majesteit’, zei ik, ‘heus niet, Uwe majesteit!’

‘Vertel me dan eens wat dit betekent, of ik zal je binnenste buiten keren.’

‘Ik zal U alles vertellen, eerlijk! De man die me vasthield, was erg aardig tegen me, het speet hem dat hij een jongen zo in gevaar zag en toen iedereen zo verrast was toen het goud werd gevonden, liet hij me los en zei dat ik moest maken dat ik wegkwam, anders zouden ze me vàst ophangen. Het gaf toch niets of ik al bleef en ik had geen zin om te worden opgehangen. En daarom zei ik tegen Jim dat hij moest voortmaken en ik zei dat ik bang was dat U en de hertog al dood waren en ik vond het erg naar en Jim ook en ik was vreselijk blij toen ik U zag aankomen, vraagt U maar aan Jim of het niet waar is.’

Jim zei dat het waar was en de koning zei tegen hem, dat hij z'n mond moest houden en tegen mij zei hij: ‘O ja, dat lijkt me erg waarschijnlijk!’ En hij schudde me weer heen en weer en zei dat hij er over dacht om me te verdrinken.

Maar de hertog zei: ‘Laat die jongen met rust, ouwe idioot! Wat zou jij gedaan hebben? Heb jij soms naar hem gevraagd toen je ontsnapte? Ik kan me er niets van herinneren.’

Toen liet de koning me los en begon het hele dorp en iedereen die er in was te vervloeken.

Maar de hertog zei: ‘Begin maar eerst bij jezelf, jij bent de oorzaak van alles. Vanaf het begin heb je alleen maar stommiteiten uitgehaald, behalve toen je zo kalm voor de dag kwam met het verhaal van die blauwe pijl. Dat heeft ons tenminste gered, daarom zijn we naar het kerkhof gegaan. En dat goud heeft ons een nog groter dienst bewezen, want als die idioten er niet zo op afgestormd waren om het te zien, hadden we geen kans gehad om hem te smeren en dan zouden we vannacht een das om hebben gehad.’

Ze zwegen een tijd lang en schenen na te denken. Toen zei de koning afwezig: ‘Hm, en wij dachten dat de negers het hadden gestolen’.

Ik kromp in elkaar van schrik.

‘Ja’, zei de hertog sarcastisch, ‘dat dachten wìj.’

Na wel een halve minuut te hebben gezwegen teemde de koning: ‘Tenminste - ìk dacht het’.

De hertog antwoordde op dezelfde toon: ‘Integendeel - ìk dacht het’.

De koning blies zich op van kwaadheid en zei: ‘Wat bedoel je, Bilgewater?’

‘Als we het dáárover hebben, dan mag ik misschien wel vragen wat jìj bedoelde’, zei de hertog.

‘Hoe zou ìk dat weten’, zei de koning, erg sarcastisch, ‘misschien sliep je en wist je niet wat je deed.’

De hertog stoof op en zei: ‘O, hou op met die komedie. Denk je dat je een idioot voor je hebt? Geloof je nou heus dat ik niet weet wie dat geld in de kist heeft gestopt?’

‘Zeker geloof ik dat je het weet - want je hebt het zelf gedaan.’

‘Dat lieg je!’ - en de hertog vloog hem naar de keel.

‘Hou je handen thuis!’, riep de koning. ‘Laat m'n keel los - ik neem m'n woorden terug.’

‘Als je eerst bekent dat jij het geld daar hebt gestopt en dat het je bedoeling was om mij te laten schieten en het later op je ééntje te gaan opgraven.’

‘Wacht nog één minuutje, hertog - als je me eerlijk verzekert dat jij het geld daar niet hebt verstopt, dan zal ik je geloven en alles terugnemen wat ik heb gezegd.’

‘Jij oude schurk, ik heb het niet gedaan en dat weet je heel goed!’

‘Nou, ik geloof je. Maar zeg me alleen maar één ding en wordt nou niet weer kwaad - was jij ook niet van plàn om het geld te gappen en te verbergen?’

De hertog dacht even na en zei toen: ‘Wat doet het er toe, ik hèb het in ieder geval niet gedaan. Maar jij wou het niet alleen doen, maar je hebt het gedaan ook.’

‘Ik mag doodvallen als ik het heb gedaan, hertog, en dat is de waarheid. Ik wil niet zeggen dat ik het niet van plan was, maar jij - ik bedoel - iemand anders is me voor geweest.’

‘Dat lieg je! Jij hebt het gedaan en je zal bekennen dat je het gedaan hebt, of...’

De koning begon benauwde gorgelgeluiden te maken en zei toen hijgend: ‘Genoeg! - Ik beken!’

Ik was erg blij hem dat te horen zeggen, ik voelde me er heel wat geruster door.

Hoofdstuk XXX.

We durfden ons dagenlang in geen enkele plaats meer te laten zien, maar eindelijk dachten de oplichters dat we wel buiten gevaar waren en begonnen ze in de dorpen hun streken weer uit te halen. Ze hadden echter nergens geluk mee en bezaten langzamerhand geen cent meer.

Ze trokken zich nu vaak in de wigwam terug en praatten lang en vertrouwelijk met elkaar. Jim en ik begonnen ons onbehagelijk te voelen, we dachten dat ze misschien plannen maakten om ergens te gaan inbreken. We besloten dat we daar in geen geval iets mee te maken wilden hebben en dat we, bij de geringste gelegenheid die zich bood, zouden uitknijpen en hen achter laten. Nu, op een ochtend verborgen we het vlot op een veilige plaats even voorbij een dorpje, genaamd Pikesville, ende koning ging aan land en zei dat we op hem moesten wachten en als hij 's middags nog niet terug was, dan was het in orde en dan moesten de hertog en ik ook komen.

De hertog was in een slecht humeur; we konden hem niets naar de zin maken en hij mopperde aan één stuk door. Er was vast en zeker iets gaande. Ik was blij toen het middag werd en de koning niet kwam opdagen. Ik en de hertog gingen op weg naar het dorp en keken daar overal uit naar den koning. En eindelijk vonden we hem in de achterkamer van een klein kroegje. Hij was stomdronken en een stelletje leeglopers waren hem aan het plagen. Hij schold en vloekte en kon niet meer op z'n benen staan. De hertog begon hem voor alles wat lelijk was uit te maken en de koning diende hem uitstekend van antwoord. Toen ze goed bezig waren maakte ik me stilletjes uit de voeten, en eenmaal buiten holde ik als een haas de weg langs de rivier af. Nu hadden we onze kans en ik bedacht me al dat het lang zou duren voor ze mij en Jim zouden terugzien. Buiten adem, maar vol vreugde kwam ik bij het vlot aan. Ik riep uit de verte al: ‘Maak hem los, Jim, we zijn ze kwijt!’

Maar er kwam geen antwoord en uit de wigwam kwam ook niemand te voorschijn. Jim was weg! Ik schreeuwde en schreeuwde en liep alle kanten uit, maar het gaf niets - oude Jim was verdwenen. Toen ging ik zitten en huilde, ik kon er

niets aan doen. Maar ik bleef niet lang zitten. Ik liep de weg op en dacht er over na wat ik nu moest doen. Al gauw kwam ik een jongen tegen en ik vroeg hem of hij een neger had gezien, zo en zo gekleed.

'Ja', zei hij.

'Waar ergens?', vroeg ik.

'Bij Silas Phelps, twee mijlen hier vandaan. Hij was een weggelopen neger en ze hebben hem gepakt. Zocht je hem?'

'Reken maar van niet. Ik kwam hem een uur of twee geleden in de bossen tegen en hij dreigde me de keel door te snijden als ik een woord zei en ik moest blijven waar ik was - en dat heb ik ook gedaan, ik dorst me niet te verroeren.'

'Nou', zei hij, 'je hoeft nu niet meer bang te zijn, ze hebben hem. Hij kwam ergens uit het Zuiden vandaan.'

'Goed dat ze hem te pakken hebben.'

'Reken maar! En tweehonderd dollar beloning. 't Is gevonden geld.'

'Ja, dat is het - en ik had het kunnen verdienen als ik groot genoeg was geweest, ik heb hem het eerst gezien. Wie heeft hem gevangen?'

'Een ouwe kerel - een vreemdeling - en hij heeft z'n recht op de beloning voor veertig dollar verkocht, omdat hij de rivier op moest en niet kon wachten.'

'Misschien is er iets niet mee in de haak dat hij het zo goedkoop heeft laten gaan.'

'Nee hoor, het was helemaal in orde. Ik heb het strooibiljet zelf gezien. Hij staat er precies op beschreven en de plantage vanwaar ie is weggelopen staat er ook op, ergens in New Orleans. Nee, daar is geen twijfel aan, dat klopt als een bus.'

Ik ging weer naar het vlot. In de wigwam zat ik over alles na te denken, het hielp niet veel, ik wist niet wat te doen. Na alles wat we voor die schurken hadden gedaan, speelden ze Jim zo'n gemene streek, dat hij voor z'n hele leven weer een slaaf zou zijn en bovendien nog tussen vreemden. En dat allemaal voor veertig dollar.

Dan zou het eigenlijk veel beter voor Jim zijn dat hij thuis in slavernij was, in de buurt van zijn familie. Ik zou juffrouw Watson kunnen schrijven waar haar neger zich bevond en daardoor de zonde dat ik hem had geholpen weg te lopen, weer goed maken. Maar toen moest ik er aan denken hoe lang we nu al samen waren geweest en ik zag Jim voor me en hoe we samen praatten en zongen en lachten. En ik dacht er aan, hoe hij me liet doorslapen als het eigenlijk mijn beurt was om de wacht te houden en hoe blij hij was geweest toen ik uit de

mist terugkwam. En hij was zo dankbaar en zei altijd dat ik de beste vriend was, die ouwe Jim ooit in de wereld had gehad. Nee, ik kon die brief niet schrijven - ik zou proberen om Jim weer terug te stelen en uit de slavernij te redden. Het was erg slecht van me, maar ik was nu eenmaal in slechtheid opgevoed en andere mensen niet.

Toen ging ik overleggen hoe ik het zou klaarspelen en eindelijk bedacht ik een plan dat me wel goed toeleek. Daarna nam ik de ligging op van een bebost eiland dat ik een eindje de rivier af zag liggen en zodra het donker begon te worden ging ik er met het vlot heen. Ik sliep de hele nacht door en stond op voor het nog licht was. Ik ontbeet en trok daarna m'n beste kleren aan, maakte een bundel van één en ander en ging met de kano aan land. Ik landde een eindje voorbij de plek waar ik dacht dat Phelps ongeveer woonde. Mijn bundel verstopte ik in het bos, toen laadde ik stenen in de kano en liet haar zinken op een plek die ik makkelijk weer kon vinden, dicht bij een kleine zaagmolen.

Toen liep ik de weg op en bij de molen gekomen, zag ik er ‘Phelps' Zaagmolen’ op staan en toen ik langs de boerderijen kwam, die een paar honderd meter verder lagen hield ik m'n ogen goed open, maar ik zag er niemand, hoewel het nu volslagen dag was. Maar dat kon me niet schelen, want ik wilde nu nog niemand zien - ik wilde alleen maar eens poolshoogte nemen. Volgens mijn plan wilde ik er vanuit het dorp aankomen en niet van de andere kant. Nou, de eerste man die ik in het dorp zag was de hertog. Hij was juist bezig een affiche aan te plakken voor de bekende drie toneeluitvoeringen. Ze durfden, hoor, die oplichters! Ik liep hem bijna tegen het lijf, het was me niet mogelijk om nog te ontkomen. Hij keek verbaasd toen hij me zag en zei: ‘Hallo! Waar kom jij vandaan?’ Toen zei hij dringend: ‘Waar is het vlot? - heb je het goed verstopt?’

‘Dat is juist wat ik U wou vragen, uwe genade’, zei ik.

Hij keek bezorgd en zei: ‘Waarom wil je dat aan mìj vragen?’

‘Nou’, zei ik, ‘toen ik de koning gisteravond zo zag, dacht ik dat we toch nog in lang niet terug zouden kunnen gaan en toen ging ik het dorp eens in. En toen vroeg een man me of ik hem voor tien cent wou helpen om een schaap van over de rivier te halen en dat deed ik. Maar het beest wou niet in de boot en liet zich slepen, en toen wou die man hem voortduwen en toen moest ik alleen het touw vasthouden. Maar het dier was zo sterk, rukte zich los en ging er vandoor. We moes-

ten er achteraan jagen tot we hem afgemat hadden. We kregen hem niet te pakken voor het donker was, en toen brachten we hem naar de overkant en toen ging ik naar het vlot. Toen ik daar aankwam en het vlot niet zag, dacht ik: ze hebben zeker herrie gehad en moesten er vandoor en ze hebben m'n neger meegenomen en het is de enige neger die ik op de hele wereld bezit en nu ben ik in een vreemd land en ik heb niets meer en ik weet niet hoe ik aan de kost moet komen en toen ging ik zitten huilen. Ik heb vannacht in het bos geslapen. Maar wat is er dan met het vlot gebeurd? - en met Jim, die arme Jim!'

'Ik mag hangen als ik het weet - dat wil zeggen, wat er met het vlot is gebeurd. Die ouwe gek had met een handeltje veertig dollar verdiend, maar in de kroeg is ie alles weer kwijt geraakt en toen ik hem eindelijk 's avonds mee naar huis kreeg en zag dat het vlot was verdwenen, zeiden we: 'Dat kleine beest heeft ons vlot gestolen'.

'Maar ik zou m'n neger toch niet in de steek laten? De enige neger die ik in de wereld bezit, en m'n enige bezit.'

'Daar hebben we helemaal niet aan gedacht. Ik geloof dat we zijn gaan denken dat het ònze neger was, ja, dat dachten we - en we hebben narigheid genoeg door hem gehad. Waar zijn die tien cent? Geef op, ik heb de hele dag nog geen druppel geproefd.'

Ik had geld genoeg, dus ik gaf hem tien cent, maar ik smeekte hem om er wat eten voor te kopen en mij er ook iets van te geven, omdat het alles was wat ik bezat en ik sedert de vorige avond niets te eten had gehad.

Hij zweeg, maar even later draaide hij zich plotseling naar me toe en zei: 'Denk je dat die neger ons zal verraden? Ik zal hem levend villen, als hij dat doet'.

'Hoe kan hij dat nou? Is ie niet weggelopen?'

'Nee, die ouwe gek heeft hem verkocht en niet met me gedeeld en het geld is verdwenen.'

'Verkocht?', zei ik, en begon te huilen. 'Het was mìjn neger toch en mìjn geld. Waar is hij? Ik wil m'n neger terug hebben.'

'Nou, die krìjg je niet terug, begrepen? En hou nou op met snotteren! Zeg eens, jìj denkt er toch soms niet over om ons te verraden? Ik vertrouw je voor geen cent. Maar als je dat toch zou doen...'

Hij zweeg, maar ik had de hertog nog nooit zo lelijk zien kijken. Ik ging door met jammeren en zei: 'Ik zal niks zeg-

gen en ik heb er ook geen tijd voor. Ik wil m'n neger gaan zoeken'.

'Luister eens', zei hij, 'we moeten hier drie dagen blijven. Als jij belooft dat jij en die neger je mond zullen houden, dan zal ik zeggen waar je hem kunt vinden.'

Ik beloofde het en toen ging hij voort: 'De man die hem heeft gekocht heet Abram Foster - Abram G. Foster - en hij woont veertig mijlen het land in, op de weg naar Lafayette'.

'Goed', zei ik, 'daar kan ik in drie dagen komen. En ik ga er vanmiddag al heen.'

'Nee, dat doe je niet. Je gaat ogenblikkelijk en je blijft onderweg neet treuzelen. En zorg dat je je mond houdt, anders krijg je het met ons te doen.'

Dat was nu precies wat ik hem had willen laten zeggen. Ik wou vrij zijn.

'Nou, hoepel op', zei hij, 'en je kan aan die Foster vertellen wat je maar wil. Misschien kan je hem er van overtuigen dat Jim je neger is - er zijn van die idioten die niet naar bewijzen vragen. Schiet nu maar op, maar denk er aan dat je onderweg je mond houdt.'

En dus liep ik recht het binnenland in. Ik keek niet om, maar ik voelde dat hij me nakeek, maar dat kon niet lang duren. Ik liep wel een mijl het land in en ging toen, met een omweg door de bossen, terug naar Phelps. Ik dacht dat ik maar beter geen tijd meer kon verliezen, omdat ik Jim wou verhinderen te spreken tot die kerels goed en wel weg waren. Ik wilde geen last met dat soort krijgen. Ik had meer dan genoeg van ze en wilde er liefst voorgoed van verlost zijn.

Hoofdstuk XXXI.

Toen ik daar aankwam heerste er een stilte als op een Zondag. Het werkvolk was op het land bezig en de lucht was vervuld van het zoemen van kevers en vliegen.

Phelps bezat één van die kleine katoenplantages die allemaal op elkaar lijken. Op het omheinde erf stond een groot dubbel blokhuis voor de blanken. De keuken, die er naast lag, was door een breed overdekt pad met het huis verbonden. Een bakoven en drie negerhutten stonden op een rij achter de keuken. Wat verder weg stond een kleine hut tegen de omheining. Bij de keuken lag een hond in het zonnetje te slapen, hier en daar lagen er nog meer. In een hoek stonden drie bomen en nog ergens bij de omheining wat bessenstruiken. Buiten de omheining was een tuin en een veldje met watermeloenen en daarachter had je de katoenvelden en weer daarachter de bossen.

Ik klom over de omheining en liep op de keuken toe. Ik had geen bepaald plan gemaakt, maar liet het maar aan de Voorzienigheid over om me de juiste woorden in de mond te leggen als dat nodig was. Ik had gemerkt dat de Voorzienigheid dat altijd deed, als ik me er maar niet mee bemoeide.

Toen ik ongeveer halfweg was stond eerst de ene hond op en toen een andere en kwamen op me af en natuurlijk bleef ik staan en maakte geen beweging meer. En wat een lawaai ze maakten! Er waren er langzamerhand wel vijftien en er kwamen er steeds meer bij, van over de omheining en uit allerlei hoeken en gaten.

Een negervrouw kwam uit de keuken te voorschijn met een deegrol in de hand. ‘Koest Tige! koest Spot! koest jij!’, riep ze en gaf dan de één een mep en dan de ander, waarna ze jankend afdropen en de rest volgde. Maar het volgende ogenblik kwamen ze kwispelstaartend terug en probeerden goede vrienden met me te worden, honden zijn zo kwaad niet.

En toen kwam er een blanke vrouw het huis uitlopen met twee kinderen achter zich aan. Ze lachte over haar hele gezicht en zei: ‘Jij bent het toch eindelijk! - nietwaar?’

En voor ik het wist had ik ‘Ja’, gezegd.

Ze pakte en omhelsde me en greep toen m'n beide handen

en de tranen liepen haar over de wangen en ze scheen me maar niet genoeg te kunnen omhelzen en ze zei aldoor maar: ‘Je lijkt niet zoveel op je moeder als ik had gedacht, maar wat geeft dat, ik ben zó blij dat ik je zie! Jonge, jonge, ik zou je wel kunnen opeten! Kinderen, dit is je neefje Tom - geef hem eens de hand’.

Maar ze verstopten zich achter haar rokken en staken de vingers in de mond.

Toen ging ze voort: ‘Lize, vlug, geef hem eens een lekker ontbijt - of heb je op de boot ontbeten?’

Ik zei dat ik het op de boot al had gehad. Toen nam ze me bij de hand en ging op het huis toe en de kinderen achter ons aan. In de kamer moest ik in een gemakkelijke stoel gaan zitten en zij nam op een bankje voor me plaats en hield m'n beide handen vast.

‘Nu kan ik je eens goed aankijken en geloof maar dat ik daar al die jaren naar verlangd heb! We verwachtten je al sedert een paar dagen. Hoe komt het dat je zo laat bent? - Boot vastgezeten?’

‘Ja, mevrouw... ze...’

‘Je moet tante Sally tegen me zeggen. Waar zat ze vast?’

Ik wist niet wat ik moest zeggen, omdat ik niet wist of ik de rivier was op- of afgekomen en dan zou het me nog niet geholpen hebben, want ik kende de namen van de zandbanken niet. Dus moest ik er één bedenken óf die waar we op vastgelopen waren vergeten.

Toen kreeg ik een idee: ‘Het vastlopen was zo erg niet, maar er is een cylinder gesprongen’.

‘Lieve help! Is er iemand gewond?’

‘Nee mevr... Een neger gedood.’

‘Nou, dat is een geluk, er worden wel eens mensen bij gewond. Je oom is iedere dag naar het dorp geweest om je te halen. Je moet hem zijn tegengekomen, heb je niemand gezien..., oudachtig man, met een...’

‘Nee, ik heb niemand gezien, tante Sally. De boot legde heel vroeg aan en ik heb m'n bagage achtergelaten en ben eens gaan rondkijken om niet zo vroeg hier aan te komen.

‘Aan wie heb je je bagage gegeven?’

‘Aan niemand.’

‘Maar kind, het zal worden gestolen!’

‘Niet waar ik het verstopt heb.’

‘Hoe kwam je op de boot zo vroeg aan een ontbijt?’

Ik bevond me op glad ijs, maar ik zei: ‘De kapitein zag me staan en vond dat ik beter eerst wat kon eten voor ik weg-

ging. Hij nam me mee in de kajuit en gaf me van alles.'

Ik voelde me hoe langer hoe minder op m'n gemak. Ik zat er aldoor aan te denken hoe ik de kinderen alleen te pakken kon krijgen om ze te kunnen uithoren en te ontdekken wie ik nu eigenlijk was. Maar ik kreeg geen kans, mevrouw Phelps hield me vast.

Plotseling liepen de koude rillingen me over de rug, want ze zei: 'Nu heb je me nog niets verteld over Sis en de anderen. Ik zal m'n werk maar eens in de steek laten en dan kan je me àlles vertellen - van iedereen en hoe het met ze gaat en wat ze doen en wat je tegen me moet zeggen van ze, alles wat je maar kan bedenken'.

De Voorzienigheid had me tot nu toe bijgestaan, maar nu begon het er lelijk voor me uit te zien. Ik dacht dat er wel niets anders zou opzitten dan met de waarheid voor de dag te komen en opende m'n mond al om te beginnen, maar toen greep ze me beet en verstopte me achter het bed en zei: 'Daar komt hij aan! Doe je hoofd nog wat naar de laagte - zo is het goed. Hou je stil, ik zal hem voor de gek houden. Kinderen, jullie zeggen geen woord, hoor!'

Ik begreep dat ik niets anders kon doen dan afwachten wat er zou gebeuren.

Ik kon net een glimp opvangen van den ouden heer die nu binnenkwam, toen stond het bed in de weg. Mevrouw Phelps sprong op en zei: 'Is hij gekomen?'

'Nee', zei haar man.

'Lieve help!', zei ze, 'wat kan er toch met hem gebeurd zijn?'

'Ik begrijp er niets van', zei de oude heer, 'en ik moet zeggen dat ik me erg ongerust begin te maken.'

'Ongerust!', zei ze, 'het zal me nog gek maken! Hij *moet* gekomen zijn, je bent hem zeker misgelopen. Ik weet het zeker - er is iets dat het me zegt.'

'Maar Sally, ik kàn hem niet mislopen, dat weet je ook wel.'

'O, o, wat zal Sis zeggen! Hij *moet* gekomen zijn. Je bent hem vast misgelopen. Hij...'

'O, maak me niet ongeruster dan ik al ben. Ik begrijp er niets van, dat moet ik toegeven. Sally, het is verschrikkelijk - meer dan verschrikkelijk - er is zeker iets met de boot gebeurd.'

'Kijk eens, Silas! Daar ginds! - op de weg! - komt daar niet iemand aan?'

Hij sprong naar het raam aan het hoofdeinde van het bed

en mevrouw Phelps trok me gauw aan het voeteinde te voorschijn en toen hij zich weer omdraaide, stond ze daar stralend en glimlachend en ik stond angstig en bevend naast haar.

De oude heer staarde me aan en zei: ‘Hè, wie is dat?’

‘Wie denk je dat het is?’

‘Ik heb er geen idee van. Wie ìs het?’

‘Het is Tom Sawyer!’

Ik wist niet wat ik hoorde! Maar ik had geen tijd om verbaasd te zijn. De oude heer greep m'n hand en bleef hem aldoor schudden en tante Sally danste rond en lachte en huilde en ze vuurden vragen op me af over Sid en Mary en de rest van de familie.

Maar al waren zij ook blij, het was niets in vergelijking met mijn blijdschap. Ik voelde me of ik opnieuw was geboren, nu ik wist wie ik was. Nu, ze bleven wel twee uur aan mijn lippen hangen en eindelijk deed mijn kin pijn van het praten en ik had ze meer over mijn familie - de familie Sawyer - verteld, dan er in drie Sawyer-families kon gebeuren.

Het was een veilig gevoel om Tom Sawyer te zijn, maar toen ik een stoomboot op de rivier hoorde puffen dacht ik bij mezelf - stel je eens voor dat Tom Sawyer nu met die boot meekomt en dat hij hier plotseling komt binnenstappen en me bij m'n naam noemt voor ik hem heb kunnen waarschuwen. Dat ging natuurlijk niet, ik moest zien dat ik hem op de weg opwachtte. Dus ik zei dat ik maar eens naar het dorp zou gaan om m'n bagage te halen. De oude heer wilde met me meegaan, maar ik zei dat ik het paard best zelf kon mennen en dat hij nu geen moeite meer voor me moest doen.

Hoofdstuk XXXII.

Ik ging dus met het wagentje op weg naar het dorp en toen ik ongeveer halfweg was, zag ik een ander wagentje aankomen en er was geen twijfel aan dat Tom Sawyer er in zat. Ik hield het paard in en wachtte tot het dichterbij was gekomen en toen zei ik ‘Ho!’ en stopte het naast het mijne. Tom's mond viel open en bleef open staan, en hij slikte een paar keer als iemand die een droge keel heeft en toen zei hij: ‘Ik heb je nooit kwaad gedaan, dat weet je. Waarom kom je dan bij me spoken?’

‘Ik kom niet bij je spoken - ik ben niet dood’, zei ik.

Toen hij m'n stem hoorde, stelde dat hem wel wat gerust, maar hij was toch nog niet overtuigd.

‘Hou je me nou niet voor de gek, dat zou ik jou ook niet doen. Zeg nou, eerlijk waar, ben je geen geest?’

‘Eerlijk waar, ik ben het niet.’

‘Nou... ik... ik... nou..., dan is het natuurlijk zo. Maar begrijpen doe ik het niet. Kijk eens, ben je dan niet vermoord?’

‘Nee. Ik ben nooit vermoord - ik heb ze beduveld. Stap hier maar in en bevoel me als je me niet wilt geloven.’

Dat deed hij en toen was hij gerust en hij was zo blij om me terug te zien, dat hij niet wist wat hij moest doen. En hij wilde alles onmiddellijk horen, want het was geheimzinnig en avontuurlijk, dus echt iets voor hem. Maar ik zei, dat dat later wel kwam en dat ik hem eerst iets anders had te zeggen. En ik liet z'n koetsier wachten en reed een eindje met hem verder en vertelde hem hoe ik in de knel zat en vroeg hem wat we nu moesten doen. Hij zei dat ik hem even moest laten nadenken. En hij dacht en dacht en zei al gauw: ‘Ik heb het. Neem jij mijn koffer in jouw wagen en zeg dat ie van jou is en ga nu langzaam terug, zodat je niet eerder thuis komt dan ze je verwachten. Ik zal zorgen dat ik er een kwartier of een half uur later ben en je doet eerst maar net of je me niet kent.’

‘Goed, maar wacht eens even. Ik moet je nog iets zeggen, iets dat niemand anders weet dan ik. Er is hier een neger die ik probeer uit de slavernij te bevrijden - en z'n naam is Jim - oude juffrouw Watson's Jim.’

‘Wat! Maar Jim is...’

Hij zweeg en scheen even na te denken.

‘Ik weet wat je wil zeggen’. zei ik. ‘Je wilt zeggen dat het een vuil zaakje is. Maar wat geeft dat? Ik ben zelf niet veel bijzonders en ik ga hem stelen en ik vraag je alleen maar om er je mond over te houden. Wil je dat doen?’

Z'n ogen schitterden en hij zei: ‘Ik zal je helpen om hem te stelen!’

Nou, ik wist niet wat ik hoorde en ik moet zeggen dat Tom Sawyer een heel eind in mijn achting daalde. Maar ik kon het niet geloven. Tom Sawyer die negers zou stelen!

‘Och, klets niet’, zei ik, ‘je maakt een grap.’

‘Het is geen grap.’

‘Nou dan, grap of geen grap, denk er aan dat als je iets hoort over een weggelopen neger dat je dan nergens iets vanaf weet, en ik weet ook nergens iets vanaf.’

Toen zetten we de koffer in mijn wagen en hij ging de ene kant op en ik de andere. Maar natuurlijk vergat ik om langzaam te rijden omdat ik zo blij was en ik kwam dus veel te vroeg thuis voor die lange afstand. De oude heer stond aan de deur en zei: ‘Buitengewoon! Ik had nooit gedacht dat die merrie daartoe in staat was, ik wou dat we de tijd hadden opgenomen. En ze is helemaal niet bezweet, geen haartje. 't Is buitengewoon! Ik zou het beest nu voor geen honderd dollar weg doen, werkelijk niet, en ik had altijd gedacht dat ik blij mocht zijn als ik er vijftien dollar voor kreeg.’

Meer zei hij niet. Hij was de onschuldigste, beste, oude ziel die ik ooit had meegemaakt. Maar dat was geen wonder, want hij was niet alleen een planter, maar ook een predikant en hij had voor zijn rekening een klein kerkje en schoolgebouw op de plantage laten zetten en hij rekende nooit wat voor z'n preken en dat was het waard ook.

Ongeveer een half uur later kwam Tom's wagen voorgereden en tante Sally zag het door het venster en zei: ‘Daar komt iemand aan, ik zou wel eens willen weten wie het is. Hè, ik geloof dat het een vreemdeling is. Jimmy (dat was één van de kinderen), loop eens gauw naar Lize en laat ze een bord meer dekken’.

Iedereen liep naar de deur, want een vreemdeling krijg je niet iedere dag te zien. Tom kwam op het huis toe en de wagen reed alweer terug naar het dorp. Tom had z'n mooiste kleren aan en - publiek. Dat was echt iets voor Tom Sawyer. Het kostte hem geen moeite om iets volgens de regelen der kunst te doen. Hij kwam niet mak als een schaap aanlopen, nee, hij liep kalm en gewichtig als een ram. Toen hij voor ons

stond, nam hij heel sierlijk z'n hoed af en zei: ‘De heer Archibald Nichols, naar ik vermoed?’

‘Nee, m'n jongen’, zei de oude heer. ‘Het spijt me dat ik het moet zeggen, maar je koetsier heeft je aan het verkeerde adres gebracht, Nichols plantage is nog wel drie mijlen verder. Maar kom binnen, kom binnen.’

Tom keek eens over z'n schouder en zei: ‘Te laat - er is niets meer van hem te zien’.

‘Ja, hij is weg, mijn zoon, en kom jij nu maar binnen en eet met ons mee. Na het eten zullen we inspannen en je naar Nichols brengen.’

‘O, ik kan U onmogelijk zoveel moeite bezorgen, ik denk er niet aan. Ik zal gaan lopen, zo ver is het niet.’

‘Maar we laten je niet lopen - dat zou geen Zuidelijke gastvrijheid zijn. Kom toch binnen.’

‘Toe maar’, zei tante Sally, ‘het is helemaal geen moeite voor ons, niet in het minst. Je moet hier blijven. Het is een lange, stoffige weg, die kunnen we je niet laten lopen. En ik heb al voor je laten dekken toen ik je zag aankomen, je moet ons niet teleurstellen. Kom binnen en doe alsof je thuis bent.’

Dus bedankte Tom ze zeer hoffelijk en toen hij binnen was, zei hij dat hij uit Hicksville uit Ohio kwam en dat z'n naam William Thompson was - en toen maakte hij weer een mooie buiging.

Nou, hij praatte maar door en verzon van alles over Hicksville en iedereen die daar woonde, en ik werd een beetje nerveus, want ik vroeg me af hoe dat me uit de verlegenheid zou helpen en ineens, onder het spreken, boog hij zich voorover en gaf tante Sally een zoen vlak op haar mond. En alsof er niets gebeurd was, nestelde hij zich weer gemakkelijk in z'n stoel en praatte verder.

Maar zij sprong op, veegde haar mond met de rug van de hand af en zei: ‘Jij brutale vlegel!’

Hij keek een beetje beledigd en zei: ‘U doet me verbaasd staan, mevrouw’.

‘Wat bedoel je, jij... Wat denk je dat ik ben? Ik heb veel zin om je... en wat bedoel je er mee om me te kussen?’

‘Ik bedoelde er niets mee, mevrouw. Ik wilde U niet boos maken. Ik... ik... nou, ik dacht dat U 't prettig zou vinden.’

‘Jongen, je bent niet goed wijs! Waarom dacht je dat ik het prettig zou vinden?’

‘Nou, ik weet niet. Maar... ze... ze hebben 't me verteld.’

‘En wie je dat dan ook verteld mag hebben, die is ook gek. Ik heb nog nooit zo iets meegemaakt. Wie zijn die ze?’

‘Och - iedereen. Ze zeiden het allemaal.’

Ze had de grootste moeite om zich in te houden, haar ogen schoten vuur, haar handen bewogen zich krampachtig alsof ze hem zou willen krabben, en ze zei: ‘Wie is “allemaal?” Voor de dag met hun namen, of er zal een idioot minder op de wereld zijn’.

Hij stond op en stond verlegen met z'n hoed te draaien en zei: ‘Het spijt me, ik had dat niet verwacht. Ze zeiden allemaal dat ik U moest kussen en dat U het prettig zou vinden. Allemaal, stuk voor stuk. Maar het spijt me, mevrouw en ik zal het niet meer doen, heus niet.’

‘O, heus niet? Nou, ik zou zo zeggen van niet!’

‘Nee, ik zal het nooit meer doen. Tot U er zelf om vraagt!’

‘Tot ik je er om vraag! Zoiets heb ik nog nooit beleefd! Ik geloof dat je de grootste idioot bent die er rondloopt.’

‘Ik begrijp er heus niets van’, zei hij. ‘Ze beweerden het toch allemaal en ik dacht het ook.’ Hij keek ongelukkig rond en vestigde zijn blikken tenslotte op den ouden heer. ‘Dacht U ook niet dat ze graag een zoen van me wou hebben, mijnheer?’, vroeg hij.

‘Ik? Nee... eh... nee, ik geloof het niet.’

Toen keek hij mij aan en zei: ‘Tom, dacht je ook niet dat tante Sally me in haar armen zou nemen en zeggen: ‘Sid Sawyer...’

‘Wat!’, onderbrak ze hem, ‘jij akelige jongen, om iemand zo voor de gek te houden...’ en ze wilde hem omhelzen, maar hij weerde haar af en zei: ‘Niet voor U het me eerst gevraagd hebt.’

Ze liet geen tijd verloren gaan om het te vragen en kuste hem en knuffelde hem en daarna kreeg de oude man zijn beurt. En nadat ze wat over de verrassing heen waren gekomen, zei ze: ‘We wisten ook niet dat jij zou meekomen, we verwachtten alleen Tom maar. Sis heeft me er niets van geschreven’.

‘Het was ook de bedoeling niet, maar ik heb gezeurd en gezeurd tot ik op het laatste ogenblik mee mocht. En toen bedachten Tom en ik dit plannetje, dat hij eerst zou komen en ik me later hier als een vreemdeling zou voordoen. Maar het is gevaarlijk voor een vreemdeling om hier te komen!’

‘Nee - voor onbeschaamde bengels, Sid. Ik had je om je oren moeten slaan. Ik heb me in lang niet zo kwaad gemaakt. Maar het kan me niets schelen, ik wil nog wel honderd van die grappen verdragen, zo prettig vind ik het om je hier te hebben.’

We aten in de brede, overdekte doorgang tussen het huis

en de keuken. Er kwam genoeg voor wel zeven families op tafel en het was allemaal even lekker. Oom Silas sprak de zegen uit en hij deed er erg lang over, gelukkig kwam het eten zo heet op tafel, dat het nog nauwelijks was afgekoeld.

Er werd nog heel wat afgepraat die middag, en ik en Tom letten aldoor op of er ook iets over een weggelopen neger werd gezegd, we durfden het gesprek er niet op te brengen. Maar aan 't avondeten vroeg één van de kleine jongens: ‘Pa, mogen Tom en Sid en ik naar de voorstelling gaan?’

‘Nee’, zei de oude man, ‘ik denk niet dat er een voorstelling is, en als er wel één was, dan zou je er nog niet heen mogen gaan, omdat de weggelopen neger Burton en mij heeft verteld hoe schandelijk het is. Burton zei dat hij de mensen zou inlichten en ik denk dat ze die brutale schooiers nu al wel het dorp hebben uitgejaagd.’

Daar had je het nu al, maar ik kon het niet helpen. Tom en ik hadden samen een kamer en omdat we moe waren, zeiden we dadelijk na het avondeten goede nacht en gingen naar boven. Daar klommen we uit het raam en langs de bliksemafleider naar beneden en gingen op weg naar het dorp, want ik dacht dat wel niemand den koning en den hertog zou waarschuwen en als ik het niet deed, zouden ze zeker in moeilijkheden komen.

Onderweg vertelde Tom me hoe niemand er aan twijfelde dat ik vermoord was en dat vader spoedig daarna verdwenen was en niet meer teruggekomen, en wat een opschudding het had verwekt toen Jim was weggelopen. En ik vertelde Tom alles wat er met ons gebeurd was en toen we midden in het dorp waren gekomen - het was even over half negen - kwam er een razende menigte aan. Ze droegen brandende toortsen en gilden en schreeuwden en sloegen op potdeksels en bliezen op toeters. We sprongen op zij om ze te laten voorbijgaan, en toen zag ik dat ze den koning en den hertog schrijlings op een stang hadden gezet - dat wil zeggen, ik wist dat ze het waren, maar ze waren één massa teer en veren en hadden niets menselijks meer. Ik werd er naar van om het te zien en het speet me voor die arme schooiers en ik geloof dat ik nooit meer wrok tegen ze kan voelen. Het was vreselijk om aan te zien. Mensen kunnen toch ontzettend wreed tegen elkaar zijn.

We zagen dat we te laat waren gekomen, dus gingen we maar weer terug naar huis. Ik voelde me een beetje schuldig, hoewel ik toch niets had gedaan. Maar zo gaat het altijd, wat je ook doet, goed of kwaad, je geweten is zo onredelijk en begint altijd te spreken. Tom Sawyer vindt dat ook.

Hoofdstuk XXXIII.

We liepen een poosje zwijgend verder, tot Tom plotseling zei: ‘Wat zijn we eigenlijk stom, Huck, om daar niet eerder aan te denken. Ik wed dat ik weet waar Jim is’.

‘Heus? Waar dan?’

‘In die hut die daar zo alleen staat. Denk maar eens na. Heb je die neger niet gezien die daar met wat eten naar toe ging toen we aan tafel zaten?’

‘Ja.’

‘Waar dacht je dat dat eten voor was?’

‘Voor een hond.’

‘Dat dacht ik toen ook. Maar het was niet voor een hond.’

‘Waarom niet?’

‘Omdat er een stuk watermeloen bij was.’

‘Dat is zo - dat heb ik ook gezien. Jé, daar heb ik helemaal niet aan gedacht, dat een hond geen watermeloen eet. Soms zie je iets zonder het te zien.’

‘Ja, en die neger maakte eerst een hangslot open voor hij naar binnen ging en toen hij er uit kwam, sloot hij het weer. En hij bracht oom een sleutel toen we nog aan tafel zaten - ik wed dat het diezelfde sleutel was. Die watermeloen was voor een mens en het hangslot bewijst dat het een gevangene was, en het is niet waarschijnlijk dat er twee gevangenen zijn op zo'n plantage, waar de mensen bovendien zo goed en vriendelijk zijn. Jim is de gevangene, dat staat vast. Ik ben blij dat we het als speurders ontdekt hebben, op een andere manier zou ik het lang zo leuk niet vinden. Nu moet jij een plan ontwerpen om Jim te stelen, dan zal ik het ook doen en dan overleggen we samen en nemen wat we 't leukst vinden.’

Wat een stel hersens voor een jongen! Als ik de hersens van Tom Sawyer had, dan zou ik ze niet willen ruilen om een hertog te zijn, en ook geen matroos op een stoomboot, of een clown, of voor iets wat ik maar kon bedenken. Ik trachtte een plan te maken, maar ik begreep wel waar het goede plan vandaan zou komen. Het duurde niet lang of Tom vroeg: ‘Klaar?’

‘Ja’, zei ik.

‘Goed, laat horen.’

‘Ik dacht zo’, zei ik. ‘We kunnen er makkelijk achter komen of Jim daar zit. Ik zou morgenavond m'n kano kunnen ophalen en het vlot hierheen brengen. En de eerste de beste nacht dat het goed donker is, stelen we de sleutel uit de broekzak van je oom als hij naar bed is gegaan en zakken met het vlot de rivier af, net zoals Jim en ik het al eerder hebben gedaan. Zou dat plan niet lukken?’

‘Lùkken? Natuurlijk zou het lukken. Maar het is veel te eenvoudig, daar is niets aan. Wat heb je aan een plan waar je niks bij te doen hebt?’

Ik zei niets, want ik had niet anders verwacht, maar ik wist heel goed dat als hij met z'n plan voor de dag zou komen, die bezwaren zouden wegvallen.

En dat was ook zo. Toen hij het me vertelde zag ik direct dat het vijftien van mijn plannen waard was. Het was groots van opzet, Jim zou er ook vrij door komen en we hadden bovendien de kans dat het ons alle drie het leven zou kosten. Ik zal hier maar niet vertellen wat hij van plan was, want ik wist dadelijk wel dat hij er nog voortdurend veranderingen in zou aanbrengen. En dat deed hij ook.

Maar één ding was zeker en dat was dat Tom Sawyer het meende, en me werkelijk wilde helpen om die neger te stelen. Dat was iets dat ik niet kon begrijpen. Daar had je nu een fatsoenlijke jongen, die goed was opgevoed en die een naam had te verliezen en z'n familie thuis ook. Hij was verstandig en ontwikkeld en goedhartig, en toch verlaagde hij zich met dit zaakje mee te doen en schande over zichzelf en z'n familie te brengen. Het was haast te veel voor me en eigenlijk had ik hem dat moeten zeggen. Als een ware vriend moest ik toch trachten hem er toe te bewegen van de zaak af te zien. En ik begon er ook mee, maar hij zei dat ik m'n mond moest houden.

‘Denk je dat ik niet weet wat ik doe?’, vroeg hij. ‘Ik weet toch gewoonlijk wel wat ik doe, nietwaar?’

‘Ja.’

‘Heb ik je niet gezegd dat ik zou helpen om dien neger te stelen?’

‘Ja.’

‘Nou, dan!’

Dat was alles wat hij er over wou zeggen en het gaf toch niets om er verder over te zeuren, want als hij iets in z'n hoofd had, kon niemand hem er van afbrengen.

Toen we thuis kwamen, was het huis helemaal donker en stil. We besloten om nog even naar de hut te gaan om daar

eens poolshoogte te nemen. We gingen ook het erf over om te zien wat de honden zouden doen. Ze kenden ons al en maakten niet meer lawaai, dan waakhonden altijd doen als er 's nachts iemand in hun buurt komt. We namen de hut van alle kanten op en ontdekten aan de achterkant een vierkant venstergat, dat alleen maar met een dikke plank zat dichtgespijkerd.

'Dat gat is groot genoeg voor Jim om er door te kruipen', zei ik. 'We hoeven alleen die plank er maar af te halen.'

''t Is zo makkelijk als ik weet niet wat, veel te makkelijk! Ik hoop dat we een manier vinden die het wat ingewikkelder maakt, Huck Finn.'

'Nou dan, wat zou je er van zeggen als we hem eens uitzaagden, net zoals ik heb gedaan toen ik vermoord werd?'

'Dat lijkt er al meer op', zei hij. 'Dat is tenminste geheimzinnig en moeilijk, maar ik wed dat we wel iets kunnen bedenken dat nog twee keer zo lang duurt. Er is geen haast bij. Laten we nog eens rondkijken.'

Tussen de achterkant van de hut en de omheining was er een houten schuurtje tegenaan gebouwd. Het was even lang als de hut, maar smaller. De deur was met een hangslot gesloten. Tom vond in de buurt van een grote kookpot een ijzeren staaf en daarmee wurmde hij één van de krammen los waarmee het hangslot was bevestigd. De ketting, die er was doorgehaald viel op de grond, we openden de deur, gingen naar binen, sloten haar achter ons en staken een lucifer aan. Er was geen planken vloer in het schuurtje en er lag alleen maar wat oude, roestige rommel in, zoals schoffels, spaden en houwelen en er stond een kapotte ploeg. De lucifer ging uit en wij gingen uit het schuurtje. We duwden de kram weer op haar plaats en toen was de deur weer even goed gesloten als tevoren. Tom was in z'n nopjes.

'Zo gaat het goed', zei hij. 'Weet je wat? We zullen hem uitgraven. Dat duurt minstens een week.'

Toen gingen we naar huis en ik ging de achterdeur binnen - je hoefde alleen maar aan een leren riempje te trekken, ze sloten de deuren daar niet - maar dat was niet romantisch genoeg voor Tom Sawyer, hij moest en zou langs de bliksemafleider klimmen.

De volgende morgen waren we bij het aanbreken van de dag al op en gingen naar de negerhutten om de honden te aaien en vriendschap te sluiten met den neger die Jim z'n eten bracht - als het Jim tenminste wàs die eten kreeg. De negers hadden juist gegeten en gingen op weg naar de velden, en

Jim's neger stapelde brood, vlees en andere dingen in een pan en onderwijl werd de sleutel van het huis gebracht.

Deze neger zag er goedhartig en goedlachs uit, z'n wolharen waren in kleine plukjes gebonden. Dat was om de boze geesten af te weren. Die plaagden hem 's nachts verschrikkelijk en lieten hem allerlei vreemde dingen zien en horen. Hij vertelde zo uitvoerig van z'n moeilijkheden en wond er zich zo bij op, dat hij helemaal vergat wat hij van plan was te doen.

Toen vroeg Tom: ‘Waarvoor is dat eten? Ga je de honden voeren?’

De neger grijnsde over z'n hele gezicht en zei: ‘Ja, jongeheer Sid, één hond. En een gekke hond ook. Wil jij naar hem gaan kijken?’

‘Ja.’

Ik nam Tom terzijde en fluisterde heem toe: ‘Wil je er op klaarlichte dag ingaan? Dàt was het plan niet.’

‘Nee, dat was het niet - maar dat is het nou.’

Ik verwenste hem, maar moest wel meegaan, hoewel ik er niets voor voelde. Toen we de hut binnentraden, konden we haast niets zien, zo donker was het er. Maar Jim was er, dat was zeker en hij kon ons wèl zien, want hij riep: ‘Kijk, dat is Huck! En lieve help! is dat meneer Tom niet?’

Ik had wel gedacht dat het zo zou gaan, ik had niets anders verwacht. Ik wist niet wat we moesten doen en als ik het had geweten dan had ik het nog niet kunnen doen, want die neger riep in de hoogste verbazing uit: ‘Wel, goeie genade! Kent hij de meneren?’

We konden nu beter zien. Tom keek den neger strak en een beetje verbaasd aan en zei: ‘Wie kent wie?’

‘Nou, dit hier weggelopen neger.’

‘Dat zal wel niet. Maar hoe kom je er bij om dat te denken?’

‘Waarom ik dat denk? Zegt hij niet deze zelfde minuut dat hij jullie kent?’

Tom zei, alsof hij er niets van begreep: ‘Nou, dat is gek. Wìe zei wat? Wanneer zei hij wat? Wat zei hij?’ En doodkalm vroeg hij aan mij: ‘Heb jij iemand iets horen zeggen?’

Daar was natuurlijk maar één antwoord op: ‘Nee, ik heb helemaal niets gehoord!’

Toen nam hij Jim eens goed op alsof hij hem nooit van z'n leven gezien had en vroeg: ‘Heb jìj iets gezegd?’

‘Nee, meneer’, zei Jim, ‘ik heb niks-niet gezegd, m'neer.’

‘Geen woord?’

‘Nee, m'neer, geen enkel woordje.’

‘Heb je ons wel eens eerder gezien?’

..‘Nee, m'neer, niet dat ik weet!’

Tom wendde zich tot den neger, die angstig en verwilderd rondkeek en zei ernstig: ‘Wat is er met jou aan de hand? Waarom dacht je dat er iets gezegd werd?’

‘O, dat zijn die lelijke boze geesten en ik wou dat ik maar dood was, dat wou ik. Zij moeten mij altoos hebben en zij maken mij zo verschrikt. Zeg assieblieft niemand niks, m'neer. Oude meester Silas zal zo boos zijn, hij zegt er zijn geen boze geesten. Ik wou dat hij nou hier was - wat zou hij nou kunnen zeggen? Maar 't is altoos zo, als mensen koppig zijn, dan zijn ze koppig. Ze willen niks zien voor hunzelf en als je ze wat vertelt, dan geloven ze niks.’

Tom gaf hem een dubbeltje en beloofde dat hij aan niemand iets zou vertellen, en hij raadde hem aan nog wat meer lintjes te kopen om in z'n wolhaar te binden.

Toen keek hij naar Jim en zei: ‘Ik vraag me af of oom Silas die neger zal ophangen. Als ìk een neger te pakken kreeg die ondankbaar genoeg was om weg te lopen, dan zou ik hem zeker ophangen.’ En terwijl de neger snel naar de deur stapte om het dubbeltje te bekijken en er in te bijten, fluisterde hij Jim toe: ‘Laat nooit merken dat je ons kent. En als je 's nachts hoort graven dan zijn wij het, we gaan je bevrijden.’

Jim had net nog tijd om onze hand te grijpen en die te drukken, toen kwam de neger terug. We zeiden dat we wel eens vaker wilden komen als hij het graag had en hij zei ‘alsjeblieft’ vooral als het donker was, omdat de boze geesten hem dan het meest plaagden en dan was het beter om mensen om je heen te hebben.

Hoofdstuk XXXIV.

Het zou nog wel een uur duren voor we moesten ontbijten, en we liepen het bos in, omdat Tom zei dat we een beetje licht moesten hebben om bij te graven en dat een lantaarn tè veel licht gaf en ons misschien zou verraden. Wat we nodig hadden, was vergaan hout, dat een zachte lichtglans gaf als je het op een donkere plek neerlegde. We zochten ieder een armvol en verstopten het tussen het onkruid en gingen toen zitten om uit te rusten.

Tom zei, wat ontevreden: ‘Verduld, het gaat allemaal veel te makkelijk. En het is moeilijk om een moeilijk plan te bedenken. Er staat geen wachtpost, die onschadelijk gemaakt moet worden - d'r hóórde eigenlijk een wachtpost te staan. Er is zelfs geen hond om een slaapdrankje aan te geven. En Jim zit maar met één been aan de poot van z'n bed geketend. Alles wat je hebt te doen is die poot op te lichten en de ketting er af te laten glijden. En oom Silas vertrouwt iedereen, hij laat de sleutel aan die stomme neger brengen en stuurt niet eens iemand mee om een oogje op hem te houden. Jim had allang uit dat venster kunnen klimmen, hoewel het natuurlijk geen doen zou zijn om met een tien voet lange ketting aan je been weg te lopen. Verdikkeme, Huck, het is allemaal veel te gemakkelijk, we zullen moeilijkheden moeten beidenken. Als je alleen maar denkt aan die lantaarn. De naakte waarheid is, dat we wel moeten doen alsof het schijnsel van een lantaarn gevaarlijk zou kunnen zijn. Want we kunnen even goed met een fakkeloptocht gaan werken, als je het mij vraagt. En nu ik er net aan denk - we moeten iets vinden om een zaag van te maken.’

‘Waar hebben we een zaag voor nodig?’

‘Waar we een zaag voor nodig hebben? Moeten we dan soms niet de poot van Jim's bed stukzagen, om de ketting er af te krijgen?’

‘En je zei net dat iemand het bed maar hoefde op te lichten!’

‘Wel, als dat nu niet net iets voor jou is om zo te praten! Heb je dan nooit eens een boek gelezen? Baron Trenck, of Casanova, of Benvenuto Zeelinie, of Henry IV, of van één

van die helden? Wie heeft er nu ooit van gehoord om een gevangene op zo'n kinderachtige manier te bevrijden? Nee, al de autoriteiten op dat gebied zagen de beddepoot doormidden, en laten hem dan zo staan en ze slikken het zaagsel in, opdat het hun niet zal verraden en ze smeren wat modder of vuil over de doorgezaagde plek, zodat de scherpste blik niet kan ontdekken dat daar gezaagd is. En in de nacht, als alles gereed is, geef je een schop tegen die poot, hij gaat omver, je schuift de ketting er af en - klaar is Kees. Nu hoef je niets anders meer te doen dan je touwladder naar de tinnen op te trekken, er af te glijden en je been te breken in de gracht - een touwladder is altijd negentien voet te kort, weet je - en daar staan je paarden en je trouwe vazallen en die rapen je op en gooien je over de rug van een paard, en voort gaat het naar je geboorteland Languedoc of Navarre, of waar dat dan ook is. 't Is fijn, Huck. Ik wou dat er maar een gracht om de hut was. Als we er de nacht van de ontvluchting tijd voor hebben, zullen we er een graven.'

'Wat moeten we met een gracht als we hem onder een hut gaan uitgraven?', vroeg ik.

Maar hij hoorde me niet eens. Hij had alles en iedereen vergeten. Hij zat met z'n kin in de hand te denken. Eindelijk zuchtte hij, schudde het hoofd, zuchtte nog eens en zei: 'Nee, dat zal wel niet gaan - het is niet noodzakelijk.'

'Wat niet?', vroeg ik.

'Om Jim's been af te zagen', zei hij.

'Goeie hemel!', zei ik. 'Nee, dat is zèker niet noodzakelijk. En waarom zòu je z'n been willen afzagen?'

'Nou, sommige van de beste autoriteiten op dat gebied hebben het gedaan. Ze konden de ketting er niet af krijgen en hakten dan hun hand maar af, en een been zou nog mooier zijn. Maar dat zal wel niet gaan. In dit geval is het niet strikt noodzakelijk en bovendien is Jim een neger en zou niet begrijpen dat het de gewoonte is in Europa, dus dat laten we maar schieten. Maar iets anders - hij kan wel een touwladder gebruiken. We kunnen onze lakens kapot scheuren en er makkelijk genoeg een touwladder van maken. En die kunnen we in een pastei bij hem binnen smokkelen, zo gebeurt het meestal. En ik heb wel slechtere pasteien gegeten.'

'Maar, Tom, wat praat je toch een onzin', zei ik. 'Jim heeft toch geen touwladder nodig.'

'Hij heeft er wèl een nodig, *jij* praat onzin. Beken liever dat je er niets vanaf weet. Hij *moet* een touwladder hebben, die hebben ze allemaal.'

‘Maar wat ter wereld moet hij er mee doen!’

‘Er mee doen? Hij kan hem toch in z'n bed verbergen, of soms niet? Dat doen ze allemaal, en dat moet *hij* ook doen. Jij schijnt nu nooit eens iets te willen doen wat gebruikelijk is, Huck. Laten we veronderstellen dat hij er niets mee doet, maar als hij weg is, vinden ze het dan toch in z'n bed voor een aanwijzing. En geloof maar dat ze aanwijzingen en sporen nodig hebben! En zou jij ze er nu helemaal zonder willen laten? Een mooie boel zou jij er van maken! Nog nooit van m'n leven heb ik zoiets gehoord.’

‘Nou’, zei ik, ‘mij best, als het de gewoonte is. Ik wil daar niets aan veranderen. Maar d'r is één ding, Tom Sawyer - als we onze lakens in repen gaan scheuren om een touwladder te maken, dan krijgen we met tante Sally te doen, dat is zo zeker als wat. Zoals ik de zaak bekijk, zouden we ook een ladder van boomvezels kunnen maken. Dat kost niets en daar verniel je niets mee en die kan je ook in een pastei stoppen en in een stroozak verbergen. En Jim heeft toch geen ervaring op dat gebied en het zal hem wel niet kunnen schelen wat voor soort van een...’

‘O, stil toch, Huck Finn, als ik zo dom was als jij, dan zou ik m'n mond liever houden. Wie heeft er nu ooit gehoord van een staatsgevangene die met een boomvezelladder ontvlucht? Het is gewoonweg belachelijk!’

‘Nou, stil maar, doe maar zoals je wilt, maar ik zou je toch aanraden mij een paar lakens van de waslijn te laten lenen.’

Dat was goed en daardoor kreeg hij weer een nieuw idee.

‘Leen ook een hemd’, zei hij.

‘Waar hebben we een hemd voor nodig?’

‘Voor Jim, om een dagboek op te houden.’

‘Dagboek! Je tante! Jim kan niet eens schrijven.’

‘Aangenomen dat hij niet kan schrijven - maar hij kan toch tekens op het hemd maken, nietwaar? En we kunnen een pen voor hem maken van een oude tinnen lepel of van iets anders.’

‘Maar Tom, we kunnen toch beter een veer uit een gans trekken en er daar een van maken? Die wordt veel beter en het gaat ook vlugger.’

‘Gevangenen hebben geen ganzen bij de hand, stommeling. Ze maken hun pennen altijd van het hardste, lastigste materiaal. Een stuk van een oude, koperen blaker of zoiets dergelijks dat ze te pakken kunnen krijgen. En het duurt weken en weken en maanden en maanden om het klaar te krijgen, omdat ze het moeten doen door tegen de muur te schuren. Ze

zouden geen ganzeveer willen gebruiken, al hadden ze er een! 't Hoort niet.'

'O, vooruit dan maar. En waar moet de inkt van gemaakt worden?'

'Er zijn er een heleboel die ze van roest en tranen maken, maar die zijn niet veel bijzonders, het goede soort gebruikt bloed. Jim kan dat ook doen en als hij een geheimzinnige boodschap de wereld wil inzenden om te laten weten in welke gevangenis hij smacht, moet hij die met een vork op de onderkant van een tinnen bord krassen en uit het venster gooien. Het ijzeren masker deed dat altijd.'

'Jim heeft geen tinnen borden, hij krijgt z'n eten in een pan.'

'Dat geeft niets, we kunnen hem er een paar bezorgen.'

'Maar niemand kan z'n borden lezen.'

'Dat heeft er niets mee te maken, Huk Finn. Alles wat hij heeft te doen, is om er op te schrijven en ze uit het raam te gooien. De helft van de tijd kan je niet lezen wat een gevangene op een bord of ergens anders op, heeft geschreven.'

'Nou, wat heeft het dan voor zin om die borden te verknoeien?'

'Wat geeft dat nou, het zijn *zijn* borden toch niet.'

'Maar het zijn toch iemands borden.'

'Best. Maar wat kan dat de gevangene schelen van wie...'

Hier brak hij af, omdat we de hoorn voor het ontbijt hoorden blazen en naar binnen gingen.

Gedurende de morgen leende ik een laken en een wit hemd van de waslijn en ik vond een oude zak waar ik ze instopte en we haalden het vergane hout en brachten het naar het schuurtje. Ik noemde het lenen, omdat vader het altijd zo noemde, maar Tom zei dat het geen lenen was, maar stelen. Hij zei dat we gevangenen voorstelden, en gevangenen gaven er niet om hoe ze aan de dingen kwamen, als ze ze maar kregen. En bovendien nam niemand het ze kwalijk. Het is geen zonde voor een gevangene om de dingen te stelen die hij nodig heeft, het is zijn recht. En zolang we een gevangene vertegenwoordigden, hadden we het volste recht om alles te stelen wat we maar in het minst nodig hadden. Hij zei dat het heel wat anders zou zijn als we geen gevangenen waren, en alleen maar een laag en gemeen iemand zou stelen als hij geen gevangene was. Maar hij maakte een geweldige drukte toen ik op een dag een watermeloen uit een veldje van de negers stal en opat, en ik moest de negers een dubbeltje gaan geven, zonder te vertellen waar het voor was. Tom zei dat hij

bedoelde dat we alles mochten stelen wat we nodig hadden. Nou, zei ik, ik had die watermeloen nodig. Maar hij zei dat ik hem niet nodig had om uit de gevangenis te komen, en dat daar het verschil lag. Ik liet het er maar bij, maar wat voor voordeel was er in als ik iedere keer, dat ik de kans had om een watermeloen te pikken, zo'n fijn onderscheid tussen stelen en stelen moest maken.

Nou, zoals ik al zei, we wachtten die morgen tot iedereen aan z'n werk en niemand in de buurt te zien was en toen bracht Tom de zak in het schuurtje, terwijl ik op de uitkijk stond. Toen hij er weer uitkwam, gingen we op een houtstapel zitten.

'Alles is nu in orde', zei hij, 'behalve het gereedschap en dat is makkelijk genoeg.'

'Gereedschap?', zei ik.

'Ja!'

'Gereedschap waarvoor?'

'Nou, om te graven natuurlijk. We gaan er hem toch soms niet uitknagen?'

'Zijn die oude houwelen en zo niet goed genoeg om een neger uit te graven?', zei ik.

Hij keek me medelijdend aan en zei: 'Huck Finn, heb je er ooit van gehoord dat een gevangene houwelen en spaden en de modernste hulpmiddelen in z'n bezit heeft om zich uit te graven? Nou vraag ik je, als je tenminste voor rede vatbaar bent - wat voor kans zou hij hebben om als een held te verschijnen? Ze zouden hem net zo goed de sleutel kunnen lenen.'

'Goed', zei ik, 'maar als het dan niet met spaden en houwelen moet, waar wil je het dan mee doen?'

'Met een paar tafelmessen.'

'Helemaal onder de hut door met tafelmessen?'

'Ja.'

'Verdikkeme Tom, dat is gekkenwerk.'

'Gekkenwerk of niet, het is de juiste manier - zoals het hoort. Ik heb nooit van een andere manier gehoord en ik heb al de boeken gelezen waarin die dingen staan. Ze graven zich allemaal uit met een tafelmes en niet zo maar door zand, gewoonlijk is het stevige rotsgrond. En het duurt weken en weken, voor eeuwig en eeuwig. Kijk b.v. eens naar één van die gevangenen, die in de onderste kerker van het kasteel Dief*) in de haven van Marseille zat. Die heeft zich op die

*) Tom bedoelt 'Château d'If'.

manier uitgegraven en hoe lang denk je dat hij er mee bezig was?'

'Ik weet niet.'

'Nou, raad eens;'

'Ik weet niet. Anderhalve maand misschien.'

'Zevenendertig jaar - en hij kwam in China uit. Dat is me nog eens wat! Ik wou dat dit fort op stevige rotsgrond was gebouwd.'

'Jim kent niemand in China.'

'Wat heeft dàt er nu mee te maken? Die andere vent kende er ook niemand. Maar jij dwaalt altijd af op zijweggetjes. Waarom kan je niet bij de hoofdzaak blijven?'

'O, goed dan - het kan me niet schelen waar hij uitkomt, àls hij er maar uitkomt, en Jim zal het ook wel niet kunnen schelen, denk ik. Maar één ding is zeker - Jim is te oud om met een tafelmes te worden uitgegraven, zo lang leeft ie niet meer.'

'Dat doet ie wèl. Je denkt toch niet dat het zevenendertig jaar zal duren om Jim uit dat zand te graven?'

'Hoe lang zal het duren, Tom?'

'Ja, zie je, we kunnen het niet riskeren om er zo lang over te doen als we eigenlijk moesten, want het zal niet zo lang meer duren voor oom Silas bericht krijgt uit New Orleans. Dan komt hij te weten dat Jim daar niet vandaan is, en dan zal hij Jim gaan adverteren of zo iets. Eigenlijk behoorden we er een paar jaar over te doen, maar dat gaat nu eenmaal niet. Het beste is dat we dan maar doen alsof het zevenendertig jaar heeft geduurd.'

'Nou, dat is tenminste verstandige taal', zei ik. 'Dan zal ik proberen om een paar tafelmessen te gappen.'

'Gap er drie', zei hij. 'We hebben er één nodig om een zaag van te maken.'

'Tom, als het niet tegen de regels is om het te opperen', zei ik, 'bij het bakhuis steekt een ouwe, roestige zaag tussen de muur en de planken.'

Hij keek me ontmoedigd aan en zei: 'Het geeft niets of ik al probeer jou iets te leren, Huck. Ga die messen maar gappen - drie stuks.' En dat deed ik.

Hoofdstuk XXXV.

Toen we die avond dachten dat iedereen wel zou slapen, lieten we ons langs de bliksemafleider naar beneden glijden en sloten ons op in het schuurtje. We legden het glimmende hout neer en ruimden alles op wat ons in de weg stond. Tom zocht een plek uit en zei dat als we daar groeven, we precies onder Jim's bed zouden uitkomen. Niemand, die in de hut kwam, zou merken dat er een gang onder was, omdat Jim's beddesprei tot aan de grond afhing. We groeven en groeven met de tafelmessen tot bijna middernacht en toen waren we doodmoe en onze handen zaten vol blaren en toch kon je haast niet zien dat we iets gedaan hadden. Eindelijk zei ik: ‘Zevenendertig jaar is niet genoeg, dit duurt minstens achtendertig jaar’.

Hij zei niets, maar zuchtte en kort daarop hield hij op met graven. Ik wist dat hij nu aan het denken was.

‘Het geeft niets, Huck’, zei hij tenslotte. ‘Als we gevangenen waren dan hadden we geen haast. Dan zouden we jaren en jaren de tijd hebben en het kunnen doen zoals het behoort. Als we nog een nacht zo werken dan moeten we wel een week wachten om onze handen weer heel te krijgen...’

‘Ja, maar wat ben je dan van plan te doen, Tom?’

‘Ik zal het je zeggen. Het is helemaal niet zoals het hoort en ik zou niet graag willen dat het bekend werd - maar we kunnen maar één ding doen en dat is - hem gewoon met spaden uitgraven en dan net zo doen alsof het tafelmessen zijn.’

‘Dat mag ik horen’, zei ik. ‘Spaden is je ware! En of het nou hoort of niet hoort, dat kan me niet schelen.’

‘Er is in dit geval een reden om maar te doen alsof’, zei hij, ‘anders zou ik 't ook niet goedkeuren. Geef me een tafelmes.’

Hij had z'n eigen bij de hand, maar ik gaf hem het mijne. Hij gooide het neer en zei: ‘Geef me een tafelmes’.

Ik wist eerst niet wat hij bedoelde, maar toen ik even nadacht, begreep ik het. Ik zocht tussen het oude gereedschap, haalde er een schop uit te voorschijn en gaf hem die. Zonder een woord te zeggen nam hij hem aan en ging er mee aan het werk.

Hij was altijd zo precies, hij week nooit van z'n principes af.

We werkten een half uur lang dat de stukken er af vlogen,

langer konden we het niet meer volhouden, maar toen hadden we ook al een flink gat gemaakt. Ik ging de trap op naar boven, maar Tom wilde met alle geweld langs de bliksemafleider klimmen. Hij probeerde het verscheidene malen, maar z'n handen deden hem te veel pijn. Ik keek uit het raam naar z'n pogingen en eindelijk zei hij: 'Het geeft niets, ik kan het eenvoudig niet. Wat vind jij dat ik nou moet doen? Weet jij d'r wat op?'

'Ja', zei ik. 'Maar ik denk dat het niet volgens de regels is. Loop de trap op en doe net of het de bliksemafleider is.'

En dat deed hij.

De volgende dag stal Tom een tinnen lepel en een koperen kandelaar om schrijfgereedschap voor Jim te maken en hij stal ook nog zes vetkaarsen. Ik hield me bij de negerhutten op, en toen ik een kans kreeg stal ik drie tinnen borden. Tom vond dat het niet genoeg was, maar ik zei dat toch niemand de borden die Jim uit het raam gooide, zou vinden, omdat ze tussen het onkruid terecht kwamen. We zouden ze weer terug kunnen halen en dan kon Jim ze opnieuw gebruiken. Tom was er tevreden mee. Toen zei hij: 'Nu moeten we er iets op vinden om Jim de voorwerpen in handen te spelen.'

'Breng ze hem door de tunnel als we daarmee klaar zijn', opperde ik.

Hij keek me verachtelijk aan en mompelde iets over stomme opmerkingen en ging toen nadenken. Eindelijk zei hij dat hij twee of drie manieren wist, maar dat we nu nog niet hoefden te beslissen. We moesten nu eerst Jim maar inlichten.

's Avonds, even na tien uur, gleden we weer langs de bliksemafleider naar beneden en namen één van de vetkaarsen mee. We luisterden onder zijn venster en hoorden Jim snurken. We gooiden een vetkaars naar binnen, maar daar werd hij niet wakker door. Toen werkten we twee en een half uur lang met spade en houweel zo hard we maar konden en toen was de tunnel klaar. We kropen onder Jim's bed door de hut in, voelden over de grond tot we de kaars hadden gevonden en staken die toen aan. We stonden een poosje naar Jim te kijken en vonden dat hij er gezond en wel uitzag. We maakten hem langzaam en voorzichtig wakker. Hij was zo blij dat hij ons zag, dat hij bijna huilde. Hij noemde ons bij alle lieve naampjes die hij maar kon bedenken en wilde dat we een vijl zouden gaan halen om zijn ketting door te vijlen, zodat we meteen konden vertrekken. Tom bracht hem aan z'n verstand hoe ongebruikelijk dat zou zijn en vertelde hem alles van onze plannen en dat we die ieder ogenblik konden veranderen

als dat nodig mocht zijn. Jim vond het goed en toen zaten we een poosje over oude tijden te praten en toen deed Tom een heleboel vragen en Jim vertelde hem dat oom Silas alle paar dagen bij hem kwam om met hem te bidden, en tante Sally kwam kijken of hij goed verzorgd werd en genoeg te eten kreeg. Ze waren beiden zo goed en vriendelijk als iemand maar wezen kon.

'Nu weet ik hoe we het kunnen doen', zei Tom. 'We zullen sommige dingen met hen meesturen.'

'Dat laat je maar!', zei ik. 'Hoe kan iemand op zo'n gek idee komen.' Maar hij nam niet de minste notitie van m'n woorden.

Hij vertelde Jim dat we een touwladder in een pastei zouden binnensmokkelen en andere grotere dingen door Nat, de neger die hem eten bracht, en hij moest er naar uitkijken en geen verbazing tonen. Kleinere dingen zou hij in oom's jaszakken stoppen en die moest hij er dan uitstelen. En we zouden dingen aan tante's schortebanden binden of in haar schortzakje stoppen, als we er de kans toe kregen. En hij vertelde hem wat het zou zijn en waarvoor de dingen dienden en hoe hij een dagboek moest bijhouden, met z'n bloed geschreven. Hij lichtte hem volledig in. Van de meeste dingen kon Jim het nut niet inzien, maar hij dacht dat blanke mensen het wel beter zouden weten dan hij, en hij vond het goed en beloofde dat hij alles precies zo zou doen als Tom hem gezegd had.

Jim had een hele voorraad maïskolven en tabak en we hadden het daar echt gezellig. Eindelijk kropen we het gat weer uit en gingen naar bed. Tom was echt in z'n nopjes. Hij zei dat niets in z'n leven ooit zo plezierig was geweest en zo intellectureel, en hij wou dat hij er maar iets op wist dat we het tot het eind van ons leven konden volhouden en de bevrijding van Jim aan onze kinderen overlaten. Want hij dacht dat Jim het steeds prettiger zou gaan vinden, als hij er maar eenmaal aan gewend raakte. Hij zei dat het mogelijk was om het tot tachtig jaar te rekken en dat zou een wereldrecord zijn en iedereen die er de hand in had gehad, zou beroemd worden.

's Morgens werkten we er aan om de koperen kandelaar in handige stukken te verdelen en Tom stak ze, met de tinnen lepel in z'n zak. Toen gingen we naar de negerhutten en terwijl ik Nat's aandacht afleidde, schoof hij een stuk kandelaar midden in een maïskoek die in Jim's pan lag. En toen gingen we met Nat mee om te zien hoe de uitwerking was en die was prachtig. Toen Jim er in beet, kostte het hem haast al z'n

tanden, het had niet mooier kunnen zijn. Tom vond het ook. Jim hield zich goed en deed of er een steentje in de koek had gezeten, maar daarna beet hij nergens meer in, zonder het eerst nauwkeurig met z'n vork onderzocht te hebben.

En terwijl we daar in het schemerige licht van de hut stonden, kwamen er ineens een paar honden van onder Jim's bed te voorschijn en dat bleef doorgaan tot er elf binnen waren; er was haast geen ruimte meer voor ons. We hadden helemaal vergeten de deur van het schuurtje dicht te doen. De neger Nat stamelde 'boze geeste!' en viel toen op de grond neer, waar hij otussen de honden bleef liggen kreunen alsof hij op het punt was om dood te gaan. Tom rukte de deur open en gooide een stuk van het vlees voor Jim, naar buiten. De honden renden er achteraan. Binnen de twee seconden was hij zelf de hut uit- en ingelopen en ik wist dat hij de deur van het schuurtje had dichtgedaan. Toen ging hij die neger geruststellen. Hij sprak hem vriendelijk toe en vroeg hem of hij zich misschien weer verbeeld had iets te zien. De neger richtte zich op, rolde met z'n ogen en zei: 'Jongeheer Sid, jij zegt misschien, ik is een gek, maar as ik nou niet dacht dat ik wel haast een millioen honden zie, of duivels, of zoiets, dan mag ik hier doodvallen. Jongeheer Sid, ik viel om - ik viel om, ja, en zij waren allemaal over mij heen. Da's 't ergste - ik wou dait ik er één te pakken kon krijgen, die duivels, ééntje maar, dat wou ik - da's alles wat ik vraag. Maar het liefst wou ik maar dat zij mij met rust laten.'

'Ik zal je zeggen wat *ik* er van denk', zei Tom. 'Waarom komen ze altijd hier als je eten brengt? Dat is omdat ze honger hebben, dat is het. Je moet een heksenpastei voor ze maken, dàt is wat je moest doen.'

'Maar, lieve help, jongeheer Sid, hoe kan *ik* nou een heksenpastei maken? Ik weet niet hoe ik dat moet doen. Ik heb er nog nooit van gehoord.'

'Nou, dan zal ik het wel doen.'

'Wil jij dat doen, liefie? Ik zal de grond aanbidden onder jouw voet, dat zal ik doen!'

'Goed hoor, ik zal het doen, omdat jij het bent en je zo aardig bent geweest om ons die weggelopen neger te laten zien. Maar je moet erg voorzichtig zijn. Als je ons bezig ziet, moet je gauw je rug naar ons toedraaien, en wàt er ook in de pan zit, ga het niet onderzoeken, raak het vooral niet aan.'

'Aanraken, jongeheer Sid? Wat praat jij toch! Ik zou er nog niet met een vinger naar wijzen, voor geen honderdduizend millioen dollar zou ik dat nog niet doen.'

Hoofdstuk XXXVI.

Dat was dus in orde. Nu gingen we naar de afvalhoop op het achtererf, waar afgedragen schoenen, flessen en andere oude rommel werd weggegooid. We rommelden daar wat in en vonden een oude waspan en stopten de gaten ervan zo goed mogelijk dicht om er de pastei in te bakken. En toen gingen we naar de kelder en stalen hem vol met bloem. En toen moesten we gaan ontbijten, maar onderweg vonden we nog een paar hoefnagels, waarvan Tom zei dat ze erg geschikt waren voor een gevangene om z'n naam en lijdensgeschiedenis mee op de kerkermuren te krassen. Eén ervan liet hij in het zakje van tante Sally's schort vallen, dat over een stoel hing, en de andere staken we tussen het lint van oom Silas' hoed, die op het bureau lag, omdat we de kinderen hoorden zeggen dat Pa en Ma van plan waren een bezoek aan de weggelopen neger te brengen. En toen gingen we ontbijten en Tom stopte de tinnen lepel in oom Silas' jaszak. Tante Sally was er nog niet, dus moesten we even wachten.

En toen ze kwam zag ze er rood en opgewonden uit en gaf het kind dat het dichtst in de buurt was een tik op het hoofd en zei: ‘Ik heb in alle hoeken en gaten gezocht en het is me een raadsel waar dat andere hemd van je is.’

‘Het is werkelijk heel vreemd’, zei oom Silas, ‘ik begrijp er niets van. Ik weet zeker dat ik het uitgetrokken heb, omdat..’

‘Omdat je er maar één aan had. Moet je die man nou eens horen! Ik wéét dat je het uittrok en ik weet het beter dan jij, met je geheugen-als-een-zeef, omdat het aan de waslijn hing. Ik heb het daar met m'n eigen ogen gezien. Maar het is verdwenen en daar is alles mee gezegd en je moet maar een rood flanellen aantrekken tot ik tijd heb om een nieuw te maken. En dat is het derde dat ik in twee jaar tijds heb moeten maken. Denk je dat ik niets anders te doen heb dan hemden voor je te maken? En wat je er mee uitvoert, gaat mijn verstand te boven. Op jouw leeftijd zou je nu eindelijk wel eens wat netter op je boel kunnen zijn.’

‘Zeker, Sally, je hebt gelijk, maar ik doe werkelijk m'n best. Maar het is niet helemaal mijn schuld, want ik heb niets

met die dingen te maken, behalve als ik ze aan heb, en ik geloof niet dat ik er ooit één aan m'n lichaam verloren heb.'

'Nu, daar hoef je niet op te pochen, Silas - je zou het gedaan hebben als dat mogelijk was. En het is niet alleen het hemd dat verdwenen is. Er is ook een lepel weg, en dàt is nog niet alles. Er waren er tien en nu zijn er nog maar negen. Het kalf heeft het hemd misschien te pakken, maar een kalf kan geen lepel uit huis halen.'

'En wat is er dan nog meer weg, Sally?'

'Er zijn zes kaarsen weg. Dat kunnen de ratten gedaan hebben, en dat zal ook wel. 't Is nog een wonder dat ze er niet met het hele huis vandoor gaan, daar je altijd van plan bent de gaten te stoppen en het dan niet doet. Ze zouden in je haar kunnen nestelen, zonder dat je het zou merken. Maar van een lepel kan je de ratten de schuld niet geven.'

'Kalm nu maar, Sally, ik weet dat het mijn schuld is, dat geef ik toe. Maar je kan er op rekenen dat die gaten morgen gestopt worden.'

'O, haast je maar niet, het volgend jaar is ook nog tijd genoeg.'

Op dat ogenblik kwam de negermeid binnen en zei: 'Mevrouw, d'r is een laken weg'.

'Ik zal die gaten vandaag nog dichtstoppen', zei oom Silas berouwvol.

'O, hou je mond! Misschien hebben die ratten dat laken ook wel! Waar is het gebleven, Lize?'

'Als ik dat maar wist, juffer Sally. Ze was gisteren op de waslijn, maar ze is weg, ze is daar nou niet meer.'

'Het lijkt wel of de wereld op z'n kop staat. Dat heb ik in m'n hele leven nog niet beleefd. Een hemd en een laken en een lepel en zes kaar...'

'Mevrouw', zei een klein ventje, dat kwam aanlopen, 'd'r is een koperen kandelaar weg.'

'Maak dat je wegkomt, bengel, voor ik je wat doe!'

Nou, ze kookte. Ik wachtte op een gelegenheid om er tussenuit te knijpen en in het bos af te wachten tot de bui weer zou zijn overgedreven. Ze hield een lange alleenspraak en niemand durfde er een woord tussen te werpen en toen greep oom Silas in z'n jaszak en haalde er met een verbaasd gezicht een lepel uit te voorschijn. Ze bleef midden in een zin steken, met open mond en de handen in de hoogte. Ik had op dat ogenblik wel in Jeruzalem willen zitten. Toen zei ze: 'Dat is nou net wat ik verwachtte. Dus jij hebt hem al die tijd in

je zak gehad! En die andere dingen zal je daar ook wel hebben. Hoe komt het daar?'

'Ik weet het werkelijk niet, Sally', zei hij. 'Je weet toch dat ik het je dan wel zou vertellen. Voor het ontbijt was ik met een tekst bezig en ik denk dat ik die lepel in m'n zak heb gestoken en heb gedacht dat het mijn Nieuwe Testament was en dat moet wel, want dit is mijn Testament niet. Ik zal eens gaan kijken en als het Testament op dezelfde plaats ligt, dan weet ik dat ik het niet in m'n zak heb gestoken en dat bewijst dan dat ik het Testament heb laten liggen en de lepel heb opgepakt en...'

'O, hou op! Maak iemand niet krankzinnig! Maken jullie allemaal dat je weg komt en blijf uit m'n buurt tot ik weer wat gekalmeerd ben.'

Nu, al was ik dood geweest zou ik dat, geloof ik, nog gedaan hebben. Toen we door de huiskamer liepen zagen we juist hoe oom Silas z'n hoed opnam en hoe de hoefnagel op de vloer viel. Hij zei geen woord, raapte hem alleen maar op en legde hem op de schoorsteen.

'Hij is er niet geschikt voor om dingen mee te sturen', zei Tom. 'Maar hij heeft ons toch met die lepel een goeie dienst bewezen, zonder het te weten en daarom zullen we er hem ook één bewijzen zonder dat hij het weet - we zullen z'n rattenholen gaan dichtstoppen.'

Er waren er heel wat in de kelder en we hadden er een goed uur werk mee. Toen hoorden we voetstappen de keldertrap afkomen en we bliezen ons licht uit en verstopten ons. Het was de oude heer met een kaars in de ene en het nodige materiaal in de andere hand. Hij zag er erg verstrooid uit. Hij liep van het ene rattenhol naar het andere, tot hij ze allemaal bekeken had. Toen stond hij wel vijf minuten in diep gepeins verzonken, terwijl hij afwezig het gestolten vet van z'n kaars afplukte. Daarna liep hij langzaam als een slaapwandelaar naar de trap en zei: 'Al hing m'n leven er vanaf, ik kan me niet herinneren wanneer ik het gedaan heb. Ik zou haar nu kunnen laten zien dat ik geen schuld heb aan die rattenplaag. Maar het zal wel verstandiger zijn om het niet te doen.'

Al mompelend liep hij de trap op. Hij was een erg aardige oude man.

Tom maakte er zich erg bezorgd over hoe we nu aan een lepel moesten komen en eindelijk had hij er wat op gevonden. We bleven in de buurt van het lepelmandje rondhangen

tot we tante Sally hoorden aankomen en toen ging Tom de lepels tellen en ik stopte er één in m'n mouw.

'Tante Sally, er zijn toch nog maar negen lepels', zei Tom.

'Ga spelen', zei ze, 'en hinder me niet. Ik weet wel beter, ik heb ze net zelf geteld.'

'Nou, ik heb ze twee keer geteld, tantetje, en bij mij zijn het er maar negen.'

Ongeduldig kwam ze naderbij, maar natuurlijk ging ze tellen, dat zou iedereen doen.

'Bij alles in de hemel, er zìjn er maar negen', zei ze. 'Die ellendige dingen! Ik zal ze nòg eens tellen.'

Ik legde de lepel uit m'n mouw er weer stilletjes bij en toen ze klaar was met tellen zei ze: 'Het zijn er wèl tien.' Ze zag er enigszins verward en verhit uit.

'Maar tantetje, ik geloof dat het er gèèn tien zijn.'

'Jij sukkel, je zag toch dat ik ze telde?'

'Ja, dàt wel, maar...'

'Nou, dan zal ik ze nog eens tellen.'

Ik pikte er weer één weg en toen kwam er, net als de eerste keer, negen uit. Ze wist niet meer wat ze deed - ze trilde van top tot teen. Maar ze telde en telde maar door. Soms kwam het goed uit en dan weer verkeerd. Toen greep ze het mandje en smeet het woedend van zich af en de kat, die voor haar voeten liep, kreeg een trap en ze zei, dat we moesten maken dat we weg kwamen en haar met vrede laten. En als we haar voor het eten nog eens kwamen lastig vallen dan zou ze ons leren. Maar wij hadden onze lepel en we stopten hem, terwijl ze ons de les las, in het zakje van haar schort en Jim kreeg hem ook werkelijk te pakken, tegelijk met de hoefnagel die er nog in zat. We waren hoogst tevreden over ons werk en Tom zei dat het wel twee keer de moeite waard was geweest, omdat ze nu nooit van haar leven er meer zeker van zou zijn of ze de lepels wel goed telde als ze het weer zou proberen.

Het laken hingen we 's nachts weer op de lijn en nu stalen we er één uit haar linnenkast en een paar dagen lang legden we het aldoor weer terug en stalen het opnieuw, tot ze niet meer wist hoeveel lakens ze had en ze zei dat het haar ook niets meer kon schelen en dat ze niet van plan was om ze nog ooit weer te tellen en stapelgek te worden.

Dat was dus in orde. Maar die pastei was me een werk, daar hadden we ontzettend veel moeite mee. We bakten hem ergens diep in het bos en het lukte op het laatst ook wel, maar niet in één dag en we moesten er drie waspannen vol bloem voor gebruiken. We wilden eerst alleen maar een korst bak-

ken, maar die viel aldoor weer in elkaar en toen bedachten we dat de juiste manier was om de ladder mee te bakken. Dus de tweede nacht gingen we Jim opzoeken en we scheurden het laken in smalle repen en draaiden die in elkaar en lang voor het licht werd hadden we een prachtig touw waar je wel iemand mee had kunnen ophangen. We deden net of we er negen maanden over hadden gewerkt om het te maken.

En 's morgens namen we het mee naar het bos, maar het ging niet in de pastei. Omdat het van een heel laken was gemaakt, was er wel genoeg voor veertig pasteien en dan zou er nog voldoende zijn overgebleven voor soep, of worst, of wat je maar wil. We hadden er een heel diner van kunnen maken.

Maar we hadden niet meer nodig dan wat in de pastei ging en daarom gooiden we de rest maar weg. We bakten de pastei toch maar niet in de waspan, omdat we bang waren dat het soldeersel zou smelten, maar oom Silas had een prachtige koperen beddepan met een lang houten handvat, die één van z'n voorouders naar Amerika had meegebracht. Die namen we en legden er een bodem van deeg in en zetten haar in de gloeiende kolen. Dan stopten we er zoveel mogelijk touw in, maakten er een dak van deeg overheen, deden het deksel van de pan er op en bedekten dat met gloeiende kolen. De eerste paar pasteien mislukten, maar eindelijk kwam er één te voorschijn die er prachtig uitzag.

Nat keek niet toen we de heksenpastei in Jim's pan deden en we konden nog drie tinnen borden op de bodem leggen. Jim kreeg dus alles wat hij nodig had en zodra hij alleen was, deed hij een aanval op de pastei en verstopte de touwladder in z'n stromatras en hij kraste wat tekens op een tinnen bord en gooide dat uit het raam.

Hoofdstuk XXXVII.

Om die pennen te maken was erg moeilijk en ook de zaag viel niet mee. Jim dacht dat het inschrift dat hij in de muur moest krassen het moeilijkst van alles was. Maar dat moest gebeuren, Tom zei dat het niet anders kon. Er was geen geval bekend, dat een staatsgevangene niet een inschrift en z'n wapen in de muur had gekrast.

'Kijk naar Lady Jane Grey', zei hij, 'kijk naar Gilford Dudley, kijk naar de ouwe Northumberland! Láát het wat moeite kosten, Huck, het is niet te vermijden. Jim moet z'n inschrift krassen en z'n wapen. Ze doen het allemaal.'

'Maar jongeheer Tom', zei Jim, 'ik heb geen wapen, ik heb niet eens een mes.'

'O, je begrijpt het niet, Jim, dat is een heel ander soort wapen.'

'Ja maar', zei ik, 'Jim heeft toch gelijk als hij zegt dat hij geen wapen heeft, want dat héét ie niet.'

'Dacht je dat ik dat niet wist', zei Tom, 'maar ik wed dat hij er één zal hebben voor hij hier vandaan gaat - hij *moet* vluchten zoals het behoort en daar zal ik voor zorgen.'

En terwijl Jim en ik bezig waren pennen te vijlen, dacht Tom na over een ontwerp voor een familiewapen voor Jim. Eindelijk zei hij dat hij dacht het juiste te hebben gevonden.

'Op het wapenschild een balk, of in de rechterbasis. Een purperen saltire in de fesse, met een liggende hond voor devies en een gebroken ketting voor slavernij. Een chevron vert als hoofdmotief in het midden en drie gekartelde lijnen op een azuren veld. Als crest, boven het schild een weggelopen neger met een bundel over z'n schouder op een bar sinister. En een paar gules ter ondersteuning, dat zijn jij en ik. Motto: Maggiore fretta, minore atto. Dat betekent - hoe meer haast, hoe minder spoed.

'Hoe krijg je het bij mekaar', zei ik. 'Maar wat betekent dat andere allemaal?'

'We hebben geen tijd om ons daarmee op te houden', zei hij. 'We moeten hard aan het werk.'

'Goed', zei ik, 'maar wat betekenen sommige dingen? Wat is een fesse?'

‘O, wat kan het je schelen, dat hoef je niet te weten. Ik zal Jim wel wijzen hoe hij het moet maken, als we zover zijn.’

‘Wees niet zo flauw, Tom. Vertel ons tenminste wat een “bar sinister” is.’

‘O, dat weet ik niet. Maar hij moet het hebben. De hele adel heeft het in z'n wapen.’

Zo was Tom nu eenmaal, als hij geen zin had om je iets uit te leggen, dan deed hij het niet. Je kon proberen wat je wou, het gaf toch niets.

Nadat hij klaar was met dat familiewapen, begon hij met de rest van dat deel van het werk: een droevige inscriptie, die Jim in de muur moest krassen. Hij ontwierp er een heleboel en schreef ze op een stuk papier en toen las hij ze voor:

1. Hier werd het hart van een gevangene gebroken.
2. Hier kwijnde een arme gevangene weg, verlaten door de wereld en zijn vrienden.
3. Hier brak een eenzaam hart, een vermoeide geest vond eindelijk rust, na zevenendertig jaren van eenzame opsluiting.
4. Hier, dakloos en zonder vrienden, na zevenendertig jaren van bitter lijden, ging een edele vreemdeling te gronde, natuurlijke zoon van Lodewijk de Veertiende.

Tom's stem trilde terwijl hij dit voorlas, het werd hem haast te veel. Hij kon maar geen besluit nemen welke ervan Jim op de muur moest krassen, ze waren allemaal zo mooi. Eindelijk vond hij een uitweg - Jim moest ze allemaal maar doen. Jim zei dat het hem minstens een jaar zou kosten om al die onzin in de blokken te krassen met een spijker en hij kon bovendien ook niet schrijven. Maar Tom zei dat hij ze voor hem zou schetsen en dan had Jim niets anders te doen dan de lijnen te volgen. Daarna bedacht hij weer wat nieuws.

‘Nu ik er aan denk, kan het eigenlijk niet in hout gebeuren, ze hebben geen houten muren in een kerker, die inschriften *moeten* in steen worden gegrift. We zullen een rots hierheen halen.’

Jim zei dat een rots nog erger was, het zou zo vreselijk lang duren om dat alles in een rots uit te houwen, daar zou hij nooit mee klaar komen. Maar Tom zei dat ik hem ermee mocht helpen. Toen keek hij eens hoe we met de pennen vorderden. Het was een moeilijk werk en je zag haast niet dat we er mee opschoten.

‘Ik weet er wat op’, zei Tom. ‘Met die rots kunnen we

twee vliegen in één klap slaan. Er ligt een grote molensteen ginds bij de molen. Die halen we, daar kunnen we de dingen in krassen en tegelijkertijd de zaag en de pennen op vijlen.'

Het was geen kwaad idee, maar die molensteen zou niet meevallen; we dachten het echter wel klaar te spelen. Het was nog geen twaalf uur, dus gingen we maar dadelijk op weg naar de molen en lieten Jim aan zijn werk. We begonnen de molensteen voort te rollen, het was ontzettend zwaar werk. Soms konden we niet verhinderen dat hij omviel en onze tenen bijna verpletterde. We kregen hem halfweg en toen konden we niet meer. Het enige wat we konden doen was om Jim te halen. Jim lichtte z'n bed op, schoof de ketting van de poot en wond die om z'n hals. Toen kropen we door het gat en liepen naar de plek waar we waren blijven steken. Jim en ik wierpen ons met alle macht op het werk en toen ging het als gesmeerd en Tom liep er naast en gaf aanwijzingen. Ik heb nooit een jongen gezien die dat zo goed kon, hij wist altijd precies hoe alles gedaan moest worden.

Ons gat was flink groot, maar toch nog niet groot genoeg dat de molensteen er door kon. Maar Jim nam een schop en toen was het gauw in orde. Tom kraste oppervlakkig de dingen op de steen, die Jim er in moest beitelen en daarna toog Jim aan het werk, met een spijker voor beitel en een ijzeren staaf, die we tussen de rommel hadden gevonden, voor hamer. Tom zei dat hij er mee moest doorgaan tot z'n kaars was opgebrand. Dan kon hij naar bed gaan en dan moest hij de steen onder z'n strozak verstoppen en er op slapen. Toen hielpen we om de ketting weer aan de beddepoot te bevestigen en waren nu zo ver om ook te gaan slapen. Maar Tom had nog iets te zeggen.

'Heb je hier spinnen, Jim?'

'Nee, gelukkig niet, jongeneer Tom.'

'Goed, dan zullen we je er wat bezorgen.'

'Maar liefie, ik heb ze niet nodig. Ik ben bang voor hen. Ik heb haast nog liever ratelslangen om me heen.'

Tom dacht een paar minuten na en zei: 'Dat is een goed idee. En ik denk dat men het wel kan doen. Ja, het is een schitterend idee. Waar zou je haar kunnen houden?'

'Wat houden, jongeheer Tom?'

'Nou, een ratelslang.'

'Lieve hemeltje, jongeneer Tom! Jé, als er een ratelslang hier in kwam, ik zou vast met mijn hoofd door die muur lopen, da's vast!'

'Kom nou, Jim. Je zou er aan gewend raken. Na een poosje

zou je niet bang meer zijn. Je zou haar kunnen temmen.'

'Temmen!'

'Ja, makkelijk genoeg. Ieder dier is dankbaar voor vriendelijkheid en liefkozingen en ze zouden er niet aan dènken iemand iets te doen die ze liefkoost. Dat kan je in ieder boek lezen. Probeer het eens - dat is alles wat ik vraag, probeer het alleen maar eens een dag of twee of drie. Ik wed dat je haar al gauw zo ver krijgt, dat ze van je gaat houden en bij je slaapt en je geen ogenblik verlaat en toestaat dat je haar om je nek windt en haar kop in je mond steekt.'

'O, assieblief, jongeneer Tom - praat niet zo griezelig! Ik kan er niet tegen! Hij laat me z'n kop in m'n mond steken - as een gunst, nietwaar? Nou, hij kan aardig lang wachten voor dat ik hem vraag. En ik verlang er niks naar dat ie bij mij slaapt.'

'Jim, doe niet zo mal. Een gevangene *moet* nu eenmaal het één of andere stomme dier als lieveling hebben. En als niemand het nog met een ratelslang heeft geprobeerd, des te meer roem is er voor jou mee te behalen.'

'Ja, maar jongeneer Tom, ik verlàng niet zulk roem. Eén hap en Jim's kin is weg en waar is de roem? Nee, meneer, daar hou ik niks van.'

'Verdikkeme, kan je het niet proberen? Ik vraag je alleen toch maar om het te proberen - als het niet lukt, dan hoef je er niet mee door te gaan.'

'Als de slang mij bijt terwijl ik hem probeer, dan is het te laat. Jongeneer Tom, ik wil haast alles doen als 't niet onredelijk is, maar as jij en Huck hier een ratelslang brengt die ik moet temmen, dan loop ik weg, da's vast.'

'Goed, dan maar niet, als je zo koppig bent. We kunnen wel wat ringslangen voor je vangen en als je dan een paar belletjes aan hun staart vastmaakt, kunnen we net doen alsof het ratelslangen zijn.'

'Dat gaat dan nog, maar ik mag een boon wezen, as ik het er niet net zo goed zonder kon doen. Ik heb nooit geweten dat het zo'n last zou zijn om een gevangene te wezen.'

'Ja, als het tenminste gedaan wordt zoals het behoort. Heb je hier ratten?'

'Nee, ik heb er geen gezien.'

'We zullen zorgen dat je er een paar krijgt.'

'Maar jongeneer Tom, ik *wil* geen ratten. Dat zijn zulk vervelende beesten. Zij lopen altoos over je heen en bijten in jouw tenen als je probeert te slapen. Nee, meneer, geef mij

ringslangen, als dat nu eenmaal moet, maar geef mij geen ratten, ik hou niet van ze.'

'Maar Jim, je hóórt ze te hebben, maak daar nu geen drukte over. Een gevangene is *nooit* zonder ratten. En ze temmen ze en liefkozen ze en leren ze kunstjes en ze worden op het laatst erg mak en gezellig. Maar je moet muziek voor ze maken. Heb je iets om muziek mee te maken?'

'Niks anders dan een ouwe kam en een mondharp, maar ik denk dat ze daar niet erg van houden.'

'Ja, dat doen ze wel. Het kan ze niet schelen wat voor muziek het is. Een mondharp is goed voor een rat. Alle dieren houden van muziek en in een gevangenis zijn ze er gek op. Vooral op treurige muziek en andere muziek kan je toch niet uit een mondharp halen. Het interesseert ze, ze kamen naar je kijken om te zien wat er met je aan de hand is. Je moet 's nachts op je bed gaan zitten, voor je gaat slapen en 's morgens heel vroeg, en op je mondharp spelen. Speel 'De Laatste Roos', daar pak je een rat mee, zo zeker als wat. En als je een poosje doorspeelt dan zal je merken dat al de ratten, slangen, spinnen en andere dieren, zich ongerust over je beginnen te maken en naar je komen kijken. En je zal zien dat ze het allemaal even fijn vinden.'

'Ja, maar of Jim het ook zo fijn vindt? Ik zie niet waarom dat allemaal nodig is. Maar ik zal het doen als het moet. En 't is maar beter om de dieren hun zin te geven, denk ik zo.'

Tom dacht eens goed na of hij misschien nog iets had vergeten en zei: 'O ja, nog iets. Zou je hier misschien een bloem kunnen opkweken?'

'Ik weet niet. Misschien wel, jongeneer Tom, maar 't is nogal donker hier en ik heb niks aan bloemen en 't is nog maar meer last.'

'Nou, probeer het in ieder geval. Er zijn gevangenen geweest die het hebben klaargespeeld.'

'Eén van die grote kattestaarten zou hier misschien wel groeien, maar het is de moeite niet waard.'

'Denk dat maar niet. We zullen een kleine voor je halen en die plant je daar in die hoek en kweekt haar op. En dan moet je niet kattestaart zeggen, maar Pitshiola - dat is de juiste naam voor een gevangenisbloem. En je moet haar met je tranen besproeien:'

'Maar ik heb hier genoeg water, jongeneer Tom.'

'Water heb je niet nodig, je moet haar met je tranen besproeien. Zo wordt het altijd gedaan.'

‘Nou, jongeneer Tom, ik wed dat ik het evengoed kan doen met water als die andere man met tranen.’

‘Daar gaat het niet om. Het hoort met tranen gedaan te worden.’

‘Dan gaat ze onder m'n handen dood, vast en zeker, want ik huil haast nooit.’

Tom was verslagen. Maar even later vond hij er wat op, Jim moest zich dan maar met een ui behelpen, hij zou er stilletjes één in z'n koffiepot laten vallen. Jim zei dat hij net zo lief tabak in z'n koffie wou hebben, en hij begon zó te mopperen over alles, over het vele werk en over die plant en het musiceren voor de ratten en het liefkozen van de slangen en spinnen. En bij al dàt werk moest hij bovendien nog pennen maken en inschriften en dagboeken schrijven en wat al niet. Een gevangene zijn was het vervelendste, lastigste en moeizaamste werk dat hij ooit had ondernomen. Tom werd boos op hem en zei, dat maar zelden iemand zulke kansen had gekregen om roem voor zich te verwerven en dat ze gewoonweg aan hem waren verspild; hij moest zich schamen om zó iets niet meer te waarderen. Toen zei Jim dat het hem speet en dat hij zich voortaan beter zou gedragen, en Tom en ik maakten eindelijk dat we naar bed kwamen.

Hoofdstuk XXXVIII.

's Morgens gingen we naar het dorp en kochten een grote rattenval. We maakten één van de rattenholen weer open en een uur later hadden we vijftien van de mooiste ratten. Toen zetten we de val op een veilige plaats onder tante Sally's bed. Maar terwijl we op jacht waren naar spinnen, vond de kleine Thomas Franklin Benjamin Alexander Phelps hem daar en maakte het klepje ervan open om te zien of de ratten er ook zouden uitkomen, en dat deden ze. Toen we terug kwamen, stond tante Sally boven op haar bed spektakel te maken en de ratten deden wat ze konden om haar voor verveling te behoeden. Ze gaf ons allebei een pak slaag en het duurde wel twee uur voor we er weer een stuk of vijftien te pakken hadden - en dat allemaal door dat bemoeizieke, kleine jongetje.

We kregen een prachtige verzameling van verschillende spinnen, torren, kikkers en rupsen bij elkaar en we hadden nog graag een wespennest gehad. Maar dat lieten we maar liever, want de familie was thuis. En daarna gingen we op slangenjacht. We kregen er een paar dozijn te pakken, huisen tuinslangen en we deden ze in een zak en verstopten ze zolang in onze kamer. En toen was het tijd voor het avondeten en of we honger hadden na zo'n welbestede dag! En toen we terug gingen naar onze kamer was er geen slang meer te bekennen, ze hadden zich op de één of andere manier uit de zak weten te werken. Maar het hinderde niet zo erg, ze zouden nog wel ergens in de buurt zijn, we dachten dat we er wel een paar van zouden terugvinden. En er was ook werkelijk een tijd lang geen gebrek aan slangen in huis. Zo nu en dan vielen ze uit de balken en kwamen dan meestal op je bord terecht of achter in je nek of ergens waar je ze liever niet wou hebben. Ze waren wat mooi en gestreept en deden niemand kwaad, maar dat scheen geen verschil te maken voor tante Sally, ze verafschuwde slangen, wat voor soort het ook waren. Je kon er haar zelfs niet toe krijgen er één met een tang aan te pakken en als ze er één in haar bed vond, schreeuwde ze het hele huis bij elkaar. En nadat de laatste slang al minstens een week uit huis was verdwenen, sprong ze nog een meter hoog als je haar met een veer in haar nek kriebelde. Het was

heel vreemd, maar Tom zei dat alle vrouwen zo waren. Om één of andere reden waren ze zo geschapen.

Telkens als er weer een slang op haar weg was verschenen, kregen we er van langs en ze zei, dat het niets was bij wat we zouden krijgen als we het huis nog eens met slangen vulden. De klappen konden me niet schelen, die waren niet de moeite waard, maar wèl de moeite die we hadden om een nieuwe voorraad slangen te verzamelen. Maar we kregen ze, en men kan zich niets mooiers voorstellen dan Jim's hut, wanneer al de dieren op de muziek en Jim afkwamen. Jim hield niet van spinnen en de spinnen hielden niet van Jim en ze maakten het hem niet gemakkelijk. En hij zei dat er tussen de ratten, de slangen en de molensteen, voor hem haast geen plaats meer in bed was. En al was er plaats, dan kon iemand toch niet slapen omdat het er zo woelig was. Want ze sliepen nooit allemaal tegelijk, maar deden het om beurten. Als de slangen sliepen, waren de ratten aan dek en als de ratten onder de wol kropen, namen de slangen de wacht over, zodat er altijd één bende zijn bed in beslag nam en de andere bende circusje boven op hem speelde. En als hij probeerde een ander plekje te vinden om te slapen, dan deden de spinnen een aanval op hem. Hij zei dat als hij hier ooit levend uitkwam, bij nooit van z'n leven nog eens een gevangene wou zijn, al werd hij er ook goed voor betaald.

Nou, na drie weken liep alles of het gesmeerd was. Het hemd was hem ook in een pastei toegezonden en iedere keer dat Jim door een rat werd gebeten, stond hij op en schreef een beetje in zijn dagboek terwijl de inkt nog vers was. De pennen waren klaar, de inschriften waren in de steen gebeiteld, de beddepoot was doorgezaagd en we hadden het zaagsel opgegeten en er een verbazingwekkende maagpijn van gekregen. We dachten dat we allemaal dood zouden gaan, maar dat gebeurde niet. Maar, zoals ik al zei - het werk was nu eindelijk allemaal gedaan en we waren op van vermoeidheid, maar hoofdzakelijk Tom. Oom Silas had een paar keer naar de plantage in Orleans geschreven dat ze hun neger moesten komen halen, maar hij had geen antwoord gekregen, omdat die plantage natuurlijk niet bestond. Daarom dacht hij erover om Tom te gaan adverteren in de bladen van New Orleans en St. Louis en toen hij St. Louis noemde kreeg ik er kippevel van, we hadden nu geen tijd meer te verliezen. Tom zei dat nu het ogenblik voor de annanieme brieven was aangebroken.

'Wat is dat?', vroeg ik.

'Om de mensen te waarschuwen dat er iets gaat gebeuren.

Je doet het dan weer zus en dan weer zo. Maar er is altijd iemand die spionneert en de gouverneur van het kasteel waarschuwt. Toen Lodewijk XIV er vandoor wou gaan uit de Twieleries heeft een dienstmeisje hem verraden. Dat is een goede methode, maar de annanieme brieven zijn ook goed. We kunnen het allebei doen. En gewoonlijk verwisselt de moeder van de gevangene met hem van kleren, zij blijft dan in de gevangenis en hij ontsnapt in haar kleren. Dat kunnen we ook doen.'

'Maar kijk eens, Tom, waarom zouden we iemand waarschuwen dat er iets gaat gebeuren? Ze zullen het wel merken!'

'Ja, dat weet ik, maar bij hen ben ik er zo zeker nog niet van. Ze hebben ons, vanaf het begin, helemaal onze gang laten gaan. Ze zijn zo goed van vertrouwen dat ze nergens iets achter zoeken. Als we ze niet waarschuwen zal niemand ons iets in de weg leggen bij Jim's ontsnapping en hebben we al die moeite voor niets gedaan.'

'Nou, wat mij betreft, Tom, daar zou ik niks op tegen hebben.'

'Larie!', zei hij, en keek zo verachtelijk, dat ik er aan toevoegde: 'Maar ik maak helemaal geen aanmerkingen. Doe maar zoals je wilt, ik vind het best. Hoe denk je dat te doen met dat dienstmeisje?'

'Dat moet jij zijn. Vannacht moet je zien dat je een jurk van één van de meiden te pakken krijgt.'

'Maar, Tom, daar krijgen we last mee, ze heeft er misschien maar één.'

'Dat hindert niet, want je hebt haar alleen maar even nodig om de annanieme brief mee onder de deur te schuiven.'

'O, best, ik zal het doen, maar ik zou hem net zo goed in m'n eigen kleren onder de deur kunnen schuiven.'

'Dan zou je er niet als een dienstmeisje uitzien, nietwaar?'

'Dat is wel zo, maar er is toch niemand die me ziet.'

'Dat heeft er niets mee te maken. Wij hebben alleen maar onze plicht te doen en er ons niet druk over te maken of iemand ons ziet of niet. Hou je er dan helemaal geen principes op na?'

'Hou je maar kalm, ik zeg al niks meer - ik ben het dienstmeisje. En wie is Jim's moeder?'

'Ik ben z'n moeder. Ik zal een japon van tante Sally gappen.'

'Ja, maar dan moet je toch in de hut achterblijven als Jim en ik ontsnappen?'

‘Niks ervan. Ik stop Jim's kleren op met stro en die leg ik in z'n bed om z'n vermomde moeder voor te stellen. En Jim trekt de japon van mij aan.’

En dus schreef Tom de annanieme brief en ik pikte de japon van de meid en schoof de brief 's nachts onder de voordeur. Er stond in:

Weest op Uw hoede. Gevaar is in aantocht. Let wèl op.
EEN ONBEKENDE VRIEND.

De volgende nacht prikten we een tekening van een doodshoofd en een paar gekruiste beenderen, die Tom met bloed had getekend, op de voordeur, en de daarop volgende nacht een andere van een doodkist, op de achterdeur. Ik heb nog nooit een familie zo opgewonden gezien. Ze hadden niet angstiger kunnen zijn als het hele huis vol met geesten had gezeten, die achter elk meubelstuk en onder de bedden op de loer lagen. Als er een deur klapte sprong tante Sally de hoogte in en zei ‘o!’ en als er iets viel sprong ze op en zei ‘o!’ en als je haar onverwacht even aanraakte was het weer hetzelfde grapje. Ze dacht aldoor dat er iets achter haar was en draaide zich soms plotseling om. Ze dorst haast niet naar bed te gaan, maar opblijven durfde ze ook niet. De brieven hadden dus een goede uitwerking, Tom zei dat hij nooit een beter resultaat had gezien. Dat was wel een bewijs dat we het goed hadden gedaan, zei hij.

En nu krijgen we de klap op de vuurpijl, zei hij. Dus hadden we tegen het aanbreken van de dag nog een brief klaar en we vroegen ons af wat we daarmee moesten beginnen, want we hadden ze aan het avondeten horen zeggen dat ze een neger op wacht zouden zetten, aan de voordeur zowel als aan de achterdeur. Tom klom langs de bliksemafleider naar beneden om de situatie eens op te nemen en zag dat de neger aan de achterdeur in slaap was gevallen. Hij stak de brief achter in diens hals en kwam weer terug. Dit is de brief:

‘Verraad mij niet, ik wens Uw vriend te zijn. Een wanhopige bende moordenaars gaat deze nacht Uw weggelopen neger stelen. Ze hebben getracht U schrik aan te jagen, zodat ge in huis zoudt blijven en hen niet lastig vallen. Ik ben één van de bende, maar ben bekeerd en wil een eerlijk leven gaan leiden. Ze zullen van het noorden komen aansluipen, langs het hek, precies om middernacht, met een valse sleutel en naar de negerhut gaan om hem te halen. Ik wou eerst op

een hoorn blazen, als er gevaar naderde, maar inplaats daarvan zal ik blaten als een schaap, zodra ze er zijn, en helemaal niet blazen. En terwijl ze hem van zijn ketenen bevrijden, moet gij er heen sluipen en hen opsluiten. Gij kunt hen dan op Uw gemak doden. Doe precies wat ik U zeg, want anders zullen ze achterdochtig worden en de boel vreselijk op stelten zetten. Ik wil geen beloning hebben, het bewustzijn goed te hebben gehandeld is mij genoeg.

ONBEKENDE VRIEND.'

Hoofdstuk XXXIX.

We voelden ons erg voldaan over ons werk en na het ontbijt gingen we met de kano naar de overkant van de rivier om te gaan vissen en we namen flink wat te eten mee en we hadden erg veel pret. We keken eens of het vlot er nog lag en dat was in orde. We kwamen laat thuis voor het avondeten en iedereen was vreselijk opgewonden en we moesten direct na het avondeten naar bed. En niemand wou ons zeggen wat er aan de hand was er we kregen geen woord te horen over die brief, maar dat was niet nodig, want daar wisten we zeker net zo veel van af als de anderen. Zodra we halfweg onze kamer waren, keerden we weer om en slopen de keldertrap af. We zochten een flinke voorraad eten bij elkaar, namen die mee naar onze kamer en gingen naar bed. Om ongeveer half twaalf stonden we weer op en Tom trok de gestolen japon van tante Sally aan en wou met het eten beginnen, maar zei: 'Waar is de boter?'

'Ik heb een kluit op een stuk maïsbrood gelegd', zei ik.

'Nou, dan heb je het laten liggen - hier is het niet.'

'We kunnen er ook wel zonder', zei ik.

'We kunnen er ook wel mèt', zei hij. 'Glip even naar de kelder en haal het. En kom me dan langs de bliksemafleider achterna. Ik ga nu vast het stro in Jim's kleren stoppen. Zodra je er bent, ga ik blaten en dan is het tijd om te vertrekken.'

Dus hij verdween uit het raam en ik naar de kelder. De kluit boter, zo groot als een vuist, lag nog op dezelfde plaats waar ik hem had achtergelaten. Ik greep het stuk maïsbrood waar het op lag, blies m'n kaars uit en sloop voorzichtig naar boven. De keldertrap op ging het goed, maar in de gang kwam tante Sally juist aan. Ik stopte de kluit boter gauw in m'n hoed en klapte die op m'n hoofd en het volgende ogenblik zag ze me en zei: 'Jij bent in de kelder geweest'.

'Ja, tante.'

'Wat heb je daar gedaan?'

'Niks.'

'Niks!'

'Nee, tante.'

'Wat bezielt je dan om daar midden in de nacht heen te gaan?'

‘Ik weet het niet.’

‘Je wéét het niet? Geef een fatsoenlijk antwoord, Tom, ik *wil* weten wat je daar gedaan hebt.’

‘Ik heb niks gedaan, tante Sally, heus niet.’

Ik dacht dat ze me nu wel zou laten gaan en onder gewone omstandigheden had ze dat ook wel gedaan, maar er gebeurden nu zoveel vreemde dingen, dat ze over alles wat niet helemaal in de haak was, nog opgewondener raakte. Ze zei daarom, erg beslist: ‘Ga in de woonkamer, jij, en wacht tot ik bij je kom. Je hebt het één of ander uitgehaald en geloof maar dat ik er achter zal komen.’

Ik ging de woonkamer binnen, maar lieve help, wat was het daar vol. Vijftien boeren waren er minstens en allemaal met een geweer gewapend. Ik voelde me draaierig worden en ging gauw in een stoel zitten. Ze liepen onrustig rond en praatten zachtjes met elkaar en probeerden er uit te zien of ze erg op hun gemak waren. Maar ik wist dat het niet zo was, omdat ze aldoor hun hoeden afnamen en op hun hoofden krabden en ze weer opzetten en dan weer eens gingen zitten en aan hun knopen draaiden. Ik voelde me zelf niets op m'n gemak, maar de hoed hield ik op m'n hoofd.

Ik hoopte maar dat tante Sally terug zou komen om met me af te rekenen en dat ze me dan zou laten gaan, om Tom te vertellen in wat voor wespennest we ons hadden gestoken en dat we er nu mee moesten ophouden en er onmiddellijk met Jim vandoor moesten gaan voor die kerels een kans kregen om op ons af te gaan.

Eindelijk kwam ze en deed me allerlei vragen, maar ik kon er m'n aandacht zelfs niet bij houden, omdat de mannen nu zo zenuwachtig waren dat ze verschil van mening kregen. Sommigen wilden in hinderlaag gaan liggen om de desperado's te vangen en anderen zeiden dat het nog maar een paar minuten voor middernacht was en het beter was om te wachten op het blaten. En tante bleef maar door vragen en ik had het zó benauwd en kreeg het zó warm, dat de boter op m'n hoofd begon te smelten en langs m'n nek naar beneden druppelde. En toen één van hen zei: ‘Ik ben er voor om nu dadelijk naar de hut te gaan en ze daar op te wachten als ze komen’, kreeg ik het zo te kwaad, dat er een straaltje boter langs m'n voorhoofd kwam sijpelen. Tante Sally zag het en ze werd zo wit als een doek en zei: ‘Om 's hemels wil, wat is er met dat kind! Zo zeker als wat heeft hij hersenkoorts en z'n hersens komen er al uit!’

En iedereen kwam aanlopen om te kijken en ze griste de

hoed van m'n hoofd en toen kwam het stuk brood te voorschijn met wat er nog van de boter over was en ze greep me beet en knuffelde me en zei: ‘O, wat heb je me aan het schrikken gemaakt! En wat ben ik blij dat het anders niets is. Ik dacht al dat we je kwijt waren, zo zouden je hersens er ook hebben uitgezien. Waarom heb je me niet gezegd wat je in de kelder had uitgevoerd, het had me niets kunnen schelen. En nu naar bed. En laat me je niet zien voor morgenochtend!’

Een ogenblik later was ik boven en het volgende ogenblik gleed ik langs de bliksemafleider naar beneden en maakte dat ik naar het schuurtje kwam. Ik kon haast geen woord uitbrengen van zenuwachtigheid, maar ik vertelde Tom, zo goed mogelijk, dat we geen minuut te verliezen hadden - het huis was vol mannen met geweren.

Z'n ogen schitterden en hij zei: ‘Nee, is 't werkelijk waar? Is het niet fijn? Als we het nog eens konden overdoen, Huck, wed ik dat ik er wel tweehonderd bij elkaar kreeg. Als we het maar konden uitstellen tot...’

‘Vooruit! Vooruit nou!’, zei ik. ‘Waar is Jim?’

‘Vlak bij je elboog, als je je arm uitstrekt raak je hem aan. Hij is aangekleed en alles is klaar. Laten we behoedzaam naar buiten gaan en dan zal ik blaten.’

Maar toen hoorden we het geluid van mannen die naar de deur toekwamen en even later werd er aan het hangslot gemorreld en toen hoorde ik een man zeggen: ‘Ik heb je wel gezegd dat we te vroeg waren, ze zijn er nog niet, de deur is op slot. Hier, laat ik een paar van jullie in de hut opsluiten en zorg dat je ze goed raakt als ze komen, de rest van ons moet zich hier en daar verdekt opstellen en goed luisteren of we ze horen komen.’

En daar kwamen ze al naar binnen. Ze zagen ons niet in het donker en trapten bijna op ons, toen we maakten dat we onder het bed kwamen. Maar dat lukte boven verwachting en toen kropen we zachtjes en vlug door het gat - Jim eerst, dan ik, en Tom het laatst, dat was volgens Tom's bevel. Nu waren we in het schuurtje en we hoorden de mannen vlakbij lopen. We kropen voorzichtig naar de deur en Tom gluurde door een spleet, maar hij kon niets zien, het was pikdonker. Hij fluisterde ons toe dat hij zou luisteren of de voetstappen verder gingen en als hij ons kneep dan moest Jim eerst naar buiten glippen en hij zou het laatst gaan. Hij ging met z'n oor voor de spleet zitten, en luisterde, en luisterde, en luisterde nòg eens, maar je hoorde daar omheen aldoor maar voetstappen. Maar op het laatst kneep hij ons toch en we glipten naar

buiten. Gebukt, als Indianen achter elkaar, slopen we naar het hek. We maakten niet het minste geluid, haalden nauwelijks adem. Jim en ik kwamen goed over het hek, maar Toms broek bleef haken aan een grote splinter en toen hoorde hij voetstappen in de buurt en moest hij zich lostrekken en toen knapte de splinter af en maakte een geluid en toen riep iemand: 'Wie is daar? Antwoord, of ik schiet!'

Maar we antwoordden niet, we namen alleen maar de benen, zo hard we konden. Toen hoorden we 'bang, bang, bang!' en de kogels vlogen ons om de oren. We hoorden ze roepen: 'Hier zijn ze! Ze gaan naar de rivier! Achter ze aan, jongens! Maak de honden los!'

En daar kwamen ze, in volle ren. We konden ze horen omdat ze schoenen droegen en schreeuwden, maar wij droegen geen schoenen en schreeuwden ook niet. We waren op het pad naar de molen en toen ze vlak achter ons waren, doken we in de struiken en lieten ze voorbij gaan. Toen liepen we achter hen aan. Ze hadden alle honden opgesloten om de bandieten niet af te schrikken, maar ondertussen had iemand ze losgelaten, en daar kwamen ze aan en maakten lawaai genoeg alsof het er een millioen waren. Maar het waren onze eigen honden, dus we wachtten tot ze ons hadden ingehaald, en toen ze zagen dat *wij* het waren en dat er bij ons niets te beleven viel, lieten ze ons schieten en holden verder, naar waar ze rumoer en schieten hoorden. En toen gingen wij er weer achter aan tot we bijna bij de molen waren. Daar sloegen we ons door het struikgewas heen tot waar mijn kano lag. In een ogenblik waren we er in en maakten dat we naar het midden van de rivier kwamen zonder dat we meer geluid maakten dan nodig was. Toen peddelden we op ons gemak naar het eiland waar het vlot lag. Langs de oever hoorde je het geluid van schreeuwen en blaffen op en neer gaan, tot het zwakker werd en eindelijk helemaal wegstierf.

Toen we op het vlot stapten, zei ik: 'Nou, ouwe Jim, nou ben je weer vrij en ik wed dat je nooit meer een slaaf zal worden.'

'Het is machtig mooi gedaan, Huck. Het is prachtig bedacht en prachtig gedaan en niemand zou beter de boel zo door mekaar hebben gegooid.'

Niemand kon verheugder zijn dan wij waren, maar Tom's geluk kende geen grenzen, omdat hij een kogel in z'n dijbeen had gekregen.

Toen ik en Jim dàt hoorden voelden we ons niet meer zo opgewekt. Het deed hem flink pijn en het bloedde, daarom

legden we hem in de wigwam en scheurden één van de hemden van den hertog in stukken om Tom's been mee te verbinden, maar hij zei: ‘Geef mij die vodden, ik kan het zelf wel doen. Wacht nou niet langer, lummel nou niet meer rond. Aan het roer. Zet de zeilen bij! Jongens, wat hebben we dat fijn gedaan, hè? Als wij dat zaakje met die Lodewijk maar eens hadden mogen opknappen! Maar vooruit nou! Aan de riemen!’

Maar ik en Jim beraadslaagden samen - en dachten na. En na een poosje zei ik: ‘Zeg het maar, Jim’.

En hij zei: ‘Nou dan, Huck, ik bekijk dat zo. Als het hèm was, dat was bevrijd en één van de jongens was geschoten, zou hij zeggen: ‘Vooruit, redt mij, bekommer jou niet om een dokter voor die daar?’ Zou jongeneer Tom Sawyer zoiets doen? Zou hij dat zeggen? Wed maar van nee. Nou, dan, gaat Jim dat zeggen? Nee, meneer - ik doe geen stap verder zonder een dokter, al duurt het veertig jaar!’

Ik wist dat hij van binnen helemaal blank was en ik dacht wel dat hij zou zeggen wat hij zei - dat was dus in orde en ik vertelde Tom dat ik een dokter ging halen. Hij ging er vreselijk over te keer, maar ik en Jim hielden voet bij stuk. Toen wou hij naar buiten kruipen en het vlot zelf losmaken, maar we lieten het niet toe. Toen zei hij ons wat hij van ons dacht, maar het hielp hem allemaal niets.

En toen hij zag dat ik de kano gereed maakte zei hij: ‘Nou, dan, als je met alle geweld wil gaan, dan zal ik je zeggen wat je moet doen als je in het dorp komt. Doe de deur op slot en bind en blinddoek de dokter. Laat hem zweren dat hij zal zwijgen en stop een beurs met goud in z'n hand. Breng hem langs allerlei omwegen in het donker naar de kano, vaar eerst tussen de eilanden rond, voor je hem hier brengt, fouilleer hem en neem hem z'n krijt af en geef het hem niet terug voor je hem naar het dorp hebt gebracht, want anders zal hij herkenningstekens op het vlot maken opdat hij het weer kan vinden. Zo wordt het altijd gedaan.’

Ik zei dat ik het zou doen en ging op weg. Jim zou zich in de bossen verbergen als hij de dokter zag komen.

Hoofdstuk XL.

De dokter was een oude man, een erg aardige, vriendelijke oude man. Ik vertelde hem dat ik en m'n broer gisterenmiddag op het Spaanse eiland waren gaan jagen en dat we op een stuk vlot kampeerden dat we daar hadden gevonden. Ongeveer om middernacht moest hij in z'n droom tegen z'n geweer hebben gestoten, want het was afgegaan en hij had een schot in z'n been gekregen. En nu wilden we graag dat hij er eens naar kwam kijken, maar dat hij er aan niemand iets van vertelde, want we wilden vanavond onze familie gaan opzoeken en die verrassen.

'Wie is je familie?', vroeg hij.

'De Phelpsen, daar ginds.'

'O', zei hij. En even later zei hij: 'Hoe zei je ook weer dat hij dat schot kreeg?'

'Hij had een droom, en die schoot op hem.'

'Zonderlinge droom', zei hij.

Maar hij stak een lantaarn aan en haalde z'n tassen te voorschijn en we gingen op weg. Maar toen hij de kano zag, vertrouwde hij haar niet - ze was groot genoeg voor één persoon, zei hij, maar voor twee leek het hem niet erg veilig. Zonder er bij na te denken zei ik: 'O, U hoeft niet bang te zijn, we konden er met z'n drieën makkelijk in.'

'Wie zijn die drie?'

'Nou, ik en Sid, en... en... en de geweren, bedoelde ik.'

'O', zei hij.

Hij zette z'n voet op het boord en wiegde haar heen en weer en schudde het hoofd en zei, dat hij maar liever naar een grotere zou uitkijken. Maar ze lagen allemaal vast aan de ketting en daarom nam hij mijn kano en zei dat ik maar moest wachten tot hij terugkwam of vast naar huis kon gaan om ze daar op de verrassing voor te bereiden. Ik vertelde hem waar hij het vlot kon vinden en toen roeide hij weg.

Ik kroop tussen een houtstapel om een beetje te slapen en toen ik wakker werd, stond de zon vlak boven m'n hoofd. Ik ging naar het huis van den dokter, maar daar vertelden ze me dat iemand hem 's nachts was komen halen en dat hij nog niet terug was gekomen. Nou, dacht ik, dat ziet er lelijk uit

voor Tom, het is maar het beste dat ik dadelijk naar het eiland terugga. Ik maakte benen en toen ik een hoek omsloeg, ramde ik oom Silas met mijn hoofd in z'n maag.

'Hé, Tom!', zei hij, 'waar heb jij al die tijd gezeten, deugniet?'

'Nergens', zei ik, 'alleen maar jacht gemaakt op de weggelopen neger - ik en Sid.'

'Maar waar zijn jullie geweest? Je tante is erg ongerust.'

'Dat hoeft niet', zei ik, 'er is niks met ons gebeurd. We zijn de mannen en de honden achterna gelopen, maar we konden ze niet meer inhalen. Maar we dachten dat we wat op het water hoorden en gingen met een kano er achter aan. Maar we konden niets of niemand vinden en we waren moe geworden van het zoeken en toen bonden we de kano vast en wilden heel even gaan slapen, maar we werden niet wakker voor ongeveer een uur geleden. En toen gingen we weer terug en Sid is nu op het postkantoor om te horen of er nog nieuws is en ik wou wat eten voor ons halen en dan komen we thuis.'

En toen gingen we samen naar het postkantoor om 'Sid' te halen, en precies zoals ik verwachtte - hij was er niet. De oude heer haalde een brief af en toen bleven we nog een poosje wachten tot Sid zou komen opdagen. En eindelijk zei de oude heer dat Sid dan maar naar huis moest lopen of kanoën - maar wij gingen rijden. Ik kon het niet gedaan krijgen dat ik op Sid mocht blijven wachten.

Toen we thuis kwamen, was tante Sally zo blij dat ze me zag, dat ze lachte en huilde tegelijk, en me knuffelde en me één van die klappen van haar gaf die niets te betekenen hebben. En ze zei dat Sid ook zou krijgen als hij thuiskwam.

En het huis was vol met boeren en hun vrouwen, die bleven eten, en er was zo'n gekakel dat je je eigen woorden niet kon verstaan. Mevrouw Hotchkiss was de ergste, haar tong stond geen ogenblik stil.

'Nou, juffer Phelps', zei ze, 'ik heb die hut helemaal overhoop gehaald en ìk zeg je dat die neger gek was. Ik zei het al tegen juffer Damrell - nietwaar juffer Damrell? - ik zei, hij is gek, zei ik - dat waren m'n eigen woorden. Luisteren jullie naar mij: hij is gek, zei ik, alles wijst er op, zeg ik. Kijk nou is naar die molensteen, zei ik, welk schepsel met een beetje gezond verstand gaat zo'n onzin op een molensteen krabbelen? Hij is zo gek als iets, dàt zeg ik je.'

'En kijk eens naar die touwladder, uit vodden gemaakt',

zei de oude juffrouw Damrell, ‘ik vraag me af wat hij daar toch mee...’

‘Dezelfde woorden die ik nog geen minuut geleden tegen juffer Utterback zei, je kan het haar zelf vragen. Kijk nou toch eens naar zo'n ladder, zei ze, en ik zei, ja, 't is crimineel, zei ik, - waarvoor had ie dàt nou nodig?, zei ik. Toen zei zij, juffer Hotchkiss, zei ze...’

‘Maar hoe ter wereld hebben ze die steen daar gekregen? En wie heeft dat gat gegraven? En wie...’

‘Precies wat *ik* zei - geef me dat schaaltje eens aan, wil je? - ik zei geen minuut geleden tegen juffer Dunlap, hoe hebben ze het klaargespeeld om die molensteen daar te krijgen, zei ik. Zonder hulp, moet je denken - zonder hulp! Maar *mij* hoef je niks wijs te maken, zeg ik, er wàs hulp en meer dan genoeg hulp ook, er zijn er wel een dozijn die die neger hebben geholpen en ìk zou er wel achter komen wie het waren, zeg ik...’

‘Een dozijn, zegt U? Veertig hadden nog niet kunnen doen wat er gedaan is. Die hut moet minstens vier weken lang iedere nacht vol negers hebben gezeten! Kijk zo'n hemd eens - iedere centimeter overdekt met geheim Afrikaans schrift, met bloed geschreven. Ik gaf er wat voor om te weten wat het betekende.’

‘Of ze hulp gehad hebben? Nou, dat zou ik menen! U had hier maar eens in huis moeten zijn. Ze hebben alles gestolen wat ze maar te pakken konden krijgen. Dat hemd hebben ze onder m'n neus van de waslijn gekaapt en dat laken waar ze de touwladder van hebben gemaakt - ik weet niet hoe vaak ze dat wel gestolen hebben. En meel, en kaarsen, en kandelaars en lepels en de oude beddepan en wel duizend dingen die ik me niet meer kan herinneren en m'n nieuwe japon. En ik en Silas en m'n Sid en Tom lagen dag en nacht op de loer, zonder dat we er iets wijzer door zijn geworden, geen spoor was er van ze te bekennen. En dan halen ze ons nog vlak onder onze neus die neger weg, met zestien mannen en tweeentwintig honden vlak op hun hielen! Ik moet zeggen, het slaat alles wat ik ooit gehoord heb met stukken. Als het spoken waren geweest hadden ze het niet beter kunnen doen. En ik ben er zo zeker nog niet van dat het geen spoken waren, want jullie kennen onze honden, er zijn geen betere - nou, die honden hebben nooit het minste spoor gevonden. Nu moeten jullie mij eens verklaren hoe dat kan!’

‘Hoe is het mogelijk...’

‘Gerechte hemel, zoiets...’

‘Lieve help, ik zou niet graag...’

‘Dieven in huis en ook nog...’

‘Wel allemachtig, ik zou doodsbenauwd zijn om in zo'n huis te wonen, ik...’

‘Benauwd? - ik was zó bang dat ik haast niet naar bed dorst te gaan, of op te staan of te gaan liggen of te zitten. M'n zenuwen waren zo van streek dat ik niet meer wist wat ik deed. Ik was zelfs bang dat ze hét op één van ons hadden gemunt. Het lijkt nu bij daglicht misschien gek, maar ik heb m'n twee arme jongens, die daar zo helemaal alleen op een kamer sliepen, zelfs opgesloten. Je gaat zulke vreemde dingen denken. Ik dacht bij mezelf, als ìk nu eens zo'n jongen was en ik lag daar alleen boven en de deur was niet op slot en...’ Ze zweeg plotseling en er kwam een verbaasde blik in haar ogen, ze keek langzaam de kring rond en toen haar blik op mij bleef rusten - toen stond ik op om wat te gaan wandelen.

Ik zou beter kunnen verklaren waarom we vanmorgen niet in die kamer waren als ik er eerst eens over had nagedacht. Ik was nog niet lang buiten of ik werd naar binnen geroepen. Ik vertelde haar hetzelfde verhaal dat ik aan oom Silas had gedaan. Ik zei dat we wakker waren geworden door het lawaai en dat de deur gesloten was en omdat we er bij wilden zijn waren we langs de bliksemafleider naar beneden geklommen en we hadden ons allebei een beetje bezeerd, dàt zouden we nooit meer proberen.

Ze zei dat ze het ons zou vergeven, en dat men van jongens wel niets anders kon verwachten en omdat alles zo goed was afgelopen, was het maar beter om dankbaar te zijn dat ze ons nog had en dat we er gezond en wel waren afgekomen. Toen kuste ze me en streek me over het hoofd. Maar ineens sprong ze op en zei: ‘Maar het is al bijna donker en Sid is er nog niet! Wat kan er met die jongen gebeurd zijn?’

Ik zag een mooie gelegenheid om weg te komen en zei: ‘Zal ik even gauw naar het dorp lopen en hem halen?’

Maar ze zei: ‘Nee, dat doe je niet. Jij blijft waar je bent. Eén weg dat is genoeg. Als hij er bij het avondeten nog niet is, dan zal je oom wel gaan’.

Hij was er natuurlijk niet, dus direct na het avondeten ging oom hem zoeken.

Hij kwam tegen tien uur terug, een beetje ongerust, want hij had geen spoor van Tom kunnen ontdekken. Tante Sally was heel wat ongeruster, maar oom Silas zei dat daar helemaal geen reden voor was. Jongens waren allemaal hetzelfde en ze zou zien dat hij 's morgens weer gezond en wel zou

komen opdagen. Daar moest ze zich mee tevreden stellen. Maar ze zei, dat ze toch nog een poosje voor hem wou opblijven en ze zou het licht laten branden.

En toen ik naar bed moest, ging ze met me mee en stopte me in en was zo lief als een moeder voor me. Ik voelde me echt laag en gemeen en kon haar niet goed in de ogen kijken. En ze ging op m'n bed zitten en praatte een hele tijd met me en zei dat Sid zo'n beste jongen was en het leek wel of ze helemaal niet kon ophouden met over hem te praten. En telkens vroeg ze me weer of ik dacht dat er iets met hem gebeurd was, misschien had hij een ongeluk gekregen en lag nu ergens zonder enige hulp. En ik verzekerde haar aldoor maar weer dat er niets met Sid was en dat hij in de ochtend zeker weer zou komen opdagen. Ze kuste me en drukte m'n hand en toen ze wegging keek ze me diep in de ogen, maar zó zacht en lief. En ze zei: 'De deur gaat vanavond niet op slot, Tom. Maar je zult een lieve jongen zijn, nietwaar, en er niet vandoor gaan? Dat wil je toch wel voor me doen?'

Ik wilde maar al te graag gaan, om te kijken hoe het met Tom was, maar daarna was het me niet meer mogelijk.

Zij bezwaarde m'n geweten en Tom bezwaarde m'n geweten, dus van slapen kwam niet veel. Twee keer liet ik me naar beneden glijden en liep het huis om, en dan zag ik haar met de kaars voor het raam zitten, aldoor naar de weg kijkend, en dan wou ik maar dat ik wat voor haar kon doen. Maar ik kon niets doen. Alleen nam ik me heilig voor haar nooit meer verdriet te doen. Toen ik de derde keer naar beneden gleed, begon het al te schemeren en toen zat ze er nog. Ze was in slaap gevallen, het oude, grijze hoofd rustte op de hand en de kaars was bijna opgebrand.

Hoofdstuk XLI.

De oude man was voor het ontbijt alweer naar het dorp geweest, maar hij had geen spoor van Tom kunnen ontdekken. Ze zaten beiden stil en bedroefd aan tafel, hun koffie werd koud en ze konden geen stuk naar binnen krijgen.

Toen zei de oude man: ‘Heb ik je die brief gegeven?’

‘Wat voor brief?’

‘Die ik gisteren van het postkantoor heb meegebracht.’

‘Nee, je hebt me geen brief gegeven.’

‘Dan heb ik het zeker vergeten.’

Hij doorzocht z'n zakken, herinnerde zich toen dat hij hem ergens had neergelegd en ging hem halen.

‘Hè, hij is van St. Petersburg - van Sis’, zei tante Sally.

Ik dacht dat een wandelingetje me goed zou doen, maar ik kon me niet bewegen. Maar voor ze de brief kon openen, liet ze hem vallen en liep hard weg - want ze had iets gezien. En ik had het ook gezien. Het was Tom Sawyer op een matras, en de oude dokter, en Jim, in haar japon, met de handen op z'n rug gebonden, en een heleboel mensen. Ik verstopte de brief achter het eerste het beste ding dat me voor de hand kwam en liep ook naar buiten. Tante Sally wierp zich huilende over Tom heen en zei: ‘O, hij is dood, hij is dood, ik *wist* dat hij dood was.’

Tom draaide z'n hoofd een beetje om en mompelde iets, waardoor je merkte dat z'n geest in de war was. Tante Sally hief de handen op en zei: ‘Hij leeft, God dank! Meer wens ik niet!’ En ze holde het huis binnen om een bed klaar te maken en ze deelde rechts en links bevelen uit, aan de negers en aan iedereen.

Ik liep met de mannen mee om te zien wat ze met Jim gingen doen en de oude dokter en oom Silas volgden Tom naar 't huis. De mannen waren uit hun humeur en sommigen van hen wilden Jim ophangen, als een afschrikwekkend voorbeeld voor de andere negers, zodat ze niet zouden proberen om weg te lopen, net als Jim had gedaan en een hele familie dagen en nachten in angst laten zitten. Maar de anderen zeiden, doe het niet, je komt er niets verder mee, hij is onze neger niet en als de eigenaar komt opdagen kunnen we voor

hem betalen. Dat koelde ze een beetje af, want mensen die de grootste mond hebben zijn altijd het minste bereid om voor de gevolgen van hun daden te betalen.

Maar ze gingen erg tegen Jim te keer en sloegen hem in het gezicht. En Jim zei niets en hij liet in het minst niet blijken dat hij me kende. Ze ketenden hem weer, maar nu niet aan de beddepoot, maar aan een grote kram, die ze in het onderste blok dreven. Ze ketenden ook z'n handen en z'n beide benen en zeiden dat hij niets dan brood en water zou krijgen tot z'n eigenaar hem kwam halen of tot hij bij opbod zou worden verkocht. En ze gooiden ons gat weer dicht en ze zeiden dat er een paar gewapende mannen iedere nacht de wacht zouden houden en dat er overdag een buldog aan de deur zou worden vastgebonden. En juist, toen ze, na een paar laatste verwensingen, wilden weggaan, kwam de oude dokter binnen, keek eens rond en zei: 'Behandel hem niet slechter dan nodig is, want hij is geen kwade neger. Toen ik de jongen had gevonden, zag ik dat ik de kogel niet zonder hulp eruit zou kunnen krijgen en hij was niet in een toestand dat ik hem alleen kon laten om hulp te halen. En zijn toestand verergerde met de minuut, hij begon te ijlen en wilde niet meer dat ik hem aanraakte en sprak de grootste wartaal. In mijn wanhoop zei ik dat ik hulp *moest* hebben en op hetzelfde ogenblik kroop die neger van ergens te voorschijn en zei dat hij me zou helpen. En dat heeft hij gedaan en heel goed ook. Natuurlijk begreep ik dat het een weggelopen neger moest zijn, en daar zat ik! Ik zou graag even naar het dorp zijn gegaan om naar m'n andere patiënten te kijken, maar ik durfde niet, omdat die neger er dan wel eens vandoor zou kunnen gaan en ik de schuld zou krijgen. Er kwam geen bootje dicht genoeg in de buurt en daar heb ik dus die hele dag en nacht gezeten. Maar ik heb nooit iemand gezien drie beter en geduldiger verpleegde, en toch zette hij zijn vrijheid op het spel om het te doen. En hij was helemaal uitgeput; je kon merken dat hij de laatste tijd hard had moeten werken. Ik heb respect voor hem gekregen. Ik zeg U, heren, zo'n neger is wel duizend dollars waard en ook een goede behandeling. De jongen ging goed vooruit, ik had alles bij me wat ik voor de behandeling nodig had en de rust daar was misschien nog beter voor hem dan dat hij thuis was geweest. Maar ik had ze allebei tot mijn last en was genoodzaakt daar te blijven tot vanmorgen vroeg, toen er een paar mannen in een roeiboot voorbij kwamen. Het geluk wilde dat de neger juist vast zat te slapen. Ik beduidde ze om stil te zijn en ze slopen op hem toe en grepen en bonden

hem voor hij wist wat er gebeurd was. We hadden helemaal geen last met hem. En de jongen sliep gelukkig ook, we konden het vlot ongemerkt naar de overkant slepen. En de neger was erg volgzaam en heeft geen woord gezegd. Hij is geen kwade neger, heren, dàt denk ik er van.'

'Het klinkt niet slecht, dokter, dat moet ik zeggen', zei iemand.

Toen werden de anderen ook wat zachter gestemd en ik was den ouden dokter erg dankbaar dat hij zo voor Jim had gesproken. Ze waren het er allemaal over eens dat Jim zich goed had gedragen en dat hij daar wel een beloning voor had verdiend, en allemaal beloofden ze dat ze hem niet meer zouden uitschelden.

Toen verlieten ze de hut en sloten hem op. Ik had gehoopt dat ze hem van een paar kettingen zouden hebben bevrijd, die waren zo gemeen zwaar, maar daar dachten ze niet aan en ik dacht dat het maar beter was als ik er me niet mee bemoeide, maar ik nam me voor om tante Sally zo gauw mogelijk te vertellen wat de dokter had gezegd. Maar er zou nog een heleboel meer te vertellen zijn - verklaringen, waarom ik vergeten had te zeggen dat Sid gewond was.

Maar daar was geen haast bij, want tante Sally bleef dag en nacht in de ziekenkamer en telkens als ik oom Silas zag rondscharrelen, ontweek ik hem.

De volgende morgen hoorde ik dat Tom heel wat beter was en dat tante Sally een beetje was gaan slapen. Ik sloop naar de ziekenkamer, want ik dacht, als Tom wakker is, kunnen we samen wat bedenken om aan de familie te vertellen. Hij sliep echter en was erg bleek, niet meer vuurrood, als toen hij kwam. Ik ging zitten om te wachten tot hij wakker zou worden. Na ongeveer een half uur kwam tante Sally op haar tenen binnen en nu was ik er bij. Ze beduidde me dat ik stil moest zijn, kwam bij me zitten en begon te fluisteren. Ze zei dat we nu gerust konden zijn omdat het gevaar geweken was. Tom sliep al een hele tijd zo rustig en tien tegen één dat hij weer helder van geest zou zijn als hij wakker werd.

We zaten samen naar hem te kijken en eindelijk bewoog hij zich en sloeg de ogen op en z'n blik was helder. Hij keek om zich heen en zei: 'Hè, ik ben thuis. Hoe komt dat? Waar is het vlot?'

'Goed geborgen', zei ik.

'En Jim?'

‘Die ook’, zei ik. Maar ik kon het niet erg overtuigend zeggen.

Hij merkte het niet op en zei: ‘Fijn! Prachtig! Nu zijn we veilig. Heb je het aan tante verteld?’

Ik wou ja zeggen, maar ze viel me in de rede en zei: ‘Wat verteld, Sid?’

‘Nou, hoe we alles gedaan hebben!’

‘Wat gedaan?’

‘Nou, alles. Hoe we de weggelopen neger hebben bevrijd, ik en Tom.’

‘Lieve help! De wegge... Waar heeft het kind het over! O, o, hij ijlt weer.’

‘Nee, ik ijl niet, ik weet best waarover ik spreek. We hèbben hem bevrijd - ik en Tom. We waren van plan om het te doen en we hèbben het gedaan. En op grootse wijze ook.’

Nu hij eenmaal begonnen was, liet ze hem doorpraten, maar ze zat hem met grote ogen aan te staren. Ik begreep dat het niets meer zou helpen of ik al probeerde om het gesprek in andere banen te leiden.

‘Nou, tantetje, we hadden er heel wat werk mee - het heeft ons weken gekost - uren en uren, iedere nacht, terwijl jullie lekker sliepen. En we moesten kaarsen stelen en het laken en het hemd en uw japon en lepels en tinnen borden en tafelmessen en de beddepan en de molensteen en meel - er kwam geen eind aan. En U weet niet wat een werk het was, om de zaag en de pennen en al die andere dingen te maken, en U weet niet half hoe fijn het was. En we moesten die annanieme brieven schrijven en aldoor de bliksemafleider op en af en een tunnel naar de hut graven en een touwladder maken en hem die sturen in een pastei en hem lepels en zo sturen in uw schortzakje...’

‘Goeie hemel!’

‘...en de hut vol stoppen met ratten en slangen en zo, om Jim gezelschap te houden. En toen hield U Tom zo lang vast met die boter onder z'n hoed dat alles haast in duigen viel, omdat de mannen kwamen voor we de hut uit waren en we ons zo moesten haasten. En ze hoorden ons en achtervolgden ons en ik kreeg m'n portie en toen verstopten we ons langs de kant van het pad en lieten ze voorbijlopen. En toen de honden kwamen namen die helemaal geen notitie van ons, maar gingen op het lawaai af. En wij gingen in onze kano naar het vlot en Jim was vrij en we hebben het helemaal alleen gedaan en was het niet denderend, tantetje!’

‘Zoiets heb ik in m'n hele leven nog niet gehoord! Dus

jullie waren het, jullie kleine schelmen, die al die onrust hebben gestookt en ons bijna de doodschrik op het lijf hebt gejaagd. Als ik naar m'n gemoed te werk ging, dan kregen jullie op ditzelfde ogenblik een flink pak slaag van me. Als ik er aan denk dat ik hier nacht op nacht - o, wacht maar tot je beter bent, jij nietsnut - ik zal jullie allebei die grappen wel afleren.'

Maar Tom was zo trots en gelukkig, dat hij er z'n mond niet over kon houden en hij bleef maar door ratelen en tante Sally kon ook haar mond niet houden - ze spuwde vuur. Toen zei ze: 'Maar nu zal je er geen plezier meer van beleven, want als ik je ooit betrap dat je je nog eens weer met hem bemoeit...'

'Met wie bemoeit?', zei Tom verbaasd.

'Met wie? Met die weggelopen neger natuurlijk. Met wie anders?'

Tom keek me ernstig aan en zei: 'Tom, zei je me daarnet niet dat het goed met hem was? Is ie dan niet weggekomen?'

'Die?', zei tante Sally. 'De weggelopen neger? Natuurlijk niet. Die hebben we terug, veilig en wel. Hij zit weer in z'n hut, op water en brood en beladen met ketenen, tot hij gehaald of verkocht wordt.'

Tom ging rechtop in bed zitten. Z'n ogen fonkelden en z'n neusvleugels trilden. Hij schreeuwde me toe: 'Ze hebben geen rècht om hem op te sluiten! Loop wat je kan! Verlies geen ogenblik! Maak hem los, hij is geen slaaf, hij is zo vrij als welk schepsel ter aarde ook!'

'Wat bedoelt de jongen?'

'Ieder woord wat ik zeg, tante Sally. En als niemand wil gaan, dan ga ik. Ik heb hem m'n hele leven gekend en Tom ook. Juffrouw Watson is twee maanden geleden gestorven en ze schaamde zich zo dat ze hem had willen verkopen, dat ze hem in haar laatste wil heeft vrijgemaakt.'

'Maar wat ter wereld bezielt je dan om hem te bevrijden, als hij toch al vrij was?'

'Dat is me ook een vraag! Daar moet je een vrouw voor zijn om dat niet te begrijpen. Het avontuur natuurlijk! En ik zou ik weet niet wat willen doen... lieve hemel... tante Polly!'

En als ze daar niet werkelijk in levende lijve bij de deur stond! Kalm en vergenoegd als altijd.

Tante Sally vloog haar om de hals en lachte en huilde tegelijk en ik vond een heenkomen onder het bed, want het ging er nu lelijk voor ons uitzien. Ik gluurde onder het bed

vandaan en zag dat Tom's tante Polly zich na een poosje uit de omarming losmaakte en over haar bril naar Tom keek alsof ze hem in de aarde wou doen verzinken. Toen zei ze: ‘Ja, draai je hoofd maar om - dat zou ik ook doen als ik jou was, Tom!’

‘Grote goedheid!’, zei tante Sally, ‘is hij zo veranderd? Dat is Tom niet, het is Sid. Tom is... Tom is... hè, waar is Tom? Hij was daarnet nog hier.’

‘Je bedoelt - waar is Huck Finn. Dàt bedoel je. Je gelooft toch niet dat ik een bengel als mijn Tom al die jaren heb opgevoed zonder hem te kennen als ik hem zie? Kom onder dat bed vandaan, Huck Finn.’

Ik deed het. Maar ik voelde me niets op m'n gemak.

Ik heb nooit iemand zo beduusd gezien als tante Sally, behalve misschien oom Silas, toen hij binnenkwam en alles hoorde. Tom's tante Polly vertelde wie en wat ik was en ik moest vertellen hoe het kwam dat ik hier in de plaats van Tom Sawyer was.

En tante Polly zei dat het waar was dat juffrouw Watson Jim had vrijgemaakt. En natuurlijk moest Tom Sawyer al die moeite en dat werk doen om een vrije neger te bevrijden! En nu kon ik ook begrijpen dat iemand met zijn opvoeding mij er bij had willen helpen.

Tante Polly vertelde, dat toen tante Sally haar schreef dat Tom en Sid goed waren aangekomen, ze had gedacht: ‘Zie je wel! Dat had ik wel kunnen verwachten als ik hem zonder toezicht laat gaan. En dus was ze wel verplicht geweest elf honderd mijlen de rivier af te varen om te kijken wat die bengel dit keer weer had uitgehaald, daar er van jou blijkbaar toch geen antwoord te verwachten was.’

‘Maar ik heb nooit iets van je gehoord’, zei tante Sally.

‘Ik heb je twee keer geschreven om je te vragen wat dat moest betekenen dat Sid hier was.’

‘Ik heb nooit een brief van je gekregen, Sis.’

Tante Polly draaide zich langzaam om en zei op strenge toon: ‘Tom!’

‘Ja - wat?’, zei hij knorrig.

‘Sla niet zo'n toon tegen me aan, brutale vlegel - geef die brieven hier!’

‘Wat voor brieven?’

‘Dat weet je wel. Breng me niet buiten mezelf, anders...’

‘Ze zijn in de koffer. Nou weet je 't. En nog precies zoals ik ze van het postkantoor heb gekregen. Ik heb ze niet gele-

zen, ik heb ze verder niet aangeraakt. Maar we zouden er last door gekregen hebben en ik dacht...'

'Je verdient een flink pak slaag met de zweep, dat is zeker. En dan heb ik er nog één gestuurd waarin ik schreef dat ik zou komen, en ik veronderstel dat hij...'

'Nee', zei tante Sally, 'die is gisteren gekomen. Ik heb hem nog niet gelezen, maar dat is in orde, die heb ik gekregen.'

Ik had wel om twee dollar willen wedden dat ze hem niet had, maar ik dacht dat het veiliger was om het niet te doen. Daarom hield ik m'n mond maar.

Laatste hoofdstuk.

Bij de eerste de beste gelegenheid dat ik Tom alleen te pakken kreeg, vroeg ik hem wat zijn plan was geweest als de ontvluchting gelukt zou zijn. En hij zei dat we dan met het vlot tot aan de monding van de rivier waren gevaren en onderweg allerlei avonturen zouden hebben beleefd. En dan zou hij Jim hebben verteld dat hij vrij was en hem op een stoomboot mee naar huis hebben genomen. En hij zou hem een vergoeding hebben gegeven voor zijn verloren tijd, en naar huis hebben geschreven om alle negers uit de omtrek bij elkaar te roepen om Jim een geweldige ontvangst te bereiden. Met een fakkeloptocht en muziek voorop, en Jim zou een gevierd man zijn en wij ook. Maar zoals het nu was, vond ik het ook heel best.

Jim werd onmiddellijk van zijn boeien ontdaan en toen tante Polly en oom Silas en tante Sally hoorden, hoe goed hij den dokter had geholpen om Tom te verplegen, maakten ze veel werk van hem. Hij kreeg goed onderdak en alles te eten wat hij maar wilde en hij hoefde niets uit te voeren. En hij mocht in de ziekenkamer komen en we hadden heel wat af te praten. En Tom gaf hem veertig dollar omdat hij zo geduldig voor gevangene had gespeeld.

Jim was dolblij en zei: ‘Daar nou, wat heb ik jou gezegd, Huck? Ik heb jou toch verteld dat ik rijk geweest ben en heb ik jou niet gezegd dat ik weer rijk zou worden? Zeg nou niet dat een voorteken geen voorteken is. Ik wist zo zeker dat ik weer rijk zou worden as dat ik hier sta.’

En Tom praatte maar en praatte maar, en hij vond dat we er op een nacht alle drie vandoor moesten gaan om een paar weken tussen de Indianen door te brengen en avonturen te beleven. En ik zei dat ik er wel zin in had, maar geen geld om de benodigde uitrusting te kopen, en ik zou ook wel geen geld meer kunnen krijgen, want vader zou ondertussen wel weer zijn komen opdagen en het geld hebben losgekregen van rechter Thatcher en dan was het zeker al in drank omgezet.

‘Nee, hij was niet terug’, zei Tom. ‘Het geld was er nog

allemaal - zesduizend dollar en meer, je vader heeft zich niet meer laten zien. Tenminste nog niet toen ik wegging.'

Toen zei Jim plechtig: 'Hij komt niet meer terug, Huck.'

'Waarom niet, Jim?'

'Doet er niet toe, Huck, maar hij komt niet meer terug.'

Maar ik liet hem niet met rust en eindelijk zei hij: 'Herinner jij nog de huis dat de rivier afdreef? En daar lag een dooie man in en ik liet jou niet binnenkomen? Nou dan, jij kan jou geld krijgen wanneer jij maar wil, omdat hij dat was.'

Tom is nu zo goed als genezen en hij draagt zijn kogel aan een horlogeketting en kijkt aldoor hoe laat het is. En meer is er niet meer over te schrijven en ik ben maar blij toe, want als ik vooruit had geweten wat het was om een boek te schrijven dan was ik er nooit aan begonnen.

Maar ik denk dat ik nog vóór de anderen naar de Indianen zal moeten gaan, want tante Sally wil me adopteren en me beschaven en daar kan ik niet tegen. Ik weet wat het is.

Uw toegenegen

HUCK FINN.